

A

(a se) **ABATE**: v. III
(s-)au abătut: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 29,21; 53,6; 56,11*
abateți: *imperativ 2.pl. 30,11*
(nu vă) abateți: *imperativ prohib. 2.pl. 30,21*
(nu te) abate: *imperativ prohib. 2.sg. 41,10*
abateți(-vă): *imperativ 2.pl. 57,14*
voiu abate: *ind. viit.I. 1.sg. 66,12*

ACOLO: adv.
acolo: 7,24, 25; 13,20, 21, 22; 17,2; 22,18; 23,12; 24,22; 27,10; 28,10, 13; 33,20, 21; 34,12, 14, 15; 35,8, 9; 37,33; 48,16; 52,4, 11; 55,10; 57,7; 65,9, 20

ACOPERĂMÂNT: s.n.; var. **ACOPEREMÂNT**
acoperemântul: *sg. nom./ac. 14,11; 22,8; 28,17; 50,3; rezum. cap.54*

(a se) **ACOPERI**: v. IV
(ne) vom acoperi: *ind. viit.I. 1.pl. 4,1*
acoper ea: *ind. imp. 3.pl. 6,2*
acopăr: *ind. prez. 3.pl. 11,9*
va acoperi: *ind. viit.I. 3.sg. 26,21; 29,10; 31,5; 60,2, 6*
am fost acoperiți: *pasiv ind. pf.c. 1.pl. 28,15*
acoperi: *inf. prez. fără a 28,20*
acoperind: *gerunziu 31,5*
vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl. 43,2*
au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg. 49,2*
am acoperit: *ind. pf.c. 1.sg. 51,16*
acoperi: *conj. prez. fără să 2.sg. 58,7*
(să) vor acoperi: *ind. viit.I. 3.pl. 59,6*
(S-)au acoperit: *ind. pf.c. 3.sg. 59,17*

ACOPERIRE: s.f.
acoperire: *sg. nom. 4,5*

ACOPERIȘ: s.n.
acoperișurile: *pl. ac. 15,3*
acoperișuri: *pl. ac. 22,1; 37,27*

ACOPERIT, -Ă: adj.
acoperiți: *m. pl. ac. 37,2*

ACUM: adv.
acum: 1,21; 5,3, 5; 9,7; 16,14; 19,12; 28,22; 30,8; 33,10; 36,8, 10; 37,20, 26; 41,1; 43,1, 19; 44,1; 48,6, 7, 16; 49,5, 19; 51,11, 13; 59,21; 64,8

(a) **ADĂPA**: v. I
va adăpa: *ind. viit.I. 3.sg. 49,10*
adapă: *ind. prez. 3.sg. 55,10*

(a) **ADĂPOSTI**: v. IV
au adăpostit: *ind. pf.c. 3.sg. 34,15*

(a se) **ADĂUGA**: v. I; var. (a se) **ADĂOGA**; (Înv.) (a se) **ADAUGE**: v. III „a mai pune ceva lângă cele ce sunt”; „a continua să”
adaogeti: *ind. prez. 2.pl. 1,5*
au adaos: *ind. pf.c. 3.sg. 7,10; 8,5*
va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg. 10,20; 11,11; 24,20; 52,1*
adaoge(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg. 14,1*
adaoge(-să): *conj. prez. fără să 3.sg. rezum. cap.18*
vei adaoge: *ind. viit.I. 2.sg. 23,12; 51,22*
adaosu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg. 29,1*
voiu adaoge: *ind. viit.I. 1.sg. 29,14; 38,5*
vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl. 29,19*
să adaogeti: *conj. prez. 2.pl. 30,1*

adăogându(-să): *gerunziu rezum. cap.38*
adaoge: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.42; rezum. cap.61*
adăogând: *gerunziu rezum. cap.43; rezum. cap.46*
(să) va adaoge: *ind. viit.I. 3.sg. 54,15*
(să) vor adaoge: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.60*

ADĂUGARE: s.f.; var. **ADAOGERE** „adaos”
adaogeti: *pl. ac. 15,9*

ADÂNC, -Ă: adj./s.
adâncul: *sg. ac. 7,11; 51,10*
(celor) adânci: *s.m. pl. dat., în sintagma celor adânci cu inima „celor cu planuri ascunse” rezum. cap.29*
adânc: *s.n. sg. ac., în forma întru adânc „întru ascuns” 31,6*
adâncului: *s.n. sg. gen./dat. 44,27; 51,10*
adâncurile: *s.n. pl. ac. 48,18*
adâncuri: *pl. ac. 63,13*
adânci: *adj. m. pl. nom., în sintagma adânci cu inima „care își ascund planurile” 29,15*
adâncă: *adj. f. sg. nom. 30,33*

ADEVĂR: s.n.
adevăr: *sg. nom./ac. 10,20; 16,5; 38,3; 39,8; 42,3; 48,1*
adevărul: *sg. nom./ac. 26,2; 33,15; 38,18, 19; 59,14, 15*
adevăru: *sg. ac. 61,8*

ADEVĂRAT, -Ă: adj./adv.
adevărat: *adv. în loc. adv. cu adevărat 37,18; 40,7*
adevărat: *adv. 43,9, 19; 45,15; rezum. cap.51; 53,4; 59,4*
adevărat: *adj. m. sg. nom. rezum. cap.43; rezum. cap.45*

(a se) **ADEVĂRA**: v. I (Înv.) „a (se) adevăra”
(să) adevărează: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.43*

(a) **ADORMI**: v. IV
ai adormit: *ind. pf.c. 2.sg. 14,8*
au adormit: *ind. pf.c. 3.pl. 14,18; 43,17*
veți adormi: *ind. viit.I. 2.pl. 50,11*

ADORMIRE: s.f. (Fig.) „amortire”
ador mire: *sg. ac. 51,17*

(a se/-și) **ADUCE**: v. III
(nu) aduceți: *imperativ prohib. 2.pl. 1,13*
aduce-va: *ind. viit.I. 3.sg. 7,17*
va aduce: *ind. viit.I. 3.sg. 8,7; 35,4; 41,25*
aduceți(-vă): *imperativ 2.pl., în loc. v. aduceți-vă aminte 12,4; 46,8, 9*
vor aduce: *ind. viit.I. 3.pl. 14,2; 49,22; 66,20*
(ț-)ai adus: *ind. pf.c. 2.sg., în loc. v. ț-ai adus aminte 17,10; 47,7; 57,11*
(să) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg. 18,7*
(-ș) va aduce: *ind. viit.I. 3.sg., în loc. v. -ș va aduce aminte 19,17*
aduceți: *imperativ 2.pl. 21,14; 41,21*
să (ne) aducem: *conj. prez. 1.pl., în loc. v. să ne aducem aminte 26,13*
au adus: *ind. pf.c. 3.sg. 31,2*
am adus: *ind. pf.c. 1.sg. 37,26; 48,15*
adu(-ți): *imperativ 2.sg., în loc. v. adu-ți aminte 38,3; 44,21*
aduce(-ți)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v. aduce-ți-voiu aminte 38,15*
să(-și) aducă: *conj. prez. 3.pl., în loc. v. să-și aducă aminte 41,20*
voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg. 43,5; 46,4, 11; 60,17; 66,4*
ado: *imperativ 2.sg. 43,6*
(nu-ți) aduce: *imperativ prohib. 2.sg., în loc. adv. nu-ți aduce aminte 43,18*
ai adus: *ind. pf.c. 2.sg. 43,23; 63,14*
(-M) voiu aduce: *ind. viit.I. 1.sg., în loc. v. -M voiu aduce aminte 43,25*

adă: imperativ 2.sg., în loc. v. **adă(-) aminte** 43,26
adus-au: ind. pf.c. 3.sg. 44, 14
(vă) aduceți: ind. prez. 2.pl. 46,3
(vă) aduceți: ind. prez. 2.pl., în loc. v. **vă aduceți aminte** 48,1; 62,6
(ș)au adus: ind. pf.c. 3.sg., în loc. v. **ș-au adus aminte** 49,1; 63,11
adusu(-S)-au: ind. pf.c. 3.sg. 53,7
(-ț) vei aduce: ind. viit.I. 2.sg., în loc. v. **-ț vei aduce aminte** 54,4
să aduc: conj. prez. 1.sg. 54,9; 60,9
aduce(-)voiu: ind. viit.I. 1.sg. 56,7
ați adus: ind. pf.c. 2.pl. 57,6
aducând: gerunziu 60,6
(să) vor aduce: ind. viit.I. 3.pl. 60,7
aduce(-să)-vor: ind. viit.I. 3.pl. 60,7
să (se) aducă: ind. viit.I. 3.sg./pl. 60,11,11
aducându(-și): gerunziu în loc. v. **aducându(-și) aminte** rezum. cap.63
(îm) voiu aduce: ind. viit.I. 1.sg., în loc. v. **îm voiu aduce aminte** 63,7
(iș) vor aduce: ind. viit.I. 3.pl., în loc. v. **iș vor aduce aminte** 64,5
aduce: ind. prez. 3.sg. 66,3
ar aduce: cond. prez. 3.sg./pl. 66,3, 20
(-ș) aduce: ind. prez. 3.sg., în loc. v. **-ș aduce aminte** 66,3
să aduc: conj. prez. 1.sg. 66,18

ADUCERE: s.f. „luaie cu sine a unui lucru care apoi este predat cuiva”; (Înv.) „punere înainte”; „jertfă”
aducerea: sg. ac. rezum. cap.5
aducere: sg. ac. rezum. cap.53; 66,3
aducerea: sg. ac., în loc. s. **aducerea aminte** rezum. cap.64

(a se) ADUNA: v. I
adunați(-vă): imperativ 2.pl. 8,9; 45,20; 48,14
am adunat: ind. pf.c. 1.sg. 10,14
va aduna: ind. viit.I. 3.sg. 11,12; 40,11; 52,12
să adune: conj. prez. 3.sg. 13,14
adună: imperativ 2.sg. 16,3
adună: ind. prez. 3.sg./pl. 17,5; 56,8; 62,9
ați adunat: ind. pf.c. 2.pl. 22,9
(să) vor aduna: ind. viit.I. 3.pl. 24,22; 33,4
(vă) veți aduna: ind. viit.I. 2.pl. 27,12
(s-)au adunat: ind. pf.c. 3.pl. 34,15; 43,9; 49,18; 60,4
au adunat: ind. pf.c. 3.sg. 34,16
voiu aduna: ind. viit.I. 1.sg. 43,5; 54,7; 56,8
aduna(-să)-vor: ind. viit.I. 3.pl. 44,11
(să) va aduna: ind. viit.I. 3.sg. 49,5; 60,7

ADUNARE: s.f. „mulțime de oameni”; „adunare festivă”, „sărbătoare”, „petrecere”
adunările: pl. nom. 1,13
adunarea: sg. ac. 24,22

ADUNAT, -Ă: adj./s.
adunate: adj. n. pl. gen. 13,4
adunați: adj. m. pl. nom. 33,12
adunații: s.m. pl. nom./ac. 56,8; 57,13

AFARĂ: adv.
afară: 16,8; 33,7; 42,2; 43,8
afară: adv. în loc. prep. **afară de** 45,5; 47,8, 10

(a se) AFLA: v. I „a (se) găsi”
au aflat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 10,10, 14; 37,8
(să) va afla: ind. viit.I. 3.sg. 13,15; 30,14; 35,9; 51,3
(s-)au aflat: ind. pf.c. 3.pl. 22,3; 37,4; 39,2
vei afla: ind. viit.I. 2.sg. 41,12
(să) afla: inf. prez. fără a 55,6
ai aflat: ind. pf.c. 2.sg. 57,10
(să) află: ind. prez. 3.sg. 58,3, 13
(să) vor afla: ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.60
aflatu(-)au: ind. pf.c. 3.pl. 65,1

AFLARE: s.f. (Înv.) „izvodire”, „născocire”; „descoperire”
aflările: pl. nom./ac. 3,8; 12,4

(a) AFUMEGA: v. I (cu a-protetic) „a fumegea”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Dohtorul Ștefan Vasile Piscupescu, *Oglinda sănătății și a frumuseții omenești. Mijloace și leacuri de ocrotirea și îndreptarea stricăciunilor (...)*, București, 1829.
afumegă: ind. prez. 3.pl. 7,4

(a) AGONISI: v. IV
au agonisit: ind. pf.c. 3.pl. 39,6

AH: interj.
ah: 44,16

AICI: adv.
aici: 22,16; rezum. cap.57

(a) AJUNGE: v. III
au ajuns: ind. pf.c. 3.pl. 16,8; 30,4

(a) AJUTA: v. I; var. (Reg.) **(a) AGIUTA**
va agiuta: ind. viit.I. 3.sg. 41,6
ajutați: imperativ 2.pl. 1,17
va ajuta: ind. viit.I. 3.sg. 30,7
au ajutat: ind. pf.c. 3.sg. 40,13; 63,5
am ajutat: ind. pf.c. 1.sg. 41,10, 13, 14; 49,8
să ajute: conj. prez. 3.sg. 59,16; 63,5

AJUTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
ajutătorii: s.m. pl. nom. rezum. cap.17

AJUTOR: s.n./s.m.; var. (Înv. și reg.) **AGIUTORIU**
agiutoriu: sg. ac. 20,6
agiutoriul: sg. nom. 50,9
ajutoriu: sg. nom./ac. 10,3; 30,2, 5; rezum. cap.31; 31,1; rezum. cap.37; 63,5
ajutoriul: sg. nom./ac. 17,3, 10; 31,3; 44,2; 50,7
ajutorii: s.m. pl. ac. rezum. cap.31
ajutorului: sg. gen. 31,2

(a) ALĂTURA: v. I
ați alăturat: ind. pf.c. 2.pl. 40,25

ALĂUTĂ: s.f.
alăuta: sg. nom./ac. 5,12; 16,11; 23,16
alăutei: sg. gen. 24,8
alăute: pl. ac. 30,32

ALB, -Ă: adj.
albe: n. pl. nom. 1,18

(a se) ALBI: v. IV
(să) vor albi: ind. viit.I. 3.pl. 1,18

ALBINĂ: s.f.
albinei: sg. dat. 7,18

(a) ALEGE: v. III
aț fost ales: ind. m.m.c.pf. perifr. 2.pl. 1,29
au ales: ind. pf.c. 3.sg./pl. 5,2; 40,20; 49,7; 66,3, 4
a aleage: inf. prez. 7,15, 16
va aleage: ind. viit.I. 3.sg. 14,1
am ales: ind. pf.c. 1.sg. 41,8; 43,10; 44,1, 2; 58,5
alesu(-)am: ind. pf.c. 1.sg. 41,9; 48,10
vor aleage: ind. viit.I. 3.pl. 56,4
aleageți: imperativ 2.pl. 62,10
ați ales: ind. pf.c. 2.pl. 65,12
voiu aleage: ind. viit.I. 1.sg. 66,4

(a) ALERGA: v. I
alergând: gerunziu 10,29
alerga-vor: ind. viit.I. 3.pl. 40,31
vor alerga: ind. viit.I. 3.pl. 55,5
aleargă: ind. prez. 3.pl. 59,7

ALES, -EASĂ: adj.
aleasă: adj. f. sg. nom./ac. 5,2; 28,16; 49,2
ales: adj. în loc. adv. **mai ales** rezum. cap.9
aleasa: adj. antept. f. sg. nom. 13,19
alease: adj. f./n. pl. nom./ac. 22,7; 30,32
aleasă: adj. f. pl. (cu des. -ă) ac. 37,24
aleșii: s.m. pl. nom./ac. 23,8, 9; 65,9, 23
alesul: s.m. sg. nom. 42,1; 45,4
alesului: s.m. sg. dat. 43,20
aleșilor: s.m. pl. dat. adn. 65,15

(a se) ALINA: v. I
(să) alina: inf. prez. fără a 57,20

ALTOIT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ULTUIT, -Ă;** aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Povățuire către Economina de cîmp (...)*, Buda, 1806.
ultuit: n. sg. nom. 40,24

AMAR, -Ă: adj./adv./s.
amar: s.n. (+ dat.) sg. nom. „vai” 1,4; 3,9; 11; 5,8; 11; 18; 20; 21; 22; 6,5; rezum. cap.10; 10,1; 5; 17,12; 18,1; 24,16; 28,1; rezum. cap.29; 29,1; 15; 30,1; 31,1; 33,1; 45,9; 10
amar: s.n. sg. nom./ac. „suferință”, „chin” rezum. cap.5; 5,20; rezum. cap.17
amarul: s.n. sg. ac. 5,20
amar: adv. 22,4; 33,7
amară: adj. f. sg. nom. 24,9
amară (foarte): adj. f. sg. nom. 38,17

(a) AMĂGI: v. IV
amăgise: ind. m.m.c.pf. 3.pl. rezum. cap.18

AMĂGIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la Serdarul Simion Marcovici, *Culegere din cele mai frumoase nopti ale lui Yung* A doua ediție, îndreptată și adăugită..., București, 1835.
amegirea: sg. nom. rezum. cap.44

AMĂRĂCIUNE: s.f.
amărăciunea: sg. ac. 38,15
amărăciunea: sg. nom. 38,17

(a) AMENINȚA: v. I; var. **(a) AMĂNĂNȚA**
amănănță: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.28

AMENINȚARE: s.f.; var. **AMĂNĂNȚARE**
amănănțările: pl. ac. rezum. cap.28
amănănțare: sg. nom. rezum. cap.30
amănănțarea: sg. ac. 30,30
amănănțare: sg. nom. rezum. cap.56; rezum. cap.65

AMENINȚAT, -Ă: adj.; var. **AMĂNĂNȚAT**
amănănțată: f. sg. ac. rezum. cap.38

(a) AMESTECA: v. I; var. **(a) MESTECA**
e mestecat: pasiv ind. prez. 3.sg. 1,22
a mesteca: inf. prez. 5,22
au mestecat: ind. pf.c. 3.sg. 19,14; 29,10
mestecatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 33,9

AMESTECAT, -Ă: adj./adv.; var. **MESTECAT, -Ă**
mestecat: adj. n. sg. nom. 9,5
mestecat: adv. rezum. cap.33; rezum. cap.45

AMESTECĂTURĂ: s.f.; var. **MESTECĂTURĂ**
mestecătură: sg. ac. 30,24

(a se) AMEȚI: v. IV
amețit-au: ind. pf.c. 3.sg. 10,29
(să) va ameți: ind. viit.I. 3.sg. 13,8

amețiti(-vă): imperativ 2.pl. 29,9
(s-)au amețit: ind. pf.c. 3.pl. 37,27

AMEȚIRE: s.f.
amețirii: sg. gen. 19,14

AMIAZĂ: s.f.; var. (Reg.) **AMIAZĂZI**
amiazăzi: sg. ac. „momentul de la mijlocul zilei” 16,3; 18,4; 58,10; 59,10
amiazăzii: sg. dat. „sudului” 43,6

AMIN: interj.
amin: 25,1; 65,16

AMINTE: adv.
aminte: adv. în loc. v. **a-și aduce aminte/a lua aminte**, vezi **(a se/și) ADUCE** și **(a) LUA**; în loc. s. **aducere aminte**, vezi **ADUCERE**

(a) AMUȚI: v. IV
va amuți: ind. viit.I. 3.sg. 53,7

AN: s.m.
anul: sg. nom./ac. 6,1; 14,28; 20,1; 21,16; 34,8; 36,1; 37,30; 61,2; 63,4
ani: pl. nom./ac. 7,8; 15,5; 16,14; 20,3; rezum. cap.23; 23,15; 17; rezum. cap.38; 38,5; 65,20
ani: pl. ac., în sintagma **cel de mulți ani** „cel bătrân” 9,15
anii: pl. ac. 16,14; 38,15
an: sg. ac. 21,16; 32,10; 37,30
an: sg. ac., în loc. adv. (Înv.) **an cătră an** „în fiecare an” 29,1
anilor: pl. gen. 38,11

APĂ: s.f.
apă: sg. ac. 1,22; 30; 21,14; 30,14; 20; 36,16; 37,25; 43,19; 20; 44,12; 48,21; 50,2
apei: sg. gen. 3,1
apei: sg. gen., în sintagma **ducerea apei/ducerii apei** „scoc”; după lat. *aquaeductus*, -ūs 7,3; 36,2
apele: pl. nom./ac. 8,6; 7; 11,9; 15,6; 9; 22,9; 28,17; 32,20; 33,16; 40,12; 41,17; 44,4; 48,1; 21; 54,9; 58,11; 63,12; 64,2
ape: pl. nom./ac. 12,3; 14,23; 18,2; 23,3; 30,25; 35,6; 7; 41,18; 43,2; 16; rezum. cap.44; 44,3; 55,1; 58,11
apelor: pl. gen. 17,12; 13; 19,8; 28,2; 32,2; 49,10
apa: sg. nom./ac. 19,5; 22,11; 51,10

(a) APĂRA: v. I
apărați: imperativ 2.pl. 1,17
voiu apăra: ind. viit.I. 1.sg. 37,35; 38,6

APĂRARE: s.f.
apărare: sg. ac. 4,6

APĂRĂTOR, -TOARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **APĂRĂTORIU**
apărătoriu: s.m. sg. nom./ac. 19,20; 63,1

(a se) APĂSA: v. I
(să) vor apăsa: ind. viit.I. 3.pl. 5,15
va apăsa: ind. viit.I. 3.sg. 24,12

(a se) APLECA: v. I „a alăpta”, „a da să sugă”
apleacă: ind. prez. 3.sg. 13,18
(te) vei apleca: ind. viit.I. 2.sg. 60,16

APOI: adv.
apoi: adv. în sintagma **Cel de apoi** „cel din urmă” (despre Dumnezeu: *Cel dintâi și Cel de apoi* „începutul și sfârșitul”; „alfa și omega”, „factorul esențial”) 44,6
apoi: adv. în loc. adv. **mai apoi** 53,3

APOTECĂ: s.f. (Trans.; Buc.; gms. înv.) „farmacie”; (aici) „cămară”, cf. lat. *apothēca*, -ae
apotecele: pl. ac. 39,2

(a se) **APRINDE**: v. III „a face să înceapă să ardă”; „a (se) mânia”
 [sânt] **aprinse**: *pasiv ind. prez. 3.pl. 1,7*
 (să) **vor aprinde**: *ind. prez. 3.pl. 1,31*
 (s-) **au aprins**: *ind. pf.c. 3.sg. 9,18*
 (să) **va aprinde**: *ind. viit.I. 3.sg. 9,18; 10,17, 33*
aprinde(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg. 27,4*
aprinzând: *gerunziu 30,33; 50,11*
 (te) **aprindeai**: *ind. imp. 2.sg. 37,29*
au aprins: *ind. pf.c. 3.sg. 42,25*
ați aprins: *ind. pf.c. 2.pl. 50,11*
 (se) **aprinză**: *conj. prez. 3.sg. 62,1*

APRINDERE: s.f.
aprinde: *sg. ac. 9,5; 30,14; 33,12*
aprindeea: *sg. ac. 10,16*

APRINS, -Ă: adj.
aprinșă: *f. sg. ac. 10,16*

APROAPE: adv./s.
aproapele: *s.m. sg. ac. 3,5; 13,8; 41,6*
(celui) de aproape: *s.m. sg. dat. 57,19*
aproape: *adv. 13,6; 14,1; 26,18; 41,21; 46,13; 50,8; 51,5; 55,6*

(a se) **APROPIA**: v. I
 (să) **apropie**: *ind. prez. 3.sg./pl. rezum. cap.1; rezum. cap.8; 21,15; 29,13*
 (să) **apropie**: *conj. prez. 3.sg. 5,19*
 (m-) **am apropiat**: *ind. pf.c. 1.sg. (aici, eufem.) „a se culca cu o femeie” 8,3*
apropiindu(-să): *gerunziu 26,17*
apropiați(-vă): *imperativ 2.pl. 34,1*
 (se) **apropie**: *conj. prez. 3.pl. 41,1*
 (ne) **apropiem**: *conj. prez. 1.pl. 41,1*
apropiatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl. 41,5*
apropie(-să): *conj. prez. fără să 3.sg./pl. 41,22; 50,8*
 (vă) **apropiați**: *imperativ 2.pl. 45,20*
apropiați(-vă): *imperativ 2.pl. 48,16; 57,3*
 (să) **va apropiia**: *ind. viit.I. 3.sg. 54,14*
a (să) apropiia: *inf. prez. 58,2*
 (nu te) **arproiia**: *imperativ prohib. 2.sg. 65,5*

APROPIAT, -Ă: adj.
apropiați: *m. pl. nom. 5,8*

(a) **APUCA**: v. I
vor apuca: *ind. viit.I. 3.pl. 4,1*
apucați: *imperativ 2.pl. 21,5*
am apucat: *ind. pf.c. 1.sg. 41,9; 42,6; 45,1*
apucând: *gerunziu 41,13*
să apuce: *conj. prez. 3.sg. 51,18*
va apuca: *ind. viit.I. 3.sg. 56,2; 59,9*

(a) **APUNE**: v. III
va apune: *ind. viit.I. 3.sg. 60,20*

APUS: s.n.
apus: *sg. ac. 9,12; 43,5; 45,6; 59,19*

(a) **ARA**: v. I
va ara: *ind. viit.I. 3.sg. 28,24*

ARAB: s.m.; var. (Înv.) **ARAV**
aravul: *sg. nom. 13,20*

ARAMĂ: s.f.
aramă: *sg. ac. 45,2; 48,4; 60,17*

(a se) **ARĂTA**: v. I
voiu arăta: *ind. viit.I. 1.sg. 5,5*
 (să) **va arăta**: *ind. viit.I. 3.sg. 16,12; 41,3*
arătând: *gerunziu 30,27; rezum. cap.41; rezum. cap.48; rezum. cap.48; rezum. cap.58; rezum. cap.66*

va arăta: *ind. viit.I. 3.sg. 30,30*
au arătat: *ind. pf.c. 3.sg. rezum. cap.39; 39,2; 40,13, 14*
să fie arătat: *conj. prez. 3.sg. (cu v. auxiliar variabil) 39,2*
să fiu arătat: *conj. prez. 1.sg. (cu v. auxiliar variabil) 39,4*
arătându(-)(-să): *gerunziu rezum. cap.46*
 (s-) **au arătat**: *ind. pf.c. 3.sg. 59,15*
arată: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.61*
 (să) **arată**: *ind. prez. impers. rezum. cap.66*

ARĂTARE: s.f.
arătare: *sg. ac. 6,13*

ARC: s.n.
arcele: *pl. nom. 5,28*
arcul: *sg. ac. 7,24*
arcului: *sg. gen./dat. 21,15; 41,2*

(a se) **ARDE**: v. III
arzând: *gerunziu 4,5; 34,9; 65,5*
arde: *ind. prez. 3.sg. 5,24*
va arde: *ind. viit.I. 3.sg. 10,16; 33,11; 43,2*
 (să) **vor arde**: *ind. viit.I. 3.pl. 33,12*
au ars: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 42,25; 44,16; 47,14*
 (te) **vei arde**: *ind. viit.I. 2.sg. 43,2*
am ars: *ind. pf.c. 1.sg. 44,19*
ar arde: *cond. prez. 3.pl. 64,2*

ARDERE: s.f. „distrugere prin acțiunea focului”; „jertfă”; „ardere de tot”
arderile: *pl. nom./ac. 1,11; 56,7*
arderii: *sg. gen., în sintagma duhul arderii „duhul purificării” 4,4*
arderii: *sg. gen., în sintagma arderii de tot 43,23*
arderea: *sg. ac. 64,2*
ardere: *sg. ac. 64,11*

ARGINT: s.n./s.m.
argintul: *s.n. sg. nom./ac. 1,22; 2,20; 30,22; 46,6; 48,10; 55,2; 60,9*
argint: *s.n. sg. ac. 2,7; 13,17; 31,7; 40,19; 43,24; 52,3; 55,1; 60,17*
arginți: *s.m. pl. ac. 7,23*
argintului: *s.n. sg. gen. 39,2*

ARGINTAR: s.m.; var. (Înv.) **ARGINTARIU**
argintariul: *sg. nom. 40,19*

ARICI: s.m.
ariciului: *sg. gen. 14,23*
ariciul: *sg. nom. 34,11, 15*

ARIE: s.f.
arii: *sg. gen. 21,10*
arie: *sg. ac. 30,24*

ARIPĂ: s.f.; var. (Înv.) **AREPĂ**
arepi: *pl. ac. 6,2; 18,1*
arepilor: *pl. gen. 8,8*
aripa: *sg. ac. 10,14*
aripi: *pl. ac. 40,31*

ARMĂ: s.f.
arcele: *pl. ac. 22,8*

ARS, -Ă: adj.
arse: *f. pl. ac. 16,7, 11*

(a) **ARUNCA**: v. I
voiu arunca: *ind. viit.I. 1.sg. 29,3*
aruncând: *gerunziu rezum. cap.36*
va arunca: *ind. viit.I. 3.sg. 37,33*

(a) **ASCULTA**: v. I
ascultați: *imperativ 2.pl. 1,2, 10; 28,23; 46,3, 12; 55,2*

voiu asculta: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,15; 41,17; 65,24
veți asculta: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,19
a asculta: *inf. prez. rezum. cap.30;* 30,9
vor asculta: *ind. viit.I. 3.pl.* 32,3
să asculte: *conj. prez. 3.sg.* 42,23; 59,1, 2
asculte: *conj. prez. fără să 3.pl.* 43,9
ascultă: *imperativ 2.sg.* 47,8
să fie ascultați: *pasiv conj. prez. 3.pl. rezum. cap.59*

ASCULTĂTOR, TOARE: *adj.*
a<e>cultători *m. pl. nom.* 11,14

(a se) ASCUNDE: *v. III*
(te) ascunde: *imperativ 2.sg.* 2, 10
au ascuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9; 8,17; 49,2; 59,2
ascunde: *imperativ 2.sg.* 16,3
(să) vor ascunde: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,18
ascunde(-te): *imperativ 2.sg.* 26,20
(să) va ascunde: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,14
să ascundeți: *conj. prez. 2.pl.* 29,15
(să) ascunde: *ind. prez. 3.sg.* 32,2
ascunsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,27
sânt ascunși *pasiv ind. prez. 3.pl.* 42,22
am ascuns: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,8; 57,17
ascuns-ai *ind. pf.c. 2.sg.* 64,7
(s)-au ascuns: *ind. pf.c. 3.pl.* 65,16

ASCUNDERE: *s.f.*
ascunderea: *sg. nom./ac.* 4,6; 16,4

ASCUNS: *s.n.*
ascuns: *sg. ac., în loc. adv. (Înv.) într-ascuns/intru ascuns* 45,19; 48,16

ASCUNS, -Ă: *adj./s.*
(ceale) ascunse: *s.n. pl. ac. (eu)fm.* „părțile intime ale corpului” 20,4
ascunselor: *s.n. pl. gen.* „comori ascunse” 45,3
ascunse: *adj. f. pl. ac.* 45,3
ascuns: *adj. m. sg. nom.* 45,15
ascunsă: *adj. f. sg. nom.* 53,3

ASCUȚIT, -Ă: *adj.*
ascuțite: *f. pl. nom.* 5,28
ascuțită: *f. sg. ac.* 49,2

(a se) ASEMĂNA: *v. I; var. (Înv.) (a se) ASĂMĂNA* (despre pământ) „a pregăti pământul pentru semănat”; „a (se) asemui”
va asemăna: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,25
ați asemănat: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,25; 46,5
(să) va asemăna: *ind. viit. I. 3.sg.* 44,5
asămănatu(-)am: *ind. pf.c. 1.sg.* 45,4

ASEMINEA: *adv./prep.; var. (Înv.) ASEAMINEA*
aseaminea: *adv.* 1,9; 14,10, 14; 22,3; 27,4; 40,18; 41,20; 46,5; 66,8
aseaminea: *prep.* 44,7; 46,9

ASIN: *s.m.*
asinul: *sg. nom.* 1,3
asinului *sg. gen.* 21,7; 32,20
asin: *sg. ac.* 30,24
asinilor: *pl. gen. în sintagma asinilor celor sălbateci* 32,14

ASIR: *s.m.; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Eminescu, Poesii, București, 1895, fiind considerat creație personală a poetului*
asirii: *pl. ac. rezum. cap.7*
asiriilor: *pl. gen.* 7,17, 20; 8,4; rezum. cap.22
asiriilor: *pl. gen.* 8,7; 20,6

assirii: *pl. nom./ac.* 11,11; 19,23; rezum. cap.30
assiri: *pl. ac.* 11,16; 19,23; rezum. cap.20; rezum. cap.27
assirul: *sg. nom.* 19,23
assirului: *sg. dat.* 19,24, 25
assirilor: *pl. gen.* 20,1, 4; 27,13; 36,1, 2, 4; 36,8, 13, 15, 16, 18; 37,4, 6, 8, 10, 11, 18, 21, 33, 36, 37; rezum. cap.38; 38,6

ASIRIAN: *s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la M. Eminescu, Nuvele, Iași, Editura Librăriei școalelor Frații Șaraga, [f.a.].*
asirienilor: *pl. gen.* 7,18

ASPIDĂ: *s.f.* „șarpe veninos din Egipt sau Libia”; „vipera”
aspidii: *sg. gen.* 11,8
aspidelor: *pl. gen.* 59,5

ASPRU, -Ă: *adj./s.*
aspra: *adj. antep. f. sg. nom. rezum. cap.34*
(ceale) aspre: *s.n. pl. nom.* „căile greu de străbătut” 40,4

ASTĂZI: *adv.*
astăzi: 38,19; 56,12

(a) ASTĂMPĂRA: *v. I; var. (a) STĂMPĂRA*
[-i] stămpărată: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,6

ASTĂMPĂRARE: *s.f.; var. STĂMPĂRARE*
stămpărarea: *sg. nom.* 28,12

(a se) ASTREINA: *v. I (Înv.) „a (se) înstrăina”*
astreinatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,4

(a) ASTUPA: *v. I*
astupă: *ind. prez. 3.sg.* 33,15

(a) ASUPRI: *v. IV*
să asuprească: *conj. prez. 3.pl.* 10,2
asuprindu-: *gerunziu rezum. cap.30*
au asuprit: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,4
asupresc: *ind. prez. 3.pl.* 58,6

ASUPRIRE: *s.f.*
asuprirea: *sg. ac. rezum. cap.10*

ASUPRIT, -Ă: *adj.*
asuprit: *m. sg. nom. rezum. cap.17*

(a) ASURZI: *v. IV*
au asurzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,9

AȘA: *adv.; var. (Înv. și reg.) AȘEA*
așa: 5,24; 10,7, 9, 10, 11, 14; 11,15; 14,24, 25; 16,2; 20,2, 4; 22,17; 23,13; 24,2; 26,17; 27,7; 28,8, 20; 29,8; 31,4, 5; 33,19, 23; 35,8; 36,6; 38,13, 14, 16; 40,17; 47,15; 51,8, 12; 52,14; 54,9; 55,9, 11; 56,12; rezum. cap.58; 63,14; 66,13, 22
așea: *rezum. cap.48; 61,11; 65,8*

(a se) AȘEA: *v. I „a stabili”; „a (se) liniști”; „a alcătui”; „a întări”; „a (se) sprijini”*
am așezat: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,24
așază(-te): *imperativ 2.sg.* 30,7
va așeza: *ind. viit.I. 3.sg.* 40,20; 62,7
așezat-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,24
(s)-au așezat: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,2

AȘEZĂMÂNT: *s.n. „legământ”*
așezământului: *sg. gen.* 14,13
așezământul: *sg. nom./ac., în sintagmele așezământul cel veacinic/așezământul de pace/așezământul de leage* 24,5; 54,10; 56,4

așezământul: *sg. nom./ac.* 33,8; 56,6

așezământ: *sg. nom./ac., în sintagmele așezământ de leage/așezământ de pace* 42,6; 49,8; 59,21

AȘIJDEREA: *adv.*

așijderea: *rezum. cap.17;* 40,5

(a) AȘTEPTA: *v. I*

au așteptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2

am așteptat: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 5,4, 7; 26,8; 33,2; 49,8

voiu aștepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 8,17

aștap tă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 18,2, 7; 28,10, 13; 30,18; 49,23; 60,9; *rezum. cap.64;* 64,4

aștep tatu(-)am: *ind. pf.c. 1.pl.* 25,9

vor aștep ta: *ind. viit.I. 3.pl.* 38,18; 42,4; 51,5

aștep tat-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 59,9, 11

(a se) AȘTERNE: *v. III* „a întinde sau a îm prăștia pe jos ceva, pentru a for ma un strat întins”; „a întinde pe jos ceva pentru a face un culcuș”; „a culca (la pământ)”; „a distruge”, „a nimici”

(să) va aștearne: *ind. viit.I. 3.sg.* 14,11

așternutu(-s)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,31

voiu aștearne: *ind. viit.I. 1.sg.* 54,11

a aștearne: *inf. prez.* 58,5

AȘTERNUT: *s.n.*

așternutul: *sg. nom./ac.* 28,20; 57,8

așternut: *sg. nom.* 66,1

(a) ATINGE: *v. III*

au atins: *ind. pf.c. 3.sg.* 6,7

să atingeți: *conj. prez. 2.pl.* 52,11

ATUNCI: *adv.*

atunci 16,13; 33,23; 35,5, 6; 41,7; 44,8; 45,21; 48,3, 5, 7, 8; 58,8, 9, 14; 60,5

AUR: *s.n.*

aur: *sg. ac.* 2,7; 3,19; 13,17; 31,7; 40,19; 46,6; 60,6, 17

aurul: *sg. nom./ac.* 2,20; 13,12; 30,22; 60,9

aurului: *sg. gen.* 39,2

AUSTRU: *s.n.*

austrului: *sg. gen.* 49,12

(a se) AUZI: *v. IV*

am auzit: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,8; 21,10; 24,16; 28,22

auziți: *imperativ 2.pl.* 6,9; 7,13; 8,9; 28,14; 32,9; 33,13; 34,1;

36,13; 42,18; 48,1, 14, 16; 49,1; 51,1, 4, 7; 55,3; 66,5

auziți: *ind. prez. 2.pl.* 6,9; 55,2

să auză: *conj. prez. 3.sg.* 6, 10; 33,15; 42,23; 50,2

(s-)au auzit: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,4

auzit-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 16,6; 38,5

veți auzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,3

auzând: *gerunziu* 21,3; 37,9; 50,10

(să) va auzi: *ind. viit.I. impers./3.sg.* 23,5; 29,4; 65,19

auzind: *gerunziu* 23,5

a auzi: *inf. prez.* 28,12; 43,9; 44,8

vor auzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,18; 30,21

va auzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19; 37,7; 42,2; 46,7; 58,9; 60,18

aud: *ind. prez. 3.pl.* 32,3

auză: *conj. prez. fără să 3.sg.* 34,1

să auziți: *conj. prez. 2.pl.* 36,16

au auzit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,1, 4, 9; 42,24; 52,15; 64,4; 66,4, 8, 19

ar auzi: *cond. prez. 3.sg.* 37,4

ai auzit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,6, 11, 26; 40,28; 48,6, 7, 8

auzi: *imperativ 2.sg.* 37,17; 39,5; 44,1; 48,12; 51,21

auzise: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 39,1

ați auzit: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,21; 65,12

aude: *ind. prez. 3.sg.* 41,26

vei auzi: *ind. viit.I. 2.sg.* 42,20

să auzu: *conj. prez. 1.sg.* 50,4

să (se) auză: *conj. prez. 3.sg.* 58,4

voiu auzi: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,24

AUZIT: *s.n.* „auzire”; „auz”

auzitul: *sg. ac.* 11,3; 28,9; 43,12

auzitului: *sg. dat.* 28,19; 53,1

AUZIT, -Ă: *adj.*

auzită: *f. sg. ac.* 30,30; 45,21; 48,20

auzite: *f./n. pl. ac.* 42,9; 48,3, 6

auzit: *n. sg. ac.* 62,11

(a) AVEA: *v. II*

ai: *ind. prez. 2.sg.* 3,6; 36,5; 43,26

are: *ind. prez. 3.sg.* 6,5; 41,15; 54,1; 57,13

au avut: *ind. pf.c. 3.sg.* 2,6; 5,13; 34,15

vei avea: *ind. viit.I. 2.sg.* 14,20

având: *gerunziu* 30,2; 31,1; 43,8

aveți: *ind. prez. 2.pl.* 41,21; 55,1

avea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 44,26

ai avut: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,10

AVERE: *s.f.*

averile: *pl. nom. rezum. cap.39*

B

BABILONEAN: *s.m.; var. VAVILONEAN* (la pl.) „populație semitică ce a trăit în Babilon în mileniiile 2 –1 a.C.”

vaviloneanilor: *pl. gen. rezum. cap.13; rezum. cap.14; rezum. cap.39*

BALAUUR: *s.m.; var. (Înv. și pop.) BĂLAUR*

bălauri: *pl. nom./ac.* 13,21; 34,13; 35,7

bălaurii: *pl. nom.* 43,20

bălaurul: *sg. ac.* 51,9

BALTĂ: *s.f.*

baltă: *sg. ac.* 22,11; 24,22; 35,7

bălți: *pl. ac., în sintagma bălți de ape* 14,23; 41,18

bălțile: *pl. ac.* 42,15

belți: *pl. ac.* 19,10

BARBĂ: *s.f.*

barba: *sg. ac.* 7,20; 15,2

BAȘTĂ: *s.f.* „par apet”, „crenel”

băștile: *pl. ac.* 54,12

BATĂR: *adv.* „măcar” (Reg.; Trans., Mold.)

batăr: 48,18; 64,1

(a se) BATE: *v. III*

bate: *ind. prez. 3.sg.* 9,13; 10,20

(să) vor bate: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.17*

bat: *ind. prez. 3.pl.* 42,24

va bate: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,22

au bătut: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,16

bătea: *ind. imp. 3.sg.* 14,29

va fi bătut: *pasiv ind. viit.I. 3.sg. rezum. cap.17*

BATJOCURĂ: *s.f.*

batjocura: *sg. ac.* 20,4

batjocură: *sg. ac.* 30,5

batjocurile: *pl. ac.* 66,4

(a) **BATJOCORI:** v. IV
să batjocoriți: conj. prez. 2.pl. 28,22
au batjocorit: ind. pf.c. 3.sg. 37,22

(a) **BĂGA:** v. I
bagă: imperativ 2.sg. 58,7
(nu) băgați: imperativ prohib. 2.pl. 5,12

BĂNAT: s.n. „stare de durere sufletească și căință”
bănatul: sg. nom. rezum. cap.15

BĂRBAT: s.m.
bărbatul: sg. nom. 2,9; 5,15; 14,16; 19,2; 53,3
bărbaților: pl. gen. 2,17
bărbat: sg. nom./ac. 3,5; rezum. cap.4; 4,1; 54,1
bărbați: pl. voc., în sintagma **bărbații Iudei** 5,3
bărbați: pl. nom. 5,22
bărbați: pl. nom./ac. 36,12; 57,1

BĂRBĂTESC, -EASCĂ: adj.
bărbătescă: f. sg. ac., în loc. s. (Pop.) **parte bărbătească** „ființă de sex bărbătesc” 66,7

BĂTAIE: s.f. „pedeapsă”, „nenorocire”; „lovitură”
bătăie: sg. ac. rezum. cap.1
bătăi: pl. ac. rezum. cap.9; 50,6
bătăia: sg. nom./ac. 10,26; rezum. cap.13; 14,3; 34,1

BĂTRÂN, -Ă: s.m./f.
bătrânul: s.m. sg. ac. 3,2
(celui) bătrân: s.m. sg. gen. 3,5
bătrânii: s.m. pl. ac. 3,14
(celor) bătrâni: s.m. pl. gen. 20,4
bătrânilor: s.m. pl. gen. 24,23
(cei mai) bătrâni: s.m. pl. ac. 37,2
(cel) bătrân: s.m. sg. ac. 47,6
bătrân: s.m. sg. nom. 65,20

BĂTRÂNEȚE: s.f.
bătrânețe: sg. ac. 46,4

BĂTUT, -Ă: adj. „frânt”, „zdrobit”; „devas tat”; „lovit”, „pedepsit”
bătută: f. sg. ac. 42,3
bătut: m./n. sg. nom. 42,22; 53,4

BĂUTURĂ: s.f.; var. **BEUTURĂ**
beutura: sg. nom./ac. 24,9; 32,6
beutura: sg. ac. 43,20

(a se) **BĂIGUI:** v. IV; var. (a se) **BUIGUI**
(să) vor buigui: ind. viit.I. 3.pl. 19,16
au buiguiat: ind. pf.c. 3.sg. 21,4
(s-)au buiguit: ind. pf.c. 3.pl. 41,5; 52,14

(a) **BEA:** v. II
ai băut: ind. pf.c. 2.sg. 51,17
a bea: inf. prez. 5,11; 22; 22,13; 51,22
beu: ind. prez. 3.pl. 21,5
să bem: conj. prez. 1.pl. 22,13; 56,12
vor bea: ind. viit.I. 3.pl. 24,9; 62,8; 9; 65,13
bea: ind. prez. 3.sg. 29,8
să beaie: conj. prez. 3.pl. 36,12
beți: imperativ 2.pl. 36,16
am beut: ind. pf.c. 1.sg. 37,25
va bea: ind. viit.I. 3.sg. 44,12
ai beut: ind. pf.c. 2.sg. 51,17

BEAT, -Ă: s.m./f.
(cel) beat: s.m. sg. nom. 19,14
beatul: s.m. sg. ac. 24,20
[cea] beată: s.f. sg. voc. 51,21

BERBEC: s.m.
berbeci: pl. ac. 1,11; 22,13
berbecilor: pl. gen. 1,11; 34,6
berbeacele: sg. ac. 43,23
berbecii: pl. nom. 60,7

BETEȘUG: s.n.
beteșugul: sg. ac. 38,9

BEȚIE: s.f.
beția: sg. nom./ac. rezum. cap.5; 28,7
beții: sg. gen./dat. 5,11; rezum. cap.28
beția: sg. ac. 5,22
beție: sg. ac. 28,7; 29,9; 56,12

BETIV, -Ă: adj./s.
bețivi: adj. m. pl. dat. rezum. cap.28
bețivilor: s.m. pl. dat. 28,1
(celor) bețivi: s.m. pl. gen. 28,3

BICI: s.n.; var. (Reg.) **ZBICI**
biciul: sg. nom. 28,15; 18
zbiciul: sg. ac. 10,26
zbicele: pl. nom. (aici) „coardă (de vie)” 16,8

BINE: adv./s.
bine: s.n. sg. ac. 1,17; 5,20; 41,23
binele: s.n. sg. ac. 5,20; 7,15; 16; 52,7
bine: s.n. sg. ac., în sintagma **facerile de bine/faceri de bine** rezum. cap.12; rezum. cap.25; rezum. cap.41; rezum. cap.43; rezum. cap.58; rezum. cap.63; rezum. cap.66
bine: adv. 3,10; 23,16; 42,1; 58,5; rezum. cap.59
(mai) bine: adv. 27,5
bine: adv. în structura v. dislocată **bine au plăcut** 6,24

(a) **BINECUVÂNTA:** v. I
binecuvintează: ind. prez. 3.sg. 66,3

(a) **BINEPLĂCEA:** v. II
bine au plăcut: ind. pf.c. impers. 62,4

(a) **BINEVESTI:** v. IV
binevestești: ind. prez. 2.sg. 40,9

(a) **BINEVOI:** v. IV
binevoiaște: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.42

(a se) **BIRUI:** v. IV
vor birui: ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.7; 33,23
birui: inf. prez. fără a 7,1
(vă) biruiți: imperativ 2.pl. 8,9
biruiți: imperativ 2.pl. 8,9
ai biruit: ind. pf.c. 2.sg. 9,4
au biruit: ind. pf.c. 3.pl. 29,5; 7
biruia: ind. imp. 3.sg. 29,20
biruise: ind. m.m.c.pf. 3.sg. rezum. cap.63

BIRUIȚĂ: s.f.
biruținele: pl. ac. rezum. cap.45

BIRUITOR, -TOARE: s.m./f.
biruitorii: s.m. pl. nom. 9,3

BISERICĂ: s.f.; var. (Înv.) **BISEARICĂ**
biserică: sg. nom./ac. 6,1; 37,38; rezum. cap.52; rezum. cap.54; rezum. cap.60; rezum. cap.61
bisericile: pl. nom./ac. 13,22; 27,9; 65,4
bisericii: sg. gen./dat. rezum. cap.22; 22,15; 44,28; rezum. cap.51; rezum. cap.62; rezum. cap.66
biserică: sg. ac. rezum. cap.66; 66,6

BLAGOSLOVENIE: s.f.
blagoslovenie: *sg. nom./ac.* 19,24; 36,16; 65,8
blagoslovenia: *sg. ac.* 44,3

(a se) **BLAGOSLOVI:** v. IV
au blagoslovit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,25; 61,9
blagoslovit e: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 19,25
am blagoslovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 51,2
e blagoslovit: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 65,16
(să) va blagoslovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 65,16

BLAGOSLOVIT, -Ă: s.m./f.
(celor) blagosloviți: *s.m. pl. gen.* 65,23

BLÂND, -Ă: s.m./f.
blânzii: *s.m. pl. ac.* 11,4
(cei) blânzi: *s.m. pl. nom.* 29,19; 32,7
(celor) blânzi: *s.m. pl. dat.* 61,1

BLÂNDEȚE: s.f.; var. (Înv.) **BLÂNDEAȚE**
blândeățã: *sg. ac. rezum. cap.* 48
blândeățe: *sg. ac. rezum. cap.* 49
blândeățele: *pl. ac. rezum. cap.* 53

BLESTEM: s.n.; var. **BLĂSTĂM**
blăstămul: *sg. nom.* 24,6
blăstămuri: *pl. ac. rezum. cap.* 36
blăstămurile: *pl. ac. rezum. cap.* 37; 51,7
blăstămului: *sg. gen.* 37,3
blăstăm: *sg. ac.* 43,28

(a se) **BLESTEMA:** v. I; var. (a se) **BLĂSTĂMA**
blăstămat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,4
a blăstăma: *inf. prez.* 37,4, 17
au blăstămat: *ind. pf.c. 3.pl.* 37,6
ai blăstămat: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,23
(să) blastămă: *ind. prez. 3.sg.* 52,5
blăstămat va fi *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 65,20

BOAGHE: s.f. „buhă”, „cucuvea”
boaghiile: *pl. nom.* 13,22

BOBOANĂ: s.f. (aici) „boabă (de strugure)”
boboana: *sg. nom.* 65,8

BOGAT, -Ă: adj./s.
bogate: *adj. f. pl. dat. rezum. cap.* 32
bogată: *adj. f. sg. ac.* 32,18
bogat: *adj. n. sg. nom. rezum. cap.* 33; 33,20
(ceale) bogate: *s.f. pl. voc.* 32,11
(cel) bogat: *s.m. sg. ac.* 53,9

BOGĂȚIE: s.f.
bogățile: *pl. nom./ac.* 30,6; 33,6

BOLÂND, -Ă: adj./s.; var. **BOLUND, -Ă**
bolunde: *adj. f. sg. dat. rezum. cap.* 32
bolunzilor: *s.m. pl. gen.* 32,4
(cel) bolund: *s.m. sg. nom.* 32,6
bolunzii: *s.m. pl. ac.* 35,8

BOLNAV, -Ă: adj.
bolnav: *m. sg. nom.* 38,9

(a) **BOLNĂVI:** v. IV; (Pop.) „a se îmbolnăvi”
au bolnăvit: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,1
au fost bolnăvit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 39,1

BOLOVAN: s.n. (aici) „stâncă” (după lat. *saxum*, -i „bolovan”, „stâncă”)
bolovanilor: *pl. gen.* 2,21

BORÂT: s.n. „borăre”; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
borât: *sg. ac.* 28,8

(a) **BORÎ:** v. IV
boreăște: *ind. prez. 3.sg.* 19,14

BOT: s.n.; aici prima atestare acuvântului cf. MDA, unde prima atestare este în A. I. Odobescu, *Scrieri literare și istorice ale lui...* (III), volumul I-III, București, 1887.
boturi: *pl. ac., în sintagma boturi fireștitori* „roțile carelor de luptă erau prăvăzute uneori în armatele asiatice, cu câte un cerc de fier zimțat, asemenea unui ferăstrău, care să muște în goană din carnea inamicilor” (Anania 2001, p.934) 41,15

BOU: s.m.
boul: *sg. nom./ac.* 1,3; 11,7; 65,25; 66,3
boi: *pl. ac., în sintagma vacă de boi* (cf. lat. *vaccam boum*; *bōs, bovis* „bou, vacă”) 7,21
boului: *sg. gen.* 7,25; 32,20

BOZ: s.m. „zeu păgănesc”, „idol”
bozii: *pl. ac.* 2,20
bozilor: *pl. gen./dat.* 10,10, 11; 27,9; 41,29
bozi: *pl. ac.* 17,8

BRAD: s.m.
brad: *sg. ac.* 44,14
bradul: *sg. nom.* 60,13

BRATȘ: s.n.
brațului: *sg. gen.* 9,20; 30,30
brațul: *sg. nom./ac.* 17,5; 33,2; 40,10; 44,12; 48,14; 51,5, 9; 52,10; 53,1; 59,16; 62,8; 63,5, 12
brațele: *pl. nom./ac.* 40,11; 51,5
brațe: *pl. ac.* 49,22

BRĂU: s.n. „cingătoare”; (Fig.) „asuprire”, „jug”
brâu: *sg. nom./ac.* 3,24; 23,10
brăul: *sg. nom./ac.* 5,27; 11,5; 22,21

BRICI: s.n.
briciu: *sg. ac.* 7,20

BUBĂ: s.f.
buba: *sg. nom.* 1,6

BUCATĂ: s.f. (mai ales la pl.) „hrană”; „fel de mâncare”
bucata: *sg. nom.* 9,5
bucată: *sg. ac.* 44,16; 62,8

BUCIUM: s.n. (Pop.) „trunchi de arbore”
buciumul: *sg. nom.* 40,24

(a se) **BUCURA:** v. I
(să) bucură: *ind. prez. 3.sg./pl.* 9,3; rezum. cap.61
(să) bucura: *ind. imp. 3.pl.* 13,3
(s-)au bucurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7
bucura(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 25,9
(să) vor bucura: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,19
(să) va bucura: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,1, 2; 62,5; 66,14
(te) vei bucura: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,16
bucurați(-vă): *imperativ 2.pl.* 49,13; 52,9; 66,10
bucurându(-Mă): *gerunziu* 61,10
(mă/Mă) voiu bucura: *ind. viit.I. 1.sg.* 61,10; 65,19
(vă) veți bucura: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,18

BUCURIE: s.f.
bucurie: *sg. nom./ac.* 4,2; 12,3; 28,5; 32,13; 35,10; 48,20; 51,3, 11; 60,15; 65,18; 66,10

bucuria: *sg. nom.* 16,10; 24,8
bucuriia: *pl. nom./ac.* 22,13; 24,11; 32,14; rezum. cap.62
bucuriii: *sg. gen.* 61,3

BUIECIE: *s.f.* „îngâmfare”
buiecii: *sg. gen.* 28,4

BUN, -Ă: *adj./s.*
bune: *adj. f. sg. gen.* 11,2; 39,2
bun: *adj. n. sg. nom./ac.* 38,3; 39,8; 41,7; 55,2
(mai) bun: *adj. n. sg. ac.* 56,5
bună: *adj. f. sg. ac.* 65,2
bunî *s.m. pl. gen (cu prep. a + pușânii)* rezum. cap.28
(celor) buni: *s.m. pl. gen. rezum.* cap.66

BUNĂTATE: *s.f.*
bunătațe: *pl. ac.* 1,19
bunătața: *sg. ac. rezum. cap.41; rezum. cap.59*
bunătațe: *sg. nom./ac. rezum. cap.46; rezum. cap.65*
bunătaților: *pl. gen.* 63,7

BUNĂVOIE: *s.f.* „din proprie inițiativă”
bunăvoia: *sg. ac. rezum. cap.62*

BURJIANĂ: *s.f.*
buruiene: *pl. ac.* 44,4

BUTUC: *s.m.*
butuc: *sg. gen.* 44,19

BUZĂ: *s.f.*
buzele: *pl. nom./ac. rezum. cap.6; 6,5; 7; 29,13; 30,27; 37,29; 59,3*
buze: *pl. ac.* 6,5
buzelor: *pl. gen.* 11,4; 28,11; 57,19

C

CAL: *s.m.*
cat *pl. ac.* 2,8; 21,9; 30,16; 31,1; 36,8; 66,20
cailor: *pl. gen.* 5,28
caîi *pl. nom.* 31,3
calul: *sg. ac.* 43,17
cal: *sg. ac.* 63,13

CALE: *s.f.*
calea: *sg. nom./ac.* 3,12; 7,3; 8,11; 9,1; 10,24; 26; 15,5; 26,7; 30,11; 21; 35,8; 36,2; 37,29; 34; 40,14; 27; 42,16; 47,15; 48,15; 17; 51,10; 23; 53,6; 55,7; 56,11; 57,14; 17; 59,8
cale: *sg. nom./ac.* 11,16; 19,23; 35,8; 43,16; 49,11; 57,14; 62,10; 65,2
calea: *sg. ac., în sintagma calea Domnului* 40,3
căile: *pl. nom./ac.* 2,3; 21,13; 33,8; 45,13; 55,8; 9; 57,18; 58,2; 13; 59,7; 63,17; 64,5; 66,3
căi *pl. ac.* 40,4; 42,16; 49,9
căilor: *pl. gen.* 51,20
căiî *sg. gen.* 57,10

CANDELĂ: *s.f.*; var. **CANDILĂ**
candila: *sg. ac.* 62,1

CAP: *s.n.*
capul: *sg. nom./ac.* 1,5; 7,8; 9; 20; 9,14; 15; 35,10; 37,22; 51,20; 58,5; 59,17
capului: *sg. gen., în loc. adv. de la talpa piciorului până la creștetul capului* 1,6
capetele: *pl. ac.* 15,2; 51,11
cap: *sg. ac.* 19,15

CAR: *s.n.*
car: *sg. ac.* 25,10; 41,15
carului: *sg. gen.* 28,27, 28

CARNE: *s.f.*
carnea: *sg. ac.* 9,20
carne: *sg. ac., în sintagma carne de porc* 65,4; 66,17
căr nuri: *pl. ac.* 22,13; 44,16, 19
căr nurile: *pl. ac.* 49,26

CARTE: *s.f.*
carte: *sg. ac. rezum. cap.8; 8,1; 30,8*
cartea: *sg. ac. rezum. cap.29; 29,12; 34,4*
cartea: *sg. ac., în sintagma cartea Domnului* 34,16
carte: *sg. nom., în sintagma carte de slobozenie „act de despărțire”, „act de divorț”* 50,1
cărții: *sg. gen.* 29,11, 18
cărțile: *pl. ac.* 37,14
cărți: *pl. ac.* 39,1

CASĂ: *s.f.*
casii: *sg. gen., în sintagma casii Domnului* rezum. cap.2; 2,2; 22,18
casa: *sg. nom./ac. rezum. cap.2; 3,7; 14; 5,7; 6,4; 7,17; 8,17; 10,20; 14,1; 2; 18; 15,2; 23,1; 24,10; 25,2; 29,22; 32,14; 37,31; 39,2; 4; 6; 56,5; 7; 58,7; 60,7; 64,11*
casa: *sg. ac., în sintagma casa Dumnezeului/casa lui Dumnezeu/casa Domnului* 2,3; 37,1; 14; 38,20; 22; rezum. cap.56; 66,20
casa: *sg. voc., în sintagma casa lui Iacov/casa lui David* 2,5; 6; 7,13; 46,3; 48,1
casă: *sg. ac.* 5,8; 36,3; 22; 37,2; 42,11; 44,13; 65,21; 66,1
case: *pl. nom.* 5,9
casele: *pl. nom./ac.* 6,11; 13,16; 21; 22; 22,10; 23,13; 32,13
caseî *sg. dat.* 7,2; 38,1
case: *pl. gen. (cu prep. a + num. card.)* 8,14
casii: *sg. gen./dat.* 22,8; 22; 23; 24; 27,9; 31,2; 46,3; 58,1; 63,7
casii *sg. dat. adn.* 22,21
casăle: *pl. ac.* 34,13
casa: *sg. ac., în sintagma casa temniți* 42,7
casăle: *pl. ac., în sintagma casăle temniți* 42,22
casa: *sg. nom./ac., în sintagma casa rugăciunii/casa cea de rugăciune* rezum. cap.56; 56,7

CASNIC, -Ă: *s.m./f. (Înv.) „persoană care se află în slujba cuiva”, „slujitor”*
caznicul: *sg. ac.* 3,6

CATARG: *s.n.*; var. **CĂTARGĂ** „catarg”
cătarga: *sg. ac.* 30,17

(a) CĂDEA: *v. II*
cade: *ind. prez. 3.sg.* 28,1; 34,4
să cază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 28,13, 20
cad: *ind. prez. 3.pl.* 46,6
au căzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,8; 9,8; 10; 26,18; 40,7; 8; 59,14
vor cădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,25; rezum. cap.8; 8,15; 25,12; 30,25; 40,30
va cădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21; 10,34; 13,15; 22,25; 24,18; 20; 31,3; 8
să cădeți: *conj. prez. 2.pl.* 10,4
căzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11; 21,9
ai căzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,12
căzut-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,12
căzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,3
căzând: *gerunziu* 30,13
a cădea: *inf. prez.* 37,7
voiu cădea: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,19
am căzut: *ind. pf.c. 1.pl.* 64,6
veți cădea: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,12

CĂDERE: s.f. (Fig.) „distrugere”
cădearea: sg. nom. 3,6; rezum. cap.15
cădeare: sg. ac. 23,13; 25,2; 26,19
căderii: sg. gen. 49,19
căderile: pl. ac. 51,3; 61,4
căderi: pl. ac. 64,11

CĂLĂRAȘ: s.m. „călăreț”
călărași: pl. gen. (cu prep. a + num. card.) 21,7
călărașii: pl. nom. 22,7
călăraș: pl. (cu des. $\emptyset$) ac. 36,9

CĂLĂREȚ: s.m.
călărețul: sg. ac. 21,7
călărețu: sg. nom. 21,9; 22,6
călăreți: pl. ac. 21,9; 31,1; 36,8

(a se) CĂLCA: v. I
să calc: conj. prez. 1.sg. 14,25
calcă: ind. prez. 3.sg./pl. 16,10; 41,25; 59,8; 63,2
călca: ind. imp. 3.sg. 16,4
vor călca: ind. viit.I. 3.pl. 16,10
a călca: inf. prez. 16,10
-i călcat: pasiv ind. prez. 3.sg. 18,2, 7
călca(-)va: ind. viit.I. 3.sg. 26,6
(să) va călca: ind. viit.I. 3.sg. 28,3
am călcat: ind. pf.c. 1.sg. 63,3, 6
călcatu(-)am: ind. pf.c. 1.sg. 63,3
au călcat: ind. pf.c. 3.pl. 63,18

CĂLCARE: s.f.
călcare: sg. ac. 5,5; 10,6; 28,18; 57,20
călcarea: sg. ac. 7,25
călcării: sg. gen. 22,5

CĂLCĂTOR, -TOARE: s.m./f. „năvălitor”; „persoană care încalcă un legământ, o lege etc.”
călcătorilor: pl. gen. 16,9
călcătorii: pl. voc., în sintagma **călcătorii de leage** 46,8
călcătorii: pl. ac., în sintagma **călcătorii de leage** 53,12

CĂLDURĂ: s.f.
căldură: sg. ac. 4,6
căldura: sg. nom. 5,24
căldura: sg. ac. 25,5

CĂMARĂ: s.f.
cămara: sg. ac. 26,20; 39,2

CĂMILĂ: s.f.
cămilii: sg. gen. 21,7
cămilelor: pl. gen. 30,6
cămile: pl. ac. 60,6; 66,20

CĂPETENIE: s.f.
căpeteniile: pl. voc., în sintagma **căpeteniile sodomleanilor** 1,10
căpeteniile: pl. nom./ac. 1,23; 3,14; 10,9, 13; 13,2; 14,9; 19,13; 22,3; 23,8; rezum. cap.28; 29,10; 30,4; 31,9; 32,1; 34, 12; 43,28; 49,7
căpetenie: sg. nom./ac. 3,3, 6, 7; 32,5, 8
căpetenii: pl. nom./ac. 3,4; 19,11; rezum. cap.32
căpetenii: pl. voc. 21,5
căpeteniții: sg. dat. rezum. cap.32
căpeteniția: sg. nom. 32,8

CĂPRIOARĂ: s.f.
căprioara: sg. ac. 13,14

CĂRARE: s.f.
cărările: pl. nom./ac. 2,3; 42,16, 24; 49,11; 59,8
cărarea: sg. nom./ac. 26,7, 8; 30,11; 40,14; 58,12

cărare: sg. nom./ac. 33,8; 35,8; 41,3; 57,14
cărările: pl. ac., în sintagma **cărările Dumnezeului** 40,3
cărări: pl. ac. 43,16

CĂRĂMIDĂ: s.f.
cărămizile: pl. nom. 9,10
cărămizi: pl. ac. 16,7, 11; 65,3

CĂRĂUȘ: s.m. (Înv.) „căruțaș”
cărăuși: pl. ac. 22,7

CĂRBUNE: s.m.
cărbune: sg. nom. 6,6
cărbuni: pl. nom./ac. 44,12; 47,14; 54,16
cărbunii: pl. ac. 44,19

CĂRUNTEȚE: s.f.
cărunteațe: sg. ac. 46,4

CĂRUȚĂ: s.f.
căruțele: pl. nom. 2,8; 66,15
căruța: sg. nom./ac. 21,7; 22,6, 18; 43,17
căruță: sg. ac., în sintagma **căruță de doi cai** (echivalează lat. *bigae*, -*arum* „atelaj de două animale”) 21,9
căruțe: pl. ac. 31,1; 36,9; 66,20
căruțelor: pl. gen. 37,24

CĂTUȘĂ: s.f.
cătuși: pl. ac. 45,14

(a) CĂUTA: v. I
să caute: conj. prez. 3.pl. 13,17
caută: ind. prez. 3.sg./pl. 17,5; 41,17; 58,2; 64,9; rezum. cap.66
căutați: imperativ 2.pl. 1,17; 21,12; 51,1; 55,6
va căuta: ind. viit.I. 3.sg. 8,19
căutați: ind. prez. 2.pl. 21,12; 45,19
căutând: gerunziu rezum. cap.30
au căutat: ind. pf.c. 3.pl. 31,1; 65,1, 10
căutat-am: ind. pf.c. 1.sg. 38,11; 63,5
căuta-vei: ind. viit.I. 2.sg. 41,12
căutatu(-)au: ind. pf.c. 3.pl. 65,1

CĂUTAT, -Ă: adj.
căutată: f. sg. nom. 62,12

CĂLȚI: s.m.
călților: pl. gen. 1,31

CĂINE: s.m.; var. (Reg.) **CÂNE**
câni: pl. nom. rezum. cap.56; 56,10, 11
cânele: sg. ac. 66,3

CÂMP: s.n./s.m.
câmpului: sg. gen. 37,27; 40,6; 43,20; 56,9
câmpilor: s.m. pl. gen. 41,18
câmp: sg. ac. 61,5; 63,14
câmpurile: pl. nom. 65,10

(a) CÂNȚA: v. I
cânta-voiu: ind. viit.I. 1.sg. 5,1
cântați: imperativ 2.pl. 12,5; 42,10
cântă: imperativ 2.sg. 23,16; 54,1
va cânta: ind. viit.I. 3.sg. 26,1; 27,2
au cântat: ind. pf.c. 3.sg. rezum. cap.38
vom cânta: ind. viit.I. 1.pl. 38,20
vor cânta: ind. viit.I. 3.pl. 55,12

CÂNTAR: s.n.; var. **CÂNTARIU**
cântariu: sg. ac. 40,15
cântariu: sg. ac. 28,17; 40,12

CÂNTARE: s.f.
cântare: *sg. ac.* 24,9; 42,10

(a) **CÂNTĂRI:** v. IV
au cântărit: *ind. pf.c.* 3.sg. 40,12

CÂNTEC: s.n.
cântecul: *sg. nom./ac.* 5,1; rezum. cap.12; 23,15; rezum. cap.26; 26,1; 30,29
cântec: *sg. ac.* rezum. cap.38

CĂRȚIȚĂ: s.f.
cărțițele: *pl. nom.* 2,20

(a) **CĂȘTIGA:** v. I (aici) „a produce”
căștigă: *ind. prez.* 3.pl. 62,9

CĂȘTIGĂTOR, -TOARE: s.m. „cel care câștigă”; (aici) „neguțător”
căștigătorii: *pl. nom.* 23,8

CEAPSĂ: s.f. „bonetă purtată de fete sau numai de femei măritate”
ceapsele: *pl. ac.* 3,23

CEASORNIC: s.n.
ceasornicului: *sg. gen.* rezum. cap.38
ceasornicul: *sg. ac.* 38,8

CEATĂ: s.f.
ceata: *sg. ac.* 43,17

CEAȚĂ: s.f.
ceață: *sg. nom./ac.* 8,22; 13,2; 29,18; 59,10
ceața: *sg. nom.* 60,2

CENUȘĂ: s.f.; var. **CENUȘE**
cenușe: *sg. nom./ac.* 27,9; 44,20; 58,5; 61,3
cenușa: *sg. ac.* 33,12

CER: s.n.; var. **CERIU**
ceriuri: *pl. voc.* 1,2; 44,23; 49,13
ceriuri: *pl. ac.* 2,2; 65,17
ceriului: *sg. gen.* 13,5, 10; 24,21; 34,4
ceriul: *sg. nom./ac.* 13,13; 37,16; 66,1
ceriu: *sg. ac.* 14,12, 13; 34,5; 51,6; 55,10; 63,15
ceriurile: *pl. nom./ac.* 40,12, 22; 42,5; 44,24; 45,12, 18; 48,13; 50,3; 51,6, 13, 16; 55,9; 64,1; 66,22
ceriuri: *pl. voc., în sintagma ceriuri de sus* 45,8
ceriu: *sg. ac., în sintagma găcibrii de ceriu „astrologii”* 47,13
ceriului: *sg. gen., în sintagma Domnul ceriului și al pământului* rezum. cap.66

CER: s.m. „arboare mare din familia fağaceelor, înalt până la 30m, înrudit cu stejarul, cu scoarța negricioasă, cu frunze pietroase, bogate și cu fructele ghinde, foarte căutat ca lemn de foc”
cer: *sg. ac.* 44, 14

CERB: s.m.
cerbul: *sg. ac.* 35,6

CERBICE: s.f.
cerbicea: *sg. nom.* 48,4

(a) **CERCA:** v. I „a cere”; „a întreba”; „a căuta”
au cercat: *ind. pf.c.* 3.sg./pl. 1,12; 9,13; 26,16; 34,16
cercați: *imperativ* 2.pl. 8,19; 34,16
cercă: *ind. prez.* 3.sg. 40,20

CERCAT, -Ă: adj.
cercată: *f.sg. ac.* 30,13

CERCEL: s.m. „obiect de podoabă”; „verigă de metal pusă în nările unor animale”
cerceii: *pl. ac.* 3,20
cercel: *sg. ac.* 37,29

(a se) **CERCETA:** v. I
voiu cerceta: *ind. viit.I. 1.sg.* 10,12; 13,11
va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 23,17; 27,1
cer ceta-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,21
(să) vor cerceta: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,22
ai cer cetat: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,14
să cerceteaze: *conj. prez.* 3.sg. 26,21
să (se) cer cetează: *conj. prez.* 3.sg. 27,3
(să) va cerceta: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,6

CERCETARE: s.f.
cer cetării: *sg. gen.* 10,3
cer cetarea: *sg. ac.* 15,7; 60,17
cer cetare: *sg. nom.* 40,28

(a) **CERE:** v. III
cerând: *gerunziu* rezum. cap.4
ceare: *imperativ* 2.pl. 7,11
voiu ceare: *ind. viit.I. 1.sg.* 7,12
ceare: *ind. prez.* 3.sg. 24,2; rezum. cap.64
cer: *ind. prez.* 3.pl. 58,2
ceareți: *ind. prez.* 2.pl. 58,3

CERESC, -EASCĂ: adj.
cer ească: *f. sg. nom.* 34,4

(a se) **CERTA:** v. I
certa: *ind. imp. 3.sg.* 29,21
certa(-vei): *ind. viit.I. 2.sg.* 38,16
(să) ceartă: *ind. prez.* 3.sg. rezum. cap.41
(să) vor certa: *ind. viit.I. 3.pl.* rezum. cap.42
ceartă: *ind. prez.* 3.pl. rezum. cap.48
să cert: *conj. prez.* 1.sg. 54,9
(să) va certa: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.66

CERTARE: s.f.
certarea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.19; rezum. cap.27; 50,2; 51,20; 66,15
certării: *sg. gen.* 37,3
certare: *sg. nom./ac.* rezum. cap.45; rezum. cap.56

CETATE: s.f.
ce tățile: *pl. nom./ac.* 1,7; 6,11; 14,17; 17,2, 9; 33,8; rezum. cap.36; 36,1; 42,11; 61,4
ce tatea: *sg. nom./ac.* 1,8, 21, 26; 19,18; 23,16; 24,10; 25,2, 3; 26,5; rezum. cap.27; 27,10; 29,1; 32,19; 33,20; rezum. cap.36; 36,15; 37,33, 34, 35; 38,6; 45,13; 48,2; 60,14; 64,10
ce tate: *sg. nom./ac.* 1,26; 17,1; 19,2; 24,12; 25,2; 62,12; 66,6
ce tăților: *pl. gen./dat.* rezum. cap.6; 37,26; 40,9; 44,26
ce tăți: *pl. nom./ac.* 14,21; 19,18; 54,3
ce tate: *sg. voc.* 14,31
ce tății: *sg. gen.* 19,2; 22,9; 32,13, 14; 37,13
ce tate: *sg. voc., în sintagmele ce tate groasă „cetate numeroasă”/ ce tate dânuind „cetate veselă”* 22,2
ce tatea: *sg. voc., în sintagma cetatea Celui Sfânt* 52,1

CETINĂ: s.f.; var. **CETIN:** s.m. (Prin gn.) „brad”; „cedru”
cetini: *s.m. pl. nom.* 14,8
ceatinile: *s.f. pl. ac.* 37,24
ceatină: *sg. ac.* 41,19

CHEDRU: s.m. (Înv. și pop.) „cedru” „specii de arbori din familia pinaceelor, cu lemn tare și ramuri orizontale”
chedri: *pl. nom./ac.* 2,13; 9,10; 14,8; 37,24; 44,14
chedrul: *sg. ac.* 41,19

CHEIE: s.f.
cheia: sg. ac. 22,22

(a se) **CHEMA:** v. I
voiu chema: ind. viit.I. 1.sg. 1,26; 48,13
să (să) cheme: conj. prez. 3.sg. 4,1
(să) va chema: ind. viit.I. 3.sg. 4,3; 7,14; 9,6; 14,20; 19,18; 32,5; 35,8; 54,5; 56,7; 62,2, 4
(s-)au chemat: ind. pf.c. 3.pl. 4,5
cheamă: imperativ 2.sg. 8,3
a chema: inf. prez. 8,4
chemați: imperativ 2.pl. 12,4; 40,2; 55,6
am chemat: ind. pf.c. 1.sg. 13,3; 41,9; 42,6; 43,1; 45,4; 48,8, 15; 65,12; 66,4
va chema: ind. viit.I. 3.sg. 22,12; 44,5; 65,15
chema-voiu: ind. viit.I. 1.sg. 22,20
vor chema: ind. viit.I. 3.pl. 34,12; 60,14; 62,12
cheamă: ind. prez. 3.sg. 40,26; 43,7; rezum. cap.63
chematu(-)au: ind. pf.c. 3.sg. 41,2
chemând: gerunziu 41,4; 46,11
chema-va: ind. viit.I. 3.sg. 41,25
ai chemat: ind. pf.c. 2.sg. 43,22
(să) cheamă: ind. prez. 3.sg./pl. rezum. cap.44; rezum. cap.46
cheme: conj. prez. fără să 3.sg. 44,7
chem: ind. prez. 1.sg. 45,3; 48,12
(te) vei chema: ind. viit.I. 2.sg. 47,1, 5; 58,12; 62,4, 12
chiamă: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.48
(vă) chemați: ind. prez. 2.pl. 48,1
chemați sănt: pasiv ind. prez. 3.pl. 48,2
a fi chemați: pasiv inf. prez. rezum. cap.49
au chemat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 49,1; 54,6; 63,10
chemat-am: ind. pf.c. 1.sg. 50,2
am chieam: ind. pf.c. 1.sg. 51,2
chemându-: gerunziu rezum. cap.55
chiamă(-să): ind. prez. 3.pl. rezum. cap.55
vei chema: ind. viit.I. 2.sg. 55,5; 58,5, 9, 13
chiamă: ind. prez. 3.sg./pl. rezum. cap.56; 65,3
să chiiame: conj. prez. 3.sg. 59,4
(să) vor chema: ind. viit.I. 3.pl. 61,3
(vă) veți chema: ind. viit.I. 2.pl. 61,6
(să) chema: ind. imp. 3.sg. 63,19
să cheme: conj. prez. 3.sg. 64,7
chema: ind. imp. 3.pl. 65,1

CHIAR, -Ă: adj./adv. (Înv.) „clar”; „senin”
chiară: f. sg. nom. 18,4
chiiar: adv. rezum. cap.44

CHIMVAL: s.n. (Înv.) „vechi instrument muzical compus din două jumătăți de glob de aramă care se loveau una cu alta”
chinval: sg. ac., în contextul: **amar pământului cu chinval de arepi** (probabil, cu referire la) „țara în care se aude mereu zăngănitul armelor” 18,1

CHIN: s.n.
chinuri: pl. ac. 13,8

(a se) **CHINUȚI:** v. IV
(m-)am chinuit: ind. pf.c. 1.sg. 23,4

CHIP: s.n.
chip: sg. ac., în loc. adv. **în ce chip** „cum” 10,10; 14,4; 40,20; rezum. cap.66; 66,13
chip: sg. ac. 40,18; 44,13
chip: sg. ac., în sintagma **chip cioplit** 40,19; 44,10, 15, 17
chipul: sg. ac. 40,20
chipurile: pl. nom. 46,1

CHIPAROS: s.m.
chiparos: sg. nom. 55,13
chiparosul: sg. nom. 60,13

CHIT: s.m. (Înv.) „balenă”
chitul: sg. ac. 27,1

CIN: s.n. (Iuz.) „rang”; „clasă”; „categorie”
cinul: sg. ac. rezum. cap.56

CINSTE: s.f.
cinstea: sg. nom. 32,17

(a) **CINSTI:** v. IV
vor cinsti: ind. viit.I. 3.pl. 19,21
să cinstească: conj. prez. 3.pl. 56,6

CINSTIT, -Ă: adj./s.
(cel) cinstit: s.m. sg. ac., în sintagma **cel cinstit la față** 3,3
(celui) cinstit: s.m. sg. gen. 3,5
cinstiții: s.m. pl. nom. 5,13; 34,12
[cel] cinstit: s.m. sg. nom. 9,15
cinstitul: sg. ac. 62,2
cinstit: adj. m. sg. ac. 43,4

CIOPLIT, -Ă: adj./s.
cioplit: adj. f. pl. nom./ac. 9,10; 54,12
cioplit: adj. n. sg. ac., în sintagma **chip cioplit** 40,19; 44,10, 15, 17
(ceale) cioplit: s.n. pl. nom. „chipuri cioplit” 19,1, 3; 21,9; 48,5
(celor) cioplit: s.n. pl. gen./dat. 30,22; 42,8
(cel) cioplit: s.n. sg. ac. 42,17

CIOPLITURĂ: s.f. (aici) „chip cioplit”, „idol”
ciopliturii: sg. gen. 45,20

CIRTĂ: s.f. (Înv.) „liniuță”; (Înv. și pop.) „interval de timp foarte scurt”, „clipă”
cirtă: sg. ac. 40,15; 54,7, 8

(a) **CITI:** v. IV; var. (Înv. și reg.) (a) **CETI**
ceteaște: imperativ 2.sg. 29,12
cetiți: imperativ 2.pl. 34,16
au cetit: ind. pf.c. 3.sg. 37,14
citeaște: imperativ 2.sg. 29,11

CIURDĂ: s.f.
ciurdelor: pl. gen. 65,10

CIUTURĂ: s.f.
ciuturii: sg. gen. 40,15

(a se) **CLĂȚI:** v. IV (Înv. și reg.) „a (se) clătina”; (Înv.) „a (se) mișca”; (Înv.) „a fi impresionat”
(s-)au clătit: ind. pf.c. 3.sg. 6,4; 7,2
(să) clătesc: ind. prez. 3.pl. 7,2
(să) va clăti: ind. viit.I. 3.sg. 13,13; 24,19; 54,10
(să) vor clăti: ind. viit.I. 3.pl. 19,1; 54,10
va clăti: ind. viit.I. 3.sg. 19,16
clătiți(-vă): imperativ 2.pl. 29,9
au clătit: ind. pf.c. 3.sg. 37,22
să (să) clătească: conj. prez. 3.sg. 41,7

CLĂTIRE: s.f. (Înv.) „cutremurare”
clătire: sg. ac. 24,19
clătirea: sg. ac. 29,6

CLEI: s.n.
cleiu: sg. ac. 41,7

CLEȘTE: s.m.
cleaștele: sg. ac. 6,6

(a) **CLEVETI:** v. IV
clevețea: ind. imp. 3.pl. 29,21

CLIPLEALĂ: s.f. „clipire”
clipele: pl. ac. 3,16

CLOCIT, -Ă: adj.
clocit: n. sg. nom. 59,5

(a se) **COACE:** v. III
a (să) coace: inf. prez. 37,27
au coapt: ind. pf.c. 3.sg. 44,15
am coapt: ind. pf.c. 1.sg. 44,19; 48,10

COACERE: s.f.
coacerea: sg. ac. 28,4

COADĂ: s.f.
coade: pl. ac. 7,4
coada: sg. nom./ac. 9,14, 15
coadă: sg. ac. 19,15

COAPSA: s.f.
coapselor: pl. gen. 5,27; 11,5
coapsele: pl. nom./ac. 20,2; 21,3; 32,11

COASTĂ: s.f.
coastele: pl. ac. 14, 13
coaste: pl. ac. 60,4

(a se) **COBORÎ:** v. IV; var. (Înv.) (a se) **POGORÎ**
(să) vor pogori: ind. viit.I. 3.pl. 5,14; 34,7
(s-)au pogorât: ind. pf.c. 3.sg./pl. 14,19; 15,3; 52,4
să (vă) pogorâți: conj. prez. 2.pl. 30,2
(să) pogor: ind. prez. 3.pl. 31,1; 38,18
(să) va pogori: ind. viit.I. 3.sg. 31,4; 34,5
(să) pogorâse: ind. m.m.c.pf. 3.sg. 38,8
(vă) pogorâți: ind. prez. 2.pl. 42,10
pogoară(-te): imperativ 2.sg. 47,1
(să) pogoară: ind. prez. 3.sg. 55,10
pogorându(-să): gerunziu 63,14
să (Te) pogori: conj. prez. 2.sg. 64,1
pogorātu(-Te)-ai: ind. pf.c. 2.sg. 64,3

COBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) **POGORÂRE**
pogorârea: sg. ac. 32,19; rezum. cap.52

COBZĂ: s.f.
cobza: sg. nom. 5,12

CODRU: s.m.
codrului: sg. gen. 10,18, 19

COIF: s.n.
coiful: sg. ac. 59,17

COLĂCIT, -Ă: adj.; vezi **ÎNCOLĂCIT**

COLIBĂ: s.f.
coliba: sg. ac. 1,8

COMOARĂ: s.f.
comoarălor: pl. dat. 2,7
comoarele: pl. ac. 30,6
comoara: sg. nom. 33,6
comoarale: pl. ac. 45,3

(a se) **CONĂCI:** v. IV; var. (a se) **CONOCI** „a împresura”, „a asedia”
conocită fiind: pasiv gerunziu rezum. cap.7
conocește: imperativ 2.sg. 21,2
au conocit: ind. pf.c. 3.pl. rezum. cap.29; 29,7

CONĂCIRE: s.f.; var. **CONOCIRE** „împresurare”; „asediere; cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DA.
conocirea: sg. nom./ac. rezum. cap.29; 29,3

CONDEI: s.n.
condeiu: sg. ac. 8,1

(a se) **CONTENI:** v. IV
vor conteni: ind. viit.I. 3.pl. 52,15
(Te) vei conteni: ind. viit.I. 2.sg. 64,12

COPAC: s.m.; var. (Reg.) **COPACI**
copaciul: sg. ac. 57,5
copaciului: sg. gen. 65,22

COPIL: s.m.
copii: pl. ac. 2,6
copiilor: pl. gen. rezum. cap.3
copilul: sg. nom. 3,5; 65,20
copiii: pl. nom. 37,6

COPITĂ: s.f.
copitele: pl. nom. 5,28

COPOSIRE: s.f. „chelie”; cuvântul nu este înregistrat în DA, în schimb, este înregistrat cuvântul **copos** „chel”; cf. 4Împ 2,23.
coposire: sg. nom. 15,2

CORABIE: s.f.
corăbiile: pl. nom./ac. 2,16; 23,2; 43,14; 60,9
corăbiile: pl. voc., în sintagma **corăbiile mării** 23,1, 14
corăbii: sg. gen. 30,17
corabiia: sg. nom. 33,21

CORB: s.m.
corbul: sg. nom. 34,11

CORN: s.n.
cornu: sg. ac. (aici) „deal” (cf. Anania 2001, p. 893) 5,1

CORT: s.n.
cortul: sg. nom./ac. 4,6; 16,5; 24,20; 33,20; 38,12; 40,22
cort: sg. ac. 22,15, 16
corturile: pl. ac. 32,18
corturilor: pl. gen. 54,2

COSITOR: s.n. „metal alb-argintiu, maleabil, mai ușor decât plumbul, folosit la spoirea vaselor de aramă”
cositoriul: sg. ac. 1,25

COSIȚĂ: s.f.
cosița: sg. ac. 3,17

COVOR: s.n.
covoarale: pl. ac. 3,22

COVRIG: s.m. (aici) „brățară”
covrigii: pl. ac. 3,19

CRĂPĂTURĂ: s.f.; var. **CREPĂTURĂ** „fisură”, „spărtură”; „peșteră”
crepăturile: pl. ac. 2, 19, 21; 7,19; 22,9

CRÂNG: s.n.; var. **GRÂNC** (aici) „crâng sfânt”, „dumbravă consacrată unei divinități” (traducătorii au echivalat lat. *lucus*, -i din *Vulgata*)
grânci: pl. nom./ac. 17,8; 27,9

(a) **CREDE:** v. III
veți crede: ind. viit.I. 2.pl. 7,9
va crede: ind. viit.I. 3.sg. 28,16

vor create: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.35; rezum. cap.49; rezum. cap.53; rezum. cap.55; rezum. cap.61*
create: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.43*
să creadeți: *conj. prez. 2.pl. 43,10*
să crează: *conj. prez. 3.sg. rezum. cap.51*
au crezut: *ind. pf.c. 3.sg. 53,1*

CREDINCIOS, -OASĂ: *adj.*
credincioasă: *f. sg. nom. 1,21, 26*
credincioasă: *f. pl. (cu des. -ă), ac., în sintagma mărturii credincioasă „martori cinstiți” 8,2*
credincios: *m./n. sg. nom./ac. 17,10; 22,23, 25; 49,7; rezum. cap.55*
credincioase: *f./n. pl. nom./ac. 25,1; 33,16*
credincioasă: *f. pl. (cu des. -ă) nom. 55,3*

CREDINȚĂ: *s.f.*
credința: *sg. nom./ac. rezum. cap.11; 11,5; rezum. cap.52*
credinții: *sg. gen., în sintagma credinții bune „evlaviei” 11,2*
credință: *sg. nom./ac. 33,6; rezum. cap.55; rezum. cap.61*

CREMENE: *s.f.;* var. **CREMINE**
creamenea: *sg. ac. 5,28*

(a) CREȘTE: *v. III*
am crescut: *ind. pf.c. 1.sg. 1,2*
au crescut: *ind. pf.c. 3.sg. 44,14*
va crește: *ind. viit.I. 3.sg. 55,13*

CREȘTERE: *s.f.*
creștere: *sg. ac. 23,4*

CREȘTET: *s.n.*
creștetul: *sg. ac., în loc. adv. de la talpa piciorului până la creștetul capului 1,6*
creștetul: *sg. ac. 3,17; 28,4*

CREZUT, -Ă: *s.m./f. (Neob.) „creditor”; „cămătar”*
crezutul: *s.m. sg. nom. 50,1*

CRIN: *s.m.*
crinul: *sg. ac. 35,1*

CRIVĂȚ: *s.n. (Reg.) CRIVET* „vânt puternic ce suflă de la nord-est sau de la est”; (Prin ext.) „ținut situat în această parte”
crivețului: *sg. gen./dat. 14,13; 30,6; 43,6*
crivețu: *sg. ac. 14,31; 41,25; 49,12*
crivețului: *sg. gen., în sintagma pământul crivețului „ținutul Tema” (cf. Anania 2001, p.910) 21,14*

(a se) CRUȚA: *v. I*
cruțindu(-să): *gerunziu rezum. cap.65*

(a se) CUCERNICI: *v. IV (Înv.) „a se smeri”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc..., Buda, 1825.*
(să) vor cucernici: *ind. viit.I. 3.pl. 66,12*

CUGET: *s.n.*
cugetelor: *pl. gen. 1,16*
cugetele: *pl. nom./ac. 55,7; 59,7; 65,2*
cugete: *pl. nom. 59,7*

(a) CUGETA: *v. I*
vor cugeta: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.2*
cugetat-au: *ind. pf.c. 3.sg. 27,8*
va cugeta: *ind. viit.I. 3.sg. 33,18*
cugeta-voiu: *ind. viit.I. 1.sg. 38, 14*
cugetând: *gerunziu 59,11*

CUI: *s.n.*
cuiele: *sg. nom./ac. 33,20; 54,2*
cuie: *pl. ac. 41,7*

CUIB: *s.n.*
cuib: *sg. ac. 10,14; 16,2*

CUIER: *s.n. „stâlp”; „par”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc..., Buda, 1825.*

cuiariu: *sg. ac. 22,23*
cuiariul: *sg. nom. 22,25*

(a se) CULCA: *v. I*
(să) va culca: *ind. viit.I. 3.sg. 11,6; 27,10*
(s-)au culcat: *ind. pf.c. 3.sg. 34,14*

CULCUȘ: *s.n.*
culcușul: *sg. nom./ac. 22,17; 57,2, 7, 8; 65,10*
culcuș: *sg. nom. 34,13*
culcușurile: *pl. ac. 35,7*

(a se) CULEGE: *v. III*
(să) culeg: *ind. prez. 3.pl. 10,14; 57,1*
va culeage: *ind. viit.I. 3.sg. 11,12; 17,5; 58,8*
(să) culeaje: *ind. prez. 3.sg. 33,4*
(s-)au cules: *ind. pf.c. 3.sg. 57,1*

CULEGERE: *s.f.*
culegere: *sg. nom. 32,10*

CULES: *s.n.*
culesul: *sg. nom./ac. 16,9; 24,7, 13; 32,10*
culesului: *sg. gen. 25,6*

CULME: *s.f.*
culmele: *pl. ac. 37,24*

CUMIN: *s.n. „molară”; „plantă aromatică ale cărei fructe sunt utilizate în farmacie”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Al Borza, Dicționar etnobotanic, București, 1968.*

cumin: *sg. ac. 28, 25,27*
cuminul: *sg. nom. 28,27*

CUMINTE: *adv.*
cuminte: *14,24*

CUMPĂNĂ: *s.f.*
cumpănă: *sg. ac. 40,12*
cumpâna: *sg. ac. 46,6*

(a) CUMPĂNI: *v. IV*
cumpănește: *ind. prez. 3.sg. 33,18*
au cumpănit: *ind. pf.c. 3.sg. 40,12*
cumpăniți: *ind. prez. 2.pl. 55,2*

(a) CUMPĂRA: *v. I*
cumpără: *ind. prez. 3.sg. 24,2*
cumpărați: *imperativ 2.pl. 55,1*

(a se) CUNOAȘTE: *v. III*
cunoscut-au: *ind. pf.c. 3.sg. 1,3*
au cunoscut: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 1,3; 28,7; 42,16, 25; 55,5; 56,11; 63,16*
să cunoașteți: *conj. prez. 2.pl. 6,9*
(să) va cunoaște: *ind. viit.I. 3.sg. 19,21; 66,14*
vor cunoaște: *ind. viit.I. 3.pl. 19,21; 61,9*
cunoaște: *ind. prez. 3.sg. 29,12, 15; rezum. cap.45; rezum. cap.46; 59,8*
cunosc: *ind. prez. 1.sg. 29,12; 44,19*
cunoașteți: *imperativ 2.pl. 33,13*
să cunoască: *conj. prez. 3.pl. 37,20*
am cunoscut: *ind. pf.c. 1.sg./pl. 37,28; 44,8; 48,7; 59,12*

veți cunoaște: *ind. viit.I. 2.pl. 43,19*
ai cunoscut: *ind. pf.c. 2.sg. 45,4, 5; 48,8*
voiu cunoaște: *ind. viit.I. 1.sg. 47,8*
cunoștea: *ind. imp. 2.sg. 55,5*
să fie cunoscut: *pasiv conj. prez. 64,2*

CUNOSCUR, -Ă: *adj.*
cunoscute: *f./n. pl. ac. 12,4; rezum. cap.64*
cnoscut: *n. sg. ac. 38,19*

CUNOȘTINȚĂ: *s.f. „cunoaștere”; „recunoaștere”*
cunoștința: *sg. nom. 3,9*

(a) CUNUNA: *v. I (Înv.) „a pune pe capul cuiva o cunună”*
cununând: *gerunziu 22,18*

CUNUNĂ: *s.f.*
cununii: *sg. dat. 28,1*
cununa: *sg. nom./ac. 28,3, 5; 61,10; 62,3*
cunună: *sg. ac. 61,3*

(a) CUPRINDE: *v. III*
au cuprins: *ind. pf.c. 3.sg. 21,3*
cuprindeți: *imperativ 2.pl. 28,23*
va cuprinde: *ind. viit.I. 3.sg. 37,33; 60,18*
cuprind: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.53*

CUPTOR: *s.n.*
cuptoriul: *sg. nom./ac. 31,9; 48,10*

CURAT, -Ă: *adj./s.*
curat: *s.n. sg. ac. 1,25*
curat: *adj. n. sg. gen./ac. 27,2; 66,20*
curați: *m. pl. nom. 66,17*

(a se) CURĂȚA: *v. I; var. (a se) CURĂȚI:* *v. IV*
curățiți(-vă): *imperativ 2.pl. 1,16; 52,11*
curățiind- *gerunziu rezum. cap.6*
(să) va curăți: *ind. viit.I. 3.sg. 6,7*
curăți: *inf. prez. fără a 47,11*

CURÂND: *adv.; var. (Înv. și pop.) CURUND*
curând: *5,19*
curund: *8,1*

CUREA: *s.f.*
curea: *sg. nom. 5,27*

CURGĂTOR, -TOARE: *adj.*
curgătoare: *f. pl. ac. 30,25; 44,4*

(a) CURGE: *v. III*
vor curge: *ind. viit.I. 3.pl. 2,2*
va curge: *ind. viit.I. 3.sg. 8,7; 34,4*
au curs: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 24,4; 48,21*
curgând: *gerunziu rezum. cap.49*
să curgeți: *conj. prez. 2.pl. 66,11*

CURGERE: *s.f.*
curgeri: *pl. ac. 44,3*

CURSĂ: *s.f.*
cursă: *sg. nom./ac. 8,14; 24,17, 18; 28,13*
cursa: *sg. nom. 42,22*

CURTE: *s.f.*
curțile: *pl. ac. 1,12; 62,9*

CURVAR: *s.m.*
(cel) curvariu: *s.m. sg. ac. 57, 8*

CURVĂ: *s.f.*
curvă: *sg. nom. 1,21*
curvei: *sg. gen. 23,15*
curvă: *sg. voc. 23,16*
curvii: *sg. gen. 57,3*

(a) CURVI: *v. IV*
va curvi: *ind. viit.I. 3.sg. 23,17*

(a) CUTEZA: *v. I*
cutezând: *gerunziu 12,2; 14,30; 47,8*

CUTREMUR: *s.n.*
cutremurul: *sg. nom. 33,14*

(a se) CUTREMURA: *v. I*
(s-)au cutremurat: *ind. pf.c. 3.pl. 37,27*
(să) vor cutremura: *ind. viit.I. 3.pl. 54,10*
(să) cutremură: *ind. prez. 3.sg. 66,2*

CUVÂNT: *s.n.*
cuvântul: *sg. ac., în sintagma **cuvântul Domnului** 1,10; 2,3; rezum. cap.22; 28,13, 14; 38,4; 39,5, 8; 40,8; 66,5*
cuvântul: *sg. nom./ac. 2,1; 8,20; 16,13; 24,3; 30,12, 21; 37,22; 38,7; 44,26; 45,23; 50,4; 55,11*
cuvânt: *sg. nom./ac./gen. 8,10; 9,8; 29,21; 32,7; 33,19; 36,21; 39,2; rezum. cap.40; 41,28; 58,13*
cuvintele: *pl. ac. rezum. cap.28; 29,11, 18; 31,2; 33,18; 36,12, 13, 22; 37,4, 17; 41,26; 51,16; 59,13, 21; 66,2*
cuvintelor: *pl. gen. 37,6*
cuvinte: *pl. ac. 42,16*

D

(a se) DA: *v. I*
voiu da: *ind. viit.I. 1.sg. 3,4; 19,4; 22,21, 22; 36,8; 37,7; 41,27; 42,8; 43,4; 45,3; 48,11; 56,5; 61,8; 62,8*
(s-)au dat: *ind. pf.c. 3.sg. rezum. cap.5; 9,6; 33,16; 35,2; rezum. cap.50; 59,15; 65,16*
va da: *ind. viit.I. 3.sg. 7,14; 14,3; rezum. cap.25; 27,4; 28,19; 30,20; rezum. cap.45; 53,9; 58,11; 59,18*
au dat: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 8,18; 19,11; 34,2; 37,19; 42,24; 43,16; 50,4; 53,12*
ești dată: *pasiv ind. prez. 2.sg. 23,16*
da-vei: *ind. viit.I. 2.sg. 26,12*
(să) va da: *ind. viit.I. 3.sg. 29,12; 30,23; 36,15; 37,10*
a da: *inf. prez. rezum. cap.36*
da: *inf. prez. fără a 36,8*
da-va: *ind. viit.I. 3.sg. 41,2*
da: *ind. imp. 3.sg. 41,7*
da-voiu: *ind. viit.I. 1.sg. 41,19; 46,13*
dat-am: *ind. pf.c. 1.sg. 42,1; 43,3, 28*
am dat: *ind. pf.c. 1.sg. 42,6; 43,20, 23; 47,6; 49,6, 8; 50,6; 55,4; 57,18*
să dau: *conj. prez. 1.sg. 43,20; 61,3*
datu(-)ai: *ind. pf.c. 2.sg. 43,24*
da(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg. 56,5*
dați: *imperativ 2.pl. 57,14*
să dați: *conj. prez. 2.pl. 62,7*
(să) dă: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.6; rezum. cap.22; 31,3; rezum. cap.49*
dă: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.7; 40,23, 29; 42,5; 55,10*
(te) dă: *imperativ 2.sg. 36,8*
dă: *imperativ 2.sg. 43,6*
dându(-)să): *gerunziu 29,11*
dea: *conj. prez. fără să 3.sg. 36,15*
deale: *conj. prez. fără să 3.pl. 43,9*

DAJDIE: *s.f.; var. (Înv.) DAJDE*
dajda: *sg. nom. 14,4*

DAMASCHINEAN: s.m. „locuitor al Damascului”
damaschineanii *pl. nom. rezum. cap.17*

DAR: s.n.
darurile: *pl. ac. 1,23*
daruri: *pl. ac./gen. 5,23; 19,21; 39,1; 45,13; rezum. cap.55*
dar: *sg. nom./ac. 18,7; 66,20*
dar: *sg. ac., în loc. adv. în dar rezum. cap.52; 52,3, 5*

DASCĂL: s.f.
dascalul: *sg. ac. 30,20*

DATOR, -TOARE: adj.; var. (Înv.) **DATORIU**
datoriu: *m. sg. nom. 24,2*

DATORNIC, -Ă: s.m./f.
datornicii *pl. ac. 58,3*

DĂJDUITOR: s.m. (Înv.) „contribuabil”; aici prima atestare a cuvântului; cf., MDA, unde, după DA, se dă prima atestare în *Condica limbii rumânești*, alcătuită de dumnealui Iordache Golescu [Manuscris în șapte volume, circa 1832; Biblioteca Academiei Române, cotele 844-850].
dăjduitori *pl. nom. 31,8*

(a) DĂNȚUI: v. IV (Pop.) „a dansa”; (Fig.) „a sălta”
dănțuiți: *imperativ 2.pl. 44,23*
dănțuiaște: *imperativ 2.sg. 49,13*
dănțuind: *gerunziu 22,2*
dănțuiaște: *ind. prez. 3.sg. 32,13*

DĂNȚUIRE: s.f. „dansare”; (Fig.) „săltare”
dănțuire: *sg. ac. rezum. cap.60*

(a se) DĂRUI: v. IV
(să) vor dăru: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.4*
(să) dăruiesc: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.58*
au dăruit: *ind. pf.c. 3.sg. rezum. cap.63; 63,7*
dăruiesc: *ind. prez. 1.sg. 66,9*

DĂRUIRE: s.f.
dăruirea: *sg. ac. 33,15*

DĂRUIT, -Ă: adj.; cuvântul este omis din MDA.
dăruițe: *f. pl. ac. rezum. cap.41*

DEAL: s.n.
dealurile: *pl. nom./ac. 2,14; 40,12; 41,15, 18; 42,15; 54,10; 55,12*
deal: *sg. ac. 30,17, 28*
dealul: *sg. nom./ac. 30,25; 31,4; 40,4*
dealurilor: *pl. gen. 37,26*
dealuri: *pl. ac. 65,7*

(a se) DEDA: v. I
(să) dedau: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.28*

DEDESUBT: adv./prep.; var. **DEDESUPT**
dedesupt: *adv. 14,9*
dedesuptul: *prep. 14,11*

(a) DEFĂIMA: v. I
defaimă: *ind. prez. 3.pl. 60,14*

DEFĂIMARE: s.f.
defăimarea: *sg. nom. 47,3*

DEGET: s.n.
deagetele: *pl. nom./ac. 2,8; 17,8; 59,3*
deagete: *pl. ac. 40,12*
deagetul: *sg. ac. 58,9*

DEGRABĂ: adv.
degrabă: 5,26; 8,1; 16,5; 27,3; 29,6; 30,13; 32,4; 47,9; 51,14; 60,22
(mai) degrabă: 58,8

DEMON: s.m.; var. (Înv. și reg.) **DIMON**
dimonii: *pl. nom. 34,14*

DEMULT: adv.
demult: *adv. în forma de demult „din trecut”, „de altădată” 1,26; 19,11; 37,26; 44,7; 51,9; 61,4*

DEODATĂ: adv.
deodată: 1,28; 22,3

DEPARTE: adv.
departe: 5,26; 8,9; 10,3; 13,5; 17,13; 22,3, 11; 23,7; 29,13; 30,27; 33,13, 17; 39,3; 41,9; 43,6; 46,11, 12; 49,1, 12, 19; 54,14; 57,9, 19; 59,14; 60,4, 9; 66,19

(a se) DEPĂRTA: v. I
depărtați: *imperativ 2.pl. 1,16*
voiu depărta: *ind. viit.I. 1.sg. 1,25; 48,9*
va depărta: *ind. viit.I. 3.sg. 6,12*
(să) departă: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.8*
am depărtat: *ind. pf.c. 1.sg. 10,13; 16,10*
(să) va depărta: *ind. viit.I. 3.sg. 14,25; 46,13; 54,10*
depărtați(-vă): *imperativ 2.pl. 22,4; 52,11*
depărtat-ai: *ind. pf.c. 2.sg. 26,15*
au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg. 31,2*
(v-)ați fost depărtat: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl. 31,6*
depărta: *inf. prez. fără a 33,23*
(te-)ai depărtat: *ind. pf.c. 2.sg. 36,5*
depărtează(-te): *imperativ 2.sg. 54,14; 65,5*
(s-)au depărtat: *ind. pf.c. 3.sg. 59,11, 15*
(să) vor depărta: *ind. viit.I. 3.pl. 59,21*
depărtându(-să): *gerunziu rezum. cap.60*

DEPLIN: adv.
(mai) deplin: *rezum. cap.19*

(a se) DEPRINDE: v. III
(să) vor deprinde: *ind. viit.I. 3.pl. 2,4*
va deprinde: *ind. viit.I. 3.sg. 28,9, 26*
au deprins: *ind. pf.c. 3.sg. 40,14*

DES, DEASĂ: adj./s.
(ceale) dease: *s.n. pl. nom. 10,34*
dease: *adj. f. pl. ac. 53,2*

DESĂVÂRȘIT, -Ă: adj.
desăvârșit: *m. sg. nom. 38,3*
desăvârșită: *f. sg. ac. rezum. cap.66*

(a) DESCĂLECA: v. I
vor descăleca: *ind. viit.I. 3.pl. 7,19*

DESCĂNTĂTOR, -TOARE: s.m./f.
descântători: *pl. ac. rezum. cap.47*
descântătorilor: *pl. gen. 47,9*
descântătorii: *pl. ac. 47,12*

DESCÂNTEC: s.n.
descânțele: *pl. ac. 8,19*

(a se) DESCHIDE: v. III; var. **(a) DEȘCHIDE**
au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 5,14; 14,17; 50,5; 53,7*
să deșchiză: *conj. prez. 3.sg. 10,14; 22,22*
va deșchide: *ind. viit.I. 3.sg. 22,22; 53,7*
(s-)au deșchis: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 24,18; 48,8*
deșchideți: *imperativ 2.pl. 26,2*

(să) vor deșchide: *ind. viit.I. 3.pl. 35,5; 60,11*
 vor fi deșchise: *pasiv ind. viit.I. 3.pl. 35,5*
 (să) va deșchide: *ind. viit.I. 3.sg. 35,6*
 deșchide: *imperativ 2.sg. 37,17*
 deșchide(-voiu): *ind. viit.I. 1.sg. 41,18*
 să deșchizi: *conj. prez. 2.sg. 42,7*
 ai deșchis: *ind. pf.c. 2.sg. 42,20*
 să deșchizu: *conj. prez. 1.sg. 45,1*
 deșchiză(-să): *conj. prez. fără să 3.sg. 45,8*
 a deșchide: *inf. prez. 51,14*

DEȘCHIDERE: s.f.; var. **DEȘCHIDERE**
 deșchiderea: *sg. ac. 61,1*

DEȘCHILINIRE: s.f. (Reg.) „deosebire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în I.A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat* București, 1926 – 1931.
 deșchilinirii: *sg. gen. 7,17*

DEȘCHIS, -Ă: adj.; var. **DEȘCHIS, -Ă**
 deșchise: *n. pl. nom. 33,21*
 deșchisă: *f. sg. ac. 57,8*

(a se) **DESCOPERI:** v. IV
 vor descoperi: *ind. viit.I. 3.pl. 13,10*
 (să) va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg. 22,8; 40,5*
 (s-)au descoperit: *ind. pf.c. 3.sg. 22,14; 23,1; 53,1*
 va deascoperi: *ind. viit.I. 3.sg. 26,21*
 deascopere: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.42*
 deascopere: *imperativ 2.sg. 47,2*
 deascoperi(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg. 47,3*
 deascoperiți(-vă): *imperativ 2.pl. 49,9*
 să (se) deascopere: *conj. prez. 3.sg. 56,1*
 ai deascoperit: *ind. pf.c. 2.sg. 57,8*

DESCOPERIT, -Ă: adj.
 descoperite: *n. pl. ac. 20,4*

(a) **DESCREIERA:** v. I „a omori”; cuvântul nu este înregistrat în MDA. Este un calc total după lat. *excerebrō*, din *Vulgata*, „a lua creierii”, „a tăia capul”.
 descrieră: *ind. prez. 3.sg. 66,3*

DESIME: s.f.
 desimea: *sg. ac. 9,18*

DESCULȚ, -Ă: adj.
 desculțu: *m. sg. nom. rezum. cap.20; 20,2, 3*

DESCULȚAT, -Ă: adj. (Reg.) „descălțat”
 desculțată: *f. sg. ac. 20,4*

(a se) **DESFĂCE:** v. III
 să (se) desfacă: *conj. prez. 3.sg. 34,11*
 au desfăcut: *ind. pf.c. 3.sg. 37,14; 40,22*
 desfă: *imperativ 2.sg. 58,6*

(a se) **DESFĂTA:** v. I
 (să) va desfăta: *ind. viit.I. 3.sg. 11,8; 55,2; 60,5*
 a (să) desfăta: *inf. prez. rezum. cap.54*
 desfătat-ai: *ind. pf.c. 2.sg. 57,8*
 (te) vei desfăta: *ind. viit.I. 2.sg. 58,14*
 (s-)au desfătat: *ind. pf.c. 3.sg. 66,3*

DESFĂTARE: s.f.
 desfătării: *sg. gen. 13,22*
 desfătare: *sg. ac. 51,3*
 desfătări: *pl. ac. 66,11*

DESFĂTAT, -Ă: adj./adv. (Înv.) „larg”, „nemăsurat”, „lipsit de griji”
 desfătat: *m./n. sg. nom./ac. 22,18; 28,2; 30,23*

desfătăta: *f. sg. nom. 30,33*
 desfătat: *adv. rezum. cap.51*

DESIME: s.f.
 desimea: *sg. ac. 9,18*

(a) **DESPĂRȚI:** v. IV
 va despărți: *ind. viit.I. 3.sg. 56,3*

DESPĂRȚIRE: s.f.
 despărțirilor: *pl. gen. 28,21*

DESPREUNARE: s.f. (Pop.) „despărțire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Raoul de Pontbriant, *Dicționar româno-frances*, București – Göttingen – Paris, 1862.
 despreunare: *sg. ac. 56,3*

DESTUL, -Ă: adj.
 destul: *m. sg. nom. 40,16*
 destule: *f. pl. nom. 40,16*

DEȘERT, DEȘARTĂ: adj./s.
 deșert: *adj. m./n. sg. nom./ac. 29,8; 32,6; 55,11*
 deșarte: *adj. f./n. pl. nom./ac. rezum. cap.30; 41,29*
 deșearte: *adj. n. pl. ac. 44,25*
 deșert: *s.n. sg. ac., în loc. adv. în deșert 29,21; 30,7; 45,18; 49,4*
 deșert: *s.n. sg. nom. 40,17*

DEȘERTĂCIUNE: s.f.
 deșertăciunii: *sg. gen. 5,18; 24,10*
 deșertăciune: *sg. nom./ac. 40,23; rezum. cap.44*
 deșertăciunea: *sg. nom./ac. rezum. cap.41; 41,29; rezum. cap.46*
 deșertăciunile: *pl. ac. 56,10*
 deșertăciuni: *pl. ac. 59,4*

(a se) **DEȘTEPTA:** v. I
 să deșteptăm: *conj. prez. 1.pl. 7,6*
 va deștepta: *ind. viit.I. 3.sg. 10,26; 42,13*
 deșteptatu(-)au: *ind. pf.c. 3.pl. 14,9*
 deșteptați(-vă): *imperativ 2.pl. 26,19*
 au deșteptat: *ind. pf.c. 3.sg. 41,2*
 deșteptat-am: *ind. pf.c. 1.sg. 41,25*
 deșteptând: *gerunziu 44,26*
 voiu deștepta: *ind. viit.I. 1.sg. 44,26*
 am deșteptat: *ind. pf.c. 1.sg. 45,13*
 a deștepta: *inf. prez. 49,6*
 să deștepți: *conj. prez. 2.sg. 49,8*
 deștaptă: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.52*
 vei deștepta: *ind. viit.I. 2.sg. 58,12*
 (să) deștaptă: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.60*

(a se) **DEZBRĂCA:** v. I
 dezbrăcați(-vă): *imperativ 2.pl. 32,11*

(a se) **DEZLEGA:** v. I
 (să) va dezlega: *ind. viit.I. 3.sg. 5,27*
 dezleagă: *imperativ 2.sg. 20,2; 52,2; 58,6*

(a) **DEZVELI:** v. IV
 dezvălește: *imperativ 2.sg. 47,2*

DIMINEAȚĂ: s./adv.
 dimineață: *adv. 5,11; 17,11; 26,9; 37,36*
 dimineața: *adv. 21,12; 38,13; 50,4*
 dimineața: *adv. în loc. adv. de dimineața până sara 38,12, 13*
 dimineața: *s.f. sg. ac., în loc. adj. de dimineața/ în loc. adv. dimineața din dimineață „în toate diminețile” 8,20; 28,19*
 dimineața: *s.f. sg. ac., în loc. adv. de dimineață/ în loc. adv. dimineața din dimineață „în toate diminețile” 14,12; 28,19*
 dimineață: *s.f. sg. ac. 17,14*
 dimineața: *s.f. sg. ac. 33,2; 58,8*

DIMPREUNĂ: adv.; var. (Rar) **DINPREUNĂ**
dinpreună: 3,15

DINAÎNTE: adv.
(mai) dinnainte: 41,22
(cel mai) dinnainte: 46,9

DINAÎNTEA: prep.
dinnainte: 26,1

DINAPOI: adv.
dinapoi: 30,21

DINAPOIA: prep.
dinnapoa: 38,17; 57,8

DINĂUNTRU: adv./prep.; var. **DINLONTRU**
dinlontrul: prep. 16,11; 19,3
dinlontru: prep. 26,9
dinlontru: adv. 63,15; 66,17

DOAMNĂ: s.f. „stăpână a unei case, a unei gospodării etc.”
doamna: sg. nom. 47,5
doamnă: sg. nom. 47,7

(a) DOBÂNDI: v. IV
vor dobândi: ind. viit.I. 3.pl. 35,10
va dobândi: ind. viit.I. 3.sg. 41,2; rezum. cap.51

DOBITOC: s.n.
dobitocului: sg. gen. 7,25
dobitoacelor: pl. gen./dat. 30,6; 46,1
dobitocul: sg. nom./ac. 60,7; 66,3
dobitoacele: pl. nom. 61,5

DOBORÂRE: s.f.; var. (Înv.) **OBORÂRE**
oborârea: sg. ac. rezum. cap.33

(a) DOBORÎ: v. IV; var. (Înv.) **(a) OBORÎ**
am oborât: ind. pf.c. 1.sg. 43,14

DOCTOR: s.m.; var. (Pop) **DOFTOR**
doftor: sg. nom. 3,7

DOICĂ: s.f.
doicele: pl. nom. 49,23

(a) DOICI: v. IV (Înv. și reg.) „a alăpta un copil străin”; (Înv. și pop) „a îngriji”; aceasta este prima atestare; cf. MDA, unde se propune prima atestare în I. Heliade-Rădulescu, *Opere I*, 1939.
am doicit: ind. pf.c. 1.sg. 23,4
au doicit: ind. pf.c. 3.sg. 49,21

DOJANĂ: s.f.
djana: sg. nom. 53,5

(a) DOJENI: v. IV
djeneaște: ind. prez. 3.sg. 30,21

DOJENIRE: s.f.
djenirea: sg. ac. rezum. cap.30

DOMN: (s. propriu) „Dumnezeu”
Domnul: sg. nom./ac. 1,2, 4, 11, 18, 24, 28; rezum. cap.2; 2,11, 17; 3,13, 14, 15, 16, 17, 18; 4,4, 5; 6,1, 3, 12; 7,3, 7, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 20; 8,1, 3, 5, 7, 11, 17; 9,8, 11, 14, 17; 10,12, 20, 23, 24; 11,3, 11, 15; 12,2; 13,4, 5, 6, 19; 14,1, 5, 32; 16,13, 14; 17,6; 18,4; rezum. cap.19; 19,1, 4, 14, 20, 21, 22; 20,2, 3, 6; 21,16, 17; 22,12, 14, 15, 17; 23,11, 17; rezum. cap.24; 24,1, 3, 14, 15, 21; 25, 8, 9; 26,4, 21; 27,1, 12; rezum. cap.28; 28,2, 16, 21, 22, 29; 29,6, 10, 13, 15, 19, 22; rezum. cap.30; 30,1, 15, 18, 20; 30,26, 30, 32; rezum. cap.31; 31,1, 3, 9; 32,6; rezum. cap.33; 33,5, 10, 21, 22; 35,10; 36,7, 10, 15, 18, 20; 37,4, 6, 15, 21, 22, 24, 33, 34; 38,1, 2, 5, 7, 11; 39,6; rezum. cap.40; 40,10, 27, 31; 41,4, 13, 14, 16, 17, 21; rezum.

cap.42; 42,5, 6, 8, 13, 21, 24; 43,1, 3, 10, 11, 12, 14, 15, 16; 44,2, 23, 24; rezum. cap.45; 45,1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 17, 18, 19, 21, 25, 26; rezum. cap.48; 48,14, 16, 17, 20, 22; 49,1, 4, 5, 7, 8, 13, 14, 18, 22, 23, 25, 26; 50,1, 4, 5, 7, 9, 10; 51,1, 3, 11, 13, 15, 22; 52,3, 4, 5, 8, 9, 10, 12; 53,10; 54,1, 6, 8, 10, 13, 17; rezum. cap.55; 55,5, 6, 7, 8, 13; rezum. cap.56; 56,1, 3, 4, 6, 8; 57,19, 21; 58,9, 11, 14; rezum. cap.59; 59,15, 20, 21; rezum. cap.60; 60,2, 16, 19, 20, 22; 61,1, 8, 9, 10, 11; 62,6, 8, 9, 11, 12; rezum. cap.63; 63,7; 65,7, 8, 11, 13, 15, 23, 25; rezum. cap.66; 66,1, 2, 5, 9, 12, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23

Domnul: sg. nom./ac., în sintagma **Domnul oastelor** 1,9; 3,1; 5,9,16; 6,5; 8,13,18; 9,13; 10,16,26,33; 13,4; 14,22,23,24,27; 17,3; 19,12,18,25; 21,10; 22,25; 23,9; 24,23; 25,6; 28,5; 29,6; 31,4,5; 37,16; 44,6; 47,4; 48,2; 54,5

Domnului: sg. gen./dat., în sintagma **Domnului oastelor** 2,12; 5,7,24; 9,7,19; 13,13; 18,7; 19,16,17,20; 22,14; 37,32; 39,5

Domnului: sg. gen./dat. 1,10, 20; rezum. cap.2; 2,2, 3, 5, 10, 19, 21; 3,8; 4,2; 5,12, 25; rezum. cap.6; 6,8; rezum. cap.10; 11,9; 12,4, 5; 13,6, 9; 14,2; 16,8; rezum. cap.17; 19,19, 21; 21,8; rezum. cap.22; 22,5, 18; 23,18, 24,15; 25,10; 26,10; rezum. cap.27; 27,13; 28,13, 14; 30,27, 29, 31, 33; 33,6; 34,2, 6, 8, 16; 35,2; rezum. cap.37; 37,6, 14, 36; 38,4; 39, 8; 40,2, 3, 5, 8; 41,20; 42,10, 12, 19, 4,4,5; 49,5; 50,10; 51,3, 9, 17, 20; 52,11; 53,1, 10; 54,17; 58,5, 8, 13, 14; 59,1, 13, 19; rezum. cap.60; 60,1, 6, 9, 14; 61,2, 3, 6; 62,2, 3, 4; rezum. cap.63; 63,7; 66,5, 6, 14, 20

Doamne: sg. voc. 6,11; 12,1; 16,1; 25,1; 26,8, 11, 12, 13, 15, 16, 17; 33,2; 37,17, 18, 20; 38,3, 14, 16, 20; 63,17; 64,8, 9, 12

Domnului: sg. gen., în sintagmele **leagea Domnului/Duhul Domnului/casa Domnului** 5,24; 11,2; 37,1, 14; 38,20, 22; 40,7, 13; 59,19; 61,1; 63,14; 66,20

Domnului: sg. dat. adn. 19,20

Domnul: sg. voc., în sintagma **Domnul oastelor** 37,16

Domn: sg. nom. 37,20; 40,28; rezum. cap.45

Domnul: sg. nom., în sintagma **Domnul cerului și al pământului** rezum. cap.66

DOMN: (apelativ) „termen de politețe pentru un bărbat”; (Pop.) „stăpân”

domnului: sg. gen./dat. 1,3; 36,8, 9

domnilor: pl. gen. 19,4

domni: pl. nom. 26,13

domnul: sg. nom./ac. 27,3; 36,12; 37,4

(a) DOMNI: v. IV
va domni: ind. viit.I. 3.sg. 19,4
domniți: ind. prez. 2.pl. 28,14

DOMNIE: s.f.
domniit: sg. gen. rezum. cap.14

(a) DORI: v. IV
au dorit: ind. pf.c. 3.sg. 26,9
am dorit: ind. pf.c. 1.pl. 53,2

DORIT, -Ă: adj./s.
dorită: adj. f. sg. ac. 32,12
dorite: adj. f. pl. ac. 54,12
(ceale) dorite: s.n pl. nom. 64,11

(a) DORMI: v. IV
va dormi: ind. viit.I. 3.sg. 5,27
veți dormi: ind. viit.I. 2.pl. 21,13
dormit-au: ind. pf.c. 3.pl. 51,20
dormind: gerunziu 56,10
dorm: ind. prez. 3.pl. 65,4

(a) DORMITA: v. I
va dormita: ind. viit.I. 3.sg. 5,27

DORMITARE: s.f.; var. (Înv. și rar) **DURMITARE**
durmitării: sg. gen. 29,10

DOSADĂ: s.f. „pedeapsă”
dosada: sg. nom. 47,11

(a se) **DOVEDI**: v. IV
dovedindu(-să): *gerunziu* rezum. cap.48

DRAGOSTE: s.f.
dragostea: *sg. ac.* rezum. cap.50

(a se) **DREGE**: v. III; var. (Înv. și reg.) (a se) **DEREGE**
(să) va der ege: *ind. viit.I. 3.sg.* 54,17

DREPT, DREAPTĂ: *adj./s./prep.*; var. **DIREPT, DIREAPTĂ**
direp t *prep. în loc. adv. drept aceea* 37,29
dript *prep. în loc. adv. dript aceea* 27,9
drep t *prep. în loc. adv. drept ce* 55,2
(celui) drep t *s.m. sg. gen.* 1,26; 24,16
drep tului *s.m. sg. gen./dat.* 3,10; 5,23; 26,7; 41,10
drep ților: *s.m. pl. gen.* rezum. cap.5; rezum. cap.26; rezum. cap.57
dreap ta: *s.f. sg. ac., în loc. adv. spre dreap ta* 9,20
(cel/Cel) drept: *s.m. sg. nom./ac.* 29,21; 41,2; 45,8; 51,7; 53,11; 57,1
dreapta: *s.f. sg. ac., în loc. adv. nici spre dr eapta, nici spre stânga/ spre dreapta și spre sâtn ga* 30,21; 54,3
dreap te: *s.n. pl. ac.* 40,4
(ceale) dreap te: *s.n. pl. ac.* 45,19
dreap ta: *s.f. sg. nom./ac.* 41,10; 44,20; 45,1; 48,13; 62,8
drep te: *s.m. sg. voc.* 44,2
drep tul: *s.m. sg. nom./ac.* 51,5; 62,1, 2
(cei) drep ții *s.m. pl. nom.* 60,21
drep t *adj. m./n. sg. nom.* 16,5; 26,2; 41,26; 45,21; 51,1
dreap tă: *adj. f. sg. nom.* 26,7; 35,8
drep te: *adj. f./n. pl. nom./ac.* 30,10; 40,3
dreap te: *adj. f. pl. ac.* 42,16
drep ții *adj. m. pl. gen.* rezum. cap.56

DREPTATE: s.f.
drep tatea: *sg. nom./ac.* 1,21; 5,7; 23; 11,5; 26,9; 10; 28,17; 29; 32,16; 45,8; 19; 46,13; 48,18; 51,6; 8; 54,17; 56,1; 57,12; 58,8; 59,4; 9, 14, 16, 17; rezum. cap.60; 60,17; 63,1
dreptate: *sg. ac.* 1,27; 5,16; 9,7; 10,22; 11,4; rezum. cap.32; 32,1; 33,5; 42,6; 45,13; 46,12; 48,1; rezum. cap.54; 54,14; 56,1; 64,5
drep tă ții *sg. gen.* 32,17; 40,14; 45,23; 58,2; 61,3, 10
drep tă ții *pl. ac.* 33,15; 58,2
drep tă țile: *pl. nom.* 45,25; 64,6
drep tate: *sg. ac., în loc. adv. pe drep tate* rezum. cap.59

DROJDIE: s.f.
drojdit *pl. ac.* 25,6; 51,17
drojdiile: *pl. ac.* 49,6

DRUM: s.n.
drum: *sg. ac.* 57, 14
drumul: *sg. ac.* 62,10

DRUMAR: s.m. (Reg.) „drumeț”; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la Petr u Maior, *Is toria besericei românilor, atît a ces tor dincoace precum și a celor din colo de Dunăre*, Buda, 1813.
drumarit *pl. nom.* 60,6

(a se) **DUCE**: v. III
(să) vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 2,3
(să) ducea: *ind. imp. 3.pl.* 3,16
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,13
(să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,8
să (mă) duc: *conj. prez. 1.sg.* 8,11
vor duce: *ind. viit.I. 3.pl.* 15,7
duce ții(-vă): *imperativ 2.pl.* 18,2
am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 23,4
duce(-)vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 23,9
să ducă: *conj. prez. 3.sg.* 23,9
au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 23,13; 64,6
(s-)au dus: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 37,37; 45,16; 57,17

(să/Să) va duce: *ind. viit.I. 3.sg.* 46,2; 53,7
ducu-: *ind. prez. 3.pl.* 46,7
(M-)am dus: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,5
(vă) ve ții duce: *ind. viit.I. 2.pl.* 66,12

DUCERE: s.f.
ducerii: *sg. gen., în sintagma ducerii apei „scoc”*; după lat. *aquaeductus*, -ūs 7,3
ducerea: *sg. ac., în sintagma ducerea apei* 36,2

DUD: s.m.
duzii *pl. ac.* 9,10

DUH: s.n.
duhul/Duhul: *sg. nom./ac.* 2,22; 4,4; 11,2, 3, 4; 19,3, 14; 25,4; 27,8; 28,6; 29,10, 24; 32,15; 33,11; 54,6; 57,15, 16; 61,3; rezum. cap.66
Duhul: *sg. nom./ac., în sintagma Duhul Domnului/Duhul Mie u/ Duhul Lui/Duhul Să u/ Duhul Lui cel Sfânt/Duhul Sfântului Sau* 11,2; 30,1, 28; 34,16; 40,7, 13; 42,1; rezum. cap.44; 44,3; 48,16; 59,19, 21; 61,1; 63,10, 11, 14
duhului: *sg. gen.* 11,15; 38,16; 65,14
duh: *sg. nom./ac.* 26,18; 31,3; 37,7; 42,5
duhul: *sg. ac., în sintagma zdrobit cu duhul* „umil” 66,2

DULCE: *adj./s.*
dulce: *adj. n. sg. ac.* 3,24
dulce: *s.n. sg. ac.* 5,20
dulcele: *s.n. sg. nom.* 5,20

DULCEA ȚĂ: s.f.
dulcea ț a: *sg. nom.* 24,8

DUMBRAVĂ: s.f.
dumbrăvilor: *sg. gen.* 7,2
dumbrăviit *sg. gen.* 9,18; 10,34; 22,8; 32,19; 44,14; 56,9
dumbravă: *sg. ac.* 21,13; 29,17
dumbrava: *sg. nom.* 37,24
dumbrava: *sg. voc.* 44,23

DUMNEZEIESC, -IASCĂ: *adj.*
dumnezeiasca: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.31
dumnezeie ții *adj. antep. f. sg. gen.* rezum. cap.33
dumnezeiescul: *adj. antep. n. sg. ac.* rezum. cap.37
dumnezeiesculu ț *adj. antep. n. sg. gen.* rezum. cap.40
dumnezeiit *pl. voc., în sintagma dumnezeiit no țtri* 42,17

DUMNEZEU: s.m. „Divinitatea”
Dumnezeu: *sg. nom./ac./gen./dat.* rezum. cap.1; rezum. cap.5; 7,7; rezum. cap.8; 8,10, 18; rezum. cap.9; rezum. cap.10; rezum. cap.11; 12,2; 14,3, 13; rezum. cap.17; 17,10; rezum. cap.22; rezum. cap.25; 25,8; 28,16; rezum. cap.29; rezum. cap.30; 30,15; rezum. cap.31; 31,3; rezum. cap.32; rezum. cap.34; 35,4; rezum. cap.36; 37,16; rezum. cap.38; rezum. cap.40; 40,10, 18, 28; rezum. cap.41; rezum. cap.42; 42,5; rezum. cap.43; 43,10, 12; rezum. cap.44; 44,8, 10; rezum. cap.45; 45,14, 15, 18, 21, 22; rezum. cap.46; 46,9; rezum. cap.48; 48,16; rezum. cap.49; 49,22; rezum. cap.50; 50,5, 7, 9; rezum. cap.51; 52,4; 53,4, 6; rezum. cap.54; 56,8; rezum. cap.57; 57,21; rezum. cap.58; 58,2; rezum. cap.59; rezum. cap.60; 61,11; rezum. cap.62; rezum. cap.63; rezum. cap.64; 64,4; rezum. cap.65; 65,13, 15, 16
Dumnezeulu ț *sg. gen. în sintagmele leagea Dumnezeulu ț no țtru/ casa Dumnezeulu ț* 1,10; 2,3
Dumnezeul: *sg. nom., în sintagmele Dumnezeul oastelor/ Dumnezeul cel viu* 1,24; 3,15; 6,3; 10,23,24; 19,4; 22,12,14,15; 28,22,29; 37,4, 17; 45,13
Dumnezeul: *sg. nom./ac.* 5,16; 7,11; 8,19; 10,21; 17,6; 21,10, 17; 25,1, 9; 26,4; 28,26; 29,23; 30,18; 35,4; 36,7; 37,10, 21; 38,5, 11; 40,1, 9, 27; 41,10, 13, 17; 43,3; 45,3; 48,1, 2, 17; 49,4, 5; 50,10; 51,15, 22; 52,7, 12; 54,5,6; 55,5, 7; 59,2, 13; 60,19; 61,10; 62,5; 66,9

Dumnezeului *sg. gen./dat.* 7,13; 24,15; 35,2; 40,3; 51,20; 52,10; 58,2; 61,2, 6; 62,3

Dumnezeu: *sg. nom., în sintagma Dumnezeu tare* 9,6

Dumnezeului: *sg. gen., în sintagma Dumnezeului oastelor* 22,5

Dumnezeul: *sg. voc., în sintagmele Dumnezeul nostru/Dumnezeul lui Israel* 26,13; 37,16, 20

Dumnezeu: *sg. gen., în sintagma leagea lui Dumnezeu/casa lui Dumnezeu* 30,9; rezum. cap.56; rezum. cap.65

DUMNEZEU: s.m. „zeu”; „idol”

dumnezeul: *sg. nom./ac.* 36,19; 44,17

dumnezeului: *sg. gen./dat.* 8,21; 37,38; 45,20

dumnezeilor: *pl. gen.* 21,9

dumnezeii: *pl. nom./ac.* 36,18, 20; 37,12, 19

dumnezei: *pl. nom./ac.* 37,19; 41,23; 57,5

dumnezeu: *sg. nom./ac.* 44,6, 15, 17; 45,5; 46,6, 9

DUNGĂ: s.f.

dungă: *pl. ac.* 44,13

(a) DUREA: v. II

vor durea: *ind. viit.l. 3.pl.* 13,8

durând: *gerunziu* 26,17

DURERE: s.f.

durori: *pl. nom.* 13,8

dureare: *sg. ac.* 21,3

durerile: *pl. ac.* 26,17; 53,4

durearea: *sg. nom./ac.* 35,10; 51,11; 65,14

dureri: *pl. ac. rezum. cap.50; 50,11*

durerilor: *pl. gen.* 53,3

DUS, -Ă: s.m./f.

(cea) dusă: *s.f. sg. nom.* 49,21

E

EGIPTEAN: s.m. (Înv.) **EGHIPTEAN**

eghipteanilor: *pl. gen./dat. rezum. cap.18; rezum. cap.19; 19,2, 15; rezum. cap.20*

eghipteanii: *pl. nom.* 19,2, 21, 23

eghipteanului: *sg. dat.* 19,24

eghipteani: *pl. ac. rezum. cap.30; rezum. cap.31*

ETHIOP: s.m. (Înv.) „etiopian”

ethiopilor: *pl. gen. rezum. cap.20*

EVANGHELICESC, -EASCĂ: adj.

evangeliceasca: *adj. antep. f. sg. ac. rezum. cap.51*

evangelicești: *adj. antep. f. sg. gen. rezum. cap.52; rezum. cap.55*

F

(a se) FACE: v. III

să facă: *conj. prez. 3.sg./pl. rezum. cap.1; 5,2, 4, 7; 10,2; 19,15; 28,21, 29; 32,6; 41,28; 43,9; 46,6; 56,2; 57,15; 63,12; rezum. cap.64*

a face: *inf. prez. 1,17; rezum. cap.24; rezum. cap.50; 58,13*

vor face: *ind. viit.l. 3.pl. 2,4; 5,10*

să fac: *conj. prez. 1.sg. 5,4; 29,14*

voiu face: *ind. viit.l. 1.sg. 5,5; 10,11; 13,11; 14,30; 19,2; 37,7; 38,8; 42,9, 15, 16; 46,11; 48,11; 50,2; 60,22; 61,8; 65,8*

faceți: *imperativ 2.pl. 8,10; 12,4; 36,16; 40,3; 41,21, 23; 48,20; 56,1; 57,14; 62,10*

va face: *ind. viit.l. 3.sg. 9,7; 10,23; 14,1; 22,17; 25,6; 27,5; 28,9; 30,20, 30, 32; 32,6; 37,31, 32; 38,7, 15, 19; rezum. cap.42; 42,1; 55,11*

fac: *ind. prez. 3.sg./pl. rezum. cap.10; 10,1; 43,19; 65,3; 66,9, 22*

veți face: *ind. viit.l. 2.pl. 10,3*

vei face: *ind. viit.l. 2.sg. 25,5; 26,9; 64,3*

face-va: *ind. viit.l. 3.sg. 27,5; 48,14*

să faceți: *conj. prez. 2.pl. 30,1*

face: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.43; 55,10; 56,2; 64,5*

voi face: *ind. viit.l. 1.sg. 44,19; 57,16*

faci: *ind. prez. 2.sg. 45,9; 58,13*

să faci: *conj. prez. 2.sg. 63,14*

făcutu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl. 1,14; 37,27; 42,22; 46,1*

(s-/-)S-au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 1,21; 5,1, 25; 9,6; 12,2; 14,28; 19,13; 23,3; 32,14; 33,8, 9; 37,26; 44,15; 47,14, 15; 50,11; 59,15; 63,8; 64,10, 11; 66,2*

au făcut: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 2,8; 5,2, 4; 7,5; 12,5; 17,8; 19,14; 20,2; 27,11; 31,7; 37,11, 18; 40,14, 23; 41,4, 20; 44,2, 12, 13, 15, 17, 23; 45,18, 21; 53,9; 54,5; 58,2; 62,11; 66,2, 4*

făcusă: *ind. m.m.c.pf. 3.sg. 2,20*

am făcut: *ind. pf.c. 1.sg. 5,4; 10,11, 13; 21,2; 26,18; 28,15; 33,13; 37,26; 38,3; 42,16; 43,12, 23; 44,8, 24; 45,7, 12; 46,4, 13; 48,3, 6*

(te-/Te-)ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg. 14,10; 25,4; 43,4*

fă: *imperativ 2.sg. 16,3; 49,20; 54,2*

făcea: *ind. imp. 3.pl. 19,10; 29,21*

ați făcut: *ind. pf.c. 2.pl. 22,11; 40,18; 46,5*

făcuse: *ind. m.m.c.pf. 3.sg. 22,11*

ai făcut: *ind. pf.c. 2.sg. 25,1; 29,16; 37,16; 43,24; 57,8; 63,17*

(ne-)am făcut: *ind. pf.c. 1.pl. 26,17; 64,6*

făcut-am: *ind. pf.c. 1.sg. 28,15*

făcutu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg. 44,13*

făcut-au: *ind. pf.c. 3.sg. 44,15*

făcând: *gerunziu 44,25; rezum. cap.64*

-s făcutu: *pasiv ind. prez. 3.pl. 46,10*

(s-)ar fi făcut: *cond. pf. 3.sg. 48,18*

făcătutu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl. 63,19*

făceați: *ind. imp. 2.pl. 65,12*

FACERE: s.f.

facerile: *pl. ac., în sintagma facerile de bine rezum. cap.12; rezum. cap.25; rezum. cap.66*

faceri: *pl. nom./ac., în sintagma faceri de bine rezum. cap.41; rezum. cap.43; rezum. cap.58; rezum. cap.63*

FALCĂ: s.f.

fălcile: *pl. ac. 30,28*

FAMEN: s.m.

fameni: *pl. nom. 39,7*

famenilor: *pl. gen./dat. rezum. cap.56; 56,4*

famenul: *sg. nom. 56,3*

FATĂ: s.f.

fata: *sg. nom. 1,8; 37,22*

fata: *sg. voc., în sintagmele fata lui Galim/fata mării/fata Sionului/fata Vavilonului/fata haldeilor 10,30; 23,10, 12; 37,22; 47,1, 5; 52,2*

feator: *pl. gen. rezum. cap.3; 3,17; 4,4*

featele: *pl. nom./ac. 3,16; 16,2; 43,6; 49,22; 60,4*

featii: *sg. gen. 10,32; 16,1; 47,1*

feateai: *sg. gen. 22,4*

feate: *pl. voc. 32,9*

feate: *pl. ac. 56,5*

featei: *sg. dat. 62,11*

FATĂ: s.f.

fața: *sg. ac., în loc. prep. (Înv.) de cătră fața/de fața/de la fața „(de) dinaintea” 2,10, 19, 21; 7,2, 16; 10,27; 16,4; 17,9, 13; 19,1, 16, 17, 20; 20,6; 21,15; 26,17; 30,11, 17; 31,8; 37,6; 48,19; 51,13; 57,1, 16; 64,1, 2, 3*

față: *sg. ac., în sintagma cel cinstit la față 3,3*

fața: *sg. nom./ac. 6,2; 8,17; 14,21; 19,8; 24,1; 25,7, 8; 28,25; 29,22; 36,9; 38,2; 42,2; 49,23; 50,6, 7; 53,3; 54,8; 57,17; 59,2; 64,7*

fața: *sg. ac., în loc. s. preste fața pământului/fața pământului* „(în) lume” 23,17; 27,6
față: *sg. ac., în loc. adj. de față* „care este prezent”; „care este făcut în prezența tuturor” rezum. cap.40; 41,27; 52,6
feați: *sg. gen. 3,9; 45,1; 58,8; 63,9; 65,3; 66,23*
feațele: *pl. nom./ac. 3,15; 13,8*

FAUR: *s.m.*
fauri: *pl. nom. 44,11; 45,16*
faurul: *sg. nom./ac. 44,12; 54,16*

FĂCĂTOR: *s.m.; var. (Înv. și reg.) FĂCĂTORIU* (Înv.) „persoană care e creează”; „Creator”
Făcătoriu/făcătoriu: *sg. ac. 17,7; 51,13; 64,8*
făcătorii: *pl. nom., în sintagma făcătorii de idoli* 44,9
Făcătorului: *sg. dat. 45,9*

(a se) FĂGĂDUI: *v. IV*
vor făgădui: *ind. viit.I. 3.pl. 19,21*
(să) făgăduiaște: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.32; rezum. cap.57*
făgăduiaște: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.37; rezum. cap.55*
făgăduindu(-să): *gerunziu rezum. cap.38*
făgăduind: *gerunziu rezum. cap.43*
făgăduindu-: *gerunziu rezum. cap.46; rezum. cap.49*

FĂGĂDUINȚĂ: *s.f.*
făgăduințe: *pl. ac. 19,21; rezum. cap.55*
făgăduințele: *pl. ac. rezum. cap.51*

FĂGĂDUIT, -Ă: *adj./s.*
(ceale) făgăduite: *s.f. pl. ac. rezum. cap.45*
făgăduita: *adj. antep. f. sg. ac. rezum. cap.51*

FĂINĂ: *s.f.*
făina: *sg. ac. 47,2*

(a se) FĂLI: *v. IV*
(să) va făli: *ind. viit.I. 3.sg. 10,15*
(să) fălea: *ind. imp. 3.sg./pl. 23,7; 43,14*
a (te) făli: *inf. prez. 23,12*

FĂPTURĂ: *s.f.*
făpturilor: *pl. gen. 22,24*

FĂTAT, -Ă: *s.m./f.*
(cei) fătați: *s.m. pl. ac. 40,11*

FĂȚARNIC, -Ă: *adj./s*
fățarnică: *adj. f. sg. nom. 9,17*
fățarnicilor: *s.m. pl. gen. rezum. cap.33*
(cei) fățarnici: *s.m. pl. ac. 33,14*

FĂȚARNICIE: *s.f.*
fățarnicia: *sg. ac. 32,6*
fățarniciia: *sg. ac. rezum. cap.48; rezum. cap.58*

FĂN: *s.n.*
fânul: *sg. ac. 37,27; 51,12*

FĂNTÂNĂ: *s.f.*
fântânile: *pl. ac. 12,3*

FECIOARĂ: *s.f.*
fecioară: *sg. nom./ac. rezum. cap.7; 7,14*
fecioara: *sg. nom. 23,12; 62,5*
fecioară: *sg. voc. 37,22; 47,1*
fecioare: *pl. ac. 23,4*

FEL: *s.n.*
fealiul: *sg. ac., în loc. adj. tot fealiul* „diferit”/loc. adv. *din tot fealiul* „pe deplin” rezum. cap.1; 66,11

fealiuri: *pl. gen. (cu a + multe) rezum. cap.5*
fealiuri: *pl. ac. 22,24*
feal: *sg. ac. 58,5*

FERĂSTRĂU: *s.n.*
firastăul: *sg. nom. 10,15*
fireastău: *sg. ac. 44,13*
hirăstaie: *pl. ac. 28,27*

FEREASTRĂ: *s.f.; var. FEREASTĂ*
ferestile: *pl. ac. 60,8*

FERESTRUITOR, -TOARE: *adj. „care taie asemenea ferăstrăului”; cuvântul nu este înregistrat în DA.*
ferestruitori: *n. pl. ac., în sintagma bături ferestruitori* (cf. supra BOT)

(a se) FERICI: *v. IV*
fericesc: *ind. prez. 3.pl. 3,12; 9,16*
(să) fericesc: *ind. prez. 3.pl. 9,16*

FERICIRE: *s.f.*
fericire: *sg. ac. rezum. cap.4; rezum. cap.32; rezum. cap.49; rezum. cap.65*
fericirea: *sg. nom./ac. rezum. cap.5; rezum. cap.30; rezum. cap.35; rezum. cap.51; rezum. cap.55; rezum. cap.61; rezum. cap.62; rezum. cap.64*

FERICIT, -Ă: *adj.*
(mai) fericită: *f. sg. ac. rezum. cap.1*
fericiți: *m. pl. nom. 30,18; 32,20; rezum. cap.48*
fericit: *m. sg. nom. 56,2*

FEȘTILĂ: *s.f.*
feștila: *sg. ac. 5,24*

(a) FI: *v. IV*
e: *ind. prez. 3.sg. 2,16; 6,3; 9,12, 15, 17, 21; 10,4, 15; 12,2, 4, 6; 14,26, 27; 16,4, 5, 6, 13; 17,14; 21,2; 25,9; 26,7; 27,11; 28,12, 21; 29,8, 16; rezum. cap.30; 30,18; 31,9; 32,5; 33,18, 19, 22; 34,2; 37,22; 38,3, 17; 39,8; 40,7, 28; 41,24; 42,8, 19, 23; 44,7, 20; rezum. cap.45; 45,5; 48,4; 49,20; 50,8, 9, 10; 51,1, 5, 13; 52,11; 54,17; 55,2, 6, 7; 56,1, 2; 57,6; 58,6; rezum. cap.59; 59,5, 16; 63,1, 2; 65,4; 66,1*

era: *ind. imp. 3.sg./pl. 6,1, 6; 20,6; 27,13; 28,1, 8; 30,4, 28; 35,7; 36,3, 22; 37,2, 19; 41,28; 49,21; 50,2; 53,2; rezum. cap.54; 54,15; 60,15; 63,5; 66,4*

ești: *ind. prez. 2.sg. 14,19; 22,16; 25,1; 37,16, 20; 41,9, 26; 43,1; 44,17, 21, 28; 45,15; 47,8; 48,4; 49,3; 51,12, 16; 64,8; 65,5*

este: *ind. prez. 3.sg. 36,11; 45,22*

eram: *ind. imp. 1.sg. 48,16*

am fi: *cond. prez. 1.pl. 1,9*

vor fi: *ind. viit.I. 3.pl. 1,18; 7,23, 24; 9,16; 11,14; 14,11; 15,6; 16,2; 17,2, 3, 9; 18,6; 19,10, 18; 22,7; 23,18; 24,13; 26,19; 30,16, 20, 25; 31,8; 33,12; 34,12; 39,7; 40,4, 16; 41,23; 44,7; 45,14; 49,19, 23; 59,6; 61,5; 65,5, 10, 17, 22; 66,24*

veți fi: *ind. viit.I. 2.pl. 1,30*

va fi: *ind. viit.I. 3.sg. 1,31; 2,2; 3,11, 24; 4,2, 3, 6; 5,5, 24, 29; 6,13; 7,7, 18, 21, 23, 25; 8,8, 10, 14, 20; 9,5, 7, 17, 19; 10,7, 12, 17, 20, 22, 27; 11,5, 11,16; 13,12, 14, 18; 14,3, 24; 16,2, 12; 17,2, 4, 5; 19,7, 15, 16, 17, 19, 20, 23, 24; 20,3; 22,18, 20, 21, 22, 23; 23,12, 15, 17, 18; rezum. cap.24; 24,2, 9, 11,18,21; 27,10, 11, 12, 13; 28,5, 13; 29,2, 4, 5, 6, 7, 8, 11; 30,3, 8, 13, 15, 23, 26, 29, 32; 32,2, 15, 17; rezum. cap.33; 33,6, 23; 34,9, 10, 13; 35,7, 8, 9; 37,30; 38,7, 22; 40,16; 42,4; 43,10; 46,10; 51,6, 8; 52,13, 14; rezum. cap.54; 54,4; 55,3, 11; 56,12; rezum. cap.58; 58,10, 11; rezum. cap.60; 60,19, 20, 22; 61,7, 65,20, 24; rezum. cap.66; 66,23*

a fi: *inf. prez.* 2,22; 7,8, 13; 17, 1; rezum. cap.23; rezum. cap.43; rezum. cap.48; 66,17

fi: *imperativ 2.sg.* 3,6; 33,2

va să fie: *ind. viit. pop. 3.sg., în sintagma Tatăl veacului ce va să fie* 9,6

să fie: *conj. prez. 3.sg./pl.* 10,2; 23,16; 25,2; 26,10; rezum. cap.33; 52,4; 56,6

voiu fi: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,14; 43,2; 47,7; 66,9

vei fi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,9; 23,15; 62,3

veți fi: *ind. viit.I. 2.pl.* 28,18

fi: *conj. prez. fără să 3.pl.* 39,8

ar fi: *cond. prez. 3.sg./pl.* 40,17; 23; 41,11, 12; 48,16; 53,3

fi-vor: *inf. viit.I. 3.pl.* 41,11, 12

fiind: *gerunziu rezum. cap.45; rezum. cap.55; rezum. cap.57*

fi: *inf. prez. fără a* 47,12

să fi: *conj. prez. 2.sg.* 49,6

am fi fost: *cond. pf. 1.pl.* 1,9; 26,18

au fost: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,26; 7,1; 10,14; 11,16; 18,7; 23,13; 30,5; 36,1; 37,1, 38; 38,4; 39,2, 4; 40,13; 41,22; 42,9; 43,12; 48,5; 49,5; 53,9; 63,5, 14

am fost: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 42,14; 64,5

ar fi fost: *cond. pf. 3.pl.* rezum. cap.48; 48,19

fusease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 38,9

-i: *ind. prez. 3.sg.* 21,11; 24,2; 28,12; 29,8, 11, 13; 42,19; 45,6; 49,10; 57,19

-s: *ind. prez. 3.pl.* 24,17; 31,1; 32,8; 52,7

sânt: *ind. prez. 1.sg.* 1,11; 3,7; 6,5; 19,11; 21,8; 41,4, 10, 27; 43,3, 5, 10, 11, 25; 44,5,24; 46,9; 47,8, 10; 49,18, 23, 26; 51,15; 52,6; 60,16; 63,1

sânt: *ind. prez. 3.pl.* 1,13, 15; 2,8; 5,9, 28; 7,20; 10,9; 19,12; 24,21; 29,15; 30,10, 27; 31,1; 32,7; 33,4, 16; 39,4, 6; 40,17, 22, 29; 41,17, 22, 29; 42,22; 43,8, 9; rezum. cap.44; 44,9, 11; 45,25; 47,14; 49,9, 16; 51,19; 54,1; 55,8; 56,10; 59,3; 60,8; 61,9

sânteiți: *ind. prez. 2.pl.* 5,21, 22; 7,13; 29,15; 41,14, 23, 24; 44,8; 46,12; 57,4

ieste: *ind. prez. impers./3.sg.* 5,25; 8,10; 13,6; 14,1, 16, 31; 18,1, 2, 4; 23,7, 10; 25,9; 26,7; 27,1, 4; 28,14; 30,7, 9; 36,19, 20; 37,3; 63,3, 8, 11

iaste: *ind. prez. impers./3.sg.* 1,6; 2,7, 22; 3,7, 14; 5,4, 7; 7,13, 18; 8,12; 10,5, 32; 22,1; 28,4; 30,21; 33,6, 18; 36,4, 7, 17, 19; 41,7, 24, 26; 42,5, 22; 43,11, 13; 44,6, 8, 20; 45,6, 9, 14, 18, 21; 46,9; 47,1, 10, 15; 48,22; 49,6, 7; 50,1, 2, 8, 10; 51,18; 52,5; 53,2; 54,9; rezum. cap.56; rezum. cap.57; 57,1, 21; 58,5; 59,4, 8, 11, 15, 16, 21; 63,15; 64,7; 65,6, 8, 23

FIARĂ: s.f.

fiară: *pl. (cu des. -ă) nom.* 13,21

fiarălor: *pl. dat.* 18,6

fiară: *sg. nom.* 35,9

fiara: *sg. nom.* 43,20

fiarălor: *pl. dat.* 46,1

fiările: *pl. voc., în sintagmele toate fiările câmpului/toate fiările dumbrăvii* 56,9

FIER: s.n.

fiară: *pl. (cu des. -ă) ac.* 2,4

fierul: *sg. ac.* 10,34

fier: *sg. ac., în sintagmele meșterul de fier/faurul de fier* 41,7; 44,12

fier: *sg. ac.* 45,2; 48,4; 60,17

(a) FIERBE: v. III

fier-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,16

fier-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,19

fierbând: *gerunziu rezum. cap.57; 57,20*

FILISTEU: s.m. (cf. *Indice Fc*)

filistei: *pl. nom. ac.* 2,6; 9,12

filisteilor: *pl. gen.* 11,14; rezum. cap.14

FIU: s.m.

fiului: *sg. gen.* 1,1; 5,1; 7,1,4

fi: *pl. nom./ac.* 1,2; 13,18; 30,9; 56,5

fiilor: *pl. voc., în sintagma fiilor spurcați* 1,4

fiu/Fiul: *sg. nom./ac.* 2,1; 7,1, 3, 5, 6, 9; 8,2, 6; 13,1; 19,11; 20,2; 22,20; 36,3, 22; 37,2, 21, 38; 38,1; 39,1; rezum. cap.42; rezum. cap.46; 49,15; 51,12; 56,2, 3

fiu/Fiu: *sg. nom./ac. rezum. cap.7; 7,14; 8,3; 9,6*

fiu: *pl. nom./ac.* 11,14; 14,21; 21,10, 17; rezum. cap.27; 27,12; 29,23; 30,9; rezum. cap.37; 37,3, 12, 38; 39,7; 43,6; 45,11; 49,20, 22, 25; 51,18, 20; 52,14; 54,1, 13; 56,6; 57,4; 60,4, 9, 10, 14; 61,5; 62,5; 63,8; 66,8, 20

fiilor: *pl. gen./dat.* 17,3, 9; 30,1; 38,19; 54,13

fiu: *pl. voc., în sintagmele fiii lui Israil/fiii vrăjitorii* 31,6; 57,3

FLĂMÂND, -Ă: s.m.

(cel) flămând: *s.m. sg. nom.* 29,8

(celui) flămând: *s.m. sg. gen./dat.* 32,6; 58,7, 10

(a) FLĂMÂNZI: v. IV

va flămânzi: *ind. viit.I. 3.sg.* 8,21; 9,20

flămânzi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12

vor flămânzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,10

veți flămânzi: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,13

FLOARE: s.f.

floare: *sg. nom.* 11,1

floarei: *sg. dat.* 28,1

floarea: *sg. nom./ac.* 28,4; 40,6, 7, 8

FLUIER: s.n. „instrument muzical popular de suflat”; (Pop.) „gambă”

fluierile: *pl. nom./ac.* 5,12; 47,2

fluierul: *sg. ac.* 30,29

FOAIE: s.f. „frunză”

foile: *pl. nom.* 1,30

foaia: *sg. nom.* 34,4

FOAMETE: s.f.

foamete: *sg. ac.* 5,13; 14,30

foametea: *sg. nom.* 51,19

FOC: s.n.

fo: *sg. nom./ac.* 1,7; 4,5; 10,16, 17; 29,6; 30,30; 31,9; 33,12; 43,2; 44,15, 16, 19; 47,14; 50,11; 54,16; 64,2, 11; 65,5; 66,15, 16

focului: *sg. gen./dat.* 5,24; 9,5, 19; 37,19; 50,11; 64,2

focul: *sg. nom./ac.* 9,18; 26,11; 30,27, 33; 33,11, 14; 44,16; 47,14; 66,24

focurile: *pl. ac.* 33,14

FOCUȘOR: s.n.; var. **FOCȘOR**; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la P. Ispirescu, *Legende sau basmele românilor* (...), București, 1892.

focșor: *sg. nom.* 30,14

FOLOS: s.n.

folos: *sg. ac.* 30,5

(a) FOLOSI: v. IV

folost: *inf. prez. fără a* 30,5, 6

vor folost: *ind. viit.I. 3.pl.* 44,9; 57,12

va folost: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,12

foloseaște: *ind. prez. 3.sg.* 58,9

FOLOSINȚĂ: s.f. (Înv.) „folos”

folosânțe: *pl. ac. rezum. cap.30*

FOLOSITOR, -TOARE: s.

(ceale) folositoare: *s.n. pl. ac.* 48,17

INDICE

FORMĂ: s.f.
forma: *sg. nom.* 52,14

FRATE: s.m.
fratele: *sg. ac.* 3,6
fratelui: *sg. gen.* 19,2
frații: *pl. ac.* 66,5, 20

FRĂȚĂNE: s.m.
frăți-său: *sg. gen.* 9,19
frăținelui: *sg. dat.* 41,6

(a se) FRĂNGE: v. III
va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,33
(să) va frânge: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,25
frânge: *imperativ 2.sg.* 58,7

FRĂU: s.n.
frăul: *sg. nom.* 30,28
frău: *sg. ac.* 37,29

FRICĂ: s.f.
frica: *sg. nom./ac.* 7,25; 8,12; 33,6, 18
frică: *sg. ac.* 10,18

FRUMOS, -OASĂ: *adj./s./adv.*
frumos: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 2,16; 44,13
(cei mai) frumoși: *adj. m. pl. nom.* 3,25
frumoase: *adj. f. sg. nom.* 5,9
frumoasă: *adj. n. pl. (cu des. -ă) nom.* 52,7
(cea) frumoasă: *s.f. sg. nom.* 27,10
frumos: *adv. rezum. cap.* 61

FRUMUSEȚE: s.f.; var. (Pop.) **FRUMSEȚE**
frumusețea: *sg. nom./ac. rezum. cap.* 32; 32,18
frumusețe: *sg. nom.* 53,2

FRUNTE: s.f.
frunte: *sg. ac.* 3,21
fruntea: *sg. nom.* 48,4

FRUNZĂ: s.f.
frunza: *sg. ac.* 64,6

FUGĂ: s.f.
fuga: *sg. ac.* 52,12

(a) FUGI: v. IV
au fugit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 10,20, 29; 21,15; 22,3; 33,3; 37,38
fugând: *gerunziu* 13,14; 16,2; 31,9
vor fugi: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,14; 15,9
fug: *ind. prez. 3.pl.* 16,3
va fuji: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,13
fuge: *ind. prez. 3.sg.* 21,14
va fugi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,18; 31,8; 35,10
veți fugi: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,16, 17
fugiți: *imperativ 2.pl.* 48,20
fugi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,11

FUM: s.n.
fum: *sg. nom./ac.* 4,5; 6,4; 65,5
fumului: *sg. gen.* 9,18
fumul: *sg. nom./ac.* 14,31; 34,10; 51,6

(a) FUMEGA: v. I
fumegă: *ind. prez. 3.sg.* 42,3

FUND: s.n.
fundul: *sg. nom./ac.* 14,15; 51,17, 22

FUNIE: s.f.; var. (Înv.) **FUNE**
funile: *pl. ac.* 5,18

PROROCIA LUI ISAIE

FUNIȘOARĂ: s.f.
funișoară: *sg. nom.* 3,24
funișoarele: *pl. nom./ac.* 33,20, 23; 54,2

FUR: s.m.
furilor: *pl. dat. adn.* 1,23

G

GARD: s.n.
gardul: *sg. ac.* 5,5

GATA: adv.
gata: *rezum. cap.* 52

GAURĂ: s.f.
gaura: *sg. ac.* 11,8
găurile: *pl. ac.* 7,19

GĂINĂ: s.f.
găini: *pl. ac.* 22,17

(a se) GĂSI: v. IV
au găsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,14
(s-)ar găsi: *cond. prez. 3.sg.* 65,8

(a se) GĂȚI: v. IV; „a (se) pregăti”
a găți: *inf. prez.* 14,21
(să) va găți: *ind. viit.I. 3.sg.* 16,5
-i gătită: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 30,33
gățiți: *imperativ 2.pl.* 40,3; 62,10
gătișe: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 51,13
gătit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 52,10
ai gătit: *ind. pf.c. 2.sg.* 64,4

GĂȚIT, -Ă: *adj. „pregătit”*
gătit: *m. sg. nom.* 2,2
gătită: *f. sg. ac. rezum. cap.* 64

(a) GĂURI: v. IV
va găuri: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,6

GĂZDAC, -Ă: *adj. „bogat”; „îndestulat”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la S. Fl. Marian, Nunta la români (...), București, 1899.*
găzdacă: *f. sg. nom., în sintagma odihnă găzdacă rezum. cap.* 32
găzdate: *f. pl. voc., în sitnagma muieri găzdate* 32,9

GÂLCEAVĂ: s.f.
gâlcevi: *pl. ac. rezum. cap.* 9
gâlceavă: *sg. ac.* 9,5, 11; 30,12; 52,12
gâlceava: *sg. nom.* 17,12
gâlcevi: *pl. ac.* 58,4

(a) GÂLCEVI: v. IV
gâlcevi-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5

GÂND: s.n.
gândurile: *pl. nom./ac.* 25,1; 32,7; 55,8, 9; 66,18

GÂNDAC: s.m.
gândacul: *sg. nom.* 33,4

(a) GÂNDI: v. IV
va gândi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,7; 32,8
am gândit: *ind. pf.c. 1.sg.* 14,26
au gândit: *ind. pf.c. 3.sg.* 19,12, 17; 23,8, 9
ar gândi: *cond. prez. 3.sg.* 29,16
să gândească: *conj. prez. 3.sg.* 57,1

GÂNDIRE: s.f.
gândirea: *sg. nom.* 29,16

GÂNGAV, -Ă: s.m./f.
gângavilor: *s.m. pl. gen.* 32,4

(a) **GEME:** v. III
gemut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 24,7

GEMERE: s.f.; cuvântul nu este înregistrat în DA.
jemerea: *sg. ac.* 21,2

GENUNCHI: s.m.; var. (Iuz) **GENUNCHE:** s.n.
genunchele: *pl. ac.* 35,3
genunche: *pl. ac.* 66,12
jenunchele: *sg. nom., în sintagma tot jenunchele* 45,24

GHEB: s.n. „cocoașă”
ghebul: *sg. ac.* 30,6

GHICITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Reg.) **GĂCITOR, -TOARE** (aici) „vrajă”; „persoană care practică ghicitul”
găcitori: *s.f. pl. ac.* 2,6
găcitoriul: *s.m. sg. ac.* 3,2
găcitori: *s.m. pl. ac.* 44,25; rezum. cap.47
găcitorii: *s.m. pl. nom., în sintagma găcitorii de ceriu* „astrologii” 47,13
găcitorii: *s.m. pl. ac.* 8,19; 19,3

GHITH: s.n. inv. „mălură”, „tăciune”; cuvântul nu este înregistrat în DA; este împrumutat din latină, unde **git**, cu sensurile precizate mai sus, este s.n. indeclinabil.
ghith: *inv.* 28,25, 27

GINGAȘ, -Ă: adj.
jingașe: *f. sg. nom./ac.* 47,1, 8; 58,13

GLAS: s.n.
glasul: *sg. nom./ac.* 6,4, 8; 10,30; 13,4; 15,4; 16,9, 10; 22,14; 24,14, 18; 28,23; 29,4; 30,19, 31; 31,4; 32,9; 33,3; 37,23; 40,3, 6, 9; 42,2; 50,10; 52,8; 58,1; 65,19; 66,6
glas: *sg. nom./ac.* 13,2; 29,6; 36,13; 48,20; 51,3; 66,6
glasului: *sg. gen.* 30,30

(a) **GLĂSUI:** v. IV
glăsui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 42,13

GLOATĂ: s.f.
gloatelor: *pl. gen.* 17,12

GOL, GOALĂ: adj./s. „dezbrăcat”
gol: *adj. m. sg. nom.* rezum. cap.20; 20,2, 3
goală: *adj. f. sg. nom.* 20,4
golul: *s.m. sg. ac.* 58,7

(a se) **GOLI:** v. IV „a (se) dezveli”; „a (se) dezbrăca”; „a rămâne fără conținut”; „a pustii”
va goli: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,17; 24,1
goli(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,7
goleaște: *imperativ 2.sg.* 47,2

(a se) **GONI:** v. IV
gonind: *gerunziu* 8,22; 14,6
gonesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.17
au gonit: *ind. pf.c. 3.sg.* 22,6
vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 30,16
goni(-)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 41,3
(să) vor goni: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,19

GRABNIC, -Ă: adj.
grabnici: *m. pl. voc., în sintagma îngeri grabnici* 18,2

GRAI: s.n.
graiul: *sg. nom./ac.* 5,24; 28,11, 23; 29,4; 32,9

GRAS, -Ă: adj./s. „îmbelșugat”; „hrănit or”; (despre pământ) „mănos”
(celor) grase: *s.f./n. pl. gen.* 1,11; 28,4; 34,7
(ceale) grase: *s.n. pl. ac., în sintagma ceale grase cu măduva* „bucate gustoase și grase, cu multă măduvă” 25,6
grase: *adj. f. sg. gen.* 28,1
grasă: *adj. f. sg. nom.* 30,23

(a) **GRĂBI:** v. IV
grăbească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 5,19; 28,16
grăbeaște: *imperativ 2.sg.* 8,3
veț grăbi: *ind. viit.I. 2.pl.* 52,12
grăbesc: *ind. prez. 3.pl.* 59,7

GRĂDINĂ: s.f.
grădinile: *pl. ac.* 1,29
grădina: *sg. nom./ac.* 1,30; 61,11
gredina: *sg. ac.* 51,3
grădină: *sg. ac.* 58,11
grădini: *pl. ac.* 65,3; 66,17

(a) **GRĂI:** v. IV
au grăit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,2, 20; 9,17; 16,13, 14; 20,2; 21,17; 22,25; 24,3; 25,8; 37,22; 40,5; 58,14; 59,3
a grăi: *inf. prez.* 7,10; 8,5; 58,9
grăiți: *imperativ 2.pl.* 8,10; 30,10; 40,2
grăind: *gerunziu* 19,18; 37,10; 65,24
va grăi: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,11; 32,4, 6
vei grăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 28,24
să grăiască: *conj. prez. 3.sg./pl.* 32,6; 41,1
grăia: *ind. imp. 3.sg.* 32,7
grăiaște: *ind. prez. 3.sg.* 33,15; rezum. cap.51; 59,3; rezum. cap.65
grăiaște: *imperativ 2.sg.* 36,11
să grăiești: *conj. prez. 2.sg.* 36,11; 58,13
să grăiesc: *conj. prez. 1.sg.* 36,12
ai grăit: *ind. pf.c. 2.sg.* 39,8
grăiești: *ind. prez. 2.sg.* 40,27
grăiesc: *ind. prez. 3.pl.* 41,11; 59,4
să grăim: *conj. prez. 1.pl.* 41,23; 59,13
am grăit: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 42,14; 45,19; 46,11; 48,15, 16; 59,13
voiu grăi: *ind. viit.I. 1.sg.* 42,14
grăiesc: *ind. prez. 1.sg.* 45,19; 63,1
grăiam: *ind. imp. 1.sg.* 52,6
grăit-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 65,12; 66,4

GRĂMADĂ: s.f.
grămada: *sg. ac.* 17,1

(a) **GRĂMUJDA:** v. I (Trans.) „a nu scoate nici un cuvânt”; „a nu crâcni”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în „Revista critică literară” (III), Director Ar Densusianu. Iași, Anul I (1893) ș.u.
să grămujde: *conj. prez. 3.sg.* 10,14

(a) **GRĂPA:** v. I
va grăpa: *ind. viit.I. 3.sg.* 28,24

GRĂSIME: s.f.
grăsimea: *sg. nom./ac.* 17,4; 43,24
grăsime: *sg. ac.* 34,6; 55,2

GRÂNC: s.m.; vezi **CRÂNG**

GRĂU: s.m.
grăul: *sg. ac.* 28,25; 62,8
grău: *sg. ac.* 36,17

GREBLĂ: s.f.
greblă: *sg. ac.* 7,25

(a se) **GREBLA:** v. I; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la S. Fl. Marian, *Înmormântarea la români* (...), București, 1892.

(să) **v or grebla:** *ind. viit.I. 3.pl.* 7,25

GREȘEALĂ: s.f.; var. (luz.) **GREȘALĂ**
greșalele: *pl. ac.* 30,10

GREU, GREA: adj./s./adv.
(foarte) **greu:** *adj. f. sg. nom. rezum. cap.1*
greu: *adj. f. sg. nom./ac. rezum. cap.1; 1,4; rezum. cap.3; 21,2; 36,2; rezum. cap.46; rezum. cap.56*
(prea) **greu:** *adj. n. sg. ac. rezum. cap.7*
grei: *adj. m. pl. nom.* 7,13
(foarte) **greale:** *adj. f. pl. ac. rezum. cap.9*
greului: *adj. antep. n. sg. gen.* 21,15
greu: *adj. n. sg. ac. rezum. cap.30; rezum. cap.43*
greale: *s.n. pl. nom.* 1,14
greu: *adv.* 22,3; 30,27; rezum. cap.42

GREUTATE: s.f.
greotății: *sg. gen.* 9,4
greotățile: *pl. nom.* 46,1

GRIJĂ: s.f.; var. **GRIJE**
grije: *sg. ac., în loc. adj./loc. adv. fără grije rezum. cap.43; rezum. cap.54*

(a se) **GRIJI:** v. IV
[-i] **grijită:** *pasiv ind. prez. 3.sg.* 1,6
grijindu(-te): *gerunziu* 57,11

GRINDINĂ: s.f.; var. **GRINDINE**
grindinii: *sg. gen.* 28,2
grindinea: *sg. nom.* 28,17; 32,19
grindine: *sg. ac.* 30,30

GROAPĂ: s.f.
groapa: *sg. ac.* 2,10
groapă: *sg. nom./ac.* 24,17, 18; 30,14; 34,15
gropile: *pl. nom.* 33,4

GROAZĂ: s.f.
groazei: *sg. gen.* 2,19; 30,17
groazii: *sg. gen.* 2,21
groaza: *sg. nom.* 8,13; 30,30
groază: *sg. nom./ac.* 10,33; 24,17; 31,9

GROAZNIC, -Ă: adj.
groaznic: *n. sg. ac.* 18,2, 7; 21,1
groaznică: *f. sg. ac.* 29,14

GROS, GROASĂ: adj./s.
(ceale) **groase:** *s.n. pl. ac.* 10,16
groasă: *adj. f. sg. voc., în sintagma cetate groasă „cetate numeroasă”* 22,2

GROZĂVIE: s.f.
grozăviile: *pl. nom./ac. rezum. cap.4; 4,4*
grozăvii: *pl. ac.* 28,8

GRUMAZ: s.m.
grumazul: *sg. ac.* 3,16; 10,27
grumaz: *sg. ac.* 8,8
grumazului: *sg. gen.* 52,2

GUNOI: s.n. „murdărie”; „bălegar”; (Eufem.) „excremente”
gunoiul: *sg. ac.* 5,25; 36,12

GURĂ: s.f.
gura: *sg. nom./ac.* 1,20; 5,14; 6,7; 9,12, 17; 10,14; 29,13; 30,2; 34,16; 40,5; 45,23; 48,3; 49,2; 51,16; 52,15; 53,7, 9; 55,11; 57,4; 58,14; 59,21
guri: *sg. gen.* 11,4

(a) **GUSTA:** v. I
gustați: *ind. prez. 2.pl.* 65,11

GUSTARE: s.f.
gustare: *sg. ac.* 57,6

H

HAINĂ: s.f.
haina: *sg. nom./ac.* 3,23; 22,21; 63,2
hainele: *pl. ac.* 36,22; 63,1

HALDEU: s.m. „caldeean”
haldeilor/Haldeilor: *pl. gen.* 13,19; 23,13; 47,1, 5
haldeii: *pl. ac.* 43,14
haldei: *pl. ac.* 48,14, 20

HÂRB: s.n.
hârb: *sg. nom.* 30,14
hârburi: *pl. ac.* 45,9

HÂRTIE: s.f.
hârtie: *sg. ac.* 18,2

HEI: interj.
hei: 1,24

HERUVIM: s.m.
heruvimi: *pl. ac.* 37,16

HOLDĂ: s.f.
holdele: *pl. ac.* 17,9

HOTAR: s.n.
hotarul: *sg. ac.* 5,8; 15,8; 19,19
hotar: *sg. ac.* 5,14
hotarele: *pl. ac.* 10,13
hotarale: *pl. ac.* 54,12; 60,18

HRANĂ: s.f.
hrana: *sg. nom.* 30,33

(a) **HRĂNI:** v. IV
hrăni-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 7,21
au hrănit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,15; 51,18
voiu hrăni: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,26; 58,14

HRĂNITOR, -TOARE: s.m./f.
hrănitorii: *s.m. pl. nom.* 49,23

HULĂ: s.f.
hula: *sg. nom. rezum. cap.5*
hulă: *sg. ac.* 23,12; 30,12; 33,15; 54,14; 59,13
hule: *pl. ac. rezum. cap.36*

(a) **HULI:** v. IV
hulesc: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.28*

HULITOR, -TOARE: adj./s.
hulitori: *adj. m. pl. voc., în sintagma oameni hulitori* 28,14
hulitoriul: *s.m. sg. nom.* 29,20

I

IAD: s.n.**iadului:** *sg. gen. rezum. cap.5; 7,11; 38,10***iadul:** *sg. nom./ac. 5,14; 14,9; 28,15, 18; 38,18***iad:** *sg. ac. 14,11, 15; 57,9***IAR:** adv.; var. **IARĂ****iară:** 28,10, 13; rezum. cap.32**IARĂȘI:** adv.**iarăș:** rezum. cap.1; 23,17**iarășii:** rezum. cap.1**IARBĂ:** s.f.**iarba:** *sg. nom./ac. 15,6; 37,27; 40,7, 8; 42,15; 66,14***iarbă:** *sg. nom. 40,6, 7***ierburile:** *pl. ac. 37,27***IASPIS:** s.n. „rocă silicoasă compactă, variat colorată, alcătuită din calcedonie și compuși ai fierului, întrebuintată ca piatră semiprețioasă”, „jasp”**iaspîn:** *sg. ac. 54,12***IATĂ:** interj.**iată:** 3,1; 5,7, 26, 30; 6,7, 8; 7,14; 8,7, 18, 22; 10,33; 12,2; 13,9, 17; 17,1, 14; 19,1; 20,6; 21,9; 22,13, 17; 23,13; 24,1; 25,9; 26,21; 28,2, 16; 29,14; 30,27; 32,1; 33,7; 34,5; 35,4; 36,6; 37,7, 11, 36; 38,5, 8, 17; 39,6; 40,9, 10, 15; 41,11, 24, 27, 29; 42,1, 9; 43,19; 44,11; 47,14; 48,7, 10; 49,6, 12, 16, 22; 50,1, 2, 9, 11; 51,22; 52,6, 13; 54,11, 15, 16; 55,4, 5; 56,3; 58,3, 4, 9; 59,1, 9; 60,2; 62,11; 64,5, 9; 65,1, 6, 13, 14, 17, 18; 66,12, 15**IAZ:** s.n.**iazurilor:** *pl. gen. 19,6; 37,25***IBIS:** s.m.; var. **IVIS** „pasăre asemănătoare berzei, cu pene albe pe corp și negre pe cap și pe coadă, cioc lung, curbat în jos, care trăiește în țările calde și se hrănește cu insecte”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ionel Teodoreanu, *La Medeleni. Vol. II: Drumuri*, București, 1926.**ivis:** *sg. nom. 34,11***IDOL:** s.m.**idolii:** *pl. nom./ac. 1,29; 2,18, 20; 31,7; rezum. cap.48; 48,5***idolilor:** *pl. gen., în sintagma închinarea idolilor rezum. cap.2; rezum. cap. 57***idoli:** *pl. ac. 2,8; rezum. cap.44***idolului:** *sg. gen. 10,10***idolilor:** *pl. gen./dat. 10,11; rezum. cap.41; rezum. cap.44; rezum. cap.46; 65,4***idoli:** *pl. ac., în sintagmele închinătorii de idoli/închinătorilor de idoli/închinarea de idoli/făcătorii de idoli rezum. cap.40; rezum. cap. 41,44,9; rezum. cap.46; rezum. cap.65***idol:** *sg. ac. 44,19***idolul:** *sg. ac. 66,3***IED:** s.m.**iedul:** *sg. ac. 11,6***IERI:** adv.**ieri:** 30,33**(a) IERNA:** v. I**vor ierna:** *ind. viit.I. 3.pl. 18,6***(a se) IERTA:** v. I**(să) va ierta:** *ind. viit.I. 3.sg. 27,9***a ierta:** *inf. prez. 55,7***IERUSALIMLEAN:** s.m. „locuitor al Ierusalimului”**ierusalimleani:** *pl. ac. rezum. cap.36***IESLE:** s.f.**iaslea:** *sg. ac. 1,3***(a) IEȘI:** v. IV**va ieși:** *ind. viit.I. 3.sg. rezum. cap.2; 2,3; 11,1; 14,29; 26,21; 42,13; 51,4; 55,11; 57,16; 59,5; 62,1***ieși:** *imperativ 2.sg. 7,3; 30,22***au ieșit:** *ind. pf.c. 3.sg./pl. 28,29; 36,3; 37,36, 37; 48,3***iese:** *ind. prez. 3.sg. 34,16***ieșiți:** *imperativ 2.pl. 36,16; 48,20; 49,9; 52,11***ieșit-au:** *ind. pf.c. 3.sg. 37,9; 51,5***vor ieși:** *ind. viit.I. 3.sg./pl. 37,32; 39,7; 49,17; 66,24***ieși-va:** *ind. viit.I. 3.sg. 45,23***aș ieșit:** *ind. pf.c. 2.pl. 48,1***veți ieși:** *ind. viit.I. 2.pl. 52,12; 55,12***IEȘIRE:** s.f.**ieșirea:** *sg. ac. 37,28***(a) IMPUTA:** v. I; var. (Înv.) **(a) ÎMPUTA****împutându-:** *gerunziu rezum. cap.48***împută:** *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.57***IN:** s.n.**inul:** *sg. ac. 19,9; 42,3; 43,17***INEL:** s.n.**inealele:** *pl. ac. 3,21***INIMĂ:** s.f.**inima:** *sg. nom./ac. 6,10; 7,2, 4; 10,7; 13,7; 14,13; 15,5; 19,1; 21,4; 24,7; 29,13; 32,4, 6; 33,18; 41,22; 44,18, 20; 47,7, 8, 10; 49,21; 51,7; rezum. cap.57; 57,1, 11, 15; 60,5; 63,4, 17; 66,14***inimii:** *sg. gen. 9,9; rezum. cap.10; 10,12; 26,9; 30,29; 57,17; 65,14***inima:** *sg. ac., în sintagmele adânci cu inima/adânci cu inima „care își ascund planurile”/vârtoși cu inima/zdrobiți cu inima rezum. cap.29; 29,15; 46,12; 61,1***inimă:** *sg. ac., în sintagma slabi de inimă în 35,4***inimă:** *sg. ac. 38,3; 40,2; 46,8; 59,13; 65,17***(a) INTRA:** v. I; var. (Pop.) **(a) ÎNTRA****întră:** *ind. prez. 3.sg./pl. 1,23; 27,6***întră:** *imperativ 2.sg. 2,10; 22,15; 26,20; 47,5***vor intra:** *ind. viit.I. 3.pl. 2,19; 7,24***va intra:** *ind. viit.I. 3.sg. 2,21; 16,12; 19,1, 23; 36,6; 37,33, 34***să între:** *conj. prez. 3.sg./pl. 13,2; 26,2; 30,29***au intrat:** *ind. pf.c. 3.sg. 20,1; 36,22; 37,1; 38,1; 39,3***întrând:** *gerunziu 24,10; 30,8***voiu intra:** *ind. viit.I. 1.sg. 37,24***intra:** *inf. prez. fără a 59,14***INTRARE:** s.f.; var. (Înv. și r.ar.) **ÎNTRARE****întrarea:** *sg. ac. 37,28***IRĂ:** s.f.; var. **IRĂ** „piele tăbăcită”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I.A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dictionarul enciclopedic ilustrat*, București 1926-1931.**iră:** *sg. ac., în sintagma legătură de iră „curea de piele” 5,18***(a) ISPITI:** v. IV**voiu ispiti:** *ind. viit.I. 1.sg. 7,12***ispitind:** *gerunziu 22,5***ISPITTOR, -TOARE:** s.m./f.**ispittori** *s.m. pl. ac. 40,23***(a) ISPRĂVI:** v. IV**să isprăvească:** *conj. prez. 3.sg. 32,6*

ISRAILTEAN: s.m.
israilliteani: *pl. ac. rezum. cap.7*
israelitenilor: *pl. dat. rezum. cap.63*

ISTORIC: s.m. „cronicar”
istoricul: *sg. nom. 36,3, 22*

(a) IUBI: v. IV
iubesc: *ind. prez. 3.pl. 1,23*
am iubit: *ind. pf.c. 1.sg. 43,4*
au iubit: *ind. pf.c. 3.sg. 48,14*
să iubească: *conj. prez. 3.pl. 56,6*
iubind: *gerunziu 56,10*
iubit-ai: *ind. pf.c. 2.sg. 57,8*
iubesc: *ind. prez. 1.sg. 61,8*
iubiți: *ind. prez. 2.pl. 66,10*

IUBIRE: s.f.
iubirea: *sg. ac. 63,9*

IUBIT, -Ă: adj./s.
iubitului: *s.m. sg. dat. 5,1*
iubita: *s.f. sg. nom. 21,4*
iubită: *adj. f. sg. nom. 5,7*

IUDEU: s.m. „persoană care făcea parte din populația de bază a Iudeei”; (Înv.) „evreu”
iudeii: *pl. nom. rezum. cap.20*

IUTE: adj./s.
(cei) iuți: *s.m. pl. ac. 30,16*
(mai) iuți: *adj. m. pl. nom. 30,16*

IUȚIME: s.f. „mânie”; „aprindere”
iuțimea: *sg. nom./ac. 5,25; 9,12, 17, 21; 10,4, 25; 34,2; rezum. cap.59; 63,3, 6; 65,5; 66,15*
iuțimii: *sg. gen. 7,4; rezum. cap.10; 10,5; 13,13; 30,30; 42,25; 51,13*
iuțimei: *sg. gen. 10,6; 13,5*
iuțime: *sg. ac. 13,9*

(a se) IVI: v. IV
(să) va ivi: *ind. viit.I. 3.sg. 58,8*

(a se) IZBĂVI: v. IV
va izbăvi: *ind. viit.I. 3.sg. 19,20; 36,18; 44,20*
să izbăvească: *conj. prez. 3.sg. 20,6*
(să) vor izbăvi: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.31*
izbăvind: *gerunziu 31,5*
au izbăvit: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 36,18, 19*
a izbăvi: *inf. prez. 50,2*
izbăvească: *conj. prez. fără să 3.pl. 57,13*

IZBĂVIRE: s.f.
izbăvire: *sg. ac. rezum. cap.1; rezum. cap.64*
izbăvirea: *sg. ac. rezum. cap.12; rezum. cap.14; rezum. cap.52*

IZBĂVIT, -Ă: s.m./f.
(cei) izbăviți: *s.m. pl. nom. 51,10*

IZBÂNDĂ: s.f. (Înv. și rar) „răzbunare”; „judecată”
izbândă: *sg. ac. rezum. cap.1; rezum. cap.34; 47,3; 59,18*
izbândii: *sg. gen. 34,8; 59,17*
izbânda: *sg. ac. 35,4*

(a se) IZBÂNDI: v. IV (Înv.) „a (se) judeca”; „a (se) răzbuna”
(Mă) voi izbândi: *ind. viit.I. 1.sg. 1,24*
voiu izbândi: *ind. viit.I. 1.sg. 57,16*

IZBÂNDIRE: s.f. „răzbunare”
izbândirii: *sg. gen. 61,2; 63,4*

IZGONIRE: s.f.
izgonirea: *sg. ac. rezum. cap.64*

IZVOR: s.n.
izvorul: *sg. ac. 19,7*
izvoară: *pl. ac. 35,7; 41,18*
izvoarele: *pl. ac. 49,10*
izvor: *sg. ac. 58,11*

I

(a se) ÎMBĂTA: v. I
îmbăta(-)voiu: *ind. viit.I. 1.sg. 16,9*
îmbătați(-vă): *imperativ 2.pl. 29,9*
(s-)au îmbătat: *ind. pf.c. 3.sg. 34,5*
îmbăta(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg. 34,7*
ai îmbătat: *ind. pf.c. 2.sg. 43,24*
(să) vor îmbăta: *ind. viit.I. 3.pl. 49,26*
am îmbătat: *ind. pf.c. 1.sg. 63,6*

(a se) ÎMBLĂTI: v. IV; var. **(a) ÎMLĂTI** (Reg.) „a bate cerealele, plantele cu păstăi etc. cu îmblăciul pentru a scoate semințele”; (Fig.) „a sfărâma”; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este în *Povățuire către Economina de cîmp (...)*, Buda, 1806.

(să) va îmblăti: *ind. viit.I. 3.sg. 25,10; 28,27*
va îmblăti: *ind. viit. I 3.sg. 28,28*
îmblătind: *gerunziu 28,28*
îmblătește: *ind. prez. 3.sg. 41,15*
îmblăti-vei: *ind. viit.I. 2.sg. 41,15*

ÎMBLĂTIȘ: s.n. „bătutul grâului cu îmblăciul”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
îmblătișul: *sg. nom. 21,10*

(a se) ÎMBLÂNZI: v. IV
(să) va îmblânzi: *ind. viit.I. 3.sg. 19,22*

ÎMBLÂNZIRE: s.f.
îmblânzire: *sg. ac., în sintagmele jârtva cea de îmblânzire „jertfa de înduplecare, de împăcare”/oltariul cel de îmblânzire 43,3; 60,7*

(a se) ÎMBRĂCA: v. I
(s-)au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg. 15,3*
voiu îmbrăca: *ind. viit.I. 1.sg. 22,21*
să (se) îmbrace: *conj. prez. 3.sg. 23,18*
(te) vei îmbrăca: *ind. viit.I. 2.sg. 49,18*
îmbrăca-voiu: *ind. viit.I. 1.sg. 50,3*
îmbracă: *imperativ 2.sg. 51,9*
îmbracă(-te): *imperativ 2.sg. 52,1*
îmbrăcatu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg. 59,17*
au îmbrăcat: *ind. pf.c. 3.sg. 61,10*

ÎMBRĂCĂMINTE: s.f.
îmbrăcăminte: *sg. ac. 22,12*
îmbrăcăminte: *sg. ac. 22,17*
îmbrăcămintele: *pl. ac. 63,3*

(a) ÎMBRĂȚIȘA: v. I
va îmbrățișa: *ind. viit.I. 3.sg. 5,29*

(a se) ÎMBUCA: v. I
îmbucă: *ind. prez. 3.sg./pl. 1,7; 5,24*
vor îmbuca: *ind. viit.I. 3.pl. 9,12*
va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg. 9,18, 20; 24,6; 28,4; 31,8*
(să) va îmbuca: *ind. viit.I. 3.sg. 10,17*
să îmbuce: *conj. prez. 3.sg. 26,11*
a îmbuca: *inf. prez. 56,9*

ÎMFLAT, -Ă: adj.; vezi UMFLAT, -Ă

ÎMPĂRAT: s.m.
împărăților: *pl. gen./dat.* 1,1; 13,4; 19,11; 45,1; 60,16
împăratul/Împăratul: *sg. nom./ac.* 6,1, 5; 7,1, 17, 20; 8,7, 21; rezum. cap.10; 14,25, 28; 20,1, 4; 30,33; rezum. cap.32; 32,1; 33,17, 22; 34,12; 36,1, 2, 4, 6, 14, 16, 18, 21; 37,1, 4, 8, 9, 13, 21, 33, 37; 39,1, 3; 41,21; 43,15; 44,6
împăratului: *sg. gen./dat.* 7,1; 7,4; 8,4; 10,12; 14,4; 20,6; 36,1, 8, 13, 15; 37,5, 6, 10; 38, 6,9; 39,7
împărat: *sg. nom./ac./gen.* 7,6; 19,4; 23,15; 36,13
împărații: *pl. gen. (cu prep. a + num. card.)* 7,16
Împărații: *sg. nom., în sintagma Împărații păcii* 9,6
împărații: *pl. nom./ac.* 14,9, 18; 24,21; 37,11, 18; 49,7, 23; 60,10, 11; 62,2
împărați: *pl. nom./ac.* 10,9; 41,2; 52,15; 60,3

ÎMPĂRĂTEASĂ: s.f.
împărăteșele: *pl. nom.* 49,23

ÎMPĂRĂTESC, -EASCĂ: adj.
împărătească: *f. sg. ac.* 57,9

(a) ÎMPĂRĂȚI: v. IV
va împărăți: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,23; 32,1
vor împărăți: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.32*
au împărățit: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,38
împărăți-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 52,7

ÎMPĂRĂȚIE: s.f.
împărățiile: *pl. nom./ac. rezum. cap.8; 10,10; 23,11, 17; 37,20*
împărăția: *sg. nom./ac. rezum. cap.9; 9,6, 7; 17,3; 45,25; 60,12*
împărățit: *pl. nom./ac. rezum. cap.9; 13,19; 14,16*
împărăție: *sg. nom.* 19,2
împărății: *sg. gen.* 19,2; 62,3
împărățiilor: *pl. dat. adn.* 37,16
împărățiilor: *pl. gen.* 47,5

(a se) ÎMPĂRȚI: v. IV
împart: *ind. prez. 3.pl.* 9,3
(să) vor împărți: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,23
au împărțit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,17; 59,2
voiu împărți: *ind. viit.I. 1.sg.* 53,12
va împărți: *ind. viit.I. 3.sg.* 53,12

(a se) ÎMPIEDICA: v. I
împiedicatu(-ne)-am: *ind. pf.c. 1.pl.* 59,10

ÎMPIETRIRE: s.f.
împietrirea: *sg. ac.* 47,9; rezum. cap.48

ÎMPIETRIT, -Ă: adj.
împietrit: *m. sg. nom.* 48,4

(a) ÎMPINGE: v. III
împingând: *gerunziu* 25,4

(a) ÎMPLE: v. III; vezi **(a) UMPLE**

(a se) ÎMPODOBI: v. IV
(te)-ai împodobit: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,9
a împodobi: *inf. prez.* 60,13

ÎMPODOBIT, -Ă: adj.
împodobit: *m. sg. ac.* 61,10
împodobită: *f. sg. ac.* 61,10

ÎMPOTRIVĂ: adv./prep.; var. (În v. și pop.) **ÎMPROTIVĂ**
împrotiva: *prep.* 2,4; 3,5, 8; rezum. cap.5; 7,1, 5; 10,6, 15; 11,13; 13,11; 14,4; 19,2; 20,1; rezum. cap.22; 26,21; 27,3, 8; 29,5, 7, 8, 16; 31,2; 37,28; rezum. cap.40; 41,11; rezum. cap.43; 43,27; 54,17; 59,13; rezum. cap.66; 66,24

împrotivă: *adv.* 36,5; 41,11; rezum. cap.45; 47,3
împrotiva: *prep.* 11,13

(a se) ÎMPOTRIVI: v. IV; var. **(a se) ÎMPROTIVI**
(să) împrotivește: *ind. prez. 3.sg.* 45,9
(să) împrotiveșc: *ind. prez. 3.pl.* 45,25
ați împrotivit: *ind. pf.c. 2.pl.* 46,5
(Mă) împrotiveșc: *ind. prez. 1.sg.* 50,5
(să) va împrotivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 50,8

ÎMPREJUR: adv./prep.; var. (Înv.) **ÎMPREGIUR**
împrejur: *adv.* 1,6; 63,5
împrejur: *adv., în loc. s. (cel) netăiat în prejur* 52,1
împrejurul: *prep.* 29,3; 37,33
împregiur: *adv.* 34,15; 42,25; 49,18; 60,4
împregiurul: *prep.* 49,18

(a) ÎMPREUNA: v. I
împreunați: *ind. prez. 2.pl.* 5,8

ÎMPREUNĂ: adv.
împreună: 1,31; 3,8; 9,20; 11,6, 7, 14; 18,6; 24,8; 25,12; rezum. cap.31; 31,3; rezum. cap.41; 41,1, 19, 23; 42,14; 43,17, 26; 44,11; 45,8, 16, 20, 21; 46,2; 48,13; 49,7; 50,8; 52,8, 9; 57,1; 60,13; 63,3; 65,7, 25; 66,8, 17
împreună: *adv. în sintagmele jurământ împreună* (traducere după lat. *coniūratiō, -ōnis*) / **împreună războitoare** (traducere după lat. *conpugnantēs, -ium*) 8,12; 37,26

ÎMPRUMUT: s.n.
împrumut: *sg. ac., în loc. v. ia împrumut* 24,2

(a) ÎMPRUMUTA: v. I
împrumutează: *ind. prez. 3.sg.* 24,2

(a) ÎMPUTA: v. I; vezi **(a) IMPUTA**

(a se) ÎMPUȚI: v. IV
împuți(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 34,3

ÎNAINTE: adv./prep.; var. **NAINTEA**
înainte: *adv. în loc. adv. mai înainte* 28,4; 35,7; 42,9; rezum. cap.46; 65,1; 66,7
înainte: *adv. rezum. cap.40; 44,7*
înaintea: *prep.* 1,7, 12; 5,21; 8,4; 9,3; 13,16; 23,18; 36,7; 37,14; 38,3; 40,10, 17; 41,1, 2; 42,16; 44,15, 17, 19; 45,1, 2; 46,6; 49,16; 52,12; 53,2, 7; 55,12; 58,8; 59,12; 61,11; 63,12; 65,3; 66,22, 23
înnaintea: *prep.* 62,11; 65,6
nainte: *adv. în loc. adv. mai nainte* 1,26; 7,16; 8,4; rezum. cap.10; 14,3; 18,5; 37,27; 43,10; 45,21; rezum. cap.47; 48,5, 7, 16; 65,24; 66,7

ÎNALT, -Ă: adj./s.
înalți: *adj. m. pl. nom./ac.* 2,11, 13, 14; 37,24; 45,14
înalț: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 2,12, 15, 22; 4,2; 6,1; 12,4; 30,13, 25; 33,19; 40,9; 57,7
înalte: *adj. f. pl. ac./gen.* 25,12; 57,5
înaltă: *adj. f. sg. ac.* 26,5
înalț (foarte): *m. sg. nom.* 52,13
(cei) înalți: *s.m. pl. nom./ac.* 5,14; 10,33, 34
(celor) înalți: *s.m. pl. gen.* 5,15
(celui) înalț: *s.m. sg. gen.* 10,33
(ceale) înalte: *s.n. pl. ac.* 15,2; 16,12; 33,16; 36,7
[Cel] Înalt: *s.m. sg. nom.* 57,15

ÎNAPOI: adv.
înapoi: 1,4; 24,2; 38,8; 44,25; 59,14

ÎNĂLBITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv. și rar) **NĂLBITOR, -TOARE;** cuvântul nu este înregistrat în DA.

nălbitorului: s.m. sg. gen., în sintagma **calea țarinii nălbitorului/calea Țarinii Nălbitorului** (în lat. **via agri Fullonis**, *fullō*, *-ōnis* „piuar”; „cel care spală hainele, le calcă, le albește cu cretă”) „un rezervor situat în Valea Cedrilor, care asigura alimentarea cu apă a Ierusalimului” (Cf. Anania 2001, p.896) 7,3

(a se) **ÎNĂLȚA:** v. I

am înălțat: ind. pf.c. 1.sg. 1,2
(Să/să) va înălța: ind. viit.I. 3.sg. rezum. cap.2; 2,11; rezum. cap.4; 5,16; 10,15; 30,18; 40,4
să (să) înalțe: conj. prez. 3.sg. 10,15
înălțați: imperativ 2.pl. 13,2
voi înălța: ind. viit.I. 1.sg. 14,13
vor înălța: ind. viit.I. 3.pl. 15,5
înălța(-)voiu: ind. viit.I. 1.sg. 25,1
înălțe(-se): conj. prez. fără **să** 3.sg. 26,11
(Mă) voiu înălța: ind. viit.I. 1.sg. 33,10
ai înălțat: ind. pf.c. 2.sg. 37,23
înălță: imperativ 2.sg. 40,9; 58,1
a înălța: inf. prez. 42,21
(să) vor înălța: ind. viit.I. 3.pl. 49,11
voiu înălța: ind. viit.I. 1.sg. 49,22; 58,14
înălța(-să)-va: ind. viit.I. 3.sg. 52,13
(să) înălță: ind. prez. 3.pl. 55,9
(s-)au înălțat: ind. pf.c. 3.pl. 55,9

ÎNĂLȚARE: s.f.

înălțarea: sg. nom./ac. rezum. cap.5; rezum. cap.26; 33,3; rezum. cap.52; rezum. cap.53
înălțării: sg. gen. 28,1

ÎNĂLȚIME: s.f.; var. (Înv. și rar) **NĂLȚIME**

înălțimea: sg. nom./ac. 2,17; 13,5; 14,14; rezum. cap.33; 33,16; 37,24
înălțime: sg. ac. 7,11; 22,16; rezum. cap.33; 38,14; 40,26; 57,15; 58,4
înălțimii: sg. gen. 10,12
-nălțimea: sg. nom. 2,17
-nălțime: sg. ac. 10,13; 24,21; 26,5; 33,5
înălțimi: pl. ac. 24,18
înălțimile: pl. ac. 58,14
nălțimea: sg. nom. 2,11, 17; 24,4; 37,23
nălțime: sg. ac. 32,15

(a) **ÎNCĂLECA:** v. I

vom încăleca: ind. viit.I. 1.pl. 30,16

ÎNCĂLȚAT, -Ă: adj.

încălțați: m pl. nom. 11,15

ÎNCĂLȚĂMINTE: s.f.

încălțăminte: pl. ac. 20,2
încălțămintelor: pl. gen. 3,18; 5,27

(a se) **ÎNCĂLZI:** v. IV

(s-)au încălzit: ind. pf.c. 3.sg./pl. 44,15, 16
(m-)am încălzit: ind. pf.c. 1.sg. 44,16
să (se) încălzească: conj. prez. 3.pl. 47,14

(a) **ÎNCELUI:** v. IV (Înv.) „a înșela”

înceluiesc: ind. prez. 3.pl. 3,12
înceluit-au: ind. pf.c. 3.pl. 19,13
să înceluiască: conj. prez. 3.sg. 37,10

ÎNCEPERE: s.f.

începerea: sg. ac. 47,11

ÎNCEPUT: s.n.; var. (Înv.) **CEPUT**

început: sg. ac., în loc. adv. **din început/în început/întru început** 40,21; 41,4, 26; 45,21; 52,4; 60,9; 63,19
ceput: sg. ac. în loc. adv. **din ceput** 46,10; 48,16

(a) **ÎNCETA:** v. I

încetați: imperativ 2.pl. 1,16; 2,22
va înceta: ind. viit.I. 3.sg. 7,8; 17,1, 3
a înceta: inf. prez. 13,11; 21,2
au încetat: ind. pf.c. 3.sg. 14,4
încetat-au: ind. pf.c. 3.sg. 24,8; 33,8
încetează: conj. prez. fără **să** 3.sg. 30,11
să încetezi: conj. prez. 2.sg. 58,1
vei înceta: ind. viit.I. 2.sg. 58,9
înceată: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.62
voiu înceta: ind. viit.I. 1.sg. 62,1

(a se) **ÎNCHIDE:** v. III

închide: imperativ 2.sg. 6,10; 26,20
să închiză: conj. prez. 3.sg. 22,22
va închide: ind. viit.I. 3.sg. 22,22
închisu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 24,10
(să) vor închide: ind. viit.I. 3.pl. 24,22; 45,1; 60,11
închide(-va): ind. viit.I. 3.sg. 29,10
închide: ind. prez. 3.sg. 33,15

(a se) **ÎNCHINA:** v. I

(s-)au închinat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 2,8; 44,15, 20
să (să) închine: conj. prez. 3.pl. 2,20
(să) vor închina: ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.27; 27,13; 45,14; 49,7, 23; 60,14
voiu închina: ind. viit.I. 1.sg. 27,3
(vă) veți închina: ind. viit.I. 2.pl. 36,7
(să) închină: ind. prez. 3.sg./pl. 44,17; 46,6
să (se) închine: conj. prez. 3.sg. 66,23

ÎNCHINARE: s.f.

închinarea: sg. ac., în sintagma **închinarea idolilor** „idolatria” rezum. cap.2; rezum. cap.46; rezum. cap.57; rezum. cap.65

ÎNCHINĂTOR, -TOARE: s.m./f.

închinătorilor: pl. gen., în sintagma **închinătorilor de idoli** „idolatriilor” rezum. cap.40
închinătorii: s.m. pl. nom., în sintagma **închinătorii de idoli** rezum. cap.41
închinătorilor: pl. gen. rezum. cap.41; rezum. cap.44

(a se/-și) **ÎNCHIPUI:** v. IV „a da chip”; „a crea”

au închipuit: ind. pf.c. 3.sg. 27,11; 40,19; 43,1; 44,2, 10, 12; 45,18
am închipuit: ind. pf.c. 1.sg. 43,7; 45,7
(s-)au închipuit: ind. pf.c. 3.sg. 43,10; 54,17
(Mi-)am închipuit: ind. pf.c. 1.sg. 43,21
închipuiut(-)au: ind. pf.c. 3.sg. 44,13
închipuiut(-)am: ind. pf.c. 1.sg. 44,21
închipuindu(-Mă): gerunziu 49,5

ÎNCHIPUIT, -Ă: s.m./f. „plăsmuit”

(cel) închipuit: s.m. sg. nom. 29,16

ÎNCHIS, -Ă: s.m./f.

(celor) închiși: s.m. pl. dat. 61,1

ÎNCHISOARE: s.f.

închisoare: sg. ac. 42,7

(a se) **ÎNCHINGE:** v. III „a(-și) prinde o armă de mijlocul corpului cu o curea”

încingeți(-vă): imperativ 2.pl. 8,9
încingeți: imperativ 2.pl. 32,11
încinsu(-)am: ind. pf.c. 1.sg. 45,5

ÎNCHINGERE: s.f. „înfășurare peste mijloc sau peste altă parte a corpului cu o cingătoare, un brâu etc.”

încinger ea: sg. nom. 11,5

ÎNCINS, -Ă: adj.
încinși *m. pl. nom. în sintagma încinși cu văpăi* 50,11

ÎNCOACE: adv.
încoace: 57,3

ÎNCOLĂCIT, -Ă: adj.; var. (neprefixat) **COLĂCIT**
colăcit: *m. sg. nom.* 27,1

(a) ÎNCOLȚI: v. IV
încolțind: *gerunziu* 35,2
va încolți: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,2

(a) ÎNCONJURA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNCUNJURA**
au încungiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,8
încunjură: *imperativ 2.sg.* 23,16
voiu încunjiura: *ind. viit.I. 1.sg.* 29,2, 3
au încunjiurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 61,10

ÎNCORDAT, -Ă: adj.
încordat: *n. sg. gen.* 21,15

(a se) ÎNCREMENI: v. IV
încremenit(-vă): *imperativ 2.pl.* 32,11

ÎNCREȚIT, -Ă: adj.
încrețit: *m. sg. ac.* 3,24

ÎNCUIETOARE: s.f.
încuietoria: *pl. ac.* 43,14; 45,2

(a) ÎNCUNUNA: v. I
va încununa: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,18

ÎNCUNUNAT, -Ă: adj.
încununată: *f. sg. nom.* 23,8

(a se) ÎNCURSA: v. I „a cădea (a fi prins) în cursă”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
(să) vor încursa: *ind. viit.I. 3.pl.* 8,15

ÎNCURSAT, -Ă: adj. „prins în cursă”; cuvântul nu este înregistrat în DA.
încursat: *m. sg. ac.* 51,20

ÎNDATĂ: adv.
îndată: *adv. în loc. cj. îndată cât/îndată câtu* „îmediat ce” 28,4; 30,19

ÎNDĂRĂT: adv.; var. **ÎNDĂRĂPT**
îndărăpt: 28,13; 42,17; 50,5

ÎNDĂRĂTNIC, -Ă: adj./adv.
îndărăvnic: *adv.* 1,16
îndărătnică: *adj. f. sg. nom.* 29,16

(a se) ÎNDELUNGA: v. I
(să) vor îndelunga: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,1
(s-)au îndelungat: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,9

(a) ÎNDEMNA: v. I
îndeamnă: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.36; rezum. cap.46; rezum. cap.49; rezum. cap.51; rezum. cap.54; rezum. cap.56; rezum. cap.66*
îndemnând: *gerunziu rezum. cap.42; rezum. cap.52*

ÎNDESTULARE: s.f.
îndestulare: *sg. ac.* 23,18

(a se) ÎNDOI: v. IV
(vă) îndoii: *imperativ 2.pl.* 29,9
(S-)au îndoii: *ind. pf.c. 3.sg.* 59,16

ÎNDOIT, -Ă: adj./s.
îndoite: *s.n. pl. ac.* 40,2; 61,7
îndoită: *adj. f. sg. ac.* 61,7

(a se) ÎNDREPTA: v. I
îndreptați: *ind. prez. 2.pl.* 5,23
îndrepteaze(-se): *conj. prez. fără să 3.pl.* 43,9
a (te) îndrepta: *inf. prez.* 43,26
voiu îndrepta: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,13
(să) va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 45,26
ași îndreptat: *ind. pf.c. 2.pl.* 46,5
(s-)au îndreptat: *ind. pf.c. 3.sg.* 48,15
va îndrepta: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,10; 53,11
îndreptează: *ind. prez. 3.sg.* 50,8

ÎNDREPTAR: s.m. (aici) „cumpănă”, „fir cu plumb”
îndrep tariul: *sg. nom.* 34,11; 44,13

ÎNDREPTARE: s.f.
îndreptarea: *sg. ac.* 57,2

ÎNFĂȘURĂTURĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
înfășurăturile: *pl. ac.* 58,6

(a) ÎNFIERBÂNTA: v. I
înfierbântă: *ind. prez. 3.sg.* 25,5

(a) ÎNFIGE: v. III
voiu înfige: *ind. viit.I. 1.sg.* 22,23
au fost înfipt: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 22,25

(a) ÎNFLORI: v. IV; var. (Înv.; Ban.) **(a) ÎNFLURI**
va înflori: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,11; 35,1
au înflurit: *ind. pf.c. 3.sg.* 18,5
înfluri-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 27,6

(a se) ÎNFRÂNA: v. I
(să) înfrânează: *ind. prez. 3.sg.* 9,14
să (se) înfrâneaze: *conj. prez. 3.sg.* 19,15
voiu înfrâna: *ind. viit.I. 1.sg.* 48,9

ÎNFRÂNGERE: s.f.
înfrângerea: *sg. ac.* 25,11

ÎNFRÂNT, -Ă: adj./s.
înfrânt: *n. sg. ac.* 57,15
(celor) înfrâmți: *s.m. pl. gen.* 57,15

(a se) ÎNFRICOȘA: v. I
să (să) înfricoșaze: *conj. prez. 3.sg.* 7,4
(să) va înfricoșa: *ind. viit.I. 3.sg.* 31,4
(te-)ai înfricoșat: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,13

ÎNFRICOȘAT, -Ă: adj.
înfricoșată: *f. sg. nom. rezum. cap.24*
înfricoșatei: *adj. antep f. sg. gen., în sintagma zioa înfricoșatei judecăți rezum. cap.24*

ÎNFRUMUSEȚAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎNFRÂMSĂȚAT, -Ă**
înfrâmsățat: *m. sg. nom.* 63,1

(a) ÎNFRUNTA: v. I
înfruntă: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.58; rezum. cap.59*

(a) ÎNGĂDUI: v. IV
va îngădui: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,19; 13,18; 27,11; rezum. cap.48
îngădui-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,15
îngăduindu-: *gerunziu* 30,18
(nu) îngădui: *imperativ prohib. 2.sg.* 54,2

ÎNGER: s.m.
îngeri: pl. voc., în sintagma *îngeri grabnici* 18,2
îngerului: sg. gen. 33,3
îngeri: pl. nom. 33,7
înger: sg. ac. rezum. cap.37
îngerul: sg. nom. 37,36; 63,9

(a) ÎNGRĂDI: v. IV
au îngrădit: ind. pf.c. 3.sg. 5,2

ÎNGRĂDIRE: s.f.
îngrădirea: sg. nom. 28,5
îngrădirilor: pl. gen. 58,12

(a se) ÎNGREUIA: v. I
îngreioază: imperativ 2.sg. 6,10
(s-)au îngreioat: ind. pf.c. 3.sg. 9,1; 59,1
va îngreioa: ind. viit.I. 3.sg. 24,20
ai îngreioat: ind. pf.c. 2.sg. 47,6

ÎNGROPARE: s.f.
îngroparea: sg. ac. 53,9

ÎNGROPĂCIUNE: s.f.
îngropăciune: sg. ac. 14,20

(a se) ÎNGROȘA: v. I
îngroșatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 34,6

(a se) ÎNGROZI: v. IV
îngrozindu(-să): gerunziu rezum. cap.20; rezum. cap.37

ÎNGROZIRE: s.f.
îngrozirii: sg. gen. 24,18

ÎNGUST, -Ă: adj.
înguste: n. pl. nom. 49,19
îngust: n. sg. nom. 49,20

(a se) ÎNGUSTA: v. I
(s-)au îngustat: ind. pf.c. 3.sg. 28,20

(a se) ÎNMULȚI: v. IV
veți înmulți: ind. viit.I. 2.pl. 1,15
(să) va înmulți: ind. viit.I. 3.sg. 6,12; rezum. cap.9; rezum. cap.54
înmulțit-ai: ind. pf.c. 2.sg. 9,3
înmulți(-să)-va: ind. viit.I. 3.sg. 9,7
(s-)au înmulțit: ind. pf.c. 3.pl. 22,9; 59,12
înmulțeaște: ind. prez. 3.sg. 40,29
am înmulțit: ind. pf.c. 1.sg. 51,2
ai înmulțit: ind. pf.c. 2.sg. 57,9
(să) vor înmulți: ind. viit.I. 3.pl. 66,16

ÎNMULȚIRE: s.f.
înmulțirea: sg. ac. rezum. cap.43

ÎNNOIRE: s.f. „lună nouă” (cf. lat. *neomēnia*, -ae)
înoirile: pl. ac. 1,13

(a) ÎNOTA: v. I
înoată: ind. prez. 3.sg. 25,11

ÎNOTARE: s.f.
înotare: sg. ac. 25,11

(a se) ÎNSĂNĂTOȘA: v. I
să (se) însănătoseze: conj. prez. 3.sg. 38,21

(a se) ÎNSEMNA: v. I; var. (Reg.) **(a se) ÎNSĂMNA**
a (să) însămna: inf. prez. rezum. cap.8

însamnă: imperativ 2.sg. 8,16
(să) însămnează: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.14

ÎNSEMNAT, -Ă: adj.; var. (Reg.) **ÎNSĂMNAT, -Ă**
însămnată: f. sg. ac. rezum. cap.29

(a) ÎNSETOȘA: v. I; var. (Reg.) **(a) ÎNSĂTOȘA**
au însătoșat: ind. pf.c. 3.pl. 48,21
vor însătoșa: ind. viit.I. 3.pl. 49,10
veți însătoșa: ind. viit.I. 2.pl. 65,13

ÎNSETOȘAT, -Ă: s.m./f.
(cei) însătoșați: s.m. pl. voc. 55,1

(a) ÎNȘELA: v. I
înșelându-: gerunziu 9,16
înșele: conj. prez. fără să 3.sg. 36,14
au înșelat: ind. pf.c. 3.pl. 47,10

ÎNȘELĂTOR, -TOARE: adj.
înșelătoriu: n. sg. ac. 10,6

ÎNȘEPTIT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului *Mineul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum înțiu rumânes te..., 1776.
înșeptită: f. sg. nom. 30,26

(a) ÎNTĂRĂTA: v. I
veți întărâta: ind. viit.I. 2.pl. 1,20
să întărâte: conj. prez. 3.pl. 3,8
întărâtând: gerunziu cu val. adj. „răzvrătit” 30,9

(a se) ÎNTĂRI: v. IV
întăriți(-vă): imperativ 2.pl. 8,9; 10,31; 35,4
să întărească: conj. prez. 3.sg. 9,7
(să) întărește: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.22
voiu întări: ind. viit.I. 1.sg. 22,21
întăriți: imperativ 2.pl. 35,3
întărindu-: gerunziu rezum. cap.37
întărește(-te): imperativ 2.sg. 41,6
întărit-au: ind. pf.c. 3.sg. 41,7
au întărit: ind. pf.c. 3.sg. 41,7; 42,5; 59,16
întăritu(-am): ind. pf.c. 1.sg. 41,10
(să) va întări: ind. viit.I. 3.sg. 42,13
întărește: imperativ 2.sg. 54,2

ÎNTĂRIRE: s.f.
întărirea: sg. ac. 22,10
întărirea: pl. nom. 25,12
întăriri: pl. nom./ac. 29,3; 33,16

ÎNTĂRIT, -Ă: adj.
întărit: n. sg. ac. 2,15
întărită: f. sg. nom. rezum. cap.27; 27,10
întărite: f. pl. ac./gen. 36,1; 37,26

ÎNTĂI, -A: adj./s./adv.
întăi: adj. inv. în sintagma **(cei) întăi născuți** 14,30
(Cel) întăiu: s.m. sg. nom., în sintagma **Cel întăiu și Cel mai pre urmă** „inceputul și sfârșitul”; „alfa și omega”; „factorul esențial” 41,4
întăiu: adv. 41,27; 42,9; 43,27

(a) ÎNTĂMPINA: v. I
întămpinând: gerunziu 21,14
întămpinați: imperativ 2.pl. 21,14
va întămpina: ind. viit.I. 3.sg. 31,4
vor întămpina: ind. viit.I. 3.pl. 34,14
au întămpinat: ind. pf.c. 3.pl. 51,19
întămpinat-ai: ind. pf.c. 2.sg. 64,5

ÎNTÂMPINARE: s.f.
-ntâmpinarea: *sg. ac.* 7,3
întîmpinarea: *sg. ac.* 14,9

(a se) **ÎNTÂMPILA:** v. I
(să) va întâmpla: *ind. viit.I. impers.* 14,25

(a se) **ÎNTEMEIA:** v. I
(să) va întemeia: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20
au întemeiat: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,32; 23,13; 48,13; 51,13
(vă) veți întemeia: *ind. viit.I. 2.pl.* 44,26
întemeia(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 44,28
să întemeiezi: *conj. prez. 2.sg.* 51,16
fiind întemeiată: *pasiv gerunziu rezum. cap.* 54
voiu întemeia: *ind. viit.I. 1.sg.* 54,11
(te) vei întemeia: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,14
vor întemeia: *ind. viit.I. 3.pl.* 61,4

ÎNTEMEIAT, -Ă: adj.
întemeiată: *f. sg. nom./ac.* 28,16; 30,32

ÎNTINAT, -Ă: adj.
întinat: *n. sg. nom.* 35,8

(a se) **ÎNTINDE:** v. III
veți întinde: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,15
au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,25; 23,11; 40,22; 42,5; 44,13; 45,12; 51,13
întinde: *ind. prez. 3.sg.* 6,13; 25,11
întind: *ind. prez. 3.pl.* 19,8
va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,11
(să) va întinde: *ind. viit.I. 3.sg.* 34,11
întins-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 44,24; 65,2
întinde: *imperativ 2.sg.* 54,2
a întinde: *inf. prez.* 58,9
(s-)au întins: *ind. pf.c. 3.sg.* 63,15

ÎNTINDERE: s.f.
întinderea: *sg. nom.* 8,8

ÎNTINS, -Ă: adj.
întins: *m. sg. ac.* 3,16
întinsă: *f. sg. nom.* 5,25; 9,12; 17, 21; 10,4; 14,26; 27
întinse: *n. pl. nom./ac.* 5,28; 41,18; 63,1

(a se) **ÎNTOARCE:** v. III „a (se) înapoia”, „a reveni”; „a (se) transforma”, „a (se) preface”
(s-)au întors: *ind. pf.c. 3.sg./pl. rezum. cap.* 1; 1,22; 3,9; 5,25; 9,12; 13, 17, 21; 10,4; 37,8; 37; 38,8; 59,14; 63,10; 64,11
voiu întoarce: *ind. viit.I. 1.sg.* 1,15; 25, 26; 37,29
vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,27
a (să) întoarce: *inf. prez. rezum. cap.* 3; rezum. cap. 9; 38,8
să (să) întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6, 10; rezum. c. ap. 46
(să) va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,13; 13,14; rezum. cap. 17; rezum. cap. 23; 28,27; 29,17; 37,7; 34; 45,23; 55,11; 60,5
va întoarce: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,11; 14,27; 23,17; 43,13; 52,8
(să) vor întoarce: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.* 10; 10,21, 22; 19,22; 28,6; rezum. cap. 29; rezum. cap. 31; 34,9; 35,10; 51,11; rezum. cap. 57; rezum. cap. 61; rezum. cap. 66
întorsu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 12, 1
întoarceți(-vă): *imperativ 2.pl.* 21,12; 31,6; 45,22; 46,8
(să) întorc: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.* 30; 59,20
(vă) veți întoarce: *ind. viit.I. 2.pl.* 30,15
au întors: *ind. pf.c. 3.sg.* 38,2
întorsu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 42,17
întoarce: *imperativ 2.sg.* 42,22
întoarce(-te): *imperativ 2.sg.* 44,22; 63,17
întorcându-: *gerunziu* 44,25
întorcând: *gerunziu* 44,25; 58,12
să întorc: *conj. prez. 1.sg.* 45,1; 49,5

a întoarce: *inf. prez.* 49,6
am întors: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,6; 57,18
să întoarcă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 55,7; 57,20
(să) întoarce: *ind. prez. 3.sg.* 55,10
vei întoarce: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,13
(ne-)am întors: *ind. pf.c. 1.pl.* 59,13

ÎNTOARCERE: s.f.
întoarcerea: *sg. nom./ac. rezum. cap.* 1; rezum. cap. 11; rezum. cap. 18; rezum. cap. 62; rezum. cap. 65

ÎNTOARS, -OARSĂ: adj./s.
întoarse: *adj. n. pl. ac.* 5,17
întorși: *adj. m. pl. nom. rezum. cap.* 27
(cei) întorși: *s.m. pl. nom., în sintagma cei întorși către Domnul rezum. cap.* 19

(a) **ÎNTRA:** v. I; var. (a) **INTRA**

ÎNTRARE: s.f.; vezi **ÎNTRARE**

(a) **ÎNTREBA:** v. I
vor întreba: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,3
ați întrebat: *ind. pf.c. 2.pl.* 30,2
întrebat fiind: *pasiv gerunziu* 41,28
întrebați: *imperativ 2.pl.* 45,11
întreba: *ind. imp. 3.pl.* 65,1

ÎNTREIT, -Ă: adj.
întreitele: *adj. antep. f. pl. ac.* 15,3

(a se) **ÎNTRISTA:** v. I
(să) va întrista: *ind. viit.I. 3.sg.* 51,19

ÎNTRISTAT, -Ă: adj.
întristat: *m. sg. nom.* 42,4

(a se) **ÎNTUNECA:** v. I
(s-)au întunecat: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,30
întunecatu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 13,10

ÎNTUNECOS, -OASĂ: adj.
întunecos: *n. sg. gen.* 45,19

ÎNTUNERIC: s.n.; var. (Înv.) **ÎNTUNEAREC**
întunearecul: *sg. nom./ac.* 5,20; 5,30; 21,4; 42,16; 45,7; 58,10; 59,9; 60,2
întunearec: *sg. nom./ac.* 5,20; 8,22; 29,15; 18; 32,14; 42,7; 47,5; 49,9; 50,3, 10; 58,10; 59,9, 10
-ntunearec: *sg. ac.* 9,2

(a) **ÎNȚARCA:** v. I
va fi înțarcă: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 11,8

ÎNȚARCAT, -Ă: s.m./f.
(cei) înțarcați: *s.m. pl. ac., în sintagma cei înțarcați de lapte* 28,9

(a se) **ÎNȚELEGE:** v. III
au înțeles: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,3; 42,25; 44, 18
să înțelegeți: *conj. prez. 2.pl.* 6,9; 43,10
să (să) înțeleagă: *conj. prez. 3.sg.* 6,10
am înțeles: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13
a înțeleage: *inf. prez.* 28,9
înțălegi: *ind. prez. 2.sg.* 29,16
va înțeleage: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,4; 52,13
înțeleage: *inf. prez. fără a* 33,19
înțelegem: *ind. prez. 1.pl.* 36,11
ați înțeles: *ind. pf.c. 2.pl.* 40,21
să înțăleagă: *conj. prez. 3.sg./pl.* 41,20; 57,1

înțeleg: *ind. prez. 3.pl. 44,9; rezum.c ap.57*
să înțeleagă: *conj. prez. 3.pl. 44,18*

ÎNȚELEGERE: s.f.

înțelegerii: *sg. gen. 11,2*

înțeleagere: *f. sg. ac. 28,19*

înțeleagerea: *sg. nom./ac. 29,14, 24; 56,11*

ÎNȚELEPCIUNE: s.f.

înțelepciunea: *sg. nom./ac. 10,13; 29,14; 33,6; rezum. cap.40; 47,10*

înțelepciunii: *sg. gen. 11,2; 40,28*

înțelepciune: *sg. nom. 33,19*

ÎNȚELEPT, -EAPTĂ: adj./s.

(cel) înțelept: *s.m. sg. ac. 3,3*

(celor) înțelepți: *s.m. pl. gen. 19,11*

înțelepții: *s.m. pl. nom./ac. 19,12; 29,14*

(cei) înțelepți: *s.m. pl. ac. 44,25*

înțelepți: *adj. m. pl. nom. 5,21; 19,11*

înțelept: *adj. m./n. sg. nom. 27,11; 31,2; 40,20*

(a se) ÎNVĂLUI: v. IV

(să) va învălui: *ind. viit.I. 3.sg. 9,18*

învăluit(-vă): *imperativ 2.pl. 29,9*

(să) vor învăluit: *ind. viit.I. 3.pl. 34,4; 41,11*

(s-)au învăluit: *ind. pf.c. 3.sg. 37,1*

ÎNVĂLUIT, -Ă: adj.

învăluit: *m sg. nom. 14,19*

(a se) ÎNVĂȚA: v. I

învățați(-vă): *imperativ 2.pl. 1,17*

va învăța: *ind. viit.I. 3.sg. 2,3; 26,10; 28,26*

au învățat: *ind. pf.c. 3.sg. 8,11; 40,14*

învață: *ind. prez. 3.sg. 9,15*

vor învăța: *ind. viit.I. 2.pl. 26,9; 29,24*

învățind: *gerunziu 27,11*

învațu: *ind. prez. 1.sg. 48,17*

(să) vor învăța: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.54*

[sânt] învățați: *pasiv gerunziu 54,13*

ÎNVĂȚAT, -Ă: adj./s.

(cel) învățat: *s.m. sg. nom. 33,18*

învațată: *f. sg. ac. 50,4*

ÎNVĂȚĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **ÎNVĂȚĂTORIU**

învațătorul: *sg. nom. 30,20; 33,18*

învațătoriu: *sg. ac. 50,4*

ÎNVĂȚĂTURĂ: s.f.

învațături: *pl. ac. 24,15; 29,13*

învațătura: *sg. ac. 26,16; 28,9*

(a) ÎNVĂRTOȘA: v. I

să învârtoșaze: *conj. prez. 3.sg. 9,7*

în vărtoșați: *imperativ 2.pl. 35,3*

în vărtoșat-ai: *ind. pf.c. 2.sg. 63,17*

(a se) ÎNVECHI: v. IV

(să) vor învechi: *ind. viit.I. 3.pl. 65,22*

(a) ÎNVIA: v. I

în viaze: *conj. prez. fără să 3.pl. 26,14*

vor învia: *ind. viit.I. 3.pl. 26,19*

să înviaze: *conj. prez. 3.pl. 57,15*

ÎNVIERE: s.f.

în viarea: *sg. ac. rezum. cap.26*

(a) ÎNVINGE: v. III

va învinge: *ind. viit.I. 3.sg. 30,32*

ÎNVINS, -Ă: s.m./f.

(celor) învinși: *s.m. pl. dat. 14,17*

J

JAF: s.n. „pradă”

jaful: *sg. nom./ac. 3,14; 22,4*

jaf: *sg. ac. rezum. cap.5*

jafurile: *sg. nom./ac. 8,1, 3, 4; 9,3; 10,6; 33,4; 53,12*

jafuri: *pl. nom. 33,23*

JALE: s.f.

jalei: *sg. gen. 60,20*

(a se) JEFUI: v. IV; var. **(a se) JĂFUI**

(să) vor jăfui: *ind. viit.I. 3.pl. 60,12*

(să) jefuiaște: *ind. prez. 3.sg. 1,8*

au jefuit: *ind. pf.c. 3.pl. 3,12; 17,14*

(s-)au jefuit: *ind. pf.c. 3.sg. 15,1; 23,1, 14*

JEFUIRE: s.f.

jefuirea: *sg. nom./ac. 1,7; rezum. cap.23; 51,19; 60,18*

jefuire: *sg. nom./ac. 13,6; rezum. cap.22; 42,22, 24; 59,7*

JEFUITOR: s.m.

jefuitorului: *sg. gen. 16,4*

jefuitoriu: *sg. nom. 21,2*

(a se) JELUI: v. IV

(să) jeluia: *ind. imp. 3.sg. rezum. cap.49*

jeluliaște: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.63; rezum. cap.64*

JERTFĂ: s.f.; var. **JĂRTVĂ**

jărtvele: *pl. nom. rezum. cap.1; rezum. cap.66*

jărtvelor: *pl. gen. 1,11*

jărtvă: *sg. ac. 1,13; 40,16; 43,23; 57,6; 61,8*

jărtva: *sg. nom./ac. 34,6; 43,3*

jărtve: *pl. ac. 47,11; 57,7*

(a) JERTFI: v. IV; var. **(a) JĂRTVI**

au jărtvit: *ind. pf.c. 3.pl. 1,29; 65,7*

jărtvindu-: *gerunziu 57,5*

jărtvesc: *ind. prez. 3.pl. 65,3*

jărtveaște: *ind. prez. 3.sg. 66,3*

JIDOV: s.m.

jidovilor: *pl. gen. rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.14; rezum. cap.29; rezum. cap.30; rezum. cap.33; rezum. cap.43; rezum. cap.45; rezum. cap.47; rezum. cap.48; rezum. cap.49; rezum. cap.58; rezum. cap.65; rezum. cap.66*

jidovi: *pl. ac. rezum. cap.18; rezum. cap.31; rezum. cap.59*

jidovii: *pl. nom. rezum. cap.46; rezum. cap.66*

JIDOVESC, -EASCĂ: adj.

jidovesc: *n. sg. dat. rezum. cap.41*

JIDOVEȘTE: adv.

jidovește: *36,11, 13*

JIVINĂ: s.f.

jivină: *sg. ac. 63,14*

JIVINIE: s.f. (luz.) „jivină”; aici prima atestare a cuvântului cf.

MDA, unde prima atestare este la I. Văcărescu, *Colecție din poeziile d-lui marelui logofăt...București, 1848.*

jiviniile: *pl. nom. 40,16*

JOS: adv.
jos: 10,13; 14,11; 22,19; 26,5; 51,6
jos: adv. în loc. adv. **de jos/în jos** 22,9; 37,31

JOLJ: s.n., var. **JOLGIU** (Reg.) „giulgiu”
jolgiurile: pl. ac. 3,23

(a se) JUCA: v. I
(v-)ați jucat: ind. pf.c. 2.pl. 57,4

(a se) JUDECA: v. I
judecați: imperativ 2.pl. 1,17; 5,3
judecă: ind. prez. 3.pl. 1,23
va judeca: ind. viit.l. 3.sg. 2,4; 11,3, 4; 66,16
a judeca: inf. prez. 3,13
au judecat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 14,27; 49,25
judecând: gerunziu 16,5
vei judeca: ind. viit.l. 2.sg. 27,8; 54,17
să (ne) judecăm: conj. prez. 1.pl. 43,26
voiu judeca: ind. viit.l. 1.sg. 49,25
vor judeca: ind. viit.l. 3.pl. 51,5
să judece: conj. prez. 3.sg. 59,4

JUDECATĂ: s.f.
judecata: sg. nom./ac. 1,17; rezum. cap.5; 16,5; 28,17; rezum. cap.30; 32,16; 40,27; 41,21; 42,3; 49,4; 51,4; 56,1; 58,2; 59,9, 11, 14; 61,8
judecată: sg. nom./ac. 1,21, 27; 3,13, 14; 5,7, 16; 9,7; 10,2; rezum. cap.11; 28,6, 7, 26; 32,1, 7; 33,5; 34,5; 41,1; 42,1, 4; 53,8; 54,17; 59,8, 15; rezum. cap.66
judecății: sg. gen. 4,4; 28,6; 30,18; 34,8
judecăți: sg. gen., în sintagma **zioa înfricoșatei judecăți** rezum. cap.24
judecăților: pl. gen. 26,8
judecățile: pl. nom./ac. 26,9; 58,2

JUDECĂTOR: s.m.; var. (Înv.) **JUDECĂTORIU**
judecătorii: pl. nom./ac. 1,26; 40,23
judecătoriu: sg. nom./ac. 3,2; 33,22
judecătoriuului: sg. gen. 36,9

JUG: s.n.
jugul: sg. nom./ac. 9,4; 10,27; 14,25; 47,6

JUMĂTATE: s.f.
jumătate: sg. ac. 30,28; 44,16, 19
jumătatea: sg. ac. 44,16

JUMĂTĂȚIRE: s.f.; var. **JUMĂTĂȚARE** „înjumătățire”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în MDA ms.
jumătățirea: sg. ac. 38,10

(a) JUNGHIA: v. I (Pop.) „a înjunghia”
a junghia: inf. prez. 22,13
să junghii: conj. prez. 2.sg. 57,7

JUNGHIERE: s.f.
giungherilor: pl. gen. 43,24
giunghieri: pl. ac. 65,3
junghieri: pl. ac. 19,21
junghierile: pl. nom./ac. 43,23; 56,7
junghiare: sg. ac. 53,7

JUNINCĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*, Buda, 1825.
giuinca: sg. nom. 15,5

(a se) JURA: v. I
joară: ind. prez. 3.sg. 65,16

juratu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 14,24
jurându(-să): gerunziu 19,18
(M-)am jurat: ind. pf.c. 1.sg. 45,23; 54,9
va jura: ind. viit.l. 3.sg. 45,24; 65,16
(vă) jurați: ind. prez. 2.pl. 48,1
juratu(-S)-au: ind. pf.c. 3.sg. 62,8

JURĂMÂNT: s.n.
jurământ: sg. ac., în sintagma **jurământ împreună** (traducere după lat. *coniuratiō, -ōnis*) 8,12
jurământ: sg. ac. 65,15

L

LABDĂ: s.f.; var. **LOPTĂ** (Trans.; mgm.) „minge”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Vasile Vaida, *Material jargon de dialect sălăgian* [În ziarul „Tribuna, Sibiu”, 1890, nr.83 ș.u.].
loptă: sg. ac. 22,18

LAC: s.n.
lacului: sg. gen. 14,15, 19; 51,1
lac: sg. ac. 38,18

LACRIMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **LACRĂMĂ**
lacrăma: sg. ac. 16,9
lacrima: sg. ac. 25,8
lacrămile: pl. ac. 38,5

LAMIE: s.f. „strigoaică (înfățișări cu chip și săni de femeie și trupul de șarpe, care nu vorbeau, ci șuierau plăcut, asemenea sirenelor, ademenindu-i pe străini, pe care apoi îi devorau);” aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Stanciu Căpățineanu, *Mitologie pe limba românească*, [Sibiu], 1830; cuvântul nu este înregistrat în DA.
lamia: sg. nom. 34,14

LANȚ: s.n.
lanțurile: pl. ac., în sintagma **lanțurile de aur** 3,19
lanțul: sg. ac. 58,9

LAPTE: s.n.
laptelui: sg. gen. 7,22
lapte: sg. ac. 28,9; 55,1
laptele: sg. ac. 60,16

LAT, -Ă: adj.
lat: n. sg. ac. 22,18
late: n. pl. nom. 33,21

LATURĂ: s.f.
laturile: pl. ac. 11,12

LAUDĂ: s.f.
laudei: sg. gen. rezum. cap.12
lauda: sg. nom./ac. 12,2; 42,8, 10, 12; 43,21; 48,9; rezum. cap.60; 60,6, 18; 61,11; 63,7
laudele: pl. ac. 24,16
laudă: sg. ac. 35,10; rezum. cap.42; 49,13; 51,3; rezum. cap.52; 55,12; 62,7
laudii: sg. gen. 61,3

LĂCOMIE: s.f.
lăcomie: sg. ac. rezum. cap.2
lăcomiia: sg. nom./ac. rezum. cap.5; 33,15; 56,11
lăcomiia: sg. gen. 57,17

LĂCAȘ: s.n.; vezi **LOCAȘ**

(a) **LĂCUI**: v. IV; vezi (a) **LOCUI**

LĂCUIȚ, -Ă: adj.; vezi **LOCUIȚ, Ă**

LĂCUIȚOR: s.m.; vezi **LOCUIȚOR**

LĂCUSTĂ: s.f.

lăcustele: pl. ac. 40,22

(a) **LĂMURI**: v. IV (aici) „a curăți”

voiu lămuri: ind. viit.I. 1.sg. 1,25

LĂMURIT, -Ă: adj. (Înv.; despre metale prețioase) „purificat prin acțiunea focului”

lămurit: n. sg. ac. 13,12

(a) **LĂRGI**: v. IV

ați lărgit: ind. pf.c. 2.pl. 57,4

(a se) **LĂSA**: v. I

ar fi lăsat: cond. pf. 3.sg. 1,9

lăsa: ind. imp. 3.sg. 2,9

(să) **va lăsa**: ind. viit.I. 3.sg. 6,11; 16,14; 17,6; 27,10; 39,6

veți lăsa: ind. viit.I. 2.pl. 10,3

(să) **vor lăsa**: ind. viit.I. 3.pl. 18,6; 24,6

lăsatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 24,12

(vă) **veți lăsa**: ind. viit.I. 2.pl. 30,17

(s-) **au lăsat**: ind. pf.c. 3.sg. 32,14

au lăsat: ind. pf.c. 3.sg. rezum. cap.50

am lăsat: ind. pf.c. 1.sg. 54,7

LĂSAT, -Ă: adj./s.

(ceii) **lăstate**: s.f. sg. gen. 54,1

lăsată: adj. f. sg. nom./ac. 54,6; 62,4

(a) **LĂTRA**: v. I

lătra: inf. prez. fără a 56,10

(a) **LĂȚI**: v. IV

au lățit: ind. pf.c. 3.sg. 5,14

lățește: imperativ 2.sg. 54,2

LĂȚIME: s.f.

lățimea: sg. nom./ac. rezum. cap.5; 8,8

(a se) **LĂUDA**: v. I

laudă: imperativ 2.sg. 12,6; 54,1

laudă: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.52

vor lauda: ind. viit.I. 3.pl. 24,14; 52,8; 61,7; 62,9; 65,14

va lauda: ind. viit.I. 3.sg. 25,3; 38,18

laudați: imperativ 2.pl. 26,19; 42,11; 44,23; 49,13; 52,9

laudând: gerunziu 35,2; 51,11

(să) **va lauda**: ind. viit.I. 3.sg. 45,26

a lauda: inf. prez. 61,3

au laudat: ind. pf.c. 3.pl. 64,11

LĂUDARE: s.f.

lăudare: sg. ac. 44,23

LĂNĂ: s.f.

lână: f. pl. ac. 1,18; 51,8

LÂNCED, -Ă: adj.

lânced: n. sg. nom. 1,5

(a se) **LÂNCEZI**: v. IV

(să) **va lancezi**: ind. viit.I. 3.sg. 13,7; 19,1

lâncezindu(-să): gerunziu 19,10

(s-) **au lancevit**: ind. pf.c. 3.sg. 33,9

lâncezitu(-)ai: ind. pf.c. 2.sg. 33,24

LEAC: s.n

leac: sg. ac. 1,6

LECTICĂ: s.f.; var. (Reg.) **LEPTICĂ**

lăptice: pl. ac. 66,20

(a se) **LEGA**: v. I

-i **legată**: pasiv ind. prez. 3.sg. 1,6

(a să) **lega**: inf. prez. rezum. cap.8

leagă: imperativ 2.sg. 8,16

au fost legați: ind. pf.c. 3.pl. 22,3

(s-) **au legat**: ind. pf.c. 3.pl. 22,3

e legată: pasiv ind. prez. 3.sg. 25,7

va lega: ind. viit.I. 3.sg. 30,26

LEGAT, -Ă: adj./s. „întemnițat”

(cel) **legat**: s.m. sg. ac. 42,7

legați: adj. m. pl. nom. 45,14; 49,9

LEGĂTURĂ: s.f. „curea”; „maramă”; „legământ”; (Fig.) „temniță”, „închisoare”

legătură: sg. ac., în sintagma **legătură de iră** „curea de piele” 5,18

legătură: sg. ac. 10,4; 28,15; 57,8

legături: sg. gen. 24,22

legăturii: sg. gen. 25,7

legătură: sg. nom./ac. 28,18; rezum. cap.49

legăturile: pl. nom./ac. 28,22; 52,2; 58,6

legătură: sg. ac., în loc. v. (Înv.) **voiu lovi legătură** 55,3

legătură: sg. ac., în sintagma **legătură de pace** 61,8

LEGE: s.f.

leage: sg. ac., în sintagmele **treacere de leage** „încălcarea legii”/ **evanghelișca leage/ puitoriul de leage/așezământ de leage/ călcătorii de leage** 1,5; rezum. cap. 33; 33,22; 42,6; 46,8; 53,12; rezum. cap.51; 56,4; 59,13, 21

leagea: sg. ac., în sintagma **leagea Dumnezeului nostru/leagea Domnului/leagea lui Dumnezeu** 1,10; 5,24; 30,9; rezum. cap.65

leagea: sg. nom./ac. rezum. cap.2; 2,3; rezum. cap.8; 8,16; 24,5; 30,24; 42,4, 21, 24; 43,27; 48,8; 51,4, 7; 66,24

leage: sg. ac. rezum. cap.8; 8,20

legi: pl. ac. rezum. cap.10; 10,1

legile: pl. ac. 24,5, 16

legiți: sg. gen. 33,18; rezum. cap.66

leage: sg. ac., în loc. aț. **fără de leage** (despre oameni) „păcătos” 1,28; 53,12; 57,4

LEIȚĂ: s.f. (Înv.) „leoaică”

leița: sg. nom. 30,6

LEMN: s.n. (Înv. și r eg.) „arbore”; „trunchi sau ramuri ale unui arbore tăiat, care servește la construcții, drept combustibil etc.”

lemn: sg. ac., în sintagma **meșterii de lemn/meșterul de lemn** 3,3; 44,13

leamnele: pl. nom./ac. 7,2; 44,14; 55,12

lemn: sg. nom./ac. 10,15; 37,19; 40,20; 44,19; 56,3

lemnului: sg. gen. 10,19

leamne: pl. nom./ac. 30,33; 60,17

lemnul: sg. ac. 41,19; 45,20

lemnul: sg. voc., în sintagma **dumbrava și tot lemnul ei** 44,23

(a se) **LEPĂDA**: v. I

(să) **lepădă**: ind. prez. 3.pl. rezum. cap.1

(să) **va lepăda**: ind. viit.I. 3.sg. rezum. cap.2; 27,8

ai lepădat: ind. pf.c. 2.sg. 2,6

va lepăda: ind. viit.I. 3.sg. 2,20; 31,7

au lepădat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 5,24; 8,6; rezum. cap.65

lepădând: gerunziu rezum. cap.22

lepădat-au: ind. pf.c. 3.sg. 33,8

lepădă: ind. prez. 3.sg./pl. 33,15; 66,5

(să) **vor lepăda**: ind. viit.I. 3.pl. 34,3

lepădat-ai *ind. pf.c. 2.sg.* 38,17
am lepădat *ind. pf.c. 1.sg.* 41,9
(s-)au lepădat *ind. pf.c. 3.pl.* 51,20
lepădându- *gerunziu rezum.* cap.58
leapădă(-să) *conj. prez. fără să 3.pl.* rezum. cap.66

LEPĂDARE: s.f.
lepădarea: *sg. nom.* rezum. cap.65

LEPĂDAT, -Ă: adj.
lepădat: *m. sg. nom.* 14,19
lepădată: *f. sg. ac.* 54,6

LEPROS, -OASĂ: s.m./f.
lepros: *s.m. sg. ac.* 53,4

LESPEDE: s.f.
leaspede: *sg. ac.* 30,8
lespezi *pl. ac.* 40,19

LEU: s.m.
leu: *sg. nom./ac.* 5,29; 15,9; 31,4; 35,9
lei: *pl. ac.* 5,29
leul: *sg. nom./ac.* 11,6; 7; 21,8; 30,6; 31,4; 38,13; 65,25

LEVIT: s.m. (cf. **Indice Iș**)
leviți *pl. ac.* 66,21

LILIAC: s.m.
liliecii: *pl. nom.* 2,20

LIMBĂ: s.f.
limbile: *pl. nom./ac.* 2,2; rezum. cap.61; 62,2; 64,2; rezum. cap.66; 66,18
limbi: *pl. ac.* 2,4; rezum. cap.54; 63,3; 65,1
limba: *sg. nom./ac.* 3,8; 11,15; 19,18; 30,27; 32,4; 35,6; 36,11; 41,17; 45,24; 54,17; 57,4; 59,3; 60,12
limba: *sg. nom., în sintagma limba focului* 5,24
limbilor: *pl. gen. rezum.* cap.11; 14,18; 36,18; 37,12; 49,6; rezum. cap.52; 52,10; 60,5; 11, 16; 61,6; 11; rezum. cap.62; rezum. cap.65; 66,12
limbă: *sg. ac.* 28,11; 50,4
limbii: *sg. gen.* 33,19
limbilor: *pl. dat. adn.* rezum. cap.49

LIMPEZIME: s.f.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la V. Alecsandri, *Opere complete. Poesii*, vol. III: *Pasteluri și legende*, Bucuerești, 1875.
limpezimea: *sg. ac.* 33,19

(a) LINGE: v. III
vor linge: *ind. viit.I. 3.pl.* 49,23

LINE: s.f. „treaptă de cadran solar”
liniilor: *pl. gen.* 38,8
linii: *pl. ac.* 38,8

LINIȘOR: s.m. „colier”; traducătorii au echivalat lat. *muraenulas* (*muraenula*, -ae „murenă mică; pește din Marea Mediterană, cu corpul alungit”; „colier”) prin **linișorit**; de fapt, contextul obliga la selectarea sensului „colier”; cuvântul nu este înregistrat în MDA ca formație sufixată de la substantivul **lin**.
linișorii: *pl. ac.* 3,20

(a se) LIPI: v. IV
(s-)au lipit: *ind. pf.c. 3.pl.* 2,6
(să) va lipi *ind. viit.I. 3.sg.* 14,1
(să) lipeaște: *ind. prez. 3.sg.* 56,3
(să) lipesc: *ind. prez. 3.pl.* 56,6

(a) LIPSI: v. IV
au lipsit: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,16

LIPSIT, -Ă: s.m./f.
(celui) lipsit: *s.m. sg. dat. adn.* 25,4
lipsiților: *s.m. pl. gen.* 26,6
(cei) lipsiți *s.m. pl. nom./ac.* 41,17; 58,7

LOC: s.n.
locul: *sg. nom./ac.* 4,5; 7,23; 13,13; 14,2; 18,4; 7; 26,21; 33,21; 34,7; 36,10; 45,19; 46,7; 49,19; 20; 54,2; 60,13
locului: *sg. gen.* 5,8
loc: *sg. nom./ac./gen.* 22,23; 25; 28,8; 36,9; 46,11; 49,20; 56,5; 66,1
loc: *sg. ac., în loc. prep. în loc de* 55,13

LOCAȘ: s.n.; var. (Înv.) **LĂCAȘ**
lăcașul: *sg. voc., în sintagma lăcașul Sionului* 12,6
lăcașul: *sg. nom./ac.* rezum. cap.33; 33,20; 37,28; 63,15

(a se) LOCUI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) LĂCUI**
au lăcuit: *ind. pf.c. 3.sg.* 1,21; 33,5; 37,37
veți lăcui: *ind. viit.I. 2.pl.* 5,8
lăcuiesc: *ind. prez. 1.sg.* 6,5
lăcuiesc: *ind. prez. 3.pl.* 8,14; 9,2; 9; 22,21; 26,5; 65,4
lăcuiește: *ind. prez. 3.sg.* 8,18
lăcuiești *ind. prez. 2.sg.* 10,24; 47,8
lăcui-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 11,6
(să) va lăcui: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,20; 62,4
vor lăcui *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21; 23,18; rezum. cap.33; 34,11, 17; 62,5; 65,9
lăcui-vo: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,4
lăcuiți: *ind. prez. 2.pl.* 21,14
lăcuiște: *ind. prez. 3.sg.* 22,15; 33,24; 44,13; 57,15
lăcuiți *ind. prez. 2.pl.* 23,2; 6; 26,19
va lăcui *ind. viit.I. 3.sg.* 30,19; 32,16; 33,14; 16; 42,11; 54,3; 62,5; 65,22
lăcui *inf. prez. fără a* 33,14
lăcui: *ind. imp. 3.pl.* 35,7
a lăcui *inf. prez.* 40,22
să fie lăcuit: *pasiv conj. prez.* 45,18
să lăcuiesc: *conj. prez. 1.sg.* 49,20
lăcuind: *gerunziu* 57,15

LĂCUIȚ, -Ă: adj.; var. (Înv.) **LĂCUIȚ, -Ă**
lăcuit: *n. sg. nom.* 62,4

LOCUITOR: s.m.; var. (Înv.) **LĂCUIȚOR**
lăcuițorii *pl. voc., în sintagmele lăcuițorii Ierusalimului/lăcuițorii Gavimului/ostroave și lăcuițorii lor* 5,3; 10,31; 42,10
lăcuițorii: *sg. ac.* 5,9; 6,11
lăcuițorii *pl. nom./ac.* 18,3; 24,1; 5, 6, 17; 26,9; 18; 40,22; 42,11; 51,6
lăcuițorii: *sg. nom./ac.* 20,6; 38,11
lăcuițorii: *sg. gen.* 26,21
lăcuițorii: *pl. dat.* 37,27
lăcuițorii *pl. ac.* 44,26; 49,19

(a se) LOVI: v. IV
[fiind] lovită: *pasiv gerunziu rezum.* cap.1
voiu lovi *ind. viit.I. 1.sg.* 1,5; 55,3
a lovi: *inf. prez.* 2,19, 21
au lovit *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,25; 27,7; 37,36, 38
va lovi: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,24; 11,4; 15; 19,22; 27,12; 30,30; 49,10
(să) vor lovi: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,18
loveaște: *ind. prez. 3.sg.* 27,7
(s-)au lovit: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,9
lovind: *gerunziu* 41,7
ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 51,9; 64,7
am lovit: *ind. pf.c. 1.sg.* 53,8; 57,17
(vă) loviți *ind. prez. 2.pl.* 58,4
(te-)ai lovit: *ind. pf.c. 2.sg.* 60,10

LOVIRE: s.f.

lovirt pl. ac. 50,6

LOVIT, -Ă: adj.

lovit m. sg. nom. 30,31

LOVITURĂ: s.f.

lovitura: sg. ac. 30,26

(a se) LUA: v. I

ia: imperativ 2.sg. 1,2; 4,1; 8,1; 20,2; 23,16; 47,2

să ia: conj. prez. 3.sg. 10,6; 38,21

ia: imperativ 2.sg., în loc. v. **ia aminte** 10,30; 63,15

ia: ind. prez. 3.sg., în loc. v. **ia împrumut** 24,2

să (să) ia: conj. prez. 3.sg. 27,9

să iaie: conj. prez. 3.sg. 32,6

ia: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.36

să ia: conj. prez. 3.sg., în loc. v. **să ia aminte** 42,23

luați: imperativ 2.pl. 1,10; 28,23; 30,11; 32,9; 57,14

va lua: ind. viit. I. 3.sg. 3,1, 6, 18; 8,21; 25,8; 28,19; 40,24; 41,16;

42,2; rezum. cap.66

lua-voiu: ind. viit. I. 1.sg. 5,5

luați: ind. prez. 2.pl. 5,23

luase: ind. m.m.c.pf. 3.sg. 6,6

(să) va lua: ind. viit. I. 3.sg. 6,7; 8,4; 10,27; 11,13; 14,25; 16,10;

14; 22,25; 24,20; 49,24; 25; 55,13

au luat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 9,3; 22,6; 36,7; 37,14; 53,4; 12; 64,4

vei lua: ind. viit. I. 2.sg. 14,4; 58,9

luatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 17,11

luați: imperativ 2.pl., în loc. v. **luați aminte** 28,23; 49,1; 51,1;

2, 4

(să) vor lua: ind. viit. I. 3.pl. 33,20; 39,6

lua(-să)-va: ind. viit. I. 3.sg. 33,24

luați: imperativ 2.sg., în loc. v. **luați aminte** 34,1

voiu lua: ind. viit. I. 1.sg. 36,17; 47,3; 66,21

(s-/S)-au luat: ind. pf.c. 3.sg. 38,12; 49,25; 52,5; 53,8

vor lua: ind. viit. I. 3.pl. 39,7

luat-au: ind. pf.c. 3.sg./pl. 40,2; 44,15

lua-vor: ind. viit. I. 3.pl. 40,31

ai luat: ind. pf.c. 2.sg. 43,24

-i fi luat: cond. pf. 2.sg., în loc. v. **-i fi luat aminte** 48,18

am luat: ind. pf.c. 1.sg. 51,22

lua(-)-va: ind. viit. I. 3.sg. 57,13

LUCEAFĂR: s.m.

luceafărurile: sg. voc. 14,12

(a) LUCRA: v. I

a lucra: inf. prez. 1,16

au lucrat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 17,8; 41,4; 44,12

lucră: ind. prez. 3.pl. 19,9; 30,24; 31,2

ai lucrat: ind. pf.c. 2.sg. 26,12

să lucre: conj. prez. 3.sg. 28,21

lucra-voiu: ind. viit. I. 1.sg. 43,13

am lucrat: ind. pf.c. 1.sg. 48,3

lucrează: ind. prez. 3.pl. 52,5

LUCRARE: s.f.

lucraarea: sg. nom. 28,21

LUCRĂTOR, -TOARE: s.m.; var. (Înv.) **LUCRĂTORIU**

Lucrătoriu/lucrătoriu: sg. nom./ac. 22,11; 40,19

lucrătorii: pl. nom. 24,6

lucrătorului: sg. gen. 29,16

lucrători: pl. nom. 52,4;

lucrători: sg. nom., în sintagma **lucrători de câmp** (cf. lat. *agricolae*, *agricola*, -ae „cultivator de pământ, agricultor”) 61,5

LUCRU: s.n.

lucrul: sg. nom./ac. 1,31; 5,12; 19; 19,14; 25; 28,21; 29,16; 29,23; 32,17;

40,10; 41,24; 45,9; 11; 49,4; 54,16; 59,6; 60,21; 61,8; 64,8; 65,7

lucrului: sg. gen./dat. 2,8; 15,7

lucrurile: pl. nom./ac. 5,12; 10,12; rezum. cap. 25; 26,12; 29,15;

41,29; 57,12; 59,6; 65,22; 66,18

lucru: sg. nom. 19,15

lucruri: pl. nom./ac. 37,19; rezum. cap.42; 59,6

LUME: s.f.

lunii: sg. gen. 13,11; 14,21; 18,3; 26,9; rezum. cap.49

lumea: sg. nom./ac. 14,17; 24,4; 34,1; rezum. cap.43; rezum. cap.49

lumea: sg. gen. (cu **a + toată**) rezum. cap.24

lunile: pl. ac. 47,13

lume: sg. ac. rezum. cap.54; rezum. cap.62

(a se) LUMINA: v. I

(să) vor lumina: ind. viit. I. 3.pl. rezum. cap. 29

luminează(-te): imperativ 2.sg. 60,1

a lumina: inf. prez. 60,19

va lumina: ind. viit. I. 3.sg. 60,19

LUMINĂ: s.f.

lumina: sg. nom./ac. 2,5; 5,20; 30; 8,20; 10,17; 13,10; 18,4; 30,26;

42,6; 45,7; 49,6; 50,11; 51,4; 58,8; 10; 59,9; 60,1, 3

lumină: sg. nom./ac. 5,20; 9,2; 50,10; rezum. cap.60; 60,19, 20

luminii: sg. gen. 26,19

LUNATIC, -Ă: s.; var. (Înv.) **LUNATEC, -Ă**

(ceii) lunatece: s.f. sg. gen. (aici; eufem.) „femeii aflate în perioada menstruației” 30,22

LUNĂ: s.f.

lunile: pl. ac. 1,14

luna: sg. nom. 13,10; 24,23; 60,20

lunii: sg. gen. 30,26; 60,19

lună: sg. dat., în sintagma **pănura cei de lună** (eufem.) „pânza murdară de menstruație” (cf. lat. *pannus menstruatae*; *mentruatus* „care are menstruație”; „pătat de menstruație”) 64,6

lună: sg. ac., în loc. adv. **lună din lună** „în fiecare lună” 66,23

LUNG, -Ă: adj.

lung: n. sg. ac., în sintagma **de lung veac** „cu viață lungă” 53,10

lungi: f. pl. nom. 54,2

LUNTRE: s.f.

luntrea: sg. nom. 33,21

LUP: s.m.

lupul: sg. nom. 11,6; 65,25

M

MAI: s.n. „ciocan”

maiul: sg. ac. 41,7

maiuri: pl. ac. 44,12

MAICĂ: s.f.

maicii: sg. gen. 49,1; 50,1

maica: sg. nom./ac. 50,1; 66,13

MAI-MARE: s.m. „dregător”; „căpetenie”

mai-marele: sg. nom. rezum. cap.22; 22,15

mai mare: s.m. sg. nom. 32,5

mai-mari: s.m. pl. ac. 60,17

MAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MUMĂ**

mumă-sa: sg. ac. 8,4

MARE: adj./s.

(celor mai) mari: s.m. pl. gen. rezum. cap.3

(cei) **marți** *s.m. pl. nom.* 5,14
 (celor) **marți** *s.m. pl. dat.* 53,12
mare: *adj. m./f. sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 8,1; 9,2; 12,6;
 rezum. cap.13; rezum. cap.22; 27,1, 13; 29,6, 14; 33,21; 34,6;
 36,4, 13; 38,3; 46,1; rezum. cap.49
marți: *adj. f. pl. nom./ac.* 5,9; rezum. cap.41; 54,7
marți: *adj. f. sg. gen.* 10,12
marea: *adj. antep. f. sg. nom./ac.* rezum. cap.14; rezum. cap.30;
 rezum. cap.44; rezum. cap.46; rezum. cap.51
marelui: *adj. antep. m. sg. gen.* 36,13

MARE: s.f.

mare: *sg. ac.* 10,26; 11,14; 18,2; 19,5; 23,11; 24, 14; 27,1; 42,10;
 43,16; 49,12; 63,11; 66,19
marea: *sg. nom./ac.* 16,8; 23,2, 4; 50,2; 51,10, 15; rezum. cap.57;
 57,20
mării: *sg. gen.* 5,30; 9,1; 10,22; 11,9, 11; 17,12; 21,1; 23,1, 4, 14;
 24,15; 48,18; 51,10; 60,5, 9
mării: *sg. gen., în sintagma mării Egiptului* „Marea Roșie” (cu
 aluzie la Iș14, 16-30; cf. Anania 2001, p.902) 11,15
mărilor: *pl. ac.* 23,6
mării: *sg. gen., în sintagma fata mării* 23,10

MARGINE: s.f.

marginile: *pl. nom./ac., în sintagma din (de la; în; până la) marginile
 pământului* „(de) foarte departe”/marginile pământului 5,26; 24,16;
 26,15; 40,28; 41,5, 9; 42,10; 43,6; 45,22; 48,20; 52,10; 62,11
marginia: *sg. ac.* 7,18
marginile: *pl. ac.* 28,25
marginile: *pl. voc., în sintagma marginile pământului* 44,23
marginia: *sg. ac., în sintagma până la marginea pământului* 49,6

MARTOR: s.m.

martorii: *pl. nom.* 44,8, 9
martor: *sg. ac.* 55,4

MASĂ: s.f.

masa: *sg. ac.* 21,5
masă: *sg. ac.* 65,11
measele: *pl. nom.* 28,8

MATCĂ: s.f.

matca: *sg. nom./ac.* 19,7; 27,12

MĂCAR: adv.

măcar: *adj. în loc. cj. măcar că* rezum. cap.8

(a) MĂCINA: v. I

macină: *imperativ 2.sg.* 47,2
măcinați: *ind. prez. 2.pl.* 3,15

MĂDUVĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) MĂDUHĂ

măduha: *sg. ac., în sintagma ceale grase cu măduva* „bucate gustoase
 și grase, cu multă măduvă” 25,6

MĂDUVOS, -OASĂ: *adj.*; var. (Înv. și reg.) MĂDUHOS,
 -OASĂ: aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima
 atestare este în *Lesicon romanesc-latinesc-unguresc-nemțesc...*,
 Buda, 1825.

măduhoși: *m. pl. gen.* 34,6

MĂGURĂ: s.f.

măgura: *sg. nom.* 10,32
măgurile: *pl. ac.* 65,9

MĂLAI: s.n. „mei” (cf. lat. *milium*, -ii) (Trans.; Mar.) „porumb”
mălaiul: *sg. ac.* 28,25

MĂRGĂRITAR: s.n. „perla folosită ca podoabă”
mărgăritarele: *pl. ac.* 61,10

(a se) MĂRI: v. IV

ai mărit: *ind. pf.c. 2.sg.* 9,3
să mărească: *conj. prez. 3.sg.* 28,29
(să) va mări: *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.33
măritu(-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 33,5
mărit ieste: *pasiv ind. prez. 3.sg.* 33,21
a mărit: *inf. prez.* 42,21
au mărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 55,5
voiu mări: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,13
mărească(-Să): *conj. prez. fără să* 3.sg. 66,5

MĂRIME: s.f. „însușire de a fi mare”; (Înv.) „tărie deosebită”,
 „putere”; (Înv.) „grandoare”, „măreție”

mărimei: *sg. gen.* 2,10
mărimii: *sg. gen.* 2,19, 21; 3,8; 60,7; 63,12
mărime: *sg. ac.* 4,2
mărimea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.6; 9,9; rezum. cap.14; 15,7;
 40,12

MĂRIRE: s.f. (Bis.) „slavă”

mărire: *sg. nom./ac.* 6,3; 60,13; 66,11
măririi: *sg. gen.* 64,11

MĂRIT, -Ă: *adj./s.*

mărit: s.n. *sg. ac.* „lucru mare” 12,5
mărit: *adj. m. sg. nom.* 22,5

MĂRGEA: s.f.

mărgealele: *pl. ac.* 3,19

MĂRTURIE: s.f. „mărturisire a credinței”; „dovadă”; (Înv și
 reg.; ccr.) „martor”

mărturia: *sg. nom./ac.* rezum. cap.8; 8,16
mărturii: *pl. ac., în sintagma mărturii credincioasă* „martorii
 credincioși” 8,2
mărturie: *sg. ac.* 8,20; 19,20; 30,8
mărturiile: *pl. ac.* 43,9
mărturiile: *pl. voc., în sintagma mărturiile Meale* „martorii Mei”
 43,10, 12

(a se) MĂRTURISI: v. IV

mărturisi(-mă)-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,1
mărturisiți(-vă): *imperativ 2.pl.* 12,4
(mă) voi mărturisi: *ind. viit.I. 1.sg.* 25,1
(să) va mărturisi: *ind. viit.I. 3.sg.* 38,18, 19
(să) mărturisesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.59
mărturiseaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap. 64

MĂSLIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) MASLIN
maslin: *sg. ac.* 24,13; 41,19

MĂSLINĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) MASLINĂ
masline: *pl. nom.* 24,13

(a) MĂSURA: v. I

au măsurat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,12; 48,13
măsurați: *ind. prez. 2.pl.* 46,6
voiu măsura: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,7

MĂSURĂ: s.f. (Înv.) „măsurare”; „cumpănă”; „sfoară de
 măsurat”

măsură: *pl. nom./ac.* 5,10, 10
măsură: *sg. ac.* 27,8; 28,17; 34,17
măsurii: *sg. gen.* 27,8
măsura: *sg. nom.* 34,11

(a) MĂTURA: v. I

voiu mătura: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,23

MĂTURĂ: s.f.

mătură: *sg. ac.* 14,23

(a se) **MĂHNI**: v. IV
(să) vor măhni: ind. viit.I. 3.pl. 3,26; 19,8

MĂHNIRE: s.f.
măhnirii: sg. gen. 61,3

MĂHNIT, -Ă: adj.
măhnit: n. sg. nom. 1,5
măhnită: f. sg. nom./ac. 29,2; 54,6

MĂINE: adv.; var. (Înv. și reg.) **MĂNE**
măne: 22,13; 56,12

(a) **MĂNA**: v. I
va mâna: ind. viit.I. 3.sg. 11,6; 20,4

MĂNĂ: s.f.
mănil: pl. nom./ac. 1,12, 15; 3,16; 13,7; 17,8; 19,4; 25,11; 31,7; 33,15; 35,3; 45,12; 49,16; 59,3, 6; 65,2
măna: sg. nom./ac. 1,25; 3,6; 5,25; 6,6; 9,12, 17, 21; 10,4, 5, 10, 14, 32; 11,8, 11, 15; 13,2; 14,26, 27; 20,2; 22,21; 23,11; 25, 10, 26,11; 28,4; 31,3; 34,17; 36,6, 15, 18, 19, 20; 37,10, 14, 20, 24, 27; rezum. cap.38; 38,6; 40,2; 41,13, 20; 42,6; 43,13; 44,5; 47,6, 14; 48,13; 49,22; 50,2, 11; 51,17, 18, 22, 23; 53,10; 55,12; 57,8; 59,1; 62,3; 64,7; 66,2, 14
mănilor: pl. gen. 2,8; 3,11; 5,12; 10,13; 19,25; 25,11; 29,23; 45,11; 60,21; 64,8; 65,22
mână: sg. ac. 8,11; 36,2
măni: sg. gen. 19,16; 49,2; 51,16; 57,10
măni: pl. ac. 37,19; rezum. cap.44; 45,9
mănil: pl. ac. 56,2

(a) **MÂNCA**: v. I
veți mânca: ind. viit.I. 2.pl. 1,19; 61,6
va mânca: ind. viit.I. 3.sg. 1,20; 3,10; 7,15, 22; 9,20; 11,7; 50,9; 51,8; 59,5; 65,22
vom mânca: ind. viit.I. 1.pl. 4,1
vor mânca: ind. viit.I. 3.pl. 5,17; 30,24; 62,9; 65,13, 21, 25
mâncă: ind. prez. 3.sg./pl. 21,5; 29,8; 55,10
a mânca: inf. prez. 22,13
să mâncăm: conj. prez. 1.pl. 22,13
să mânânce: conj. prez. 3.pl. 23,18
să mânce: conj. prez. 3.pl. 36,12
mâncați: imperativ 2.pl. 36,16; 37,30; 55,2
mâncă: imperativ 2.sg. 37,30
vei mânca: ind. viit.I. 2.sg. 37,30
au mâncat: ind. pf.c. 3.sg. 44,16
am mâncat: ind. pf.c. 1.sg. 44,19
mâncați: imperativ 2.pl. 55,1
mânâncă: ind. prez. 3.pl. 65,4
mânca: ind. imp. 3.pl. 66,17

MÂNCARE: s.f.
mâncarea: sg. ac. 9,19

(a se) **MÂNDRI**: v. IV
(vă) veți mândri: ind. viit.I. 2.pl. 61,6

MÂNDRIE: s.f.
mândria: sg. nom./ac. rezum. cap.10; 13,11, 19; 23,9
mândria: sg. nom./ac. 14,11; rezum. cap.16; 16,6; rezum. cap.23; 30,7; 37,29; rezum. cap.47; 60,15
mândrii: sg. gen. 28,1, 3

MÂNDRU, -Ă: adj./s.
(cel) mândru: s.m. sg. ac. 2,12; 51,9
mândru (barte): adj. m. sg. nom. 16,6
mândri: adj. m. pl. dat. rezum. cap.28

(a) **MÂNECA**: v. I (Pop.) „a se îndrepta spre...”; „a căuta spre...”
voiu mâneca: ind. viit.I. 1.sg. 26,9

(a se) **MÂNGĂIA**: v. I; var. (Înv. și rar.) (a se) **MÂNGĂIA**
mângăia(-Mă)-voiu: ind. viit.I. 1.sg. 1,24
mângăie: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.10; rezum. cap.44; rezum. cap.49
ai mângăiat: ind. pf.c. 2.sg. 12,1
a mângăia: inf. prez. 22,4
mângăiați: imperativ 2.pl. 28,12
mângăiați(-vă): imperativ 2.pl. 40,1
au mângăiat: ind. pf.c. 3.sg. 49,13; 52,9
mângăia-va: ind. viit.I. 3.sg. 51,3
va mângăia: ind. viit.I. 3.sg. 51,3, 19
voiu mângăia: ind. viit.I. 1.sg. 51,12; 66,13
(vă) mângăiați: ind. prez. 2.pl. 57,5
să mângăiu: conj. prez. 1.sg. 61,2
mângăie: ind. prez. 3.sg. 66,13
(vă) veți mângăia: ind. viit.I. 2.pl. 66,13

MÂNGĂIERE: s.f.; var. (Înv. și rar) **MÂNGĂIARE**
mângăierea: sg. nom./ac. rezum. cap.14; rezum. cap.18; rezum. cap.40; rezum. cap.51; rezum. cap.56; rezum. cap.61
mângăiare: sg. nom./ac. rezum. cap.24; rezum. cap.28; rezum. cap.35; rezum. cap.51; rezum. cap.52; 54,11; rezum. cap.57
mângăierii: sg. dat. 57,18
mângăiarilor: sg. gen. 66,11

(a se) **MÂNIA**: v. I
(s-)au mânia: ind. pf.c. 3.sg. 5,25
(să) va mânia: ind. viit.I. 3.sg. 8,21; 28,21
(Te)-ai mânia: ind. pf.c. 2.sg. 12, 1; 64,5
mâniiatu(-M)-am: ind. pf.c. 1.sg. 47,6
să (Mă) mânia: conj. prez. 1.sg. 54,9
(Mă) voiu mânia: ind. viit.I. 1.sg. 57,16
(M)-am mânia: ind. pf.c. 1.sg. 57, 17
(nu Te) mânia: imperativ prohib. 2.sg. 64,9

MÂNIE: s.f.
mânie: sg. ac. 1,20; 1,3,9; 30,9; 44,25; 63,10; 65,3
mânia: sg. nom./ac. 7,4; 9,19; 13,3, 1,3; 51,13; 63,3
mâni: sg. gen. 11,14; 51,17

(a se) **MÂNTUI**: v. IV
(să) vor mântui: ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.4; rezum. cap.19; rezum. cap.49
vor fi mântuiți pasiv ind. viit.I. 3.pl. 4,2; 66,19
va mântui: ind. viit.I. 3.sg. 25,9; 33,22; 35,4; 46,7
(vă) veți mântui: ind. viit.I. 2.pl. 30,15
mântuind: gerunziu 31,5
mântuiaște: imperativ 2.sg. 37,20; 38,20
să mântuiesc: conj. prez. 1.sg. 37,35
am mântuit: ind. pf.c. 1.sg. 43,12
mântuiaște: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.45; 45,20
(s-)au mântuit: ind. pf.c. 3.sg. 45,17
(v-)ați mântuit: ind. pf.c. 2.pl. 45,20
veți fi mântuiți: pasiv ind. viit.I. 2.pl. 45,22
mântui: inf. prez. fără a 46,2; 59,1
voiu mântui: ind. viit.I. 1.sg. 46,4; 49,25
mântuiască: conj. prez. fără să 3.sg. 47,13
vor mântui: ind. viit.I. 3.pl. 47,14
să mântuiască: conj. prez. 3.sg. 47,15
(să) mântui: inf. prez. fără a 49,24
(să) va mântui: ind. viit.I. 3.sg. 49,25
mântuiesc: ind. prez. 1.sg. 49,26; 60,16
a mântui: inf. prez. rezum. cap.59; 63,1
să (se) mântuiască: conj. prez. 3.pl. rezum. cap.59
au mântuit: ind. pf.c. 3.sg. 59,16; 63,5, 9
(ne) vom mântui: ind. viit.I. 1.pl. 64,5

MÂNTUIRE: s.f.; var. (Înv. și rar) **MÂNTUIRE**
mântuirea: sg. ac. 46,13
mântuire: sg. nom./ac. rezum. cap.6; rezum. cap.7; rezum. cap.8; 12,2; 45,17; rezum. cap.46

mântuirea: *sg. nom./ac.* 25,9; 33,2; 37,32; *rezum. cap.* 40; *rezum. cap.* 45; 46,13; 49,6; *rezum. cap.* 51; 51,6, 8; 52,7, 10; 56,1; 59,11; 60,18

mântuiri: *pl. ac.* 26,18

mântuirii: *sg. gen.* 33,6; 49,8; 59,17; 61,10

MÂNTUITOR, -TOARE: *adj./s.*; var. (Înv.) **MÂNTUITORIU** „cel care mântuie”; „Isus Hristos”

Mântuitorului: *s.m. sg. gen.* 12,3

Mântuitorul/mântuitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 12,2; *rezum. cap.* 17; 17,10; *rezum. cap.* 19; 43,3; 45,8, 15; 51,5; 62,1, 11

Mântuitoriu/mântuitoriu: *s.m. sg. nom./ac.* 19,20; 43,11; *rezum. cap.* 52; 63,8

Mântuitorului: *adj. m.sg. gen.* *rezum. cap.* 12; *rezum. cap.* 61

mântuitoriu: *adj. m. sg. nom.* 26,1

mântuitoriu: *adj. m. sg. nom.* 45,21

MED: *s.m.* „persoană care făcea parte din populația de bază a Mediei”; (la pl.) „populație care locuia în Media”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la G. Călinescu, *Scrinul negru*, București, 1960.

meadi: *pl. ac. rezum. cap.* 13

MEDEAN: *s.f.* (cf. **MED**)

medeani: *pl. ac.* 13,17; *rezum. cap.* 21

(a) **MERGE:** *v.* III

va merge: *ind. viit.I. 3.sg.* 6,8; 52,12; 58,8

mergi: *imperativ 2.sg.* 6,9; 20,2; 21,6; 22,15; 26,20; 38,5

merg: *ind. prez. 3.pl.* 8,6

mergând: *gerunziu* 20,2

să meargă: *conj. prez. 3.sg.* 28,13

merge: *ind. prez. 3.sg.* 30,29

merge-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,10

voiu merge: *ind. viit.I. 1.sg.* 45,2

vor merge: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,14

să mergem: *conj. prez. 1.pl.* 59,13

(a) **MESTECA:** *v.* I; vezi (a) **AMESTECA**

MESTECAT, -Ă: *adj.*; vezi **AMESTECAT, -Ă**

MESTECĂTURĂ: *s.f.*; vezi **AMESTECĂTURĂ**

MEȘTER: *s.m.*

meșterii: *pl. ac.*, în sintagma **meșterii de lemn** 3,3

meșterul: *sg. nom.* 40,19

meșterul: *sg. nom.* 40,20

meșterul: *sg. nom.*, în sintagma **meșterul de fier** 41,7

meșterilor: *pl. gen. rezum. cap.* 44

meșterul: *sg. nom.*, în sintagma **meșterul de lemn/meșterul de aur** 44,13; 46,6

MEȘTEȘUGIRE: *s.f.*

meșteșugirilor: *pl. gen.* 3,10

MIC, -Ă: *adj./s.*

mic: *adj. m. sg. nom.* 11,6; 22,24

(ceale mai) micți: *adj. f. pl. ac.* 36,9

(mai) mic: *s.m. sg. nom.* 60,22

(a se) **MICȘORA:** *v.* I

(s-)au micșorat: *ind. pf.c. 3.sg.* 50,2

(să) va micșora: *ind. viit.I. 3.sg.* 60,20

MIEL: *s.m.*

mieii: *pl. nom./ac.* 5,17; 40,11

mielul: *sg. nom./ac.* 11,6; *rezum. cap.* 16; 16,1; 30,23; 65,25

mielilor: *pl. gen.* 34,6

miel: *sg. ac.* 53,7

MIERE: *s.f.*

miere: *sg. ac.* 7,15

miiare: *sg. ac.* 7,22

MIJLOC: *s.n.*

mijlocul: *sg. ac.*, în loc. *prep. din (în) mijlocul* 4,4; 5,2, 8, 25; 6,12; 7,6, 22; 10,23; 12,6; 19,1, 14, 19, 24; 24,13; 29,23; 41,18; 52,11; 58,9; 61,9; 63,11

mijloc: *sg. ac.*, în loc. *prep. în mijloc de* 6,5

MILĂ: *s.f.*

milă: *sg. nom./ac. rezum. cap.* 1; 9,17; 13,18; 16,5; 26,10; 27,11; 44,23; 47,6; 49,10; 54,8

mile: *pl. ac.* 54,7

mila: *sg. nom./ac.* 54,10; *rezum. cap.* 63

milele: *pl. nom./ac.* 55,3; *rezum. cap.* 63; 63,7

mili: *sg. gen.* 57,1

milelor: *pl. gen.* 63,7, 15

MILOSTIV, -Ă: *adj.*

milostiv: *m. sg. nom. rezum. cap.* 30; *rezum. cap.* 55

(a se) **MILOSTIVI:** *v.* IV

(Să) va milostivi: *ind. viit.I. 3.sg.* 14, 1; 30,19

să (Se) milostivească: *conj. prez. 3.sg.* 30,18

milostivindu(-Să): *gerunziu* 30,19

MILOSTIVITOR, -TOARE: *s.m./f.*; cuvântul nu este înregistrat în DLR

milostivitoriu: *s.m. sg. nom.* 54,10

(a) **MILUI:** *v.* IV

miluiaște: *imperativ 2.sg.* 33,2

va milui: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,13; 55,7

să miluiască: *conj. prez. 3.sg.* 49,15

am miluit: *ind. pf.c. 1.sg.* 54,8; 60,10

MINCINOS, -OASĂ: *adj.*; var. (Înv. și reg.) **MINCIUNOS, -OASĂ**

mincinoși: *m. pl. nom.* 30,9

minciunoasă: *f. sg. nom.* 57,4

MINCIUNĂ: *s.f.*

minciuna: *sg. ac.* 9,15; *rezum. cap.* 28; 28,15

minciunii: *sg. gen.* 28,17; 59,13

minciună: *sg. nom./ac.* 32,7; 44,20; 59,3

MINTE: *s.f.*

mintea: *sg. ac.* 44,19

(a) **MINȚI:** *v.* IV

ai mințit: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,11

a minți: *inf. prez.* 59,13

MINUNAT, -Ă: *adj./adv./s.*

minunat: *adj. m.sg. nom.*, în sintagma **minunat Sfetic** 9,6

minunat: *adj. n. sg. ac.* 28,29

minunate: *adj. n. pl. nom./ac. rezum. cap.* 25; 25,1

minunat: *adv. rezum. cap.* 61

(ceale) minunate: *s.n. pl. ac.* 64,3

MINUNE: *s.f.*

minune: *sg. nom./ac.* 8,18; 20,3; 21,4; 29,14

(a se) **MIRA:** *v.* I

(vă) mirați: *imperativ 2.pl.* 29,9

(să) va mira: *ind. viit.I. 3.sg.* 60,5

MIRARE: *s.f.*

mirare: *sg. ac.* 29,14

MIRĂ: s.f.; var. **MIRHĂ** (Înv.) „smir nă”
mirha: sg. ac. 41,19

MIRE: s.m.
mir e: sg. ac. rezum. cap.50; 61,10
mir ele: sg. nom. 62,5

MIREASĂ: s.f.
mir easă: sg. ac. 49,18; 61,10; 62,5

MIREASMĂ: s.f.; var. **MIREAZMĂ**
mir ezmelor: pl. gen. 39,2

MIROS: s.n.
mir os: sg. ac. 3,24
mir osurilor: pl. gen. 39,2
mir osurile: pl. ac. 57,9

MIROSITOR, -TOARE: s. (aici) „parfumuri și uleiuri mirositoare”
(cf. lat. *olfactoriola; olfactoriolum, -i* „flaconaș cu parfum”)
mir ositor ele: pl. ac. 3,20

MIRSINĂ: s.f. (Înv.) „mirt”
mir sina: sg. nom. 55,13

(a se) **MISTUI:** v. IV
(să) vor mistui: ind. viit.I. 3.pl. 1,28; rezum. cap.31; 31,3; 66,17
(să) va mistui: ind. viit.I. 3.sg. 10,18
va mistui: ind. viit.I. 3.sg. 27,10
mistui aște: ind. prez. 3.sg. 30,27, 30
voiu mistui: ind. viit.I. 1.sg. 42,14
am mistuit: ind. pf.c. 1.sg. 49,4

MISTUIRE: s.f.
mistuire: sg. ac. 41,12

MISTUITOR, -TOARE: adj.
mistuitoriu: n. sg. ac. 29,6; 33,14

(a se) **MIȘCA:** v. I
să miște: conj. prez. 3.sg. 10,14
mișca(-)va: ind. viit.I. 3.sg. 10,32
(să) va mișca: ind. viit.I. 3.sg. 24,20; 46,7
să (să) miște: conj. prez. 3.sg. 40,20

MIȘCARE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1773 (după M. Gaster, *Chrestomație română* (...), Vol. II: *Texte (1710 – 1830). Dialectologie, literatură populară, glosar*, Leipzig-București, 1891).

mișcării: sg. gen. 19,16
mișcare: sg. ac. 24,20

MIȘEL, -EA: s.m./f.
mișelul: s.m. sg. nom. 16,4

MIȘELĂTATE: s.f.
mișelătatea: sg. nom. rezum. cap.1; 47,11

MITTEL, -EA: adj./s.
mittel: adj. n. sg. nom./ac.16,14; 40,15
mittel: s.m. sg. nom. 60,22

MITRĂ: s.f.
mitrele: pl. ac. 3,19

MOALE: adj.
moale: f. sg. nom. 47,1

MOARĂ: s.f.
moara: sg. ac. 47,2

MOARTE: s.f.
morții: sg. gen. 9,2; 26,19
moartea: sg. nom./ac. 25,8; 28,15; rezum. cap.38; 38,18; rezum. cap.53; 53,9
moarte: sg. ac. 28,18; 38,1; 53,12

MOAVITEAN: s.m. (cf. **Indice Fc**)
moaviteanilor: pl. gen. rezum. cap.15

MOLIE: s.f.
molia: sg. nom. 14,11; 51,8
molia: sg. nom. 50,9

MOLID: s.m.; var. **MOLITV**
molitvul: sg. nom. 60,13

MORMÂNT: s.n.
mormântului: sg. gen. rezum. cap.11
mormântul: sg. nom./ac. 11,10; 14,19
mormânt: sg. ac. 22,16; 25,2
mormânturi: pl. ac. 65,4

MORT, MOARTĂ: adj./s.
(cei) morți: s.m. pl. ac. 8,19; 59,10
morților: s.m. pl. gen. rezum. cap.26
morți: s.m. pl. ac. 37,36
morți: adj. m. pl. nom. 22,2; 41,14

MORTĂCIUNE: s.f.
mortăciunile: pl. nom. 5,25

MOȘIE: s.f.
moșiilor: pl. gen. rezum. cap.5
moșiia: sg. ac. 30,23

MOȘTEAN: s.m. „băștinaș” (în *Vulgata este accola* „care locuiește aproape; vecin”)
moștanul: sg. nom. 54,15

(a) **MOȘTENI:** v. IV
va moșteni: ind. viit.I. 3.sg. 14,2; 54,3; 57,13
vor moșteni: ind. viit.I. 3.pl. 14,21; 60,21; 65,9
au moștenit: ind. pf.c. 3.pl. 63,18

MOȘTENIRE: s.f.
moștenirea: sg. nom./ac. 11,11; 14,23; 19,25; 47,6; 54,17; 58,14
moștenirii: sg. gen. 17,11; 63,17
moștenirile: pl. ac. 49,8

MUIERATIC, -Ă: s.m./f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Creangă, *Scrisorile lui...* Vol. I: *Povești*, Iași, 1890.
(celor) muierateci: s.m. pl. gen. rezum. cap.3
(cei) muierateci: s.m. pl. nom. 3,4

MUIERE: s.f.; var. (Înv.) **MUIARE**
muieri: pl. nom. rezum. cap.4; 4,1
muierele: pl. nom./ac. 13,16; 19,16; 27,11
muiierilor: pl. dat. rezum. cap.32
muieri: pl. voc., în sintagma **muieri găzdate** 32,9
muierii: sg. dat. 45,10
muiarea: sg. nom. 49,15
muiare: sg. ac. 54,6

(a) **MULGE:** v. III
să mulgeți: conj. prez. 2.pl. 66,11

MULT, -Ă: pron. nehot./adj./adv.
multe: adj. f./n. pl. nom./ac./gen. rezum. cap.1; 2,3, 4; rezum. cap.5; 5,9; 8,7; 13,4; 17,12; 22,24; 23,3; 24,22; 28,2; 30,33; 31,1; 33,23;

rezum. cap.36; rezum. cap.41; 52,15; rezum. cap.58; rezum. cap.59; rezum. cap.60; rezum. cap.63

mulți *adj. m. pl. nom., în sintagma **cei de mulți ani** „cei bătrâni”* 9,15

mult *adj. n. sg. nom./ac.* 16, 14, 14

multora *adj. n. pl. gen.* 17, 12

multă *adj. f. sg. ac.* 21,7

multe *adj. f. pl. ac., în loc. adv. **de multe ori*** 23,16

mulți *adj. m. pl. nom.* 54,1

(mai) mult *adv.* 1,5, 13; 16,6; 23,10, 12; 30,20; 32,10; 45,5; 47,1, 8; 54,4; 55,10; 56,12

mult *adv.* rezum. cap.42; 55,7

mult *adv. în loc. adv. **cu mult*** 56,12

mulți *pron. nehot. m. pl. nom./ac.* 5,25; rezum. cap.8; 8, 15; 52,14; 53,11, 12

multora *pron. nehot. m. pl. gen.* 30,25; 53,12

multe *pron. nehot. f./n pl. ac.* 42,20; rezum. cap.65

MULȚIME: s.f.

mulțime *sg. nom.* 1,11; 31,4

mulțimea *sg. nom./ac.* 5,13; 17,12; 29,5, 7, 8; 31,4; 32,14; 37,24; 40,26; 47,9, 12; rezum. cap.53; rezum. cap.54; 54,13; 57,10; 60,5; 63,1, 7, 15

mulțimii *sg. gen./dat.* 13,4; 17,12

(a) MULȚUMI: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a) MULȚĂMI**

mulțameaște *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.25

MULȚUMIRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMIRE**

mulțămirii *sg. gen.* rezum. cap.12

mulțămire *sg. ac.* rezum. cap.42; rezum. cap.49

MULȚUMITĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **MULȚĂMITĂ** (Înv. și pop.) „recunoștință exprimată prin daruri sau recompense materiale”; (Înv. și rar) „ceea ce se oferă drept răsplată”

mulțămită *sg. nom./ac.* rezum. cap.26; rezum. cap.38; 51,3

MUMĂ: s.f.; vezi **MAMĂ**

(a se) MUNCI: v. IV

a (să) munci *inf. prez.* 66,7

(s-)au muncit *ind. pf.c. 3.sg.* 66,8

MUNTE: s.m.

muntele *sg. nom./ac.* rezum. cap.2; 2,2, 3; 8,18; 10,12, 32; 11,9; 13,2; 14,13; 16,1; 18,7; 24,23; rezum. cap.25; 25,6, 7, 10; 28,21; 30,25, 29; 31,4; 37,32; 40,4

munților *pl. gen.* 2,2; 17,13; 18,6; 37,24; 42,11

munții *pl. nom./ac.* 2,14; 7,25; 14,25; 34,3; 40,12; 41,15; 42,15; 49,11; 54,10; 55,12; 64,1, 3

muntelui *sg. gen.* 4,5; 29,8; 30,17

munți *pl. ac.* 13,4; 18,3; 52,7; 65,7

munte *sg. ac.* 22,5; 40,9; 57,7

munți *pl. voc.* 44,23; 49,13

muntele cel sfânt *sg. ac., în sintagma **muntele cel sfânt*** 27,13; 56,7; 57,13; 65,11, 25; 66,20

(a) MURI: v. IV

mor *ind. prez. 3.pl.* 26,14

au murit *ind. pf.c. 3.sg.* 6,1; 14,28

vor muri *ind. viit.I. 1.pl.* 22,13

veți muri *ind. viit.I. 2.pl.* 22,14

vei muri *ind. viit.I. 2.sg.* 22,18; 38,1

vor muri *ind. viit.I. 3.pl.* 50,2

va muri *ind. viit.I. 3.sg.* 59,5; 65,20; 66,24

MURITOR, -TOARE: adj.

muritoriu *m. sg. ac.* 51,12

MURMURARE: s.f.

murmurare *sg. ac.* 26,16

MUSCĂ: s.f.

muștii *sg. dat.* 7,18

MUST: s.n.

must *sg. ac.* 49,26

(a se) MUSTRA: v. I

muștră(-să) *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.22

MUSTRARE: s.f.

muștrare *sg. ac.* rezum. cap.46

MUT, -Ă: adj./s.

muților *s.m. pl. gen.* 35,6

muți *adj. m. pl. nom.* rezum. cap.56; 56,10

MUTARE: s.f.

mutarea *sg. ac.* 59,18

mutare *sg. ac.* 59,18

MUZICESC, -EASCĂ: adj. (Înv.) „muzical”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în 1792 (după Ioan Bianu și Nerva Hodoș, *Bibliografia românească veche 1508–1830*, București. Tom II (1716–1808), 1910).

musicesc *n. sg. ac., în sintagma **tot vasul musicesc** „orice instrument muzical”* (cf. lat. *omne vas musicorum*) 22,24

N

NARĂ: s.f.

narile *pl. ac.* 2,22; 37,29

(a se) NAȘTE: v. III

va naște *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.7; 7,14; 66,8

(să) va naște *ind. viit.I. 3.sg.* rezum. cap.8; 66,8

naște *ind. prez. 3.sg.* 13,8; 21,3

a naște *inf. prez.* 23,4; 26,17, 18; 37,3; 66,7, 8, 9

naște-veți *ind. viit.I. 2.pl.* 33,11

(să) nasc *ind. prez. 3.pl.* 37,30

va să nască *ind. viit. pop. 3.sg.* 42,14

naști *ind. prez. 2.sg.* 45,10; 54,1

vor naște *ind. viit.I. 3.pl.* 65,23

voiu naște *ind. viit.I. 1.sg.* 66,9

au născut *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 8,3; 49,21; 51,2, 18; 59,4; 66,7, 8

(s-)au născut *ind. pf.c. 3.sg.* 9,6

am născut *ind. pf.c. 1.sg.* 23,4; 26,18

ai născut *ind. pf.c. 2.sg.* 39,7

nășteai *ind. imp. 2.sg.* 54,1

nenăscând *gerunziu* 49,21

NAȘTERE: s.f.

nașterea *sg. nom./ac.* rezum. cap.9; rezum. cap.11; rezum. cap.45; rezum. cap.53; rezum. cap.66; 66,7

naștere *sg. ac.* 37,3; 66,9

nașterii *sg. gen.* 60,3

(a se) NĂDĂJDUI: v. IV

vor nădăjdui *ind. viit.I. 3.pl.* 14,32

să nădăjduiască *conj. prez. 3.pl.* rezum. cap.18

am nădăjduit *ind. pf.c. 1.sg.* 26,3

nădăjduiți-ați *ind. pf.c. 2.pl.* 26,4

nădăjduind *gerunziu* 30,2; 31,1

ai nădăjduit *ind. pf.c. 2.sg.* 30,12

(să) nădăjduiască *ind. prez. impers.* 30,13

(s-)au nădăjduit *ind. pf.c. 3.pl.* 31,1

nădăjduiți *ind. prez. 2.pl.* 32,9, 11

nădăjduindu(-vă) *gerunziu* 32,10

nădăjduiești *ind. prez. 2.sg.* 36,4, 6, 9; 37,10

(să) nădăjduiesc *ind. prez. 3.pl.* 36,6

nădăjdum: *ind. prez. 1.pl.* 36,7
nădădjuam: *ind. imp. 1.sg.* 38,13
nădădjuască: *conj. prez. fără să* 3.sg. 50,10
nădădjuesc: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.40; 40,31; 42,17; 59,4*

NĂDĂJDUIRE: s.f.
nădăjduire: *sg. nom.* 36,4

NĂDEJDE: s.f.
nădeajdea: *sg. nom./ac.* 20,5, 6; *rezum. cap.28; 28,15, 17; 30,3; rezum. cap.31; 31,1; rezum. cap.47; 47,10; 57,13*
nădeajde: *sg. nom./ac.* 25,4; 30,2, 15; 36,5, 15
nădejdi: *sg. gen.* 32,18

(a) NĂIMI: v. IV
năimind: *gerunziu* 46,6

NĂPĂSTUIT, -Ă: s.m./f.
(celui) năpăstuit: *s.m. sg. dat.* 1,17

NĂPĂRCĂ: s.f.
năpărca: *sg. nom.* 30,6

NĂPRASNĂ: s.f.
năpraznă: *sg. ac., (Înv.) în loc.adv. de năpraznă „dintr-o dată”* 29,6; 40,24; 47,11; 48,3

NĂSIP: s.n.; vezi **NISIP**

(a) NĂVĂLI: v. IV
va năvăli: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,5; 47,11
au năvălit: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,9

NĂVĂLIRE: s.f.
năvălire: *sg. ac.* 27,6

NĂVOD: s.n.
năvodul: *sg. ac.* 19,8

NEAM: s.n.
neamului: *sg. gen./dat.* 1,4; 2,4; 14,32; 26,15; 58,12; *rezum. cap.61*
neamurile: *pl. nom./ac.* *rezum. cap.2; 11,10; 14,6, 12, 26; 25,7; 33,3; rezum. cap.34; 34,2; 40,15, 17; 41,1, 2, 4; rezum. cap.42; 43,9; 45,1; 49,6; 55,5; 60,3, 12; 63,17; 66,18, 20*
neam: *sg. ac./nom.* 2,4; 10,6; 18,2; 58,2; 60,22
neamuri: *pl. nom./ac.* *rezum. cap.5; 5,26; 11,12; 45,20; 49,22; 52,15; 54,3; rezum. cap.60; 61,9; 66,19*
neamurilor: *pl. gen./dat.* 9,1; 10,7; 13,4; 14,9; 16,8; 25,3; *rezum. cap.29; 29,7, 8; 42,6; 51,8; 66,19*
neamul: *sg. nom./ac.* 9,3; 18,2, 7; 26,2; 38,12; 49,7; 53,8; 55,5; *rezum. cap.56; 66,8*
neam: *sg. ac., în loc. adv. până la neam și neam/din neam în neam/în neam și în neam* 13,20; 34,10, 17; 60,15; 61,4
neamuri: *pl. voc.* 34,1
neamul: *sg. voc., în sintagma neamul Mie* 51,4
neamurile: *pl. ac., în sintagmele neamurile neamurilor/neamurile veacurilor „generațiile trecute”* 51,8, 9
neamurilor: *pl. dat. adn.* 55,4

NEASEMĂNAT, -Ă: adj.
neasămănata: *adj. antep. f. sg. ac. rezum. cap.40*

NEBUN, -Ă: adj.
nebuni: *m. pl. nom., în legătură cu substantivul căpetenie (acordul făcut după înțeles)* 19,11, 13
nebun: *n. sg. ac.* 19,11
nebună: *f. sg. ac.* 44,25

(a) NEBUNI: v. IV
vor nebuni: *ind. viit.I. 3.pl.* 24,6

NEBUNIE: s.f.
nebunie: *sg. ac.* 9,17
nebunii: *pl. ac.* 32,6
nebunია: *sg. nom.* 37,28

NECAZ: s.n.; var. (Reg.) **NĂCAZ**
năcazului: *sg. gen.* 5,30; 37,3
năcaz: *sg. ac. rezum. cap.7; 26,16; rezum. cap.30; 30,6; 46,7*
năcazu: *sg. nom./ac.* 8,22; 22,18; 33,2
năcazuri: *pl. ac. rezum. cap.50*
năcazul: *sg. nom./ac. rezum. cap.8; rezum. cap.20; 25,4; 28,19; rezum. cap.54; 63,9*

(a) NECĂJI: v. IV; var. (Pop.) **(a) NĂCĂJI**
(să) va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg. rezum. cap.2*
năcăjaște: *ind. prez. 3.sg.* 19,20
va năcăji: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,1; 28,28
năcăjia: *ind. imp. 3.sg.* 51,13
a năcăji: *inf. prez.* 58,5
[a fi] năcăjiți: *pasiv inf. prez. rezum. cap.59*
au fost năcăjiți: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 63,9
au năcăjit: *ind. pf.c. 3.pl.* 63,10
vei năcăji: *ind. viit.I. 2.sg.* 64,12

NECĂJIRE: s.f.; var. (Pop.) **NĂCĂJIRE**, aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționarul rumanesc, latinesc și unguresc*. Din orenduiala excelenții sale preasfințitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.
năcăjirea: *sg. nom. rezum. cap.29*

NECĂJIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **NĂCĂJIT, -Ă**
năcăjit: *n. sg. ac.* 58,10

NECREDINCIOS, -OASĂ: adj./s.
necredincioasă: *adj. f. pl. (cu des. -ă) nom.* 1,23
necredincios: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 21,2; 58,4; 65,2
(celui) necredincios: *s.m. sg. dat.* 3,11
(cel) necredincios: *s.m. sg. nom./ac.* 5,23; 11,4; 26,10; 55,7
necredincioșilor: *s.m. pl. gen./dat.* 13,11; 14,5; *rezum. cap.26; 48,22; 57,21*
(celor) necredincioși: *s.m. pl. gen. rezum. cap.30*
(cei) necredincioși: *s.m. pl. nom./ac.* 53,9; *rezum. cap.57; rezum. cap.62*
necredincioșii: *s.m. pl. nom. rezum. cap.55; 57,20*
necredinciosului: *s.m. sg. gen. rezum. cap.57*

NECREDINȚĂ: s.f.
necredința: *sg. nom.* 9,18; *rezum. cap.16*
necredinții: *sg. gen.* 58,6

NECURAT, -Ă: adj./s.
necuratului: *s.m. sg. dat. rezum. cap.7*
[cel] necurat: *s.m. sg. nom.* 52,1
necurați: *s.m. pl. ac.* 64,6
necurat: *adj. m. sg. nom.* 65,5

NECURĂȚIE: s.f.
necurăția: *sg. ac.* 30,22
necurățiile: *pl. ac. rezum. cap.64*

NECURMAT: adv.
necurmat: 51,13; 52,5

NEDREPT, -EAPTĂ: adj./adv.
nedreapte: *f. pl. nom./ac.* 1,13; *rezum. cap.10; 10,1*
nedrepti: *m. pl. nom.* 41,29
nedrept: *adj. m. sg. nom.* 55,7
nedrept: *adv.* 52,5

NEDREPTATE: s.f.
nedreptate: *sg. nom./ac.* 1,4; 10,1; 29,20; 31,2; 32,6; 53,9; 59,3, 4, 20; 60,18

nedreptatea: *sg. nom./ac.* 5,7; 18; 6,7; 13,11; 14,21; 22,14; 27,9; 30,13; 33,24; 53,6; rezum. cap.60; 64,9
nedreptățile: *pl. nom./ac.* 43,24; 25; 44,22; 50,1; 53,5; 11; 59,2; 12; rezum. cap.63; rezum. cap.64; 64,6; rezum. cap.65; 65,7
nedreptății: *sg. gen.* 59,6; 64,7

NEGREALĂ: *s.f.*
negreală: *sg. ac.* 1,18

NEGRIJĂ: *s.f.*; var **NEGRIJE** (aici) „lipsă de grijă”; „liniște sufletească”
negrije: *sg. nom.* 32,17
negrijea: rezum. cap.35

NEGURĂ: *s.f.*
negură: *sg. ac.* 44,22

NEGUȚĂTOR: *s.m.*
neguțători: *pl. voc., în sintagma neguțatori de la Sidon* 23,2
neguțatori: *pl. nom.* 23,8
neguțătorii: *pl. nom.* 47,15

NEGUȚĂTORIE: *s.f.*
neguțătoria: *sg. nom.* 23,3
neguțătoriile: *pl. nom.* 23,18
neguțătoria: *sg. nom.* 23,18; 45,14

NEÎNCETARE: *s.f.*
neîncetarea: *sg. nom.* rezum. cap.40

NEÎNFRÂNARE: *s.f.*
neînfrânarea: *sg. nom.* rezum. cap.3

NEÎNȚELEPT, -EAPTĂ: *adj.*
neînțelept: *m. sg. nom.* 32,5
neînțeleaptă: *f. sg. nom.* 44,20

NELEGIUIRE: *s.f.*
neleguirile: *pl. nom./ac.* rezum. cap.50; 50,1; 53,5; 58,1; 59,12
neleguirea: *sg. ac.* 53,8
neleguiri: *pl. ac.* rezum. cap.57

NELOCUIT, -Ă: *s.*; var. (Înv.)
(ceale) nelăcuite: *s.n. pl. nom.* 49,19
(cea) nelăcuită: *s.f. sg. nom.* 51,3

NEMERNIC, -Ă: *s.m./f./adj.*; var. (Înv. și reg.) **NIMERNIC, -Ă** (Înv. și reg.) „persoană care a venit din altă parte”; „priebeag”, „venetic”; (despre obiecte; *adj.*) „străin”
nimearnici: *s.m. pl. nom.* 5,17
nimearnicul: *s.m. sg. nom.* 14,1; 54,15
nimearnicului: *sg. gen.* 56,3, 6
nimernicilor: *pl. gen.* 60,10
nimearnicilor: *pl. gen.* 61,5
nimearnic: *adj. n. sg. nom.* 28,21

(a) NEMERNICI: *v. IV*; var. (Înv.) **(a) NIMERNICI** (Înv. și reg.) „a rătăci fără rost”; „a pribegi”
a nimernici: *inf. prez.* 23,7

NEMILOSTIV, -Ă: *adj.*
nemilostivi: *m. pl. gen.* 19,4

NEMILOSTIVIRE: *s.f.*
nemilostivirea: *sg. nom.* rezum. cap.47

NEMULȚUMIRE: *s.f.*; var. (Înv. și pop.) **NEMULȚĂMIRE**
nemulțămirea: *sg. ac.* rezum. cap.1; rezum. cap.42; rezum. cap.46; rezum. cap.48
nemulțămirii: *sg. gen.* rezum. cap.43

NEMULȚUMITOR, -TOARE: *s.m./f.*; var. (Înv. și pop.)
NEMULȚĂMITOR, -TOARE (Înv. și reg.) „nemulțumit”; (Înv.) „răzvrătit”
[cei] nemulțămitori: *s.m. pl. nom.* rezum. cap.42

NENUMĂRAT, -Ă: *adj.*
nenumărate: *n. pl. nom.* 2,8

NEPOT, NEPOATĂ: *s.m./f.*
nepoții: *pl. nom.* 65,23

NEPRIETEN: *s.m.*; var. (Înv.) **NEPRIIATIN**
nepriiatinii: *pl. ac.* 1,24; 9,11; 42,13; rezum. cap.49; 66,14
nepriiatinilor: *pl. gen./dat.* 59,18; rezum. cap.64; 64,2
nepriiatinilor: *pl. dat. adn.* 62,8; 66,6
nepriiatin: *sg. ac.* 63,10

NEPUTINȚĂ: *s.f.*
neputință: *sg. ac.* 40,30
neputința: *sg. ac.* rezum. cap.41; rezum. cap.50

NEPUTREGĂIOS, -OASĂ: *adj.*; formația prefixată nu este înregistrată în DLR.
neputregăios: *n. sg. ac.* 40,20

NERODITOR, -TOARE: *adj.*
neroditoare: *f. sg. gen.* rezum. cap.5

NERUȘINOS, -OASĂ: *adj.* (Înv.) „nerușinat”
nerușinos: *n. sg. ac.* 33,19

NESAȚ: *s.n.*
nesațului: *sg. dat.* rezum. cap.22

NESLĂVIT, -Ă: *adj.*
neslăvită: *f. sg. nom.* 52,14

NETĂIAT, -Ă: *s.m./f.*
(cel) netăiat: *s.m. sg. nom., în loc. s. cel netăiat împrejur* 52,1

NETED, -Ă: *adj./s.* „(despre drumuri) fără hopuri”, „drept”, „lin”; (Fig.; în relație cu verbul a vorbi) „clar”; „limpede”
neatede: forma este a unui adjectiv, dar contextul – **degrabă va grăi și neatede** – impune adverbul; cf. lat. *velociter loquetur et plane*) 32,4
neatede: *adj. f. pl. ac.* 40,4
neated: *n. sg. ac.* 62,10
(ceale) neatede: *s.f. pl. ac.* 49,9

NETREBNIC, -Ă: *adj.*
netreabnică: *f. sg. ac.* 14,19
netreabnic: *n. sg. nom.* 33,8
netreabnice: *n. pl. nom.* 59,6, 7

NEUMBLAT, -Ă: *adj./s.*
neumblată: *adj. f. sg. nom.* 35,1
(cea) neumblată: *s.f. sg. ac.* 35,6; 43,19, 20

NEVINDECAT, -Ă: *adj.*
nevindecată: *sg. ac.* 14,6

NEVINOVAȚ, -Ă: *adj.*
nevinovaț: *n. sg. ac.* 59,7

NISIP: *s.n.*; var. (Înv.) **NĂSIP**
năsipul: *sg. ac.* 10,22; 48,19

NOAPTE: *s./adv.*
noaptea: *adv.* 4,5; 15,1; 21,12; 26,9
noapte: *s.f. sg. ac.* 16,3
noptile: *s.f. pl. ac.* 21,8

noaptea: *s.f. sg. ac.* 21,11; 29,7; 30,29
noapți: *s.f. sg. gen.* 24,20
noaptea: *s.f. sg. ac., în loc. adv. noaptea și zioa/zioa și noaptea/toată zioa și toată noaptea* 27,3; 28,19; 34,10; 60,11; 62,6

NOR: *s.n.*

nor: *sg. nom./ac.* 4,5; 19,1; 25,5; 44,22
norilor: *pl. gen./dat.* 5,6; 14,14
norul: *sg. ac.* 18,4
norii: *pl. nom./ac.* 45,8; 60,8

NOROD: *s.n.*

norodul: *sg. nom./ac.* 1,3; 2,6; 3,5; 12; 15; 5,13; 14; 25; rezum. cap.6; 7,17; 8,6; 12; 19; 9,2; 9; 13; 16; 19; 10,2; 22; 13,14; 14,20; 16,14; rezum. cap.17; 18,2; 7; 19,25; 23,13; 24,2; 25,3; 27,11; 28,11; 14; 29,13; 30,5; 6; 9; 19; 32,18; 33,19; 24; 34,5; 40,7; 42,22; rezum. cap.43; 43,8; 21; rezum. cap.44; 44,7; 47,6; 49,13; 51,7; 16; 22; 52,4; 5; 6; 9; 56,3; 60,21; rezum. cap.63; 63,8; 14; 18; 64,9; 65,2; 3; 19
norodului: *sg. gen./dat.* 1,4; 3,14; 6,9; 10; 7,2; 8,11; 10,6; 11,11; 16; 14,32; rezum. cap.18; 22,4; 24,4; rezum. cap.25; 25,8; 26,11; 28,5; 29,14; 30,26; rezum. cap.32; 32,13; 36,11; rezum. cap.41; 43,20; rezum. cap.49; 53,8; 57,14; 58,1; 62,10; 63,11; rezum. cap.64; 65,10; 11; 18; 22; 66,6
norodul: *sg. voc., în sintagmele norodul Gomorii/norodul Mieu (mieu)* 1,10; 3,12; 10,24; 26,20; 40,1; 51,4
noroadă: *pl. nom./ac.* 2,3; 4; 13,4; 43,4; 49,22; 51,5; 62,10
norodului: *sg. dat. adn.* 3,7; 42,5; 6; rezum. cap.48; 49,8
noroadele: *pl. nom./ac.* 3,13; 14,2; 6; 17,13; 25,7; 30,28; 33,3; 12; 43,9; 60,2; 63,6
norod: *sg. nom./ac./gen.* 6,5; 7,8; 12,4; rezum. cap.32; 62,12
noroadă: *pl. voc.* 8,9; 34,1; 49,1
noroadelor: *pl. gen./dat.* 10,13; 14; rezum. cap.11; 11,10; 17,12; 19,13; 23,3; 24,13; 25,6; 30,28; 42,1; 51,4; 56,7; 61,9
noroadelor: *pl. dat. adn.* 55,4

NOROI: *s.n. (Neob.; fig.) „cantitate mare de oamnei, de lucruri, de fapte etc.”, „mulțime”*
noroiu: *sg. nom.* 60,6

(a) NOROI: *v. IV*

noroiște: *ind. prez. 3.sg.* 66,12

NOU, NOUĂ: *adj./adv./s.*

noao: *adj. f./n. pl. ac.* 1,14; 42,10; 65,17; 66,22
nou: *adj. n. sg. nom.* 62,2; 65,17; 66,22
noou: *adv.* 41,15
(ceale) noao: *s.n. pl. ac.* 42,9; 43,19; 48,6

NUIA: *s.f.*

nuiale: *pl. ac.* 53,2

NUMĂR: *s.n.*

numărului: *sg. gen.* 21,17
număr: *sg. ac.* 40,26

(a se) NUMĂRA: *v. I*

(să) numără: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.5*
(să) vor numără: *ind. viit.I. 3.pl.* 10,19
ați numără: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,10
număra-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,12

NUME: *s.n.*

numele: *sg. nom./ac.* 4,1; 7,14; rezum. cap.8; 8,3; 9,6; 12,4; 14,22; 24,15; 26,8; 13; 29,23; 30,27; 41,25; 42,8; 43,1; 7; 44,5; 45,3; 4; 47,4; rezum. cap.48; 48,1; 2; 9; 19; 49,1; 50,10; 51,15; 52,5; 6; 54,5; 56,6; 57,15; 59,19; 62,2; 63,14; 19; rezum. cap.64; 64,2; 7; 65,1; 15; 66,5; 22
nume: *sg. nom./ac. rezum. cap.7; 40,26; 56,5; 62,2; 63,12; 65,15*
numelui: *sg. gen./dat.* 18,7; 25,1; 60,9

(a) NUMI: *v. IV*

va numi: *ind. viit.I. 3.sg.* 62,2

O

OAIE: *s.f.*

oaia: *pl. nom./ac.* 11,6; 13,14

oaie: *sg. ac.* 53,7

oi: *pl. ac.* 7,21; 53,6

OASTE: *s.f.*

oastelor: *pl. gen., în sintagmele Domnul oastelor/Domnului oastelor/Dumnezeul oastelor/Dumnezeului oastelor* 1,9; 24; 2,12; 3,1; 15; 5,7; 9; 16; 24; 6,3; 5; 8,13; 18; 9,7; 13; 19; 10,16; 23; 24; 26; 33; 13,4; 13; 14,22; 23; 24; 27; 17,3; 18,7; 19,4; 12; 16; 17; 18; 20; 25; 21,10; 22,5; 12; 14; 15; 25; 23,9; 24,23; 25,6; 28,5; 22; 29; 29,6; 31,4; 5; 37; 16; 32; 39,5; 44,6; 45,13; 47,4; 48,2; 51,15; 54,5
oastea: *sg. nom./ac.* 14,31; 24,21; 34,2; 4; rezum. cap.37; 40,26
oastea: *sg. dat. (cu a + toată)* 45,12

(a se) OBIȘNUI: *v. IV; var. (Înv.) (a se) OBICINUI*

(să) obicinui: *ind. m.m.c.pf. 3.pl.* 16,10

(s-)au fost obicinuit: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.pl.* 23,1

(a) OBLĂDUI: *v. IV*

oblăduiesc: *ind. prez. 1.sg.* 48,17

OBLĂDUITOR, -TOARE: *s.m./f.*

oblăduitorul: *s.m. sg. nom. rezum. cap.44*

oblăduitoriu: *s.m. sg. nom. rezum. cap.48*

OBORĂRE: *s.f.; vezi DOBORĂRE*

(a) OBORÎ: *v. IV; vezi (a) DOBORÎ*

(a se) OBOSI: *v. IV*

(să) va obosi: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12

OBOSIRE: *s.f.*

obosiri: *pl. ac.* 46,1

OBOSIT, -Ă: *adj./s.*

(cel) obosit: *s.m. sg. ac.* 28,12

(celui) obosit: *s.m. sg. dat.* 40,29

obosit: *adj. m. sg. nom.* 29,8; 50,4

OBRAZ: *s.n.*

obraz: *pl. nom.* 13,8

obrazul: *sg. ac.* 50,6

OBRAZNIC, -Ă: *adj.*

obraznici: *m. pl. ac. rezum. cap.56*

OBRĂZNICIE: *s.f.*

obraznicia: *sg. nom. rezum. cap.66*

OCARĂ: *s.f.*

ocară: *sg. ac. rezum. cap.3; 23,9; 30,3; rezum. cap.50*

ocara: *sg. nom./ac.* 4; 1; 22,18; 25,8; 47,3; 51,7; 54,4

ocară: *sg. ac., în loc. adj. de ocară „rușinos”; „compromițător” rezum. cap.53*

OCHI: *s.m.*

ochii: *pl. nom./ac.* 1,15; 16; 2,11; 3,8; 5,15; 21; 6,5; 10; 17,7; 29,10; 18; 30,20; 32,3; 33,15; 17; 20; 35,5; 37,17; 38,3; 14; 40,26; 42,7; 43,4; 44,18; 49,5; 18; 51,6; 52,10; 59,15; 60,4; 65,12; 16; 66,4

ochilor: *pl. gen.* 3; 16; 10,12; 11,3; 13,16; 37,23; 49,16

ochiul: *sg. nom.* 13,18; 64,4

ochi *pl. ac.* 43,8; 59,10

ochiu *sg. ac.* 52,8

OCOL: s.n.

ocol: *sg. ac.* 29,3

ocolul: *sg. ac.*, în sintagma **ocolul pământului** „rotundul pământului” 40,22

ODAIE: s.f.

odăi *pl. nom.* 34,13

ODIHNĂ: s.f.

odihnă: *sg. nom./ac.* 14,3; 23,12; rezum. cap.32; 32,18; 34,14; rezum. cap.57; 58,11, 12; rezum. cap.66

odihna: *sg. nom.* 28,12

odihni *sg. dat. adn.* 66,1

(a se) ODIHNI: v. IV (Înv.) „a se potoli”; „a se astâmpăra”; „a avea liniște, pace din partea cuiva”; „a înceta”

(să) va odihni *ind. viit.I. 3.sg.* 11,2; 51,4

(să) vor odihni *ind. viit.I. 3.pl.* 13,20

a (să) odihni *inf. prez.* 14,1; 30,32

(s-)au odihnit: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,4

odihnit(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7

vor odihni: *ind. viit.I. 3.pl.* 17,2

odihnit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,8

(vă) veți odihni *ind. viit.I. 2.pl.* 30,15

odihnească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 57,2

ODOR: s.n.

odor: *sg. ac.* 66,20

ODOS: s.n. „ovăz sălbatic”; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium Valachico-Latinum*, editat de Gáldi László, în 1944, la Budapesta.

odosul: *sg. ac.* 28,25

ODRASLĂ: s.f.

odrasla: *sg. nom./ac.* rezum. cap.4; 14,22; 15,6; 25,5

odrazla: *sg. nom.* 4,2; 5,7, 24; 34,1; 60,21; 61,9

odraslele: *pl. nom.* 16,8

odraslă: *sg. ac.* 17,10

(a) ODRĂSLI: v. IV

va odrăslit *ind. viit.I. 3.sg.* 18,5; 27,6

vor odrăslit *ind. viit.I. 3.pl.* 44,4

odrzălească: *conj. prez. fără să 3.sg.* 45,8

vor odrăslit: *ind. viit.I. 3.pl.* 66,14

ODRĂSLIRE: s.f.; (Înv. și pop.) „încolțire”; „înmugurire”; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întiiu rumânește..., 1776.

odrăslire: *sg. ac.* 18,5

OGLINDĂ: s.f.

oglindele: *pl. ac.* 3,23

oglinde: *pl. ac.* 21,5

OLIVĂ: s.f. (Înv. și reg.) „măslină”; (aici și) „măslin”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Buda/Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].

olivei *sg. gen.* „măslinului” 17,6

olive: *pl. ac.* „măslin” 17,6

OLAR: s.m.; var. (Înv.) **OLARIU**

olariului: *sg. gen./dat.* 29,16; 30,14; 45,9

olariu: *sg. ac.* 41,25

OLTAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **OLTARIU**

oltar: *sg. ac.* 6,6

oltare: *pl. ac.* 17,8

oltariul: *sg. nom./ac.* 19,19; 56,7; 60,7

oltariului: *sg. gen.* 27,9; 36,7

oltarele: *pl. ac.* 36,7

OM: s.f.

oameni *pl. ac.*, în sintagma **cei ucigași de oameni** „asasini” (traducere după lat. *homicida*, -ae) 1,21

oamenilor: *pl. gen./dat.* 2,11, 17; 7,13; 44,15; 51,7; rezum. cap.58; 66,24

oameni: *pl. nom./ac.* 3,25; 6,12; 24,6; 29,21; 30,17; rezum. cap.41; 41,12; 43,4; 44,11; 52,14; 53,3

oameni: *pl. voc.*, în sintagma **oameni hulitori** 28,14

oamenii *pl. nom.* 29,19; 33,8; 39,3; 41,11, 12; 45,14

omul: *sg. nom./ac.* 2,9, 20, 22; 3,2, 6; 5,7, 15; 7,21; 9,19; 13,12; 14,18;

17,7; 19,2; 31,7; 32,2; 36,6; 42,13; 45,12; 55,7; 56,2; 58,5; 66,3

omului *sg. gen.* 2,11; 13,7; 22,6; 31,8; 51,12; 56,2

om: *sg. nom./ac.* 6,5, 11; 21,9; 31,3; 38,11; 44,13; 46,11; 47,3; 50,2; 51,12; 59,16; 63,3

OMENESC, -EASCĂ: adj.

omenesc: *n. sg. ac./gen.* 8,1; rezum. cap.61

omenească: *f. sg. nom./ac.* 29,13; 31,8; rezum. cap.40

omenești: *m./f./n. pl. ac.* rezum. cap.31; 37,19; 52,14

(a) OMORÎ: v. IV

omoară: *ind. prez. 3.sg.* 66,3

ONOCENTAUR: s.m. „monstru fabulos, jumătate măgar și jumătate om” (cf. A.T. Laurian, I.C. Massim, *Dicționarul limbii române*, vol. I-II, Bucur ești, 1871-1876).

onoțentauri *pl. ac.* (reprezintă adaparea lat. **onocentaurus**) 34,14

ONOCROTAN: s.m. „pelican” (cf. **Indice** 2Lg)

onocrotanul: *sg. nom.* 34,11

(a se) OPĂRI: v. IV

să (vă) opăriți: *conj. prez. 2.pl.* 5,11

(a) OPRI: v. IV

opresc: *ind. rpez. 3.pl.* rezum. cap.59

ORB, OARBĂ: s./adj.

orbilor: *s.m. pl. gen.* 29,18; 35,5; 42,7

(cei) orbi: *s.m. pl. ac.* 42,16

(cei) orbi: *s.m. pl. voc.* 42,18

orbii: *s.m. pl. ac.* 59,10

orb: *adj. m./n. sg. nom./ac.* 42,19; 43,8

orbi: *adj. m. pl. nom./ac.* rezum. cap.56; 56,10

(a se) ORBI: v. IV

(să) va orbi: rezum. cap.6

orbeaște: *imperativ 2.sg.* 6,10

[a fi] orbiți: *pasiv inf. prez.* rezum. cap.59

ORIX: s.m. „gazelă”; cuvântul nu este înregistrat în DLR; reprezintă adaptarea cuvântului **oryx** din textul latinesc.

orixul: *sg. ac.* 51,20

ORZ: s.n.

orzul: *sg. ac.* 28,25

OS: s.n.

oasăle: *pl. ac.* 38,13

oasele: *pl. nom./ac.* 58,11; 66,14

(a se) OSÂNDI: v. IV; var. (Înv.) **(a se) OSINDI**

(să) osindeaște: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.6

să osândească: *conj. prez. 3.sg.* 50,9

OSPĂȚ: s.n.
ospețele: pl. ac. 5,12
ospățu: sg. ac. 25,6
ospățul: sg. nom. 25,6

OSTAȘ: s.m.
ostașu: sg. nom. 3,2; 42,13

OSTENEALĂ: s.f.
osteneala: sg. nom./ac. 14,3; 45,14; 55,2
osteneală: sg. ac. 43,23, 24; 59,4

(a se) **OSTENI:** v. IV
ostenit-am: ind. pf.c. 1.sg. 1,14
[e] oseninindu-să: ind. prez. perifr. (Neob.; cf. lat. *est laborans*) 5,27
au ostenit ind. pf.c. 3.sg. 16,12
(te) vei osteni ind. viit.I. 2.sg. 33,1
(să) va osteni: ind. viit.I. 3.sg. 40,28
(să) vor osteni: ind. viit.I. 3.pl. 40,30, 31; 65,23
ai ostenit: ind. pf.c. 2.sg. 43,22
(te)-ai ostenit: ind. pf.c. 2.sg. 47,12; 57,10; 62,8
(te)-ai fost ostenit: ind. m.m.c.pf. 2.sg. 47,15
(M-)am ostenit: ind. pf.c. 1.sg. 49,4
(S-)au ostenit: ind. pf.c. 3.sg. 53,11

OSTROV: s.n.
ostroavele: pl. nom./ac. 11,11; 24,15; 40,15; 41,1,5; 42,4; 51,5; 60,9
ostrovului sg. gen. 20,6
ostrov: sg. ac. 23,2, 6
ostroave: pl. voc. 42,10; 49,1
ostroave: pl. ac. 42,12, 15; 59,18; 66,19

OȘTEAZĂ: s.f. (reg. Trans.) „cartier situat la marginea unui oraș”, „suburbie”; (la pl.) „grup izolat de case la marginea satului”; aici prima atestare; cf. MDA, unde prima atestare este la Samuelis Klein, *Dictionarium valachico-latinum*, editat de L. Gáldi la Budapesta, în 1944).
oșteazele: pl. nom. 16,8

(a) **OȘTI:** v. IV
a oști: inf. prez. 7,1
va oști: ind. viit.I. 3.sg. 11,13; 19,2
oștise: ind. m.m.c.pf. 3.sg. 20,1
au oștit: ind. pf.c. 3.sg./pl. 29,7; 63,10
oștind: gerunziu 37,8
să oștască: conj. prez. 3.sg. 37,9
oștesc: ind. prez. 3.pl. 41,11, 12

OU: s.n.
oaole: pl. nom./ac. 10,14; 59,5

P

PACE: s.f.
pacea: sg. nom./ac. 26,3; 32,17; 48,18; 52,7; 57,2, 19; 59,8; rezum. cap.60
pace: sg. nom./ac. 26,3, 12; 27,5; 38,17; 39,8; 45,7; 48,22; rezum. cap.57; 57,19, 21; 60,17
pace: sg. ac., în loc. adv. în pace 41,3; 55,12
pace: sg. ac., în sintagmele *„așezământ de pace/așezământul de pace/legătură de pace* 49,8; 54,10; 61,8
păcii: sg. gen./dat. 9,7; rezum. cap.32; 32,18; 33,7; 53,5; rezum. cap.54; 54,13; 59,8; 66,12
păcii: sg. gen., în sintagma *„Împăratul păcii* 9,6
păci: sg. gen. rezum. cap.52

PAHAR: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PĂHAR**
păharul: sg. ac. 51,17, 22
păharului: sg. gen. 51,17, 22

PAI: s.n.
paie: pl. ac. 11,7; 65,25
paiele: pl. nom. 25,10
paiu: sg. ac. 47,14

PAJURĂ: s.f.; var. (Înv.) **PAJERĂ**
pajeră: sg. ac. 40,31

PALMĂ: s.f.
palma: sg. ac. 40,12

PAPURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PAPORĂ**
paporă: sg. ac. 55,13

PARDOS: s.m. (Înv.) „panteră”
pardosul: sg. nom. 11,6

PARTE: s.f.
parte: sg. nom./ac. 17,14; 18,1; 44,20
partea: sg. nom./ac. 57,6; 61,7
parte: sg. ac., în loc. s. (Pop.) **parte bărbătească** „ființă de sex bărbătesc” 66,7
părțile: pl. ac. rezum. cap.49; 57,6

PAS: s.n.; var. (Înv. și reg.) **PAȘ**
pașilor: pl. gen. 3,12
pașu: sg. ac. 3,16
pașii: pl. nom./ac. 26,6; 59,8

PASĂRE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **PASERE**
paserea: sg. nom./ac. 14,29; 16,2; 46,11
paseri: pl. nom. 18,6
paserilor: pl. dat. 18,6
paserile: pl. ac. 31,5

(a se) **PAȘTE:** v. III
(să) vor paște: ind. viit.I. 3.pl. 5,17; 11,7; 14,30; 49,9; 65,25
(să) va paște: ind. viit.I. 3.sg. 27,10
paște(-să)-va: ind. viit.I. 3.sg. 30,23
va paște: ind. viit.I. 3.sg. 40,11
vor paște: ind. viit.I. 3.pl. 61,5
ați păscut: ind. pf.c. 2.pl. 3,14

PAVĂZĂ: s.f.
pavăza: sg. nom./ac. 21,5; 22,6; 37,33

PAZĂ: s.f.
paza: sg. ac. 21,8

PĂCAT: s.n.
păcate: pl. ac. rezum. cap.1; rezum. cap.5; rezum. cap.24; rezum. cap.55
păcatele: pl. nom./ac. 1,18; rezum. cap.3; rezum. cap.5; 38,17; 40,2; 43,24, 25; 44,22; rezum. cap.53; 53,12; 58,1; 59,2, 12
păcatul: sg. nom./ac. 3,9; 5,18; 6,7; 27,9
păcat: sg. ac. 30,1; 31,7; 53,10

PĂCĂTOS, -OASĂ: s./adj.
păcăt os: adj. n. sg. dat. 1,4
păcăt oși s.m. pl. ac. 1,28
păcăt oșit s.m. pl. ac. 13,9
(cei) păcăt oși s.m. pl. nom. 33,14
păcăt osul: sg. nom. 65,20

(a) **PĂCĂTUI:** v. IV
vor păcătui ind. viit.I. 3.pl. 24,6
a păcătui: inf. prez. 29,21; 59,13
am păcătuit: ind. pf.c. 1.sg./pl. 42,24; 64,5
au păcătuit: ind. pf.c. 3.sg. 43,27

PĂCIUIRE: s.f.
păciuirea: sg. ac. 60,10

PĂIANJEN: s.m.; var. **PAINJIN**
painjinului *sg. gen.* 59,5

(a) PĂIENJENI: v. IV; var. (Reg.) **(a) PĂINJENI**
vor păinjenți *ind. viit.I. 3.pl.* 32,3

PĂMÂNT: s.n.
păminte: *sg. voc.* 1,2
pământul: *sg. nom./ac.* 1,7; 2,7, 8, 19, 21; 6,3, 11; 7,16, 18; 9,1, 19; 10,14; 11,4, 9, 16; 12,5; 13,5, 9, 13, 14; 14,1, 2, 7, 16, 20, 21, 26; 16,4; 18,2; 19,17, 18, 20; 21,14; 23,1, 10, 13; 24,1, 3, 4, 5, 6, 19, 20; 25,8; 26,1, 10, 19, 21; 27,13; 28,22, 24; 30,6, 24; 32,13; 33,9, 17; 34,1, 6, 7, 9; 36,10, 17, 18; 37,7, 16, 38; 38,11; 41,25; 42,5; 44,24; 45,8, 12, 18; 48,13; 49,8; 51,6, 13, 16, 23; 53,8; 55,10; 57,13; 60,2, 18, 21; 61,11; 62,4; 66,1, 8, 22
pământului: *sg. gen./dat.* 1,19; 2,10, 19; 4,2; 5,8, 26; 6,12; 7,22; 8,8; 11,4, 12; 14,9; 15,9; 16,1; 18,1, 6, 7; 19,19, 24; 23,8, 9, 17; 24,4, 11, 13, 16, 17, 18, 21; 26,15, 18, 21; 29,6; 30,23; 37,16, 20; 40,12, 21, 22, 23, 28; 41,5, 9; 42,10; 43,6; 44,23; 45,2, 19, 22; 48,20; 49,6; 52,10; 58,14; 62,11
pământ: *sg. ac.* 3,26; 5,30; 8,22; 14,12; 18,3; 2,1,1, 9; 22,18; 24,21; 25,12; 26,5, 9, 18; 28,2; 29,4; 30,23; 32,2; 36,17; 39,3; 40,24; 42,4; 45,9; 47,1; 49,23; 51,6; 53,2; 54,9; 55,9; 62,7; 63,6; 65,16, 17
pământul: *sg. gen. (cu a + b)* 10,23; 54,5
pământului: *sg. gen. în loc. s. preste fața pământului/fața pământului* „(în) lume” 23,17; 27,6
pământule: *sg. voc.* 49,13
pământului: *sg. gen. în sintagma Domnul ceriului și al pământului* rezum. cap.66

PĂNURĂ: s.f. „țesătură”; „pânză”
pânura: *sg. ac.* 64,6

PĂR: s.m.
părul: *sg. ac.* 3,24; 7,20

(a se) PĂRĂSI: v. IV
părăsit-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,4
(să) va părași: *ind. viit.I. 3.sg.* 1,8; 7,16
au părașit: *ind. pf.c. 3.pl.* 1,28; 58,2
părăsite vor fi/vor fi părașite: *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 17,2, 9
părăsind: *gerunziu rezum.* cap.22
părăsând: *gerunziu rezum.* cap.31
voiu părași: *ind. viit.I. 1.sg.* 41,17
am părașit: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,16
părăsit a fi/a fi părașit: *pasiv inf. prez. rezum.* cap.49; rezum. cap.63
părăsiti(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,14
părăsască: *conj. prez. fără să 3.sg.* 55,7
a fi părașiți: *pasiv inf. prez. rezum.* cap.59
ai fost părașită: *pasiv ind. pf.c. 2.sg.* 60,15
sânt părașiți: *pasiv ind. prez. 3.pl. rezum.* cap.63
ați părașit: *ind. pf.c. 2.pl.* 65,11

PĂRĂSIRE: s.f.
părăsirea: *sg. ac. rezum.* cap.5

PĂRĂSIT, -Ă: adj./s.
părăsite: *adj. n. pl. nom.* 10,14
părăsită: *adj. f. sg. nom.* 62,12
părăsit: *adj. m. sg. nom.* 64,10
(cea) părașită: *s.f. sg. nom.* 49,21

PĂRĂSITOR, -TOARE: adj.
părăsitori *m. pl. dat.* 30,1

(a) PĂREA: v. III
va părea: *ind. viit.I. imper.* 17,11; 23,5

PĂRINTE: s.m.
părinților: *pl. gen.* 14,21; 65,7
părinți *pl. nom.* 37,12; 64,11

PĂRINTEȘC, -EASCĂ: adj.; var. (Înv. și pop.) **PĂRINȚESC, -EASCĂ**
părințasca: *adj. antep. f. sg. nom. rezum.* cap.27

PĂROS, -OASĂ: s.m./f.
(cei) păroși: *s.m. pl. nom.* 13,21
(cel) păros: *s.m. sg. nom.* 34,14

PĂRTAȘ, -Ă: s.m./f.
părtașii *s.m. pl. nom.* 44,11

PĂSTOR: s.m.; var. (Înv.) **PĂSTORIU**
păstorii *pl. nom./ac.* 13,20; 56,11; 63,11
păstori *pl. ac.* 31,4
păstorilor: *pl. gen.* 38,12; rezum. cap.56
păstorul: *sg. nom./ac.* 40,11; 44,28

PĂSTURĂ: s.f. (Reg.; Trans.) „servet, ștergac în care se învelesc la țară alimentele transportate la câmp”; „legătură”
păstură: *sg. ac.* 38,21

(a) PĂȘI: v. IV
pășea: *ind. imp. 3.pl.* 3,16
pășivoiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 27,4
va păși *ind. viit.I. 3.sg.* 33,21
pășind: *gerunziu* 51,14; 63,1
pășaste: *ind. prez. 3.sg.* 65,2

PĂȘUNE: s.f.
pășunea: *sg. nom./ac.* 7,25; 34,13; 49,9
pășune: *sg. nom./ac.* 32,14; 37,27

(a) PĂȚI: v. IV (Înv.) „a suferi chinuri fizice sau morale”, „a îndura”
pațu: *ind. prez. 1.sg.* 38,14

(a) PĂZI: v. IV
păzește: *ind. prez. 3.sg.* 26,2; 56,6
păzia: *ind. imp. 3.pl.* 29,20
fiind păzită: *pasiv gerunziu rezum.* cap.54
păziți *imperativ 2.pl.* 56,1
păzând: *gerunziu* 56,2
vor păzi: *ind. viit.I. 3.pl.* 56,4

PĂZITOR, -TOARE: s.m./f.
păzitoriule: *s.m. sg. voc.* 21,11
păzitorul: *s.m. sg. nom.* 21,12
păzitori *s.m. pl. ac.* 62,6

PĂINE: s.f.; var. (Reg.) **PÂNE**
pâni *sg. gen.* 3,1
pâne: *sg. nom./ac.* 3,7; 30,20; 33,16
pâinea: *sg. nom./ac.* 4,1; 58,7; 65,25
pâni *pl. ac.* 21,14
pânea: *sg. nom.* 28,28; 30,23; 51,14
pâinilor: *pl. gen.* 36,17
pâini *pl. ac.* 44,15, 19; 55,2
pâine: *sg. ac.* 55,10

(a se) PÂNGĂRI: v. IV
(s-)au pângărit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,5
să pângărească: *conj. prez. 3.sg.* 56,2, 6
am pângărit: *ind. pf.c. 1.sg.* 63,3

PÂNGĂRIT, -Ă: adj.
pângărit: *m./n. sg. nom.* 6,5; 14,19; 52,11

pângărite: *f. sg. nom./ac.* 6,5; 59,3

pângărită: *f. sg. nom.* 65,4

PÂNTECE: s.n.

pântecele: *sg. nom./ac.* 13,18; 16,11; 46,3; 49,1

pântece: *sg. ac.* 44,2; 24; 48,8; 49,1, 5

pântecelui: *sg. gen.* 48,19; 49,15

PÂNZĂ: s.f.

pânza: *sg. ac.* 25,7; 59,5

pânză: *sg. ac.* 30,1

pânzele: *pl. nom.* 59,6

PĂRĂ: s.f.

pări: *pl. ac.* 58,4

PĂRĂU: s.n.; var. (Înv. și rar) **PĂRĂU**

păraiele: *pl. nom./ac.* 8,7; 19,6; 32,2; 37,25

păraie: *pl. nom./ac.* 11,15; 30,25; 33,21

PĂRJOLIT, -Ă: adj.

pârljolite: *n. pl. nom.* 13,8

PECETLUIT, -Ă: adj.

pecetluite: *f. sg. gen.* 29,11

pecetluită: *f. sg. nom.* 29,11

PEDEAPSĂ: s.f.

pedeapsa: *sg. nom./ac. rezum. cap.3; rezum. cap.14; rezum. cap.27; rezum. cap.28*

pedeapsă: *sg. nom. rezum. cap.32*

PEPENIȘTE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *Dicționarul rumanesc, latinesc și unguresc*. Din orenduiala excelenței sale preasfințitul Ioann Bobb... în două tomuri. Cluj, Tom I: A – L, 1822; tom II: M – Z, 1823.

pepeniște: *sg. ac.* 1,8

PERECHE: s.f.; var. (Reg.) **PĂRECHE**

părechi: *pl. ac.* 5,10

PERETE: s.n.; var. (Înv. și pop.) **PĂRETE**

păreatele: *sg. ac.* 22,6; 25,4; 59,10

păreate: *sg. ac.* 38,2

PERSAN: s.m. „persoană care făcea parte din populația de bază a Persiei sau care era originară de acolo”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Georgie Șincai din Șinca, *Hronica românilor și a mai multor neamuri (...)*[III], [Tom] I – III, Iași 1853 –1854.

perseani: *pl. ac. rezum. cap.21*

PESCAR: s.m.

pesarii: *pl. nom.* 19,8

PEȘTE: s.m.

pești: *pl. ac.* 19,10

peștii: *pl. nom.* 50,2

PEȘTERĂ: s.f.

peșterile: *pl. ac.* 2,19, 21

peșteri: *pl. ac.* 32,14

peșterea: *sg. ac.* 51,1

(a) **PETRECE:** v. III

vor petrece: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,6; 13,21; 14,30

petreceți: *ind. rpez. 2.pl.* 18,3

va petrece: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,10

au petrecut: *ind. pf.c. 3.sg.* 26,10

PIATRĂ: s.f. „rocă”; „mineral cristalizat cu aspect frumos, cu culori variate, cu duritate mare, care se folosește, de obicei, la confecționarea bijuteriilor”; „stâncă”; „gheață”; „substanță chimică”

piatră: *sg. nom./ac.* 2,10; 22,16; 28,16; 37,19; 48,21; 50,7

pietrilor: *pl. gen.* 2,19, 21; 7,19

pietrile: *pl. ac., în sintagma pietrile scumpe* 3,21

pietrile: *pl. ac.* 5,2; 27,9; 54,11; 62,10

piatra: *sg. ac.* 10,26; rezum. cap.16; 16,1; 48,21; 51,1

pietri: *pl. ac.* 9,10; 17,1; 33,16; 54,12; 57,5; 60,17

piatra: *sg. ac., în sintagmele piatra smintealii/piatra scandalii/*

piatra unghiului „piatră de temelie” 8,14; rezum. cap.28

piatră: *sg. ac., în sintagma piatră de grindine* 30,30

piatră: *sg. ac., în sintagma piatră pucioasă* 30,33; 34,9

pietrii: *sg. gen.* 32,2; 42,11

pietri: *pl. ac., în sintagma pietri scumpe* rezum. cap.54

(a) **PICA:** v. I

pică: *ind. rpez. 3.pl.* 1,30

PICĂTURĂ: s.f.

picătura: *sg. ac.* 40,15

PICIOR: s.n.

piciorului: *sg. gen., în loc. adv. de la talpa piciorului până la creștetul capului* 1,6

picioarele: *pl. nom./ac.* 3,16; 6,2; 20,2; 23,7; 26,6; 28,3; 41,3; 52,7; 59,7

picioarelor: *pl. gen./dat.* 7,20; 36,12; 49,23; 60,13, 14; 66,1

piciorul: *sg. nom./ac.* 26,6; 32,20; 58,13

piciorului: *sg. gen.* 37,25

PIELE: s.f.

pieile: *pl. ac.* 54,2

PIEPTAR: s.n.

teptariu: *sg. ac.* 3,24

(a) **PIEPTĂNA:** v. I „a dărăci”

teaptână: *ind. prez. 3.pl.* 19,9

(a) **PIERDE:** v. III (Bis.; eufem.) „a ucide”; „a nimici”

să piarză: *conj. prez. 3.pl.* 13,5

ai pierdut: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,20; 26,14

voiu pierde: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,22; 65,8

va pierde: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,1

era pierduți: *pasiv ind. imp. 3.pl.* 27,13

a pierde: *inf. prez.* 30,28; 32,7

să pierzu: *conj. prez. 1.sg.* 36,10

pierde: *imperativ 2.sg.* 36,10

a piiarde: *inf. prez.* 54,16

PIERDERE: s.f. (Eufem.) „ucidere”; „nimicire”

pierdere: *sg. ac.* 51,13, 14

(a) **PIERI:** v. IV

au perit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 5,13; 15,6

vor peri: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,13; 41,11; 51,6; rezum. cap.60

a peri: *inf. prez.* 14,30

va peri: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,25; 29,14; rezum. cap.50; 56,5; 60,12

ar fi perit: *cond. pf. 3.sg.* 48,19

să pieiu: *conj. prez. 1.sg.* 38,17

să pieri: *conj. prez. 2.sg.* 48,9

piiare: *ind. prez. 3.sg.* 57,1

PIETRICEA: s.f.

pietriceale: *pl. ac.* 48,19

PILĂ: s.f.

pilă: *sg. ac.* 44,12

PILDĂ: s.f.
pilda: sg. ac. rezum. cap.5; 14,4; rezum. cap.51

(a) PIPĂI: v. IV
pipăit-am: ind. pf.c. 1.pl. 59,10

PIPĂIRE: s.f.
pipăire: sg. nom. 32,14

PIȘAT: s.n.
pișatul: sg. ac. 36,12

PITHON: s.m. „prezicător”; cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR; reprezintă încercarea traducută orului de a adapta lat. *pythōn*, *-ōnis* „prezicător”, „ghicitor”.
pithonului: sg. gen. 29,4

PITHONIC: s.m. „prezicător”; cuvântul nu este înregistrat în DLR (Cf. PITHON).
pithonici: pl. ac. 8,19; 19,3

(a se) PITULA: v. I
(să) vor pitula: ind. viit.I. 3.pl. 23,18

PLAȘCĂ: s.f. „pelerină lungă”; „mantie”
plașca: sg. nom./ac. 28,20; 59,17

PLATĂ: s.f.
plata: sg. nom. 40,10; 62,11

PLATOȘĂ: s.f.
platoșa: sg. ac. 59,17
platoșea: sg. ac. 61,3

(a) PLĂCEA: v. II
plac: ind. prez. 3.pl. 30,10
au plăcut: ind. pf.c. 3.sg. 42,1
vor plăcea: ind. viit.I. 3.pl. 56,7
au plăcut: ind. pf.c. impers., în structura v. dislocată **bine au plăcut** 62,4

PLĂCUT, -Ă: adj.
plăcută: sg. ac. 49,8

(a) PLĂSMUI: v. IV; var. **(a) PLĂZMUI**
am plăzmuț: ind. pf.c. 1.sg. 37,26

(a) PLÂNGE: v. III
plângând: gerunziu 15,5; 30,19
voiu plânge: ind. viit.I. 1.sg. 16,9; 22,4
vor plânge: ind. viit.I. 3.pl. 19,8; 33,7
plânge: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.22
a plânge: inf. prez. rezum. cap.22
plâns-au: ind. pf.c. 3.sg. 24,4, 7; 33,9
vei plânge: ind. viit.I. 2.sg. 30,19
plângeți: imperativ 2.pl. 32,12
au plâns: ind. pf.c. 3.sg. 38,3
plângea: ind. imp. 3.pl. 57,18
plâng: ind. prez. 3.pl. 61,2, 3
plângeți: ind. prez. 2.pl. 66,10

PLÂNGERE: s.f.
plângere: sg. ac. 15,2, 3; 16,9; 22,12; 38,3; 61,3
plângerilor: pl. gen. 22,5
plângerii: sg. gen. 65,19

(a se) PLECA: v. I
(să) va pleca: ind. viit.I. 3.sg. 9,20; 17,7, 8; 45,24
să (vă) plecați: conj. prez. 2.pl. 10,4
(să) vor pleca: ind. viit.I. 3.pl. 14,16
să (se) plece: conj. prez. 3.sg. 19,15

va pleca: ind. viit.I. 3.sg. 26,5; 31,3
plecă: imperativ 2.sg. 37,17
(s-)au plecat: ind. pf.c. 3.pl. 44,15; 59,8
(să) pleacă: ind. prez. 3.sg. 44,17
plecă(-te): imperativ 2.sg. 51,23
plecați: imperativ 2.pl. 55,3

PLECAT, -Ă: adj.
plecate: f. sg. gen. 32,2
plecată: f. sg. ac. 49,23
plecați: m. pl. nom. 60,14

(a) PLESNI: v. IV; var. **(a) PLEZNI**
vor plezni: ind. viit.I. 3.pl. 55,12

PLEȘUIRE: s.f. „radere pe cap”; cuvântul nu este înregistrat în MDA.
pleșuire: sg. ac. 22,12

PLIN, -Ă: adj.
plin: n. sg. nom. 6,3
plină: f. sg. nom. 13,9; 22,2
pline: f. pl. nom. 22,7; 30,27; 33,4
plini: m. pl. nom. 51,20

(a se) PLINI: v. IV
vor plini: ind. viit.I. 3.pl. 19,21
plinind: gerunziu 44,26
plineaște: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.45
au plinit: ind. pf.c. 3.sg. rezum. cap.48; rezum. cap.51
(să) vor plini: ind. viit.I. 3.pl. 60,20
să plinească: conj. prez. 3.sg. 65,20

PLINIRE: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Chir Chesarie, episcopul Rîmnicului, *Mineiul*, luna lui octombrie, care s-au tipărit acum întiiu rumânește..., 1776.
plinirea: sg. nom./ac. 34,1; 42,10

PLOAIE: s.f.
ploaia: sg. nom. 30,23; 44,14; 55,10

PLOSCULIȚĂ: s.f.
plosculița: sg. ac. 10,33

(a) PLOUA: v. I
să ploaie: conj. prez. 3.pl. 45,8

PLUG: s.n.
plugurile: pl. ac. 17,9

PLUGAR: s.m.
plugariul: sg. nom. 28,24

POAMĂ: s.f.
poame: pl. ac. 37,30

POARTĂ: s.f.
porțile: pl. nom./ac. 3,26; 24,12; 26,2; 38,10; 45,1, 2; 54,12; 60,11, 18
porț: pl. ac. 13,2
poartă: sg. voc. 14,31
poartă: sg. ac. 22,7; 28,6; 29,21
porți: pl. ac. 62,10

(a se) POCĂI: v. IV
(să) pocăiesc: ind. rpez. 3.pl. rezum. cap.59

PODOABĂ: s.f.
podoaba: sg. nom./ac. 3,18; 33,17; 35,2
podoabă: sg. nom./ac. 49,18; 53,2

POFTĂ: s.f.

poftet *sg. gen. rezum. cap.3*

pofta: *sg. ac. 26,8*

POGORĂRE: s.f.; vezi COBORĂRE

(a se) **POGORÎ**: v. IV; vezi (a se) **COBORÎ**

POLATĂ: s.f. (Înv. și reg.) „palat domnesc, împărătesc”

polata: *sg. ac. 39,7*

(a) **POMENI**: v. IV

pomenește: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.52*

să pomenești *conj. prez. 2.sg. 64,9*

POMENIRE: s.f.

pomenire: *sg. ac. 22,16; 65,17*

pomenirea: *sg. nom./ac. 23,16; 26,8, 14; 57,8*

PONOSLU: s.f. (Înv. și reg.) „plângere”; (Înv.) „defăimare”, „rușine”

ponoslu: *sg. ac. rezum. cap.43*

PORC: s.m.

porc: *sg. ac. 65,4; 66,3, 17*

(a se) **PORNI**: v. IV

(să) **pornește**: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.33*

PORNIRE: s.f.

pornirea: *sg. ac. 5,28; 28,2*

PORUMBIȚĂ: s.f.

porumbița: *sg. ac. 38,14*

porumbițele: *pl. ac. 59,11; 60,8*

PORUNCĂ: s.f.

porunca: *sg. nom./ac. 11,14; 29,13*

poruncilor: *pl. gen. rezum. cap.48*

poruncile: *pl. ac. 48,18; rezum. cap.56*

(a se) **PORUNCI**: v. IV

voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg. 5,6*

poruncește: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.8; 28,10, 13*

voiu porunci: *ind. viit.I. 1.sg. 10,6*

am poruncit: *ind. pf.c. 1.sg. 13,3; 45,12*

au poruncit: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 13,4; 23,11; 34,16; 38,21; 48,5*

(să) **poruncește**: *ind. prez. impers. rezum. cap.20*

poruncise: *ind. m.m. c.pf. 3.sg. 36,21*

porunciți: *imperativ 2.sg. 45,11*

PORUNCITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) PORUNCITORIU

poruncitoriu: *s.m. sg. ac. 55,4*

POST: s.n.

postul: *sg. nom./ac. rezum. cap.58; 58,5, 6*

postului: *sg. gen. 58,3*

post: *sg. ac. 58,5*

(a) **POSTI**: v. IV

am postit: *ind. pf.c. 1.sg. 58,3*

postii: *ind. prez. 2.pl. 58,4*

să postii: *conj. prez. 2.pl. 58,4*

(a se) **POTICNI**: v. IV; var. (Înv. și pop.) (a se) **POTIGNI**

(să) **potignește**: *ind. prez. 3.sg. 63,13*

POTRIVNIC, -Ă: s.m./f.; var. (Înv. și reg.) PROTIVNIC, -Ă

protivnicii: *s.m. pl. ac. 26,11; 49,26; rezum. cap.63*

protivnicul: *sg. nom. 50,8*

protivnicilor: *pl. gen. rezum. cap.51; 59,18*

POVARĂ: s.f.

povara: *sg. nom. 15,1; 17,1; 19,1; rezum. cap.21; 21,1, 11, 13; 22,1; 23,1*

povară: *sg. ac. 46,1*

(a se) **POVĂȚUI**: v. IV

vor povățui: *ind. viit.I. 3.pl. 32,1*

voiu povățui: *ind. viit.I. 1.sg. 42,16*

(vă) **veți povățui**: *ind. viit.I. 2.pl. 55,12*

POVĂȚUITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) POVĂȚUITORIU

povățuitori: *s.m. pl. ac. 32,8*

povățuitoriu: *s.m. sg. nom./ac. rezum. cap.49; 55,4; 63,14*

(a) **POVESTI**: v. IV

va povesti: *ind. viit.I. 3.sg. 43,21*

PRADĂ: s.f.

prada: *sg. nom./ac. 5,29; 9,3; 10,2, 6; 31,4*

pradă: *sg. nom./ac. 9,5; 49,24; 59,15*

prăzi: *pl. ac. 33,23*

PRAF: s.n.; var. (Înv. și reg.) PRAV

pravul: *sg. nom./ac. 5,24; 16,4*

praf: *sg. ac. 26,19; 29,4; 40,15; 52,2*

praful: *sg. nom./ac. 17,13; 49,23; 65,25*

PRAG: s.n.

pragul: *sg. nom. 6,4*

PRAZNIC: s.n.

praznicile: *pl. nom./ac. rezum. cap.1; 1,14*

praznice: *pl. ac. 1,13*

praznicele: *pl. nom. 29,1*

praznicului: *sg. gen. 30,29*

(a se) **PRĂDA**: v. I

pradă: *ind. prez. 3.sg. 8,1; 21,2*

a prăda: *inf. prez. 8,3; 33,1*

am prădat: *ind. pf.c. 1.sg. 10,13*

vor prăda: *ind. viit.I. 3.pl. 11,14*

(să) **va prăda**: *ind. viit.I. 3.sg. 24,3*

prădezi: *ind. prez. 2.sg. 33,1*

vei fi prădat: *pasiv ind. viit.I. 2.sg. 33,1*

(te) **vei prăda**: *ind. viit.I. 2.sg. 33,1*

(a) **PRĂPĂDI**: v. IV

va prăpădi: *ind. viit.I. 3.sg. 25,7*

prăpădi-va: *ind. viit.I. 3.sg. 25,8*

PRĂPĂDIT, -Ă: adj.

prăpădiți: *m. pl. nom. 9,16*

(a) **PRĂZNUI**: v. IV

a prăznu: *inf. prez. rezum. cap.58*

vor prăznu: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.58*

PRĂZNUIRE: s.f.

prăznuirii: *sg. gen. 33,20*

PREACURVAR: s.m.; var. PREACURVARIU

preacurvariului: *sg. gen. 57,3*

PREAIUBIT, -Ă: s.

(ceale) **preaiubite**: *s.m./f./n. pl. ac. 44,9*

PREAÎNALT: s.m. „Dumnezeu”

(Celui) **Preaînalt**: *s.m. sg. dat. 14,14*

PREAÎNĂLȚAT: s.m. „Dumnezeu”

(Cel) **Preaînălțat**: *s.m. sg. nom. 57,15*

PREAJMĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **PREJMĂ**
prejma: sg. ac., în loc. prep. în **prejma** 17,13

PREOT: s.m.
preotul: sg. nom. 8,2; 24,2; 28,7
preoții: pl. nom. rezum. cap.28; 61,6
preoți: pl. ac. 37,2; 66,21

PREȚ: s.n.
prețurile: pl. nom./ac. 23,17, 18
prețu: sg. ac. 45,13

PRIBEAG, -Ă: s.m./f.
pribejii s.m. pl. ac. 11,12
pribeajii: pl. nom. 16,4

(a) **PRIBEGI:** v. IV
va pribegi: ind. viit.I. 3.sg. 10,18

PRICEPERE: s.f.
priceaperii: sg. gen. 40,14

PRICEPUT, -Ă: adj./s.; var. **PRECEPUT, -Ă**
(cel) priceput: s.m. sg. ac. 3,3
(celor) precepuți: s.m. pl. gen. 29,14
pricepuți: adj. m. pl. nom. 5,21

PRICINĂ: s.f.
pricina: sg. nom. 1,23
pricinei: sg. dat. 10,2
pricină: sg. ac. 49,4

PRIETEN: s.m.; var. (Înv.) **PRIIATIN**
priiatinului: sg. gen. 19,2; 41,8

(a se) **PRIMI:** v. IV
să (să) primească: conj. prez. 3.sg. rezum. cap.1
au priimit: ind. pf.c. 3.sg. 8,6; 41,10
primi(-)voiu: ind. viit.I. 1.sg. 42,1
a primi: inf. prez. rezum. cap.50
să primească: conj. prez. 3.sg. rezum. cap.50
ai priimit: ind. pf.c. 2.sg. 57,8
a fi priimit: pasiv inf. prez. rezum. cap.58

PRIMIT, -Ă: adj.
priimită: f. sg. ac. 58,5
priimit: n. sg. nom. 61,2

(a se) **PRINDE:** v. III
(să) vor prinde: ind. viit.I. 3.pl. 8,15
vor fi prinzând: ind. viit. perifr. 3.pl. 14,2
prinsease: ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl. 14,2; 20,1
a prinde: inf. prez. 19,10; 40,16
va prinde: ind. viit.I. 3.sg. 28,4
să (se) prinză: conj. prez. 3.pl. 28,13
au prins: ind. pf.c. 3.sg. 29,1; 36,1
să prinză: conj. prez. 3.sg. rezum. cap.36
va fi prins: pasiv ind. prez. 3.sg. 49,24

(a) **PRISOSI:** v. IV
vei prisosi: ind. viit.I. 2.sg. 60,5

PRISOSINȚĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este în *A lui Iliodor istorie ethiopicească*. Cinci cărți. [Manuscris din 1772; Biblioteca Academiei Române, cota 355].
prisosința: sg. ac. 7,22

PRISOSIRE: s.f.
prisosirea: sg. ac. rezum. cap.55

PRISOSIT: s.n. (Înv.) „prisos”
prisosit: sg. ac., în loc. adj. **de prisosit** „de prisos” 30,23

(a) **PRIVI:** v. IV
va privi: ind. viit.I. 3.sg. 8,22
vor privi: ind. viit.I. 3.pl. 14,16; 17,7
au privit: ind. pf.c. 3.sg. 21,7
privesc: ind. prez. 3.pl. 30,10
să priviți: conj. prez. 2.pl. 30,10
privi-va: ind. viit.I. 3.sg. 33,17
privind: gerunziu 38,14
vei privi: ind. viit.I. 2.sg. 42,20

PRIVEGHETOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Reg.) **PRIVIGHITORIU**
(Înv.) „străjuitor”
privighitoriu: sg. ac. 21,6

(a) **PROBOZI:** v. IV (Înv.) „a mustra (așpru)”; (Înv. și pop.) „a face de rușine”; „a ocări”
va proboti: ind. viit.I. 3.sg. 17,13
a proboti: inf. prez. 37,4
ai probotit: ind. pf.c. 2.sg. 37,23, 24
au probotit: ind. pf.c. 3.pl. 65,7

(a se) **PROPOVĂDUI:** v. IV; var. (Înv.) (a se) **PROPOVEDUI**
vor propovedui: ind. viit.I. 3.pl. 29,23
a propovedui: inf. prez. rezum. cap.40
propoveduiaște: ind. prez. 3.sg. 52,7
(să) propoveduiesc: ind. prez. 3.pl. 61,1, 2

PROPOVĂDUIRE: s.f.; var. (Înv.) **PROPOVEDUIRE;** aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la 1765 (după M. Gaster, *chrestomație română (...)*. Vol. II: *Texte (1710 – 1830). Dialectologie, literatură populară, glosar*, Leipzig – București, 1891.
propoveduire: sg. ac. rezum. cap.6
propoveduirea: sg. nom./ac. rezum. cap.40; rezum. cap.53; rezum. cap.61; rezum. cap.66
propoveduirii: sg. gen. rezum. cap.55

PROPOVĂDUITOR: s.m.; var. (Înv.) **PROPOVEDUITOR**
propoveduitorii: pl. ac. rezum. cap.52; rezum. cap.62

PROROC: s.m.
prorocul: sg. nom./ac. 3,2; 9,15; rezum. cap.22; rezum. cap.25; 28,7; 37,2; 38,1; 39,3; rezum. cap.42; rezum. cap.45; rezum. cap.59; rezum. cap.62; rezum. cap.63; rezum. cap.64; rezum. cap.65
prorocului: sg. gen. rezum. cap.15
prorocilor: pl. gen. rezum. cap.28; rezum. cap.30
prorocii: pl. nom. 29,10

(a) **PROROCI:** v. IV
au prorocit: ind. pf.c. 3.sg. rezum. cap.1
proroceaște: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.1; rezum. cap.3; rezum. cap.5; rezum. cap.7; rezum. cap.8; rezum. cap.9; 41,26
prorocind: gerunziu rezum. cap.62

PROROCIE: s.f.
prorocia: sg. nom. în titlul cărții: *Prorocia lui Isaie*; rezum. cap.9; rezum. cap.11; rezum. cap.14; rezum. cap.45; rezum. cap.53

PROROCIȚĂ: s.f.
prorociță: sg. ac. 8,3

PROST, PROASTĂ: s.m./f. „om de rând, de condiție socială modestă”
(cel) prost: s.m. sg. nom. 3,5

PRUNC: s.m.
pruncii: pl. nom./ac. 3,4; 8,18; 13,16; 40,30; 57,5

pruncul: *sg. nom./ac.* 7, 16; 8, 4; 11, 8; 49, 15
pruncului: *sg. gen. rezum.* cap. 8
Prunc/prunc: *sg. nom.* 9, 6; 10, 19; 11, 6; 65, 20
prunci: *pl. ac.* 13, 18
pruncilor: *pl. gen.* 33, 18

PSALM: *s.m.*
psalmii: *pl. ac.* 38, 20

PUCIOS, -OASĂ: *adj.*
pucioasă: *f. sg. ac., în sintagma piatră pucioasă* 30, 33; 34, 9

PUHOI: *s.n.; var. (Înv. și reg.)* **POVOI**
povoii: *sg. ac.* 5, 6

(a) PUHOI: *v. IV; var. (a) PUHOIA; (Înv. și reg.) (a) POVOI;* aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare (aprox. 1800) este la Ion Budai-Deleanu, *Țiganiada* București, 1953.
vor povoaia: *ind. viit.I. 3.pl.* 28, 17

PUI: *s.m.*
puii: *pl. nom./ac.* 5, 29; 11, 7; 16, 2; 30, 24; 34, 15
puiul: *sg. nom./ac.* 31, 4; 38, 14

PUIITOR, -TOARE: *s.m./f.; cu acest sens, cuvântul nu este înregistrat în DLR.*
puiutorul: *s.m. sg. nom., în sintagma puiutorul de lege „dăător de lege”, „legiutor” rezum.* cap. 33; 33, 22

PULBERE: *s.f.*
pulbere: *sg. ac.* 25, 12; 26, 5; 29, 4; 47, 1
pulbera: *sg. ac.* 29, 5; 41, 2, 15

PUMN: *s.n.; var. (Înv. și rar)* **PUGN**
pugnul: *sg. ac.* 40, 12
pumnul: *sg. ac.* 58, 4

(a se) PUNE: *v. III*
voiu pune: *ind. viit.I. 1.sg.* 5, 6; 14, 23; 15, 9; 22, 19; 28, 17; 29, 3; 42, 15; 49, 11; 50, 3; 51, 23; 54, 12; 60, 17; 66, 19
puind: *gerunziu* 5, 20; *rezum.* cap. 24
să punem: *conj. prez. 1.pl.* 7, 6
am pus: *ind. pf.c. 1.sg./pl.* 8, 2; 28, 15; 41, 15; 50, 7; 59, 21
să puie: *conj. prez. 3.sg.* 10, 6; 13, 9; 38, 21
va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 13, 20; 27, 9; 28, 25; 42, 4; 51, 3; 53, 10; 62, 7
au pus: *ind. pf.c. 3.sg.* 14, 17; *rezum.* cap. 47; 49, 2; 53, 6; 63, 11
pune: *imperativ 2.sg.* 16, 3; 21, 5, 6
pusu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 21, 4
vor pune: *ind. viit.I. 3.pl.* 22, 7
pusu(-)au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23, 13
ai pus: *ind. pf.c. 2.sg.* 25, 2; 47, 6, 7; 51, 10, 23; 57, 7, 8
(să) va pune: *ind. viit.I. 3.sg.* 26, 1
puiundu-: *gerunziu rezum.* cap. 28; 46, 7
a (să) pune: *inf. prez. rezum.* cap. 28
pune-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 37, 29; 41, 18, 19; 42, 16; 43, 19; 50, 2
pune: *ind. prez. 3.sg. rezum.* cap. 40
veți pune: *ind. viit.I. 2.pl.* 40, 18
vei pune: *ind. viit.I. 2.sg.* 41, 15; 49, 18
vom pune: *ind. viit.I. 1.pl.* 41, 22
pune-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 42, 12
puie: *conj. prez. fără să 3.sg.* 44, 7
pus-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 51, 16
puindu(-să): *gerunziu rezum.* cap. 58
pune(-)voi: *ind. viit.I. 1.sg.* 60, 15
să pui: *conj. prez. 1.sg.* 61, 3
puneți: *ind. prez. 3.pl.* 65, 11

(a) PURCEDE: *v. III*
au fost purces: *ind. m.m.c.pf. perifr. 3.sg.* 37, 8

(a se) PURTA: *v. I*
(să) poartă: *ind. prez. 3.sg.* 21, 2

să (se) poarte: *conj. prez. 3.sg.* 30, 14
purtând: *gerunziu* 30, 6
va purta: *ind. viit.I. 3.sg.* 40, 11; 53, 11
purta: *ind. imp. 3.sg.* 46, 2
(vă) purtați: *ind. prez. 2.pl.* 46, 3
voiu purta: *ind. viit.I. 1.sg.* 46, 4
purtându-: *gerunziu* 46, 7
vor purta: *ind. viit.I. 3.pl.* 49, 22
purtați: *ind. prez. 2.pl.* 52, 11
au purtat: *ind. pf.c. 3.sg.* 53, 4; 63, 9
(ne-)am purtat: *ind. pf.c. 1.pl.* 59, 10

PURURI: *adv; var. PURUREA*
pururea: 21, 8; 42, 14; 49, 16; *rezum.* cap. 54; 58, 11; 60, 11; 64, 5; 65, 3
pururea: *adv. în loc. adv. de pururea rezum.* cap. 34

(a se) PUSTII: *v. IV*
(să) va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* 1, 7; *rezum.* cap. 27; 34, 10
(să) vor pustii: *ind. viit.I. 3.pl.* 5, 9
va pustii: *ind. viit.I. 3.sg.* 11, 15
(s-)au pustii: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 16, 8; 64, 10
pustiitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24, 11
pustiiaște(-te): *imperativ 2.sg.* 44, 27

PUSTIIRE: *s.f.*
pustiirii: *sg. gen rezum.* cap. 1
pustiirea: *sg. nom./ac. rezum.* cap. 3; *rezum.* cap. 6; *rezum.* cap. 7; 24, 12
pustiire: *sg. nom./ac. rezum.* cap. 7; 13, 9; 34, 11; 41, 19; 60, 12

PUSTIU, -IE: *adj./s.n.; var. PUSTIE:* *s.f.*
pustiuiu: *adj. n. sg. nom./ac.* 1, 7; 6, 11; 32, 2
pustiie: *adj. f. sg. nom.* 3, 26
pustie: *adj. f. sg. ac./gen.* 5, 6; 14, 17; 17, 9; 21, 1; 27, 10; 50, 2; 64, 10
pustie: *adj. f. pl. nom./ac.* 15, 6; 37, 18
pustii: *adj. m./f. pl. ac.* 42, 15; 54, 3
(ceale) pustii: *s.n. pl. ac.* 5, 17; 44, 26
pustiului: *s.n. sg. gen rezum.* cap. 16; 16, 1
pustie: *s.f. sg. ac.* 16, 8; 21, 1; 32, 16; 35, 6; 40, 3; 41, 19; 43, 19, 20; 48, 2, 1; 63, 13
pustiia: *s.f. sg. nom./ac.* 27, 10; 32, 15; 42, 11
pustiul: *s.n. sg. nom./ac.* 33, 9; 35, 1; 41, 18; 51, 3
(cea) pustie: *s.f. sg. nom.* 35, 1
pustiile: *s.f. pl. nom./ac.* 49, 19; 58, 12; 61, 4
pustiile: *s.f. pl. voc., în sintagma pustiiile Ierusalimului* 52, 9
Pustiuiu: *s.n. sg. nom.* 62, 4

(a) PUTEA: *v. II*
neputând: *gerunziu* 56, 10
poate: *ind. prez. 3.sg.* 28, 20; *rezum.* cap. 45; *rezum.* cap. 46; 49, 15; 55, 6; 57, 20
pociu: *ind. prez. 1.sg.* 29, 11
să poți: *conj. prez. 2.sg.* 33, 19, 23
poți: *ind. prez. 2.sg.* 47, 12
să pociu: *conj. prez. 1.sg.* 50, 2
să poată: *conj. prez. 3.sg.* 59, 1
au putut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7, 1; 30, 5; 46, 2; 59, 14
va putea: *ind. viit.I. 3.sg.* 8, 22; 14, 27; 16, 12; 30, 6; 33, 14, 20; 36, 14; 49, 24
vom putea: *ind. viit.I. 1.pl.* 20, 6
vei putea: *ind. viit.I. 2.sg.* 36, 8; 37, 11; 47, 11
puteți: *ind. prez. 2.pl.* 41, 23

PUTERE: *s.f.*
putearea: *sg. nom./ac. rezum.* cap. 1; 22, 21; 30, 27; 39, 2; *rezum.* cap. 40; *rezum.* cap. 41; 63, 6; *rezum.* cap. 64
puteare: *sg. nom./ac. rezum.* cap. 22; *rezum.* cap. 31; 37, 3; *rezum.* cap. 40; 40, 29; *rezum.* cap. 41; 50, 2

puteri *sg. gen. rezum. cap.33*

puterii *sg. gen. 40,26*

puteri *pl. ac. rezum. cap.42*

PUTERNIC, -Ă: *adj./s.*

(cel) putearnic: *s.m. sg. ac. 3,1*

putearnic: *s.m. sg. nom./ac. 10,13; rezum. cap.59*

(Cel) Putearnic: *s.m. sg. nom. 28,2*

(cel) putearnici *s.m. pl. ac. 34,7*

putearnici *adj. m. sg. nom. 5,22*

putearnici (foarte): *adj. m. pl. nom. 31,1*

PUTOARE: *s.f.*

putoare: *sg. nom. 3,24; 34,3*

PUTRED, -Ă: *adj.*

putred: *n. sg. ac. 14,19*

(a) PUTREZI: *v. IV*

va putrezi *ind. viit.I. 3.sg. 10,27*

putrezivor: *ind. viit.I. 3.pl. 50,2*

PUȚ: *s.n.*

puțul: *sg. ac. 15,8*

PUȚIN: *pron. nehot./ adj./adv.*

puțin: *adv. 7,13; 10,25; 26,20; 28,10, 13; 49,6*

puține: *adj. f./n. pl. nom./ac. 10,7, 19; 24,13*

puțin: *adj. n. sg. nom. 16,14*

puțini: *adj. m. pl. nom. 24,6*

puțini: *pron. nehot. m. pl. nom. rezum. cap. 16*

puțin: *pron. nehot. n. sg. ac. 29,17; 54,7*

puțanii: *pron. nehot. m. pl. gen. (cu prep. a) rezum. cap.28*

PUȚINEL, -EA: *adj.*

puținea: *f. sg. nom. rezum. cap.65*

PUȚINTEL: *adv.*

puțintel: *54,8*

PUZDERIE: *s.f.; var. (Înv. și reg.) POZDĂRIE, POZDERIE* „resturi lemnoase care cad din tulpina cânepei sau a inului la melitare”; (Reg.) „pleavă”

pozderia: *sg. ac. 1,31*

pozdăria: *sg. ac. 5,24*

pozderia: *sg. ac. 29,5*

pozdăraie: *sg. ac. 33,11; 41,2*

pozderăie: *sg. ac. 40,24*

R

(a se) RADE: *v. III*

va rade: *ind. viit.I. 3.sg. 7,20*

(să) va rade: *ind. viit.I. 3.sg. 15,2*

RAM: *s.n.*

ramulug *sg. gen. 17,6*

RAMURĂ: *s.f.*

ramurile: *pl. ac. 6,13*

RANĂ: *s.f.*

rana: *sg. nom./ac. 1,6; 27,7; 30,26*

rană: *sg. ac. 14,6; 19,22; 38,21*

ranele: *pl. ac. 16,7*

ranei: *sg. gen. 30,26*

(a) RĂBDA: *v. I*

răbdând: *gerunziu 1,14*

RĂBDĂTOR, -TOARE: *adj.; var. (Înv.) RĂBDĂTORIU*

răbdătoriu: *m. sg. nom. 42,14*

(a) RĂCNI: *v. IV; var. (Pop.) (a) RĂGNI*

răgni-va: *ind. viit.I. 3.sg. 5,29*

ar răgni: *cond. prez. 3.sg. 31,4*

răgni-vom: *ind. viit.I. 1.pl. 59,11*

RĂCNIRE: *s.f.; var. (Pop.) RĂGNIRE*

răgnirea: *sg. nom. 5,29*

RĂDĂCINAT, -Ă: *adj. (Înv. și rar) „care este înfip t cu rădăcinile în pământ”*

rădăcinat: *n. sg. nom. 40,24*

RĂDĂCINĂ: *s.f.*

rădăcina: *sg. nom./ac. 5,24; 11,1, 10; 14,29, 30*

rădăcină: *sg. ac. 14,19; 37,31; 53,2*

(a se) RĂDICA: *v. I; vezi (a se) RIDICA*

RĂDICARE: *s.f.; vezi RIDICARE*

RĂDICAT, -Ă: *adj.; vezi RIDICAT, -Ă*

RĂMAS, -Ă: *s.m./f.*

(cel) rămas: *s.m. sg. nom./ac. 7,3; 44,15*

(celui) rămas: *s.m. sg. dat. 28,5*

RĂMĂȘIȚĂ: *s.f. „ceea ce rămâne dintr-un tot sau dintr-o cantitate oarecare, după ce partea cea mai mare a fost utilizată”; (Înv. și pop.) „urmaș”*

rămășițele: *pl. nom./ac. rezum. cap.4; rezum. cap.10; 10,19, 21,*

22; 14,22, 30; 17,3; 21,17; rezum. cap.29; 37,4, 32; rezum. cap.46

rămășițe: *pl. nom. 4,3; rezum. cap.65*

rămășița: *sg. nom./ac. 10,20; 37,31; 38,11; 44,17, 19*

rămășițelor: *pl. gen./dat. rezum. cap.11; 15,9*

rămășiții: *sg. gen. 11,11*

rămășiței: *sg. dat. adn. 11,16*

rămășițelor: *pl. dat. adn. rezum. cap.24*

rămășițele: *pl. voc., în sintagma rămășițele casii lui Israel 46,3*

(a) RĂMÂNE: *v. III; var. (a) RĂMÂNEA: *v. II**

va fi rămas: *ind. viit. ant. 3.sg. 4,3; 7,22; 37,31*

rămăsease: *ind. m.m.c.pf. 3.sg./pl. rezum. cap.6; 6,12; 27,13*

veț rămânea: *ind. viit.I. 2.pl. 7,9*

va rămânea: *ind. viit.I. 3.sg. 11,11, 16*

rămâind: *gerunziu rezum. cap.16*

rămâne: *ind. prez. 3.sg. 17,5; 40,8; rezum. cap.50*

au rămas: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 17,9; 40,26*

vor rămânea: *ind. viit.I. 3.pl. 18,5*

rămân: *ind. prez. 3.pl. 24,13*

RĂMIȘOR: *s.m. „ram mic”; „rămurea”; cu această formă, cuvântul nu este înregistrat în MDA, în schimb este înregistrată formația diminutivală rămășor, cu prima atestare târzie, la Sab. Pop-Barcianu, Dicționar român-german și german-român (...), Sibiu, 1900.*

rămășorii: *pl. nom. 18,5*

(a se) RĂNI: *v. IV*

ești rănit: *pasiv ind. prez. 2.sg. 14,10*

rănei: *ind. imp. 2.sg. 14,12*

rănit-ai: *ind. pf.c. 2.sg. 51,9*

(S)-au rănit: *ind. pf.c. 3.sg. 53,5*

RĂNIT, -Ă: *adj.*

rănit: *n. sg. ac. 18,2*

(a se) RĂPI: *v. IV*

să răpească: *conj. prez. 3.sg./pl. 10,2, 6*

răpi(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl. 13,16*

(să) va răpî: *ind. viit.I. 3.sg. 17,13*
au răpî: *ind. pf.c. 3.pl. 17,14; 18,2, 7*
vor răpî: *ind. viit.I. 3.pl. 33,23*

RĂPIRE: s.f.

răpir e: *sg. ac. 5,5; 24,3; 33,23; 42,22*
răpirea: *sg. ac. 61,8*

RĂPIT, -Ă: adj.

răpî: *f. sg. ac. 41,2*
răpî: *n. sg. nom. 42,22*

(a) RĂSĂRI: v. IV

au răsărit: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 9,2; 42,5; 60,1*
răsăreat: *ind. imp. 2.sg. 14,12*
va răsări: *ind. viit.I. 3.sg. 35,7; 58,8; 60,2; 61,11*
a răsări: *inf. prez. 42,9*
vor răsări: *ind. viit.I. 3.pl. 43,19*
răsără: *conj. prez. fără să 3.sg. 45,8*
a răsări: *inf. prez. 55,10*
răsări-va: *ind. viit.I. 3.sg. 58,10*
răsare: *ind. prez. 3.sg. 61,11*

RĂSĂRIT: s.n.

răsărit: *sg. ac. 9,12; 41,2; 43,5; 46,11*
răsăritului: *sg. gen. 11,14*
răsăritul: *sg. ac. 13,10; 41,25; 45,6*
răsărituri: *pl. ac. 59,19*

RĂSCOALĂ: s.f.

răscoală: *sg. ac. 25,5*
răscoalele: *pl. nom. 41,12*

(a se) RĂSCUMPĂRA: v. I „a elibera o persoană din captivitate, din robie, în schimbul unei plăți”; (Bis.) „a (se) mântui”
(să) va răscumpăra: *ind. viit.I. 3.sg. 1,27*
au răscumpărat: *ind. pf.c. 3.sg. 29,22; 44,23; 63,9*
am răscumpărat: *ind. pf.c. 1.sg. 43,1; 44,22*
răscum părat-au: *ind. pf.c. 3.sg. 48,20; 52,9*
răscum păra: *inf. prez. fără a 50,2*
sânt răscum părați: *pasiv ind. prez. 3.pl. 51,11*
(vă) veți răscum păra: *ind. viit.I. 2.pl. 52,3*

RĂSCUMPĂRARE: s.f.

răscum părarea: *sg. ac. rezum. cap.52; rezum. cap.61*
răscum părării: *sg. ac. 63,4*

RĂSCUMPĂRAT, -Ă: adj./s.

(cei) răscum părați: *s.m. pl. nom. 35,10*
răscum părați: *adj. m. pl. nom. 62,12*

RĂSCUMPĂRĂTOR, -TOARE: s.m./f. (Bis.) „mântuitor”

răscum părătorul: *s.m. sg. nom. 41,14; 43,14; 44,6, 24; 47,4; 48,17; 49,7, 26; 54,5, 8; 60,16*
răscum părătoriu/Răscum părătoriu: *s.m. sg. nom. rezum. cap.48; 59,20*

(a) RĂSIPI: v. IV; vezi **(a) RISIPI**

RĂSIPIRE: s.f.; vezi **RĂSIPIRE**

RĂSIPIT, -Ă: s.m./f.; vezi **RĂSIPIT, -Ă**

(a) RĂSPĂTI: v. IV

răsplătind: *gerunziu 16,5*
au răsplătî: *ind. pf.c. 3.sg. 63,7*
voiu răsplăti: *ind. viit.I. 1.sg. 65,6*
răsplătește: *ind. prez. 3.sg. 66,6*
a răsplăti: *inf. prez. 66,15*

RĂSPĂTIRE: s.f.

răsplătî: *pl. ac. 1,23*

răsplătîrea: *sg. nom./ac. 3,11; rezum. cap.40; rezum. cap.66*
răsplătîrii: *sg. gen. 34,8; 35,4*
răsplătîre: *sg. nom./ac. rezum. cap.58; 59,18; 66,6*

(a se) RĂSPUNDE: v. III

răspunde-va: *ind. viit.I. 3.sg. 3,7*
au răspuns: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 3,9; 21,9; 36,21; 59,12*
vor răspunde: *ind. viit.I. 3.pl. 13,22; 14,10*
(să) va răspunde: *ind. viit.I. impers. 14,32*
va răspunde: *ind. viit.I. 3.sg. 29,11, 12; 30,19; 38,15*
vei răspunde: *ind. viit.I. 2.sg. 36,7*
(nu) răspundeți: *imperativ prohib. 2.pl. 36,21*
răspunde: *imperativ 2.sg. 38,14*
să răspundă: *conj. prez. 3.sg. 41,28*
ați răspuns: *ind. pf.c. 2.pl. 65,12*
să răspunză: *conj. prez. 3.sg. 66,4*

(a) RĂSTURNA: v. I

au răsturnat: *ind. pf.c. 3.sg. 37,12*

(a se) RĂSUNA: v. I

va răsuna: *ind. viit.I. 3.sg. 5,30; 16,11*
răsuna-vor: *ind. viit.I. 3.pl. 17,13*
(să) va răsuna: *ind. viit.I. impers. 27,13*
răsunați: *imperativ 2.pl. 44,23*

RĂSUNARE: s.f.

răsunarea: *sg. ac. 18,3*

RĂȘINĂ: s.f.

rășină: *sg. ac. 34,9*

(a) RĂTĂCI: v. IV

rătăcesc: *ind. prez. 3.pl. 16,3; 29,24*
rătăcit-au: *ind. pf.c. 3.pl. 16,8; 28,7*
a rătăci: *inf. prez. 19,14; 63,17*
rătăcește: *ind. prez. 3.sg. 19,14*
rătăcind: *gerunziu 28,1; 57,17*
au rătăcit: *ind. pf.c. 3.pl. 28,7; 47,15*
să rătăcească: *conj. prez. 3.pl. 35,8*
am rătăcit: *ind. pf.c. 1.pl. 53,6*

RĂTĂCIRE: s.f.

rătăcirea: *sg. nom. 26,3*
rătăcirii: *sg. gen. 30,28*
rătăcirilor: *pl. dat. adn. 45,16*

RĂTĂCIT, -Ă: s.m./f.

[cei] rătăciți: *s.m. pl. ac. 58,7*

RĂTEZ: s.n. „drug pentru zăvorâtul ușii”; „zăvor”; „lanț”; (aici) „ceea ce este zăvorât; înlănțuit”

rătezele: *pl. nom. 15,5*

RĂU, REA: adj./s./adv.

rău: *s.n. sg. ac. 3,11; 5,20; 41,23; 56,2; 59,7, 15; 65,12; 66,4*
răul: *s.n. sg. nom./ac. 5,20; 7,15, 16; 31,2; 33,15; 47,11*
(celor) răi: *s.m. pl. gen. 14,20; 31,2; rezum. cap.66*
(cei) răi: *s.m. pl. nom. rezum. cap.42*
(ceale) reale: *s.n. pl. nom. 3,9*
reale: *s.n. pl. ac. rezum. cap.59*
rău (foarte): *adv. 17,11*
rău: *adv. 23,5*
reale: *adj. n. pl. nom. 32,7*
rea: *adj. f. sg. nom. 35,9*

RĂUTATE: s.f.; var. (Înv.) **RĂOTATE**

răotăți: *pl. ac. rezum. cap.1; rezum. cap.2*
răutatea: *sg. nom./ac. 1,16; 7,5; 10,25; 24,20; 26,21; 40,2; 47,10; 57,17; 59,15*
răotățile: *pl. nom./ac. rezum. cap.8; 13,11; rezum. cap.59*
răotății: *sg. gen. 57,1*

RĂZBOI: s.n.
războiu: *sg. ac./gen. rezum. cap.2; 2,4; 3,25; 21,15; 22,2; 27,4; 28,6; 42,25*
războiului: *sg. gen. 13,4*
războaie: *pl. ac. 30,32*

RĂZBOITOR, -TOARE: adj.
răzbitoare: *n. pl. gen., în sintagma împreună răzbitoare „care se luptă unul cu celălalt” (cf. ÎMPREUNĂ) 37,26*

(a) RÂNCHEZA: v. I
rânțează: *imperativ 2.sg. 10,30*
vor rânțeza: *ind. viit.I. 3.pl. 24,14*
rânchiiază: *imperativ 2.sg. 5,4,1*

RÂND: s.n.
rândul: *sg. ac., în loc. prep. după rândul 5,17*
rând: *sg. ac., în loc. adv. pre rând 28,25; 54,11*

(a se) RÂNDUI: v. IV
să rânduiești: *conj. prez. 2.pl. 3,7*
va rânduie: *ind. viit.I. 3.sg. 10,28*
(să) rânduiaște: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.22*
rânduiești: *ind. prez. 2.sg. 36,5*
rânduiaște: *imperativ 2.sg. 38,1*
am rânduie: *ind. pf.c. 1.sg. 44,7; 62,6*
rânduiaște(-să): *ind. rpez. 3.sg. rezum. cap.49*

RÂNDUIALĂ: s.f.
rânduiala: *sg. ac. 44,7*

RÂNDUNICĂ: s.f.; var. **RÂNDUNEA**
rândunea: *sg. ac. 38,14*

RÂPĂ: s.f.
răpele: *pl. ac. 8,7*

RĂU: s.n.
răurilor: *pl. gen. 7,18; 33,21*
rău: *sg. ac. 7,20; 11,15; 19,8*
răului: *sg. gen. 8,7; 19,7; 23,3; 27,12*
răul: *sg. nom./ac. 18,1; 19,5; 23,10; 45,7; 48,18; 59,19; 66,12*
răurile: *pl. nom./ac. 18,2,7; 19,6; 42,15; 43,2; 44,27; 47,2; 50,2*
răuri: *pl. ac. 19,7; 41,18; 43,19,20*

(a) RĂURA: v. I „a curge”; aici prima atestare a cuvântului; cf. DLR, în *Lesicon romanesco-latinesco-unguresco-nemțesc*, Buda, 1825.
răurați: *imperativ 2.pl. 45,8*

RĂVNĂ: s.f. (Înv.) „invidie”; „gelozie”; „dușmănie”; „zel”, „ardoare”
răvna: *sg. nom./ac. 9,7; 11,13; 37,32; 42,13; 63,15*
răvni: *sg. gen. 59,17*

(a) RĂVNI: v. IV; var. (Înv. și reg.) **(a) RĂVNI**
va răvni: *ind. viit.I. 3.sg. 11,13*
răvnesc: *ind. prez. 3.pl. 26,11*

REPAUS: s.n.; var. (Înv. și pop.) **RĂPAUS**
răpausului: *sg. gen. 38,11*

REPEJUNE: s.f. „pantă abruptă”, „povâr niș”; „apă curgătoare”; „puhoi de apă”
răpejunile: *pl. nom./ac. 7,19; 34,9*
răpejunea: *sg. ac. 15,7; 27,12*
răpejunea: *sg. ac. 30,28,33; 66,12*
răpejuni: *pl. nom./ac. 35,6; 57,5*
răpejun: *pl. ac. 43,16*
răpejun: *sg. gen. 57,6*

(a se) REZEMA: v. I; var. **(a se) RĂZIMA**
(să) va răzima: *ind. viit.I. 3.sg. 10,20; 36,6*
(v-)ați răzimat: *ind. pf.c. 2.pl. 30,12*

REZEMAT, -Ă: adj.; var. **RĂZIMAT, -Ă**
răzimați: *m. pl. nom. 10,20*

(a se) RIDICA: v. I; var. (Înv. și pop.) **(a se) RĂDICA**
(să/Să) va rădica: *ind. viit.I. 3.sg. 2,2,17; 18,3; 52,13*
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg. 2,4; 5,26; 10,24,26; 11,15; 22,17; 40,11*
a rădica: *inf. prez. rezum. cap.5*
(s-)ar rădica: *cond. prez. 3.sg. 10,15*
rădicați: *imperativ 2.pl. 13,2; 40,26; 51,6; 62,10*
să (se) rădice: *conj. prez. 3.pl. 19,2*
vor rădica: *ind. viit.I. 3.pl. 24,14; 61,4*
(Mă) voi rădica: *ind. viit.I. 1.sg. 33,10*
rădică: *imperativ 2.sg. 37,4; 49,18; 50,4; 60,4*
ai rădicat: *ind. pf.c. 2.sg. 37,23*
rădice(-să): *conj. prez. fără să 3.pl. 42,11*
rădică: *ind. prez. 3.pl. 45,20*
voiu rădica: *ind. viit.I. 1.sg. 49,22*
rădică(-te): *imperativ 2.sg. 51,17*
rădicat-au: *ind. pf.c. 3.pl. 52,8*
au rădicat: *ind. pf.c. 3.sg. 63,9*
va rădica: *ind. viit.I. 3.sg. 9,11; 11,12*
rădică: *ind. prez. 3.sg. 10,15*

RIDICARE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **RĂDICARE**
rădicarea: *sg. ac. rezum. cap.11*

RIDICAT, -Ă: var. (Înv. și pop.) **RĂDICAT, -Ă**
rădicați: *m. pl. ac. 2,13*
rădicate: *n. pl. ac. 2,14*
rădicat: *n. sg. ac. 6,1; 30,25; 57,7*

(a se) RISIPI: v. IV; var. (Înv. și rar) **(a se) RĂSIPI**
răsipesc: *ind. prez. 3.pl. 3,12*
răsiپی-voiu: *ind. viit.I. 1.sg. 5,5; 42,14*
(să) va răsiپی: *ind. viit.I. 3.sg. 8,10; 24,3*
va răsiپی: *ind. viit.I. 3.sg. 9,14; 24,1; 28,17,25; 41,16*
(să) vor răsiپی: *ind. viit.I. 3.pl. 10,34*
au răsiپی: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 13,19; 37,11*
(s-)au răsiپی: *ind. viit.I. 3.sg./pl. 15,1; 33,3*
voiu răsiپی: *ind. viit.I. 1.sg. 19,3*
răsiپی-au: *ind. pf.c. 3.pl. 24,5*
vei răsiپی: *ind. viit.I. 2.sg. 30,22*
răsiپی(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl. 33,8*
vor răsiپی: *ind. viit.I. 3.pl. 34,13*
răsiپیndu: *gerunziu 49,17*
(nu) răsiپی: *imperativ prohib. 2.sg. 65,8*

RISIPIRE: s.f.; var. (Înv. și rar) **RĂSIPIRE**
răsiپیre: *sg. ac. 24,3*
răsiپیrea: *sg. nom. rezum. cap.46*

RISIPIȚ, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și rar) **RĂSIPIȚ, -Ă**
(cei) răsiپیți: *s.m. pl. ac. 11,12; 56,8*
răsiپیte: *adj. f. pl. ac. 49,8; 61,4*

(a) ROADE: v. III
va roade: *ind. viit.I. 3.sg. 51,8*

ROATĂ: s.f.
roțile: *pl. nom. 5,28*
roata: *sg. nom. 28,27,28*

ROB, ROABĂ: s.m./f.
rob: *s.m. sg. nom. 5,13*
robilor: *pl. gen. rezum. cap.47*
roabă: *sg. voc. 52,2*

(a) ROBI: v. IV
ai robit: *ind. pf.c. 2.sg. 14,3*

ROBIE: s.f.
robia: *sg. nom./ac. rezum. cap.14; 20,4; 49,25*

robie: *sg. ac.* 14,3; 23,13; 46,2
robia: *sg. nom. rezum. cap.* 20; 45,13

ROBIT, -Ă: *s.m./f.*
[cea] robită: *s.f. sg. nom.* 49,21
(celor) robiți: *s.m. pl. dat.* 61,1

ROD: *s.n.*; var. **ROADĂ:** *s.f.*
roada: *s.f. sg. ac.* 3,10; 10,12; 57,19; 61,11
rodul: *s.n. sg. nom./ac.* 4,2; 27,9; 37,30
rodurile: *s.n. pl. nom./ac.* 17,6; 65,21
roadele: *s.f. pl. nom.* 23,3
roadelor: *s.f. pl. gen.* 30,23
rod: *sg. ac.* 37,31

(a) RODI: *v. IV*
rodești *ind. prez. 2.sg.* 45,100K

RODIRE: *s.f.*
rodiri: *pl. ac.* 5,17
rodirea: *sg. ac. rezum. cap.* 66

RODITOR, -TOARE: *adj.*
roditoare: *f. sg. ac.* 32,12

(a se) ROȘI: *v. IV*
(să) va roși: *ind. viit.I. 3.sg.* 29,22

ROȘU, ROȘIE: *adj.*
roșii: *n. pl. nom.* 1,18
roșie: *f. sg. nom.* 63,2

ROUĂ: *s.f.*
roao: *sg. ac.* 18,4
rooa: *sg. nom.* 26,19

RUDĂ: *s.f.*
ruda: *sg. nom./ac.* 14,22; 44,3; 48,19

(a se) RUGA: *v. I*
(să) roagă: *ind. prez. 3.sg./pl. rezum. cap.* 16; 44,17; 45,20
să (se) roage: *conj. prez. 3.sg.* 16,12; rezum. cap. 37
rogu(-mă): *ind. rpez. 1.sg.* 38,3
vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,10
(s-/S-)au rugat: *ind. pf.c. 3.sg.* 37,15; 38,2; 53,12
ai rugat: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,21
(să) ruga: *ind. imp. 3.sg.* 37,38
(să) vor ruga: *ind. viit.I. 3.pl.* 45,14
(te-)ai rugat: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,10
rugându(-să): *gerunziu rezum. cap.* 64

RUGĂCIUNE: *s.f.*
rugăciunea: *sg. ac.* 1,15; 38,5
rugăciune: *sg. ac.* 37,4
rugăciunî: *sg. gen., în sintagma casa rugăciunii rezum. cap.* 56; 56,7
rugăciune: *sg. ac., în sintagma casa cea de rugăciune* 56,7

(a se) RUPE: *v. III*; var. (Înv. și reg.) **(a se) RUMPE**
(să) va rumpe: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,27; 19,3; 51,6
rupând: *gerunziu* 28,2
(să) vor rumpe: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,20; 50,9
rumpe: *imperativ 2.sg.* 58,6
ai rumpe: *cond. prez. 2.sg.* 64,1

RUPT, -Ă: *adj.*
rupt: *n. sg. ac.* 36,6

RUPTURĂ: *s.f.*
ruptură: *sg. ac.* 30,13

(a se) RUȘINA: *v. I*
(să) vor rușina: *ind. viit.I. 3.pl.* 1,29; 20,5; 41,11; 44,11; 45,25; 49,23; 66,5
(vă) veți rușina: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,29; 45,17; 65,14
rușinează(-te): *imperativ 2.sg.* 23,4
(să) va rușina: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,23; 29,22
să (se) rușineaze: *conj. prez. 3.pl.* 26,11; 44,9
(s-)au rușinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 30,5; 45,16
(vă) rușinați: *imperativ 2.pl.* 32,11; 46,8
rușinează(-să): *ind. prez. 3.pl.* 42,17
(M-)am rușinat: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,7
(Mă) voi rușina: *ind. viit.I. 1.sg.* 50,7
(te) vei rușina: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,4

RUȘINARE: *s.f.*
rușinare: *sg. ac.* 30,3, 5

RUȘINE: *s.f.*
rușine: *sg. nom./ac.* 42,16, 17; 45,16; 54,4
rușinea: *sg. ac.* 47,2; 61,7
rușine: *sg. ac., în loc. adj. fără rușine* 56,11

S

SABIE: *s.f.*
sabia: *sg. nom./ac.* 1,20; 27,1; 37,38; 65,12
sabile: *pl. ac.* 2,4
sabie: *sg. ac.* 2,4; 3,25; 13,15; 14,19; 22,2; 31,8; 37,7; 49,2; 56,1
sabiilor: *pl. gen.* 21,15
sabii: *sg. gen.* 21,15; 31,8; 41,2
sabiia: *sg. nom.* 31,8; 34,5, 6; 51,19

SAC: *s.m. (Înv.)* „îmbrăcăminte făcută din sac (pânză de fuior de călți sau de buci din care se fac sacii) care se purta în semn de doliu sau de pocăință ori de către cei săraci”
sac: *sg. ac.* 15,3; 22,12; 37,1; 50,3; 58,5
sacul: *sg. ac.* 20,2
saci: *pl. ac.* 37,2

SAD: *s.n. (Înv. și reg.)* „răsad”
sad: *sg. ac.* 17,10

SAFIR: *s.m.*
safiri: *pl. ac.* 54,11

SALCIE: *s.f.*; var. (Înv. și pop.) **SALCE**
sălcilor: *pl. gen.* 15,7
sălcile: *pl. ac.* 44,4

SARCINĂ: *s.f.* „greutate”; „povară”
sarcina: *sg. nom./ac.* 10,27; 14,25; 30,6; 58,6

SAȚ: *s.n.*; var. (Înv. și pop.) **SAȚIU**
sațiu: *sg. ac.* 55,2; 66,24
sațiul: *sg. ac.* 56,11

SĂCULEȚ: *s.m.*
săculețu: *sg. ac.* 46,6

(a) SĂDI: *v. IV*
au sădit: *ind. pf.c. 3.sg.* 5,2
vei sădi: *ind. viit.I. 2.sg.* 17,10
sădiți: *imperativ 2.pl.* 37,30
sădit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,14
să sădești *conj. prez. 2.sg.* 51,16
vor sădi *ind. viit.I. 3.pl.* 65,21, 22

SĂDIRE: *s.f.*
sădirii: *sg. gen.* 17,11; 60,21
sădiria: *sg. ac.* 61,3

SĂDIT, -Ă: adj.
sădit: *n. sg. nom.* 40,24

SĂGEATĂ: s.f.
săgețile: *pl. nom.* 5,28
săgeți: *pl. ac.* 7,24; 13,18
săgeata: *sg. ac.* 37,33; 66,19
săgeată: *sg. ac.* 49,2

SĂGETĂTOR: s.m.
săgetătorilor: *s.m. pl. gen.* 21,17

SĂLBATIC, -Ă: adj.; var. **SĂLBATEC, -Ă**
sălbateci: *m. pl. ac./gen.* 5,2, 4; 32,14
sălbatec: *m. sg. nom.* 17,11

(a) SĂLTA: v. I „a fi cuprins de o mare bucurie”, „a (se) bucura”;
(Rare) „a dansa”, „a dănuți”
săltează: *imperativ 2.sg.* 12,6
vor sălta: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,21; 16,10
va sălta: *ind. viit.I. 3.sg.* 61,10
veți sălta: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,18
voiu sălta: *ind. viit.I. 1.sg.* 65,19
săltați: *imperativ 2.pl.* 66,10

SĂLTARE: s.f. (Fig.; înv.) „bucurie foarte mare”, „trăire intensă”
săltarea: *sg. ac.* 65,14
săltare: *sg. ac.* 65,18

SĂMÂNȚĂ: s.f.
sămânță: *sg. nom./ac.* 1,9; 5,10; 6,13; 27,6; 65,9
sămânța: *sg. nom./ac.* 14,20, 29; 17,11; 23,3; 41,8; 43,5; 44,3;
45,26; 48,19; 53,10; 54,3; 55,10; 57,4; 61,9, 11; 65,23; 66,22
sămînții: *sg. dat.* 30,23
sămânța: *sg. voc., în sintagma sămânța preacurvarului și a curvii* 57,3

SĂNĂTATE: s.f.
sănătatea: *sg. nom.* 58,8
sănătate: *sg. nom.* 1,6

(a se) SĂNĂTOȘI: v. IV; var. **(a se) SĂNĂTOȘA:** v. I (Înv. și reg.)
„a (se) însănătoși”
(să) sănăbșase: *ind. m.m.c.pf. 3.sg.* 39,1

(a se) SĂPA: v. I
(să) va săpa: *ind. viit. I. 3.sg.* 5,6
săpat-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 23,13
au săpat: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,15
am săpat: *ind. pf.c. 1.sg.* 37,25

SĂRAC, -Ă: s.m./f.
săracului: *s.m. sg. gen./dat.* 1,17, 23; 3,14; 25,4
săracilor: *s.m. pl. gen.* 3,15; rezum. cap.10; 14,30; 26,6
săracii: *s.m. pl. nom./ac.* 9,17; 14,30, 32; 49,13
(cei) săraci: *s.m. pl. nom./ac.* 10,2; 11,4; 41,17
(cel) sărac: *s.m. sg. nom./ac.* 32,7; 66,2
(cea) săracă: *s.f. sg. voc.* 51,21
săraca: *adj. f. sg. voc.* 10,30
săract: *adj. m. pl. nom.* 29,19
săracă: *adj. f. sg. nom.* 54,11

SĂRĂCIE: s.f.
sărăcii: *sg. gen.* 48,10

(a) SĂRI: v. IV
va sări: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,6

(a se) SĂTURA: v. I
(să) va sătura: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,20; 53,11
(s-)au săturat: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,16

vei sătura: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,10
să (vă) săturați: *conj. prez. 2.pl.* 66,11

(a se) SĂVÂRȘI: v. IV
(să) va săvârși: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,25
săvârșitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 16,4; 29,20

SĂVÂRȘIRE: s.f.
săvârșirea: *sg. ac.* 28,22

SĂMBĂTĂ: s.f. „ziua de odihnă la mozaici”; reprezintă echivalarea cuvântului *sabat*, „ziua a șaptea a săptămânii, în care orice activitate trebuia întreruptă, după cum însuși Dumnezeu se odihni în această zi, după încheierea actului creației”
sămbăta: *sg. ac.* 1,13; 56,2, 6; rezum. cap.58; 58,13
sămbătă: *sg. ac., în loc. adv. sămbătă din sămbătă* „în fiecare sămbătă” 66,23
simbetele: *pl. ac.* 56,4

SÂN: s.n.
sânul: *sg. ac.* 40,11; 65,6, 7

SÂNGE: s.n.
sângele: *sg. nom./ac.* 1,11; 4,4; 26,21; 33,15; 34,3, 6; 49,26; 63,3
sânge: *sg. ac.* 1,15; 9,5; 15,9; 34,6, 7; 59,3, 7; rezum. cap.63; 66,3

(a se) SÂRGUI: v. IV
sârguiți: *imperativ 2.pl.* 55,1
sirguiaște: *imperativ 2.sg.* 8,3
să (vă) sirguiți: *conj. prez. 2.pl.* 22,4

SÂRGUINȚĂ: s.f.
sârguință: *sg. nom.* 5,26

SCANDAL: s.n.; var. (Înv.) **SCANDALĂ**
scandalii: *sg. gen., în sintagma piatra scandalii* 8,14

SCAUN: s.n.
scaun: *sg. ac.* 6,1
scaunul: *sg. nom./ac.* 9,7; 10,29; 14,13; 16,5; 22,23; 47,1; 66,1
scaunele: *pl. ac.* 14,9; 22,7

(a se) SCĂDEA: v. II
scăzut-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 15,6; 16,4
va scădea: *ind. viit.I. 3.sg.* 19,5; 40,28; 51,6, 14
vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,6; 58,11
(să) vor scădea: *ind. viit.I. 3.pl.* 21,17
au scăzut: *ind. pf.c. 3.sg.* 29,20
scădea-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,30

SCĂDERE: s.f.
scăderea: *sg. ac. rezum. cap.1*
scădeare: *sg. ac.* 8,14

SCĂLDĂTOARE: s.f. „iaz”; „heleșteu”
scăldătoarei: *sg. gen.* 7,3; 22,9, 11; 36,2

(a) SCĂPA: v. I
veți scăpa: *ind. viit.I. 2.pl.* 10,3
să scape: *conj. prez. 3.sg.* 14,31
am scăpat: *ind. pf.c. 1.pl.* 20,6
scăpa: *inf. prez. fără a* 20,6
scăpa: *ind. imp. 3.pl. rezum. cap.30*
vom scăpa: *ind. viit.I. 1.pl.* 30,16
scapă: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.31*

SCÂNTEIE: s.f.
scânteia: *sg. ac.* 1,31

SCHIMB: s.n.
schimburile: *pl. ac.* 3,22

(a) **SCHIMBA**: v. I
vom schimba: *ind. viit.I. 1.pl. 9, 10*
schimbat-au: *ind. pf.c. 3.pl. 24,5*
schimbă: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.40*
vor schimba: *ind. viit.I. 3.pl. 40,31*
schimbe: *conj. prez. fără să 3.pl. 41,1*

SCHIMBARE: s.f.
schimbare: *sg. ac. 55,1*

SCLIPLEALĂ: s.f.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la Vasile Grecu, *Cărți de pictură bisericească bizantină*, Cer năuți, 1936.
sclipeala: *sg. nom. 60,19*

(a se) **SCOATE**: v. III
să scoață: *conj. prez. 3.sg. 5,29; 36,20; 42,22; 43,13*
scoate-veți: *ind. viit.I. 2.pl. 12,3*
voiu scoate: *ind. viit.I. 1.sg. 22,19; 65,9*
să (se) scoată: *conj. prez. 3.sg. 30,14*
scoate: *inf. prez. fără a 36,14*
scoțind: *gerunziu 36,15*
ar fi scos: *cond. pf. 3.sg. 36,20*
au scos: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 37,12; 43,17; 48,21; 63,11, 12, 13*
ai scos: *ind. pf.c. 2.sg. 38,17*
scoate: *ind. prez. 3.sg. 40,26; 43,8; 54,16; 61,11*
va scoate: *ind. viit.I. 3.sg. 42,3*
să scoți: *conj. prez. 2.sg. 42,7*
scoateți: *ind. prez. 3.pl. 46,6*
scoateți: *imperativ 2.pl. 48,20*
sco tea: *ind. imp. 3.sg. 48,21*
am scos: *ind. pf.c. 1.sg. 49,16*
ați scos: *ind. pf.c. 2.pl. 57,4*

(a) **SCORNI**: v. IV
voiu scorni: *ind. viit.I. 1.sg. 13,17*

(a) **SCRĂȘNI**: v. IV; var. (Pop.) (a) **SCĂRȘNI**
va scărșni: *ind. viit.I. 3.sg. 5,29*
scrășnesc: *ind. prez. 3.pl. 8,19*

(a se) **SCRIE**: v. III; var. (Înv. și reg.) (a) **SCRIA** v. I
-i scris: *pasiv ind. prez. 3.sg. 4,3*
a (să) scrii: *inf. rpez. rezum. cap.8*
scrie: *imperativ 2.sg. 8,1; 30,8*
scriind: *gerunziu 10,1*
au scris: *ind. pf.c. 3.pl. 10,1*
va scrii: *ind. viit.I. 3.sg. 10,19*
scrie: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.19*
va scriia: *ind. viit.I. 3.sg. 44,5*
am scris: *ind. pf.c. 1.sg. 49,16*
scris iaste: *pasiv ind. prez. impers. 65,6*

SCRIITOR: s.m. (Înv.) „secretar”; „diac”, „logofăt”
scriitoriul: *sg. nom. 36,3, 22; 37,2*

SCRISOARE: s.f.
scrisoarea: *sg. nom. 38,9*

(a) **SCUIPA**: v. I; var. (Înv. și reg.) (a) **SCUIPI**: v. IV
scuipăia: *ind. imp. 3.pl. 50,6*

(a se) **SCULA**: v. I
(Să/să) va scula: *ind. viit.I. 3.sg. 2,19, 21; 31,2*
(vă) sculați: *ind. prez. 2.pl. 5,11*
(s-)au sculat: *ind. pf.c. 3.pl. 14,9; 37,36*
(să) vor scula: *ind. viit.I. 3.pl. 14,21; 43,17; 49,7; 60,4*
(mă/Mă) voiu scula: *ind. viit.I. 1.sg. 14,22; 33,10*
sculați: *imperativ 2.pl. 21,5*
sculându(-te): *gerunziu 23,12*
a (să) scula: *inf. prez. 24,20*
sculați(-vă): *imperativ 2.pl. 32,9*

scoală(-te): *imperativ 2.sg. 51,9; 52,1; 60,1*
scoală: *imperativ 2.sg. 51,17*
(te) scoală: *imperativ 2.sg. 52,2*
să (se) scoale: *conj. prez. 3.sg. 64,7*

SCUMP, -Ă: adj.
scumpe: *f. pl. ac., în sintagmele pietrele scumpe/pietri scumpe 3,21; rezum. cap.54*
(mai) scump: *m. sg. nom. 13,12*
scumpă: *f. sg. ac. 28,16*

SCURT, -Ă: adj./adv.
scurtă: *adj. f. sg. nom. 28,20*
scurtă: *adj. f. sg. ac., în sintagma apă scurtă 30,20*
scurt: *adv. în loc. adv. întru scurt „în scurt timp” 29,17*

(a se) **SCURTA**: v. I
scurtându(-să): *gerunziu 37,27*
(s-)au scurtat: *ind. pf.c. 3.sg. 50,2*

SCURTARE: s.f.
scurtare: *sg. ac. 10,23*
scurtarea: *sg. ac. 28,22*

SCURTAT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la 1774 (după după M. Gaster, *Chrestomație română (...)*, Vol. II: *Texte (1710 – 1830). Dialectologie, literatură populară, glosar*, Leipzig-București, 1891).
scurtat: *n. sg. nom. 10,22*
scurtată: *f. sg. nom. 59,1*

(a se) **SCUTURA**: v. I
(să) vor scutura: *ind. viit.I. 3.pl. 18,5*
(s-)ar scutura: *cond. prez. 3.pl. 24,13*
scutura: *ind. prez. 3.sg. 33,15*
scutura(-te): *imperativ 2.sg. 52,2*

SCUTURARE: s.f.
scuturarea: *sg. ac. 17,6*

SEAMĂ: s.f.; var. (Pop.) **SAMĂ**
samă: *sg. ac. 5,12*

SEARĂ: s./adv.; var. (Pop.) **SARĂ**
sara: *adv. 5,11; 21,13*
sara: *adv. în loc. adv. de dimineața până sara 38,12, 13*
sara: *s.f. sg. ac., în sintagma în vremea de sara „asupra serii” 17,14*

SEC, SEACĂ: adj.; var. (Înv. și reg.) **SĂC, SACĂ**
săc: *n. sg. nom. 56,3*

(a se) **SECA**: v. I; var. (Înv. și reg.) (a se) **SĂCA**
(să) va săca: *conj. prez. 3.sg. 19,5*
săca-va: *ind. viit.I. 3.sg. 19,7*
am săcat: *ind. pf.c. 1.sg. 37,25*
voiu săca: *ind. viit.I. 1.sg. 44,27*
ai săcat: *ind. pf.c. 2.sg. 51,10*

(a) **SECERA**: v. I; var. (Înv. și reg.) (a) **SĂCERA**
săcerăți: *imperativ 2.pl. 37,30*

SECERĂ: s.f.
seaceri: *pl. ac. 2,4*
seacerile: *pl. ac. 18,5*

SECERIS: s.n.; var. (Înv. și reg.) **SĂCERIS**
săcerișu: *sg. ac. 9,3; 18,5*
săcerișul: *sg. nom./ac. 16,9; 17,11; 23,3*
săcerișului: *sg. gen 18,4*
săcerișele: *pl. nom. 27,11*
secerișu: *sg. ac. 17,5*

SECETĂ: s.f.
seacetă: sg. ac. 27,11

SECURE: s.f.; var. (Pop.) **SĂCURE**
săcurea: sg. nom. 10,15

(a) SEMĂNA: v. I; var. (Pop.) **(a) SĂMĂNA** „a pune sau a arunca semințe în pământ pentru a încolți”
să samine: conj. prez. 3.sg. 28,24
vei sămăna: ind. viit.I. 2.sg. 17,10; 30,23
va sămăna: ind. viit.I. 3.sg. 28,25
sămănați: ind. prez. 2.pl. 32,20
sămănați: imperativ 2.pl. 37,30

SEMĂNĂTOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Pop.) **SĂMĂNĂTOR, -TOARE**
sămănătorului: s.m. sg. dat. 55,10

SEMĂNĂTURĂ: s.f.; var. (Pop.) **SĂMĂNĂTURĂ**
sămănătura: sg. nom. 19,7

SEMINȚIE: s.f.; var. **SĂMINȚIE**
săminții: sg. dat. 1,4; 45,19; 59,21

SEMN: s.n.; var. (Înv. și pop.) **SĂMN**
sămn: sg. nom./ac. rezum. cap.5; 5,26; rezum. cap.7; 7,11, 14; 8,18; 11,12; 13,2; 18,3; 19,20; 20,3; 30,17; 37,30; 38,7, 22; 55,13; 62,10; 66,19
sămnul: sg. ac. 11,10; 33,23; rezum. cap.38; 49,22
seamnele: pl. ac. 44,25

SERAFIM: s.m.
serafimi: pl. nom./ac. 6,2, 6

SETE: s.f.
seate: sg. nom./ac. 5,13; 25,5; 29,8; 32,2; 41,17; 50,2

SETOS, -OASĂ: adj./s.; var. (Reg.) **SETIOS, -OASĂ**
sătosului: s.m. sg. dat. 21,14
(cel) sătos: s.m. sg. nom. 29,8
(celui) sătos: s.m. sg. gen. 32,6
(cea) sătiosă: s.f. sg. nom. 35,7
(cel) sătios: s.n. sg. ac. rezum. cap.44; 44,3
sătios: adj. n. sg. ac. 53,2

SFAT: s.n.
sfatul/Sfatul: sg. nom./ac. 5,19; 19,3; 28,29; 29,15, 23; 31,1; 44,26; 46,10
sfat: sg. nom./ac. 7,5; 8,10; 14,26; 16,3; 19,11; 30,1; 36,5; 40,14; 41,28
sfatului: sg. gen. 11,2; 19,17
sfaturilor: pl. gen. 47,13

(a se) SFĂRĂMA: v. I; var. (Înv.) **(a) SFĂRMA**
(să) va sfărâma: ind. viit.I. 3.sg. 28,28; 30,14
va sfărma: ind. viit.I. 3.sg. 28,28
au sfărmat: ind. pf.c. 3.pl. 37,19
vei sfărâma: ind. viit.I. 2.sg. 41,15
voiu sfărma: ind. viit.I. 1.sg. 45,2
sfărmatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 46,1
(s-)ar fi sfărmat: cond. pf. 3.sg. 48,19
sfărându(-să): gerunziu rezum. cap.49

SFĂRĂMARE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SFĂRMARE**
sfărmarrea: sg. nom. rezum. cap.29; rezum. cap.47; 51,19

SFĂRĂMĂTURĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **SFĂRMITURĂ**
sfărmiturile: pl. ac. 30,14

(a se) SFĂTUI: v. IV
(vă) sfătuiți: ind. prez. 2.pl. 45,21
nesfătuid: gerunziu rezum. cap.30

SFÂNT, -Ă: adj./s.
sfântul: s.m. sg. nom. 1,4; 30,11
sfântul: s.m. sg. nom./ac. 10,17, 20; 12,6; 17,7; 29,19; 30,12, 15; 37,23; 41,14, 16, 20; 43,3, 14, 15; 45,11; 47,4; 48,17; 49,7; 54,5; 55,5; 60,9, 14
sfânt: s.m. sg. nom. 4,3
sfântului: s.m. sg. gen. 5,19; 63,11; 64,10
sfintele: s.n. pl. ac. 16,12
sfinților: s.m. pl. gen. 26,10
(Cel) Sfânt: s.m. sg. nom. 40,25
(Celui) Sfânt: s.m. sg. gen. 52,1
(cel) sfânt: s.n. sg. ac. 57,15
sfânta: s.f. sg. ac. 58,13
sfânt/Sfânt: adj. m./n. sg. nom./ac. 5,16; 6,3; 11,9; 52,10; 15; 62,12; 63,10, 15, 18; 66,20
sfântului: adj. antep. m. sg. gen. 5,24
sfântă: adj. f. sg. nom./ac. 6,13; 35,8; 48,2; 58,13
sfinte: adj. f. pl. ac. 43,28; 62,9
sfânt: adj. m. sg. ac., în sintagma **muntele cel sfânt** 27,13; 56,7; 57,13; 65,11, 25; 66,20

(a se) SFÂRȘI: v. IV
(s-)au sfârșit: ind. pf.c. 3.sg. 16,4; 32,10
sfârșindu(-să): gerunziu 24,13
vei sfârși: ind. viit.I. 2.sg. 33,1; 38,12, 13

SFÂRȘIT: s.n.
sfârșit: sg. nom./ac. 2,7; 9,7; 10,23
sfârșitul: sg. nom./ac. 7,3; 10,22
sfârșit: sg. ac., în loc. adv. **până în sfârșit** „pentru totdeauna”; „pe veci” 1,3,20; 57, 16

SFÂRTICAT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului cf. MDA, unde prima atestare este la Victor Ion Popa, *Velerim și Veler Doamne*. Roman. București, Editura Cultura națională, [f.a.].
sfârticat: n. sg. ac. 18,7

SFETNIC: s.m.
sfetnicii: sg. nom. 1,26
sfetnic: sg. ac. 3,3
Sfetnic: sg. nom., în sintagma **minunat Sfetnic** 9,6
sfetnicii: pl. nom./ac. 19,11; 41,25
sfetnicu: sg. nom. 40,13

SFINȚENIE: s.f.
sfînțenia: sg. ac. 63,18

(a se) SFINȚI: v. IV
(să) va sfînți: ind. viit.I. 3.sg. 5,16
sfînțiți: imperativ 2.pl. 8,13
sfînțind: gerunziu 29,23
vor sfînți: ind. viit.I. 3.pl. 29,23
a sfînți: inf. prez. 42,21
(să) sfînțea: ind. imp. 3.pl. 66,17

SFINȚIRE: s.f.
sfînțire: sg. ac. 8,14
sfînțirii: sg. gen. 60,13; 64,11

SFINȚIT, -Ă: adj./s.
(celor) sfînțiți: s.m. pl. dat. 13,3
sfînțite: adj. f. pl. nom. 23,18
sfînțit: adj. n. sg. gen. 30,29

SILĂ: s.f.
silă: sg. ac. 10,2

(a se) SILI: v. IV „a constrânge”; (Înv.) „a silui”
(să) vor sili: ind. viit.I. 3.pl. 13,16
sileaste: ind. prez. 3.sg. 59,19

SILNIC, -Ă: adj.
silnica: *adj. antep. f. sg. nom.* 9,5
silnic: *n. sg. ac.* 59,19

SILNICIE: s.f.; var. (Înv.) **SĂLNICIE**
sălnicie: *sg. ac.* 38,14

(a) SIMȚI: v. IV
sămțesc: *ind. prez. 1.sg.* 44,19

SINAGOGĂ: s.f.
sinagoga: *sg. nom. rezum. cap.50; rezum. cap.54*

SINGUR, -Ă: adj.
sângur: *m. sg. nom./ac. rezum. cap.2; 37,16; rezum. cap.43; rezum. cap.44; 44,24; rezum. cap.45; rezum. cap.46; rezum. cap.48; 63,3*
sânguri: *m. pl. nom.* 5,8
sângură: *f. sg. nom.* 49,21
singur: *m. sg. nom.* 2,11, 17; 37,20
singuru: *m. sg. nom. rezum. cap.63*

SIRENĂ: s.f.
sirenile: *pl. nom.* 13,22

SIRIAN, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. A. Vallian [= Vaillant], *Vocabular purtăreț rumânesc-franțozesc și franțozesc-rumânesc (...)*, București, 1839.
sirliană: *f. sg. ac.* 36,11

SLAB, -Ă: adj./s.
slabe: *adj. n. pl. ac.* 35,3
(celor) slabi *s.m. pl. dat., în loc. adj. slabi de inimă „fricoși”, „țimizi”* 35,4

SLAVĂ: s.f.
slava: *sg. nom./ac.* 2,10, 19, 21; 4,5; 8,7; 10,3, 12, 16, 18; rezum. cap.11; 13,3; 16,14; 17,3, 4; 20,5; 21,16; 22,24; 24,16; 25,11; 26,10; 30,30; 35,2; rezum. cap.40; 40,5, 6; 42,8; 43,7; 46,13; 48,11; rezum. cap.53; 58,8; 59,19; rezum. cap.60; 60,1, 2, 19; rezum. cap.61; 61,6; rezum. cap.62; 66,12, 18, 19
slavă: *sg. ac.* 4,2; 14,18; 42,12; rezum. cap.60
slavei: *sg. gen./dat.* 22,18, 23; 28,1, 5; 63,14
slava: *sg. gen. (cu a + toată)* 23,9
slavii: *sg. gen.* 28,4; 52,1; 62,3; 63,15

SLĂBĂNOGIT, -Ă: adj.
slăbănogite: *f. pl. ac.* 35,3

(a se) SLĂBI: v. IV
e slăbind: *ind. prez. perifr. 3.sg. [Neob.], cf. lat. est deficiens* 5,27
(să) vor slăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 3,7
slăbi: *inf. prez. fără a* 14,27
au slăbit: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,4
slăbit-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 24,4, 7
vor slăbi: *ind. viit.I. 3.pl.* 40,31
va slăbi: *ind. viit.I. 3.sg.* 44,12
slăbit-ai: *ind. pf.c. 2.sg.* 47,13

SLĂBICIUNE: s.f.
slăbiciune: *sg. nom./ac.* 8,22; 53,10
slăbiciunea: *sg. nom./ac. rezum. cap.40; 53,3*
slăbiciunile: *pl. ac.* 53,4

(a se) SLĂVI: v. IV
va fi slăvit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 11,10; 13,19; 24,23
(să) va slăvi: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,14; 44,23
slăviți: *imperativ 2.pl.* 24,15
(Te)-ai slăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 26,15
slăveaște: *ind. prez. 3.sg.* 29,13
slăvi(-)va: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,20
ai slăvit: *ind. pf.c. 2.sg.* 43,23
va fi slăvită: *pasiv ind. viit.I. 3.sg. rezum. cap.49*

(Mă) voiu slăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,3
am fost slăvit: *pasiv ind. pf.c. 1.sg.* 49,5
vei slăvi: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,13
voiu slăvi: *ind. viit.I. 1.sg.* 60,7
au slăvit: *ind. pf.c. 3.pl.* 60,9
a slăvi: *inf. prez.* 60,21

SLĂVIT, -Ă: adj./s.
slăviți *s.m. pl. nom.* 5,14
(cei) slăviți *s.m. pl. ac.* 45,2
slăvit: *adj. m. sg. nom.* 43,4
slăvită: *f. sg. ac.* 58,13

SLOBOZENIE: s.f.
slobozenie: *sg. ac., în sintagma carte de slobozenie „act de divorț”* 50,1
slobozenia: *sg. ac.* 63,7, 9

(a se) SLOBOZI: v. IV
(să) vor slobozi: *ind. viit.I. 3.pl.* 6,11
(să) va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 22,14; 27,10; 45,13
(s-)au slobozit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,14
slobozitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 33,23
vor fi sloboziți *pasiv ind. viit.I. 3.pl.* 35,9
va slobozi: *ind. viit.I. 3.sg.* 36,15; 58,11
(te) slobozi: *inf. prez. fără a* 37,11
slobozându(-să): *gerunziu rezum. cap.38*
voiu slobozi: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,6
am slobozit: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,1
slobozi: *imperativ 2.sg.* 58,6
veți slobozi: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,15

SLOBOZIRE: s.f.
slobozirea: *sg. nom./ac. rezum. cap.9; rezum. cap.33; rezum. cap.38; rezum. cap.45; 61,1*

SLOBOZIT, -Ă: adj.
slobozite: *f. pl. gen.* 28,2

SLOVĂ: s.f.
slovele: *pl. ac.* 29,11, 12

SLUGĂ: s.f.
sluji *pl. ac.* 14,2
slujit *sg. gen., în sintagma anii slujii „anul socotit foarte exact, așa cum îl socotește, de pildă, mercenarul, care pretinde plata și pentru ultimul ceas” (cf. Anania 2001, p.907)* 16,14
sluga: *sg. nom./ac.* 20,3; 22,20; 24,2; 37,35; 41,9; 42,1, 19; 43,10; 44,21; 45,4; 48,20; 49,3, 7; 52,13; 53,11
slugile: *pl. nom./ac.* 36,9; 37,5; 65,9, 13, 14, 15
slujile: *pl. ac.* 63,17; 65,8
slugilor: *pl. gen.* 37,24; rezum. cap.42; 54,17
sluga: *sg. voc., în sintagma sluga Mea* 41,8; 44,1, 2
slugii: *sg. gen.* 44,26; 50,10
slugă: *sg. nom./ac.* 49,5, 6
slugi: *pl. ac.* 56,6
slujilor: *pl. dat. rezum. cap.65*
slujilor: *pl. gen.* 66,14

SLUJBĂ: s.f.
slujba: *sg. nom./ac.* 22,19; rezum. cap.61

(a) SLUJI: v. IV
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,23
slujesc: *ind. prez. 3.pl. rezum. cap.22*
a sluji *inf. prez.* 43,23, 24
vor sluji: *ind. viit.I. 3.pl.* 60,10
va sluji: *ind. viit.I. 3.sg.* 60,12

SLUJITOR, -TOARE: s.m./f.
slujitorului: *sg. gen.* 21,16
slujitorilor: *sg. gen. rezum. cap.61*
slujitori: *pl. nom.* 61,6

SLUJNICĂ: s.f.
slujnice: *pl. ac.* 14,2
slujnica: *sg. ac.* 24,2

SMERENIE: s.f.
smerenie: *sg. ac.* 32,19

(a se) **SMERI:** v. IV; var. (Înv.) (a se) **ZMERI**
(să) vor smeri: *ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.2; 10,33; 25,12; rezum. cap.57*
(s-)au smerit: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 2,9, 11*
(să) va smeri: *ind. viit.I. 3.sg. 2,12, 17; rezum. cap.16; 32,19; 40,4*
a (să) smeri: *inf. prez. rezum. cap.10*
voiu smeri: *ind. viit.I. 1.sg. 13,11; 45,2*
vei smeri: *ind. viit.I. 2.sg. 25,5*
va smeri: *ind. viit.I. 3.sg. 25,11; 26,5*
smeri(-)va: *ind. viit.I. 3.sg. 26,5*
smeri(-)te-vei: *ind. viit.I. 2.sg. 29,4*
au smerit: *ind. pf.c. 3.pl. 51,23; 60,14*
ai fost smerit: *pasiv ind. pf.c. 2.sg. 57,9*
smerit-am: *ind. pf.c. 1.pl. 58,3*
(să) va zmeri: *ind. viit.I. 3.sg. 5,15*

SMERIN, -Ă: s.m./f.; var. **SMEARIN, -Ă**
(celor) smearini: *s.m. pl. gen.* 57,15

SMERIRE: s.f.
smerirea: *sg. nom./ac. rezum. cap.5; rezum. cap.26; rezum. cap.47; rezum. cap.51; rezum. cap.52*

SMERIT, -Ă: adj./s.
(celor) smeriți: *s.m. pl. dat.* 10,2
smerit: *m./n. sg. ac.* 53,4; 57,15

SMINTEALĂ: s.f.
smintealit: *sg. gen., însintagma piatra smintealii* 8,14
smintealele: *pl. ac.* 57,14

(a se) **SMINTI:** v. IV
(să) vor sminti: *ind. viit.I. 3.pl. 8,15*
sminti(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl. 19,9*
(să) va sminti: *ind. viit.I. 3.sg. 24,23*

SMOCHIN: s.m.; var. (Înv.) **ZMOCHIN**
smochinul: *sg. ac.* 36,16
zmochin: *sg. ac.* 34,4

SMOCHINĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **ZMOCHINĂ**
zmochine: *pl. ac.* 38,21

(a se) **SMULGE:** v. III; var. (a se) **ZMULGE**
să zmulgem: *conj. prez. 1.pl. 7,6*
(s-)au zmulit: *ind. pf.c. 3.sg. 38,12*

SMULGERE: s.f.; var. **ZMULGERE**
zmulgerea: *sg. ac.* 37,26

SMULS, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **SMULT, -Ă;** (Înv.) **ZMULT, -Ă**
smult: *adj. n. sg. ac.* 18,2
(cei) smulși: *s.m. pl. ac.* 28,9
zmult: *adj. n. sg. ac.* 18,7

SOARELE: s.m.
soarele: *sg. nom.* 13,10; 24,23; 38,8; 49,10; 60,19, 20
soarelui: *sg. gen.* 19,18; 30,26; 41,25; 45,6
soare: *sg. ac.* 38,8

SOARTĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) **SOARTE**
soartea: *sg. nom.* 17,14; 57,6
soarte: *sg. ac.* 34,17

SOBOR: s.n.; var. (Înv.) **SĂBOR**
săbor: *sg. ac.* 16,3

(a se) **SOCOTI:** v. IV
(s-/S-)au socotit: *ind. pf.c. 3.sg. 2,22; 53,12*
socotiți: *ind. prez. 2.pl. 5,12*
va socoti: *ind. viit.I. 3.sg. 10,7*
am socotit: *ind. pf.c. 1.sg. 14,24; 53,3, 4*
voiu socoti: *ind. viit.I. 1.sg. 18,4*
socoteaște: *imperativ 2.sg. 21,5*
(să) va socoti: *ind. viit.I. 3.sg. 29,17; 32,15*
au socotit: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 33,8; 40,15*
sânt socotite: *pasiv ind. prez. 3.pl. 40,17*
socotesc: *ind. prez. 3.pl. 44,19*
socotea: *ind. imp. 3.pl. 47,13*
ai socotit: *ind. pf.c. 2.sg. 57,11*
(să) socotea: *ind. imp. 3.pl. 66,17*

SODOMLEAN: s.m.
sodomleanilor: *pl. gen.* 1,10

SOL: s.m.
solilor: *pl. gen./dat.* 14,32; 37,14; rezum. cap.39; 44,26
soli: *pl. ac.* 18,2; 37,9
solii: *pl. nom./ac.* 30,4; 42,19; 57,9

SOMN: s.n.
somnia: *sg. gen.* 51,22

(a) **SORBI:** v. IV
sorbind: *gerunziu* 14,29
sorbiți au fost: *pasiv ind. pf.c. 3.pl. 28,7*
sorbea: *ind. imp. 3.pl. 49,19*

SOT: s.m. (Înv. și pop.) „tovarăș”
soți: *pl. nom.* 1,23

SOTIRE: s.f. „întovărășire”; „tovărășie”
soțire: *sg. ac.* 14,20

SPAIMĂ: s.f.
spaima: *sg. nom.* 8,13
spaimă: *sg. ac.* 19,17; 54,14

(a se) **SPARGE:** v. III
(să) va sparge: *ind. viit.I. 3.sg. 24,19*
au spart: *ind. pf.c. 3.pl. 59,5*

SPARGERE: s.f.
spargere: *sg. ac.* 24,19

SPATE: s.n.
spatele: *sg. ac.* 45,1

(a se) **SPĂIMĂNTA:** v. I
(nici vă) spăimântați: *imperativ prohib. 2.pl. 8,12*
(să) va spăimânta: *ind. viit.I. 3.sg. 19,17; 30,31; 31,4*
(să) vor spăimânta: *ind. viit.I. 3.pl. 31,9; 44,11*

(a se) **SPĂLA:** v. I
spălați(-vă): *imperativ 2.pl. 1,16*
spălându(-)(să): *gerunziu rezum. cap.4*
va spăla: *ind. viit.I. 3.sg. 4,4*

(a) **SPĂNZURA:** v. I
spânzură: *ind. prez. 3.sg./pl. 3,21; 22,25*
vor spânzura: *ind. viit.I. 3.pl. 22,24*
au spânzurat: *ind. pf.c. 3.sg. 40,12*

SPELCĂ: s.f.; var. (Reg.) **SPILCĂ** (aici) „obiect de podoabă, broșă”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
spilcele: *pl. ac.* 3,18

(a) **SPERIA:** v. I
să sparie: conj. prez. 3.sg. 17,2

SPIC: s.n.
spice: sg. ac. 17,5

SPIN: s.m.; var. (Înv. și reg.) **SPINE**
spinî: pl. nom./ac. 5,6; 7,23, 24; 32,13; 34,13
spinilor: pl. gen. 7,25
spinul: sg. ac. 9,18; 41,19
spinele: sg. nom. 10,17
spin: sg. ac. 27,4
spini: pl. nom. 33,12

SPOR: s.n.
sporiul: sg. ac. rezum. cap.55

(a) **SPORI:** v. IV
va spori: ind. viit.I. 3.sg. 55,11

SPORIT, -Ă: adj.
(mai) sporită: f. sg. nom. rezum. cap.54

SPORNIC, -Ă: s.
spornice: s.n. pl. nom. rezum. cap.65

SPRIJIN: s.n.; var. **SPRIJINĂ** s.f.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
sprijină: s.f. sg. ac. rezum. cap.4

(a) **SPRIJINI:** v. IV
sprijini: inf. prez. fără a 50,4
vor sprijini: ind. viit.I. 3.pl. 51,5
să sprijinească: conj. prez. 3.sg. 51,18

(a) **SPUNE:** v. III
spuind: gerunziu rezum. cap.8
spuneți: ind. prez. 2.pl. 16,7
spuile: conj. prez. fără să 3.pl. 19,12
spuneți: imperativ 2.pl. 36,4
au spus: ind. pf. c. 3.pl. 36,22
spune: imperativ 2.sg. 43,26
am spus: ind. pf.c. 1.sg. 48,5
va spune: ind. viit.I. 3.sg. 53,8

(a) **SPURCA:** v. I
vei spurca: ind. viit.I. 2.sg. 30,22
am spurcat: ind. pf.c. 1.sg. 43,28
spurcat-am: ind. pf.c. 1.sg. 47,6

SPURCAT, -Ă: adj.
spurcat: m. pl. dat. 1,4

(a se) **STA:** v. I
stă: ind. prez. 3.sg. 3,13; 11,10; 54,17
sta: ind. imp. 3.pl. 6,2; 44,14
va sta: ind. viit.I. 3.sg. 6,13; 7,7; 17,14; 28,18, 21; 32,8; 46,7, 10; 47,3; 66,22
să (să) stea: conj. prez. impers. 10,32
stând: gerunziu 21,8
a sta: inf. prez. rezum. cap. 22; 36,5; 66,22
vor sta: ind. viit.I. 3.pl. 27,9; 48,13; 61,5
au stătut: ind. pf.c. 3.sg. 36,2, 13; 59,14
sta-vor: ind. viit.I. 3.pl. 44,11
stăi: imperativ 2.sg. 47,12
steale: conj. prez. fără să 3.pl. 47,13
să stăm: conj. rpez. 1.pl. 50,8

STARE: s.f.
stare: sg. ac. rezum. cap.1; 42,5
starea: sg. ac. 22,19

STAT: s.n. (Înv. și pop.) „statură”
statul: sg. nom. 10,33

STAUL: s.n.
staule: pl. ac. 65,10

STĂPÂN, -Ă: s.m./f.
stăpânul: s.m. sg. nom./ac. 1,3; 24,2
stăpânilor: pl. gen. 49,7
stăpâna: sg. nom. 24,2

(a) **STĂPÂNI:** v. IV
vor stăpâni: ind. viit.I. 3.pl. 3,4; 34,17; 61,7
stăpânitu(-)au: ind. pf.c. 3.pl. 26,13
stăpânit-au: ind. pf.c. 3.sg. 33,14
va stăpâni: ind. viit.I. 3.sg. 34,11; 40,10; 54,5; 65,9
să stăpânești: conj. prez. 2.sg. 49,8
stăpâneai: ind. imp. 2.sg. 63,19

STĂPÂNIRE: s.f.
stăpânirea: sg. nom. rezum. cap.3

STĂPÂNITOR, -TOARE: s.m./f.
Stăpânitorul/stăpânitoriul: s.m. sg. nom./ac. 3,1; 10,16, 33; 16,1; 51,22
stăpânitorilor: s.m. pl. gen. 14,5
stăpânitorii: s.m. pl. nom. 52,5

STĂLP: s.n.
stălpul: sg. nom. 19,19

(a) **STĂMPĂRA:** v. I; vezi (a) **ASTĂMPĂRA**

STĂMPĂRARE: s.f.; vezi **ASTĂMPĂRARE**

STĂNG, -Ă: adj./s.
stânga: s.f. sg. ac., în loc. adv. *la/spre stânga* 9,20; 54,3
stânga: s.f. sg. ac., în loc. adv. *nici spre dreapta, nici spre stânga/spre dreapta și spre sântga* 30,21; 54,33

STĂRV: s.n.
stărv: sg. ac. 14,19

STEA: s.f.
stealele: pl. nom. 13,10; 14,13
steale: pl. ac. 47,13

STEJAR: s.m.; var. (Reg.) **STĂJAR, STĂJER**
stăjeriul: sg. ac. 1,30
stăjarii: pl. ac. 2,13
stăjarul: sg. ac. 6,13
stăjariu: sg. ac. 44,14

STEMĂ: s.f.
stema: sg. ac. 9,4
steama: sg. nom. 62,3

STERP, STEARPĂ: adj./s.
stearpă: adj. f. sg. nom. 49,21
sterp: adj. m. sg. nom. 66,9
(cea) stearpă: s.f. sg. voc. 54,1

STERPĂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și rar) **STĂRPICIUNE**, aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
stărpiciunea: sg. nom./ac. 47,8, 9
stărpiciunii: sg. gen. 49,20

(a se) **STIDI:** v. IV
să (vă) stidiți: conj. prez. 2.pl. 51,7
(te) vei stidi: ind. viit.I. 2.sg. 54,4

(a se) **STINGE**: v. III
să stângă: conj. prez. 3.sg. 1,31
(să) va stânge: ind. viit.I. 3.sg. 34,10; 66,24
va stânge: ind. viit.I. 3.sg. 42,3
(s-)au stâns: ind. pf.c. 3.pl. 43,17

STRAJĂ: s.f.
straja: sg. ac. 21,8

(a) **STRĂBATE**: v. III
vei străbate: ind. viit.I. 2.sg. 54,3

STRĂIN, -Ă: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **STREIN, -Ă**
streinii: s.m. pl. nom. 1,7; 61,5
(celor) streini: s.m. pl. gen. 25,2, 5
strein: s.m. sg. nom. 43,12
(cei) streini: s.m. pl. nom. 62,8
streini: adj. m. pl. ac. 2,6
streină: adj. f. sg. nom./ac. 17,10; 28,21

STRĂJER: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRĂJAR**
străjarilor: pl. gen. 52,8
străjarii: pl. nom. 56,10

(a) **STRĂLUCI**: v. IV
va străluci: ind. viit.I. 3.sg. 13,10
strălucește: ind. rpez. 3.sg. rezum. cap.60

STRĂLUCIRE: s.f.
strălucirea: sg. nom./ac. 4,5; 13,10; 59,9; 60,3; 62,1
străluciri: pl. ac. 58,11

STRĂMB, -Ă: s.
(ceale) strămbe: s.n. pl. nom./ac. 40,4; 42,16

STRĂMTOARE: s.f.
strâmtoare: sg. nom./ac. 8,22; 21,3; 26,16; 30,6; 53,8
strâmtoarea: sg. ac. 8,22
strâmtoarea: sg. ac. 21,3
strâmtorile: pl. nom. 65,16

STRĂNGĂTOR, -TOARE: s.m./f.
strângătorii: s.m. pl. ac. 14,2
strângătoriu: s.m. sg. nom. 14,4

(a se) **STRÂNGE**: v. III
să (se) strângă: conj. prez. 3.pl. 28,22
(s-)au strâns: ind. pf.c. 3.pl. 43,9

STRÂNS, -Ă: adj.
strânsă: f. sg. ac. 30,20

(a se) **STRICA**: v. I
(să) vor strica: ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.8
ați strâcat: ind. pf.c. 2.pl. 22,10
stricându-: gerunziu 49,17
vor strâca: ind. viit.I. 3.pl. 65,25

(a) **STRIGA**: v. I
străga: ind. imp. 3.sg. 6,3, 4
străgă: imperativ 2.sg. 14,31; 40,6; 58,1
străgat-au: ind. pf.c. 3.pl. 15,4
va străga: ind. viit.I. 3.sg. 15,5; 34,14; 42,2, 13
vor striga: ind. viit.I. 3.pl. 19,20
au străgat: ind. pf.c. 3.sg. 21,8
străgă: ind. prez. 3.sg. 21,11; 26,17; 40,3
am străgat: ind. pf.c. 1.sg. 30,7
vor străga: ind. viit.I. 3.pl. 33,7; 42,11; 46,7; 65,24
au strigat: ind. pf.c. 3.sg. 36,13
voiu străga: ind. viit.I. 1.sg. 38,14; 40,6
vei străga: ind. viit.I. 2.sg. 57,13

străga-vei: ind. viit.I. 2.sg. 58,9
vei străga: ind. viit.I. 2.pl. 65,14

STRIGARE: s.f.
strigare: sg. ac. 5,7
străgare: sg. nom./ac. 15,5; 22,2; 24,11
străgarea: sg. nom. 15,8; 58,4
străgării: sg. gen. 30,19; 65,19

(a se) **STROPI**: v. IV
va stropi: ind. viit.I. 3.sg. 52,15
stropeste: ind. prez. 3.sg. 55,10
(s-)au stropit: ind. pf.c. 3.sg. 63,3

STROPICIOS, -OASĂ: s.; cuvântul nu este înregistrat în MDA. În *Vulgata* este *irigua*; *iriguus* (pasiv) „bine udat, stropit, scaldat”; (activ) „care udă, care stropește, care inundă”.
(ceale) stropicioase: s.n. pl. nom. 19,10

STROPIT, -Ă: adj.
stropită: f. sg. ac. 58,11
stropit: m. sg. nom. rezum. cap.63

STRUGURE: s.m.; var. (Înv. și pop.) **STRUGUR**
struguri: pl. ac. 5,2, 4
strugurele: sg. nom./ac. 17,6, 11
strugurii: pl. nom. 24,13
strugur: sg. ac. 65,8

STRUNG: s.n.
strung: sg. ac. 44,13

STRUȚ: s.m.; var. **STRUTIE**: s.f.; **ȘTRUTIE**: s.f.
struțiile: s.f. pl. nom. 43,20
ștruții: s.f. pl. nom. 13,21
ștruțiilor: s.f. pl. gen. 34,13

(a se) **SUBȚIA**: v. I; var. (Înv. și pop.) (a se) **SUPTȚIA**
suptiia(-să)-va: ind. viit.I. 3.sg. 17,4
suptiia(-să)-vor: ind. viit.I. 3.pl. 19,6
suptiatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.pl. 38,14

SUBȚIETATE: s.f.; var. **SUPTIETATE** (Înv.) „subțirime”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ion Budai-Deleanu, *Lexicon românesc-nemțesc și nemțesc-românesc* (...). În patru tomuri [Manuscris din 1818; Bibl. Academiei Române, cotele 3728 – 3731].
suptietate: sg. nom. 10,16

SUBȚIRE: adj./s.; var. (Înv. și pop.) **SUPTIRE**
suptire: adj. f. sg. nom./ac. 3,23; 29,5
(ceale) suptiri: s.n. pl. ac. 19,9

(a) **SUCI**: v. IV
a suci: inf. prez. 58,5

(a) **SUDUI**: v. IV
au suduit: ind. pf.c. 3.pl. 5,24
va sudui: ind. viit.I. 3.sg. 8,21
să fiu suduit: pasiv conj. prez. 48,11
suduia: ind. imp. 3.pl. 50,6

(a) **SUFERI**: v. IV
voiu suferi: ind. viit.I. 1.sg. 1,13
suferind: gerunziu 23,12
am suferit: ind. pf.c. 1.pl. 25,9
a suferi: inf. prez. 30,27
vei suferi: ind. viit.I. 2.sg. 36,9
vom suferi: ind. viit.I. 1.pl. 64,3

(a) **SUFLA**: v. I
au suflat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 40,7, 24

(a) **ȘTERGE**: v. III
va șterge: ind. viit.I. 3.sg. 25,8; 28,18
șterg: ind. prez. 1.sg. 43,25
șters-am: ind. pf.c. 1.sg. 44,22

(a) **ȘTI**: v. IV
vom ști: ind. viit.I. 1.pl. 5,19; 41,22; 23
să știe: conj. prez. 3.sg./pl. 7,15; 41,20; 45,6
a ști: inf. prez. 7,16; 8,4; 58,2
va ști: ind. viit.I. 3.sg. 9,9; 49,26; 52,6
au știut: ind. pf.c. 3.pl. 28,7; 44,18; 45,20; 56,10; 59,8
ști: ind. prez. 3.sg. 29,11
vor ști: ind. viit.I. 3.pl. 29,24; 61,9
știți: ind. prez. 2.pl. 40,21; 51,7
știți: ind. prez. 2.sg. 40,28; 48,6
să știm: conj. prez. 1.pl. 41,26
știu: ind. prez. 3.pl. 42,16
să știți: conj. prez. 2.pl. 43,10
să știți: conj. prez. 2.sg. 45,3
vei ști: ind. viit.I. 2.sg. 47,11; 49,23; 60,16
am știut: ind. pf.c. 1.sg. 48,4
știu: ind. prez. 1.sg. 48,8; 50,7
să știu: conj. prez. 1.sg. 50,4
ai știut: ind. pf.c. 2.sg. 58,3

ȘTIUTOR, -TOARE: s.m./f.
știutoriul: s.m. sg. nom. rezum. cap.48

ȘTIINȚĂ: s.f.
științii: sg. gen. rezum. cap.5; 11,2
știință: sg. ac. 5,13
știința: sg. nom./ac. 11,9; 32,4; 33,6; 40,14; 44,25; 47,10; 53,11

ȘTRUTIE: s.f.; vezi **STRUȚ**

(a) **ȘUIERA**: v. I
va șuiera: ind. viit.I. 3.sg. 5,26; 7,18

T

TABĂRĂ: s.f.
tabăra: sg. ac. 37,36

TABLĂ: s.f.
tăblile: pl. ac. 30,22

TAINĂ: s.f.
taina: sg. nom. 24,16
taine: pl. ac. 40,23

TALPĂ: s.f.
talpa: sg. ac., în loc. adv. **de la talpa piciorului până la creștetul capului** 1,6

TARE: adj./s.
tare: adj. m./f./n. sg. nom./ac. 1,24; 8,11; 10,21; 17,10; 19,4; 25,2; 3; 26,4; 27,1; 42,25; 49,26; 60,16
tari: adj. m./f. sg. nom./ac. 5,22; 8,7
tare: adj. m. sg. nom., în sintagma **Dumnezeu tare** 9,6
tare (foarte): adj. f./n. sg. ac. 30,14; 60,22
(mai) tare: adj. m. sg. nom. 47,12
(cel) tare/(Cel) Tare: s.m. sg. nom./ac. 3,1; 2; 28,2; 30,29; 42,13; 49,24; 25
(cei) tari: s.m. pl. nom./ac. 3,25; 13,3; 23,11; 13
(celor) tari: s.m. pl. gen. 13,11; 21,17; 25,5
tarii: s.m. pl. nom. 61,3

TATĂ: s.m.; var. (Înv. și pop.) **TĂTÂNE**
tată-său: sg. ac. 8,4
Tatăl: sg. nom., în sintagma **Tatăl veacului ce va să fie** 9,6

Tatăl/tatăl: sg. nom. 38,19; rezum. cap.42; 43,27; 51,2; 63,16; 64,8
tată: sg. ac. 22,21
tatălui: sg. dat. 45,10
tătâni-său: sg. gen. 3,6; 22,23; 24
tătâni-tău: sg. nom./gen. 7,17; 38,5; 58,14

TAUR: s.m.
taurii: pl. nom. 30,24
tauri: pl. nom. 34,7

(a) **TĂBĂRĂ**: v. IV
au tăbărât: ind. pf.c. 3.pl. 29,7; 8
să tăbărăscă: conj. prez. 3.sg. 31,4

(a) **TĂCEA**: v. II
să taci: conj. prez. 2.sg. 7,4
tacă: conj. prez. fără să 3.pl. 41,1
au tăcut: ind. pf.c. 3.sg./pl. rezum. cap.6; 14,7; 15,1; 36,21
am tăcut: ind. pf.c. 1.sg. 6,5
tăcut-au: ind. pf.c. 3.sg. 15,1; 24,8
tăceți: imperativ 2.pl. 23,2
tăcut-am: ind. pf.c. 1.sg. 42,14
tăcând: gerunziu 47,5; 57,11
voiu tăcea: ind. viit.I. 1.sg. 62,1; 65,6
vor tăcea: ind. viit.I. 3.pl. 62,6
să tăceți: conj. prez. 2.pl. 62,6
tăcea-vei: ind. viit.I. 2.sg. 64,12

TĂCERE: s.f.
tăceare: sg. ac. 8,6; 30,15; 62,7
tăcearea: sg. nom. 32,17

TĂCIUNE: s.n
tăciunii: pl. ac. 7,4

(a) **TĂGĂDUI**: v. IV
să tăgăduiești: conj. prez. 2.sg. 43,6
tăgăduiesc: ind. prez. 3.pl. 63,8

(a se) **TĂIA**: v. I
taie: ind. prez. 3.sg. 10,15
să taie: conj. prez. 3.sg. 14,8
să taiu: conj. prez. 1.sg. 37,24
(să) va tăia: ind. viit.I. 3.sg. 5,6
au tăiat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 9,10; 16,8; 37,1; 38,12; 44,15; 48,21; 63,12
tăia: ind. imp. 3.sg. 14,6
(să) vor tăia: ind. viit.I. 3.pl. 18,5
ai tăiat: ind. pf.c. 2.sg. 22,16
tăiat-ai: ind. pf.c. 2.sg. 22,16
tăia-va: ind. viit.I. 3.sg. 28,24
(s-)au tăiat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 29,20; 35,6; 53,8
tăindu(-să): gerunziu rezum. cap.37
tăiatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 38,12
tăiat-au: ind. pf.c. 3.sg. 44,14
sânteți tăiați: pasiv ind. prez. 2.pl. 51,1
(v-)ați tăiat: ind. pf.c. 2.pl. 51,1

TĂIAT, -Ă: adj.
tăiate: f. pl. ac. 36,22

TĂIERE: s.f.
tăiare: sg. ac. 65,12

(a se) **TĂINUI**: v. IV
să tăinuiaște: conj. prez. 3.sg. 32,2

TĂINUIT, -Ă: adj./s.
tăinuită: adj. f. sg. ac. 3,3
(ceale) tănuite: s.n pl. ac. 45,3

(a se) **TĂMĂDUI**: v. IV
(să) tămăduise: ind. m.m.c.pf. 3.sg. 38,9

TĂMÂIE: s.f.
tămâia: *sg. nom.* 1,13
tămâie: *sg. ac.* 43,23; 60,6; 66,3

TĂRIE: s.f.
tăria: *sg. nom./ac.* 1,31; 8,4; 10,13; 11,15; 12,2; 16,6; 27,5; 28,6; 33,13; 40,31
tăria: *sg. nom./ac.* 10,14; 23,4; 30,2, 3, 15; 31,9; rezum. cap.40; 40,29; 41,1; 49,4, 5; 51,9; 52,1; 60,5, 11; 61,6; 63,15
tării: *sg. gen.* 11,2; 17,9; 26,1; 40,26; 44,12; 62,8; 63,1
tărie: *sg. nom./ac.* 25,4; 36,5; 40,9, 10

TĂTÂNE: s.m.; vezi **TATĂ**

TÂLCUITOR, -TOARE: s.m./f.
tâlcuitorii: *s.m. pl. nom.* 43,27

TÂMPINĂ: s.f.; var. (Înv.) **TÂMPĂNĂ**
tâmpenelor: *pl. gen.* 24,8
tâmpene: *sg. ac.* 30,32

TÂNĂR, -Ă: s.m./f.
tinerii: *s.m. pl. nom./ac.* 9,17; 31,8
(celor) tineri: *s.m. pl. dat.* 20,4
tineri: *s.m. pl. ac.* 23,4
(cei) tineri: *s.m. pl. nom.* 40,30
tinerilor: *s.m. pl. gen.* 42,22
tinărul: *sg. nom.* 62,5

(a se) TÂNGUI: v. IV
tânguindu(-să): *gerunziu rezum.* cap.42

TÂNGUIRE: s.f.
tânguire: *sg. ac.* 22,12

TÂRSÂNĂ: s.f. (Înv.) „șesătură aspră din păr de capră, purtată de asceți sau de călugări direct pe piele”; „șesătură groasă (ca pânza de sac)”
târsână: *sg. nom.* 3,24

TEASC: s.n.
teasc: *sg. ac.* 5,2

(a se) TEME: v. III
(nu te) teame: *imperativ prohib. 2.sg.* 7,4; 10,24; 37,6; 41,10, 13
(te) temi: *ind. prez. 2.sg.* 7,16
(nu vă) teameți: *imperativ prohib. 2.pl.* 8,12; 35,4
să (să) teamă: *conj. prez. 3.sg. rezum.* cap.10
(mă) voi teame: *ind. viit.I. 1.sg.* 12,2
(să) vor teame: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,16; 20,5; 59,19
(să) va teame: *ind. viit.I. 3.sg.* 25,3
(s-)au temut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 29,13; 41,5
să (te) temi: *conj. prez. 2.sg.* 40,9; 41,14; 43,1, 5; 44,2; 51,12; 54,4
să (vă) teameți: *conj. prez. 2.pl.* 44,8; 51,7
(să) teame: *ind. prez. 3.sg.* 50,10
(te) vei teame: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,14
(te-)ai temut: *ind. pf.c. 2.sg.* 57,11
să (ne) teamem: *conj. prez. 1.pl.* 63,17
(să) tem: *ind. prez. 3.pl.* 66,4

TEMELIE: s.f.
temelile: *pl. nom./ac.* 14,19; 24,18; rezum. cap.28; 28,16; 40,21; 58,12

TEMERE: s.f.
temerii: *sg. gen.* 2,10
teamerii: *sg. gen.* 11,3

TEMNIȚĂ: s.f.
temnița: *sg. ac.* 14,17

temniță: *sg. ac.* 24,22
temniții: *sg. gen.* 42,7, 22

TEREBINT: s.m.; var. (Înv.) **TEREVINT** „arboare rășinos, cu tulpina înaltă și frunze mari, răspândit pe coastele Mediteranei din a cărui scoarță se extrag terebentina și unele substanțe tanante”
terevinthul: *sg. ac.* 6,13

TIMPAN: s.n. „instrument muzical de percuție”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Amfilohie Hotiniul, *Gramatica fizicii* [Traducere din limba italiană de..., manuscris de la sfârșitul secolului al XVIII-lea; Bibl. Academiei Române, cota 1627].
timpanul: *sg. nom.* 5,12

TINĂ: s.f.
tina: *sg. nom./ac.* 10,6; 29,16
tină: *sg. nom./ac.* 41,25; 57,20; 64,8

TINEREȚE: s.f.
tinerețele: *pl. ac.* 47,12, 15
tinerețelor: *pl. gen.* 54,4
tinerețe: *sg. ac.* 54,6

TOAMNĂ: s.f.
toamnei: *sg. gen.* 28,4

TOCMAI: adv.; var. (Reg.) **TOGMA**
togma: *rezum.* cap.44

TOCMEALĂ: s.f.; var. (Pop.) **TOGMEALĂ**
togmeală: *sg. ac.* 28,15
togmeala: *sg. nom.* 28,18

(a) TOCMI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TOGMI**
au togmit: *ind. pf.c. 3.sg.* 32,7

TOCMIT, -Ă: adj.; var. (Pop.) **TOGMIT, -Ă**
togmit: *n. sg. ac.* 3,16; 7,20

TOIAG: s.n.
toiagul: *sg. nom./ac.* 9,4; rezum. cap.10; 10,15, 24; 14,5; 28,27
toiag: *sg. ac.* 36,6

TOLBĂ: s.f.; var. (Înv.) **TULBĂ**
tulba: *sg. ac.* 22,6; 49,2

(a se) TOPI: v. IV
(să) vor topi: *ind. viit.I. 3.pl.* 51,6
(s-)ar topi: *cond. prez. 3.pl.* 64,1
(s-)au topit: *ind. pf.c. 3.pl.* 64,3

(a se) TRAGE: v. III
trageți: *ind. prez. 2.pl.* 5,18
trage: *ind. prez. 3.sg.* 8,1; 10,15
a trage: *inf. prez.* 8,3
am tras: *ind. pf.c. 1.sg.* 10,13; 63,6
trasu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,11
(te) tragi: *ind. prez. 2.sg.* 14,15
să tragă: *conj. prez. 3.sg.* 23,9
(să) vor trage: *ind. viit.I. 3.pl.* 25,12
va trage: *ind. viit.I. 3.sg.* 26,5
vei trage: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,19
au tras: *ind. pf.c. 3.sg.* 44,13

TRĂGĂTOR, -TOARE: s.m./f. „jefuitor”
trăgătoriului: *sg. gen.* 9,4

(a) TRĂI: v. IV
trăiască: *conj. prez. fără să 3.pl.* 26,14
vei trăi: *ind. viit.I. 2.sg.* 38,1

TRĂSOR: s.m. „perceptor de impozite” (cf. lat. *exactores*; *exactor*, *-ōri* „perceptor de impozite”, „colector de dări”; cuvântul nu este înregistrat în DLR.
trăSORII s.m. pl. nom. 3,12

TRĂSNET: s.n.; var. (Înv. și reg.) **TRESNET**
tresnet: sg. ac. 29,6

TRĂMBIȚĂ: s.f.
trămbiță: sg. ac. 18,3; 27,13
trămbița: sg. ac. 58,1

TREAPTĂ: s.f.
treaptele: pl. ac. 38,8

TREBNIC, -Ă: adj.; var. (Înv.) **TREABNIC, -Ă** (Înv.) „trebuincios”
treabnic: n. sg. ac. 44,10

(a se) TREBUI: v. IV; var. (Reg.) **(a) TRĂBUI**
trebuie: ind. prez. impers. rezum. cap.1; rezum. cap.33; rezum. cap.58
au trebuit: ind. pf.c. impers. 5,4
ar trebui: cond. imp. impers. rezum. cap.22
trăbuia: ind. imp. impers. rezum. cap.50

TRECĂTOR, TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **TRECĂTORIU**
trecătoriu: s.m. sg. ac. 48,8

(a se) TRECE: v. III
trecând: gerunziu 8,8; 24,16; 31,5; 48,8
va trece: ind. viit.I. 3.sg. 8,21; 26,20; 28,15; 18, 19; 31,9; 33,21; 35,8
trece-va: ind. viit.I. 3.sg. 10,28; 41,3
trecut-au: ind. pf.c. 3.sg./pl. 10,29; 31; 16,8; 24,4; 11
să treacă: conj. prez. 3.sg./pl. 11,15; 34,10; 51,10; 60,15
a trece: inf. prez. 22,17; 52,1
(să) trece: ind. rpez. 3.sg. 22,17
trec: ind. prez. 3.pl. 23,2; 24,16; 51,23
treceți: imperativ 2.pl. 23,6; 62,10
treci: imperativ 2.sg. 23,10; 47,2
au trecut: ind. pf.c. 3.sg./pl. 24,5; 16; 26,3; 29,1; 40,27; 43,27; 66,24
trece: ind. prez. 3.sg. 29,5; 33,8
(să) trece: inf. prez. fără a 33,20
(să) vor trece: ind. viit.I. 3.pl. rezum. cap.39
vei trece: ind. viit.I. 2.sg. 43,2; 48,8
vor trece: ind. viit.I. 3.pl. 45,14
să trecem: conj. prez. 1.pl. 51,23
să treci: conj. prez. 2.sg. 58,7

TRECERE: s.f.
treacere: sg. ac., în sintagma **treacere de leage** „încălcare a legii” 1,5; 59,13
treacerea: sg. nom./ac. 16,2; 20,4; 24,16; 30,32; rezum. cap.48

TRECUT, -Ă: s.
(celor) trecute: s.n. pl. gen. rezum. cap.43

(a) TREMURA: v. I
tremurați: ind. pez. 2.pl. 66,5

TRESTIE: s.f.
trestia: sg. nom./ac. 19,6; 42,3; 43,24
trestie: sg. ac. 35,7; 36,6

(a se) TREZI: v. IV
(să) trezește: ind. prez. 3.sg. 29,8

TRIMIS, -Ă: s.m./f.
trimișii: s.m. pl. nom. 15,4

(a se) TRIMITE: v. III; var. (Înv.) **(a) TREMITE**
voiu trimite: ind. viit.I. 1.sg. 6,8; 10,6; 28,16; 66,19
trimite: imperativ 2.sg. 6,8; 16,1
au trimis: ind. pf.c. 3.sg. 9,8; 34,17; 36,2; 12; 37,2; 4, 9, 17, 21; 39,1; 48,16; 61,1
va trimite: ind. viit.I. 3.sg. 10,16; 11,8; 19,20; 37,31; 33
a (să) trimite: inf. prez. rezum. cap.16
trimite: ind. prez. 3.sg. 18,2; rezum. cap.36; rezum. cap.37
trimițindu-: gerunziu rezum. cap.19
trimit: ind. prez. 3.pl. 19,8
trimisease: ind. m.m.c.pf. 3.sg. 20,1
trimițind: gerunziu 32,20
am trimis: ind. pf.c. 1.sg. 42,19
am tremis: ind. pf.c. 1.sg. 43,14; 55,11
trimis-ai: ind. pf.c. 2.sg. 57,9

TRIST, -Ă: adj.
tristă: f. sg. nom. 29,2

TRUFAȘ, -Ă: s.m./f.
(cei) trufași: s.m. pl. nom. rezum. cap.2
(cel) trufașu: s.m. sg. ac. 2,12
trufașilor: s.m. pl. gen. rezum. cap.5

TRUFIE: s.f.
trufia: sg. nom./ac. rezum. cap.3; 9,18; rezum. cap.10; 13,11; 16,6; rezum. cap.47
trufie: sg. nom./ac. 9,9; rezum. cap.14

TRUP: s.n.
trupul: sg. nom./ac. 1,5; 14,11; 40,5; 6; 49,26; 50,6; 51,23; 58,7; 66,16; 23
trup: sg. nom./ac. 10,18; 31,3; rezum. cap.40
trupului: sg. gen. 17,4
trupurile: pl. ac. 34,3; 66,24
trupuri: pl. nom. 37,36
trupul: sg. gen. (cu a + toț) 66,24

TUFAR: s.m.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Budai-Deleanu, *Țiganiada*, București, 1953.
tufariul: sg. ac. 7,19

TUFĂ: s.f.
tufe: pl. nom./ac. 5,6; 7,23; 24; 32,13
tufelor: pl. gen. 7,25
tufa: sg. nom. 9,18; 10,17
tufă: sg. ac. 27,4

(a se) TULBURA: v. I; var. (Înv.) **(a se) TURBURA**
(s-)au turburat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 5,25; 9,19; 14,9
voiu turbura: ind. viit.I. 1.sg. 13,13
au turburat: ind. pf.c. 3.sg. 14,16
turburatu(-m)-am: ind. pf.c. 1.sg. 21,3
turburat-au: ind. pf.c. 3.sg. 23,11
(vă) veți turbura: ind. viit.I. 2.pl. 32,10; 45,17
turburați(-vă): imperativ 2.pl. 32,11
turbure: conj. prez. fără să 3.sg. 36,18
[va fi] turburat: pasiv ind. viit.I. 3.sg. 42,4
să (vă) turburați: conj. prez. 2.pl. 44,8
turburatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.pl. 45,16
turbur: ind. prez. 1.sg. 51,15
(s-)ar turbura: cond. prez. 3.pl. 64,2

TULBURARE: s.f.; var. (Înv.) **TURBURARE**
turburare: sg. nom./ac. 17,14; 65,23
turburarea: sg. ac. 54,4; 61,7

(a) TUNDE: v. III
tunde: ind. prez. 3.sg. 53,7

TURMĂ: s.f.
turmelor: pl. dat. 17,2

turmelor: *pl. dat. adn.* 32,14
turma: *sg. ac.* 40,11
turmii: *sg. gen.* 63,11
turme: *pl. ac.* 65,10

TURN: s.n.
turnul: *sg. ac.* 2,15
turn: *sg. ac.* 5,2
turnurile: *pl. nom.* 30,25

(a) **TURNA:** v. I
ați turnat: *ind. pf.c. 2.pl.* 57,6

Ț

ȚAP: s.m.
țapilor: *pl. gen.* 1,11; 34,6

ȚARĂ: s.f.
țara: *sg. ac.* 1,7; 32,12; 36,20; 37,7; 61,7
țară: *sg. ac.* 13,5
țărâlor: *pl. gen./dat.* 36,20; 37,11
țărâle: *pl. ac.* 37,18

ȚARINĂ: s.f.
țarină: *sg. ac.* 5,8
țarinii/țarinii: *sg. gen., în sintagma calea țarinii nălbitorului/ calea Țarinii Nălbitorului* (cf. **ÎNĂLBITOR, -TOARE**) 7,3; 36,2

ȚARĂ: s.f.; var. **ȚIRĂ**
țiră: *sg. ac.* 30,14

ȚĂȚĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ȚIȚĂ**
țăță: *sg. ac.* 11,8; 28,9
țățe: *pl. ac.* 32,12
țița: *sg. ac.* 60,16

ȚĂȚĂNĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **ȚIȚINĂ**
țiținilor: *pl. gen.* 6,4

(a) **ȚESE:** v. III
țăs: *ind. prez. 3.pl.* 19,9
au țăsut: *ind. pf.c. 3.pl.* 59,5

ȚESĂTOR, -TOARE: s.m./f.
țesătoriu: *sg. ac.* 38,12

ȚESUT, -Ă: adj.; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la Ioan Molnar, *Deutsch-walachische Sprachlehre*, Wien, 1788.
țăsut: *n. sg. ac.* 30,22

(a se) **ȚINE:** v. III; var. (a se) **ȚINEA:** v. II
va ținea: *ind. viit.I. 3.sg.* 5,29; 27,5
vor ținea: *ind. viit.I. 3.pl.* 13,8; 14,2; 51,11; 56,4
(să) va ținea: *ind. viit.I. 3.sg.* 24,18
ținea-vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 26,3
ții: *ind. prez. 2.sg.* 27,3
am ținut: *ind. pf.c. 1.sg.* 42,6; 49,8
țiindu-: *gerunziu rezum.* cap.48
(s-)au ținut: *ind. pf.c. 3.pl.* 48,6
a ținea: *inf. prez. rezum.* cap.56
ține: *ind. prez. 3.sg.* 56,6
țiind: *gerunziu* 66,19

ȚINUT: s.n.
ținutul: *sg. ac.* 7,24; 9,2
ținuturile: *pl. ac.* 8,9; 37,18
ținutului: *sg. gen.* 55,12

U

UCENIC: s.m.
ucenicii: *pl. ac.* 8,16
ucenicilor: *pl. gen. rezum.* cap.66

(a se) **UCIDE:** v. III
va ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,4; 27,1; 51,14; 65,15
vor ucide: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,9; 13,18; 65,25
(să) va ucide: *ind. viit.I. 3.sg.* 13,15
sânt uciiși: *pasiv ind. prez. 3.pl.* 14,19; 22,2
ai ucis: *ind. pf.c. 2.sg.* 14,20
voiu ucide: *ind. viit.I. 1.sg.* 14,30
a ucide: *inf. prez.* 22,13
au ucis: *ind. pf.c. 3.sg.* 27,7
au fost ucis: *pasiv ind. pf.c. 3.sg.* 27,7
ucisu(-)au: *ind. pf.c. 3.sg.* 34,2
(să) ucide: *ind. rpez. 3.sg. rezum.* cap.37

UCIDERE: s.f.
uciderea: *sg. ac.* 10,7
ucidere: *sg. nom./ac.* 14,21; 34,2, 6; 43,28
uciderii: *sg. gen.* 22,5; 30,25; 34,5

UCIGAȘ, -Ă: s.m./f.
(cei) ucigași: s.m. *pl. nom., în sintagma cei ucigași de oameni* „asasini” (traducere după lat. *homicida, -ae*) 1,21
ucigașul: *sg. ac.* 54,16

UCIS, -Ă: s.m./f.
(cei) uciiși: s.m. *pl. nom./ac.* 10,4; 66,16
uciiși: s.m. *pl. nom./ac.* 22,2; 26,19, 21; 27,7; 34,3

UGER: s.n.
ugerul: *sg. ac.* 66,11
ugere: *pl. ac.* 66,12

(a se) **UITA:** v. I
uita(-ne)-vom: *ind. viit.I. 1.pl.* 5,30
(s-)au uitat: *ind. pf.c. 3.sg./pl. rezum.* cap.17; 44,18; 52,15
(să) va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,8
(te)-ai uitat: *ind. pf.c. 2.sg.* 17,10; 51,13; 57,11; 58,3
(v)-ați uitat: *ind. pf.c. 2.pl.* 22,11; 65,11
uitându(-să): *gerunziu* 28,4; *rezum.* cap.54
uită(-te): *imperativ 2.sg.* 33,20
(mă/Mă) voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,11; 66,2
uitați(-vă): *imperativ 2.pl.* 42,18
(nu te) uita: *imperativ prohib. 2.sg.* 43,18
să (te) uiți: *conj. prez. 2.sg.* 44,21
(să) uita: *ind. imp. 3.pl.* 47,13
au uitat: *ind. pf.c. 3.sg.* 49,14
uita: *inf. prez. fără a* 49,15
va uita: *ind. viit.I. 3.sg.* 49,15
voiu uita: *ind. viit.I. 1.sg.* 49,15
(te) vei uita: *ind. viit.I. 2.sg.* 54,4
uitatu(-M)-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 63,5

UITARE: s.f.
uitare: *sg. ac.* 23,15; 59,15
uitării: *sg. dat.* 23,16; 65,16

ULIȚĂ: s.f.
ulițelor: *pl. gen.* 5,25; 10,6
ulițele: *pl. ac.* 15,3
ulițe: *pl. ac.* 24,11
uliță: *sg. ac.* 59,14

ULM: s.m.
ulmul: *sg. ac.* 41,19

ULTUIT, -Ă: adj.; vezi **ALTOIT, -Ă**

UMĂR: s.n.

umărilor: pl. gen. 9,4

umărul: sg. ac. 9,6; 10,27; 14,25; 22,22; 47,2

umerele: pl. ac. 11,14; 30,6

umere: pl. ac. 46,7; 49,22

(a) **UMBLA:** v. I

să umblați: conj. prez. 2.pl. 1,12

vom umbla: ind. viit.I. 1.pl. 2,3

să umblăm: conj. prez. 1.pl. 2,5

au umblat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 3,16; 20,3; 50,10; 57,2

umbla: ind. imp. 3.sg./pl. 3,16; 9,2

voiu umbla: ind. viit.I. 1.sg. 12,2

a umbla: inf. prez. rezum. cap.20; 26,7; 42,16, 24

umblați: ind. prez. 2.pl. 30,2

umblați: imperativ 2.pl. 30,21; 50,11

umblă: ind. prez. 3.sg./pl. 33,15; 42,5

vor umbla: ind. viit.I. 3.pl. 35,9; 45,14; 60,3

am umblat: ind. pf.c. 1.sg. 38,3; 59,9

umbla-vor: ind. viit.I. 3.pl. 40,31

vei umbla: ind. viit.I. 2.sg. 43,2

umbli: ind. rpez. 2.sg. 48,17

UMBRAR: s.n.

umbrariul: sg. ac. 1,8; 4,6

UMBRĂ: s.f.

umbrii: sg. gen. 9,2; 30,3

umbra: sg. nom./ac. 16,3; 30,2; 32,2; 34,15; 38,8; 49,2; 51,16

UMBRIRE: s.f.

umbrire: sg. nom. 25,4

UMBROS, -OASĂ: adj.

umbros: m. sg. ac. 57,5

(a se) **UMFLA:** v. I

(să) **umflă:** ind. prez. 3.pl. 51,15

UMFLAT, -Ă: adj.; var. (Înv.) **ÎMFLAT, -Ă**

înflată: f. sg. nom. 1,6

UMILIT, -Ă: adj.

umilit: n. sg. ac. rezum. cap.66

(a se) **UMPLE:** v. III; var. (Înv. și pop.) (a se) **UMPLEA:** v. II; (a se) **ÎMPLE**

împlut-au: ind. pf.c. 3.sg. 33,5

(s-)au umplut: ind. pf.c. 3.sg./pl. 2,6, 8; 6,4; 11,9; 15,9; 21,3; 28,8; 34,6; 40,2

umplutu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg. 2,7

umplea: ind. imp. 3.pl. 6,1

umplând: gerunziu 8,8

va umplea: ind. viit.I. 3.sg. 10,12; 11,3; 58,11

(să) **vor umplea:** ind. viit.I. 3.pl. 13,21

vor umplea: ind. viit.I. 3.pl. 14,21; 27,6

au umplut: ind. pf.c. 3.pl. 23,2

vei umplea: ind. viit.I. 2.sg. 44,28

să (ne) umplem: conj. prez. 1.pl. 56,12

UNCHI: s.m.

unchiului: sg. gen. 5,1

UNDIȚĂ: s.f.

unghița: sg. ac. 19,8

UNEALTĂ: s.f.

unealtelor: pl. gen. 39,2

(a) **UNGE:** v. III

au uns: ind. pf.c. 3.sg. 61,1

UNGERE: s.f.

ungere: sg. ac. 57,9

UNGHEȚ: s.n.

unghiețul: sg. nom. 19,13

UNGHI: s.n.

unghiulul: sg. gen., în sintagma **piatra unghiului** rezum. cap.28

unghiu: sg. ac. 28,16

UNGHIE: s.f.; var. (Înv. și pop.) **UNGHE**

unghile: pl. ac. 28,28

UNICORN: s.m.

unicorni: pl. nom. 34,7

UNS: s.m. (aici) „ales” (cf. Anania 2001, p.940)

unsului: sg. dat. 45,1

UNSOARE: s.f.

unsorilor: pl. gen. 39,2

UNT: s.n.

unt: sg. ac. 7,15, 22

UNTDELEMN: s.n.; var. **UNT-DE-LEMN**

untdelemn: sg. ac. 1,6

untului-de-lemn: sg. gen. 5,1; 10,27

untul-de-lemn: sg. ac. 61,3

UNTURĂ: s.f.

untura: sg. ac. 1,11; 34,7

URĂCIUNE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **URĂCIUNE**

urăciune: sg. nom. 1,13; 41,24

urăciunile: pl. ac. 66,3

urăciunea: sg. nom. 66,17

URĂRE: s.f.

urărea: sg. ac. rezum. cap.29

URĂT, -Ă: adj.

urât: n. sg. ac. 49,7

URECHE: s.f.

urechi: pl. nom./ac. 1,2, 10; 28,23; 32,9; 43,8; 64,4

urechile: pl. nom./ac. 5,9; 6,10; 22,14; 30,21; 32,3; 33,15; 35,5; 36,11; 37,29; 42,20; 49,20

urechilor: pl. gen. 11,3

ureachea: sg. nom./ac. 37,17; 48,8; 50,4, 5; 55,3; 59,1

URGIE: s.f.

urgia: sg. nom./ac. 10,5, 25; 12,1; 13,13; 26,20; 42,25; 48,9; 60,10; 63,5, 6

urgie: sg. nom./ac. 13,9; 14,6; 27,4; 30,27; 54,8; 66,15

urgia: sg. nom. 16,6; 34,2; 51,20

urgiii: sg. gen. 51,22

urgiii: sg. dat. adn. 59,18

(a se) **URGISI:** v. IV

au urgisit: ind. pf.c. 3.pl. 1,2

a urgisi: inf. prez. 7,15, 16; 33,1

ai urgisit: ind. pf.c. 2.sg. 30,12

urgiseaști: ind. prez. 2.sg. 33,1

vei fi urgisit: pasiv ind. pf.c. 2.sg. 33,1

(te) vei urgisi: ind. viit.I. 2.sg. 33,1

[e] urgisit: pasiv ind. prez. 3.sg. 53,3

[ar fi] urgisită: pasiv cond. prez. 3.sg. 53,3

voiu urgisi: ind. viit.I. 1.sg. 57,6
am urgisit: ind. pf.c. 1.sg. 57,17
va urgisi: ind. viit.I. 3.sg. 66,14

URGISIT, -Ă: adj.
urgisit: n. sg. ac. 49,7

URIAȘ, -Ă: s.m./f.
urieșii: s.m. pl. nom. 14,9
urriașii: s.m. pl. nom. 26,14
urriașilor: s.m. pl. gen. 26,19

(a) **URÎ**: v. IV
au urât: ind. pf.c. 3.sg. 1,14
[ai fost] urâtă: pasiv ind. pf.c. 2.sg. 60,15
urâsc: ind. prez. 1.sg. 61,8
urâsc: ind. prez. 3.pl. 66,5

(a) **URLA**: v. I
urlați: imperativ 2.pl. 13,6; 23,1, 14
urlă: imperativ 2.sg. 14,31
au urlat: ind. pf.c. 3.sg. 15,2
vor urla: ind. viit.I. 3.pl. 15,4
va urla: ind. viit.I. 3.sg. 15,4; 16,7
urlați: imperativ 2.pl. 23,6

URLARE: s.f.
urlarea: sg. nom. 15,3, 8

(a) **URMA**: v. I
urmează: ind. prez. 3.pl. 1,23
a urma: inf. prez. 5,11
să urmează: conj. prez. 3.sg. 41,2
urmați: ind. prez. 2.pl. 51,1
să urmeaze: conj. prez. 3.sg. rezum. cap.58

URMĂ: s.f.
urmă: sg. ac., în loc. adj. **cea mai de pre urmă/ceale mai de pre urmă/mai de pre urmă/cel mai pe urmă** rezum. cap.1; 2,2; 30,8; 41,22; 46,10; 47,7; 56,11
urmă: sg. ac., în loc. adv. **mai pre urmă** 9,1
urma: sg. ac. 37,25
urmă: sg. ac., în sintagma **Cel întâiu și Cel mai pre urmă/ Cel dintâiu (dintâi) și Cel mai de pre urmă** „începutul și sfârșitul”; „factorul esențial” 41,4; rezum. cap.44; 48,12
urmelor: pl. dat. 60,14

URS: s.m.
ursul: sg. nom. 11,7
urșii: pl. ac. 59,11

(a se) **URZI**: v. IV
au urzit: ind. pf.c. 3.sg. 25,7
să urziți: conj. prez. 2.pl. 30,1
(mă) urziam: ind. imp. 1.sg. 38,12

URZICĂ: s.f.
urzici: pl. nom. 34,13
urzică: sg. ac. 55,13

(a se) **USCA**: v. I
(s-)au uscat: ind. pf.c. 3.sg./pl. 5,13; 15,6; 37,27; 40,24; 41,17
va usca: ind. viit.I. 3.sg. 19,5
(să) vor usca: ind. viit.I. 3.pl. 19,6
(să) va usca: ind. viit.I. 3.sg. 19,7; 51,12
uscatu(-s)-au: ind. pf.c. 3.sg./pl. 40,7, 8; 46,2
voiu usca: ind. viit.I. 1.sg. 42,15

USCAT, -Ă: adj./s.
uscată: f. sg. nom. 35,7
uscat: s.n. sg. ac. 44,3; 50,2

UȘĂ: s.f.; var. **UȘE**
ușa: sg. ac. 26,20
ușile: pl. ac. 45,1
ușe: sg. ac. 57,8; 66,17

UȘOR, UȘOARĂ: adj.
ușor: m. sg. ac. 19,1

UȘOR: s.n.
ușorului: sg. gen. 57,8

(a se) **UȘURA**: v. I
(s-)au ușurat: ind. pf.c. 3.sg. 9,1

V

VACĂ: s.f.
vacă: sg. ac., în sintagma **vacă de boi** (cf. lat. *vaccam boum*; *bōs, bovis* „bou, vacă”) 7,21

VAL: s.n.
valurile: pl. nom./ac. 51,15; 57,20

VALE: s.f.
valea: sg. nom./ac. 17,5; 28,21; 40,4; 65,10
Valea: sg. nom./ac., în s. propr. **Valea Vedeniilor/Valea Ahor** 22,5
văilor: pl. gen. 7,19
Vălii: sg. gen., în s. propr. **Vălii Vedeniilor** 22,1
văile: pl. nom. 22,7
vălii: sg. gen. 28,1, 4

VARĂ: s.f.
vara: sg. ac. 18,6

VARGĂ: s.f.
varga: sg. nom./ac. 10,5, 15, 24, 26; 11,1, 4; 14,5, 29; 28,27; 30,31
varghei: sg. gen. 30,32

VAS: s.n. „recipient”; „bagaj (mai ales militar)”; (la pl.) „unelte”; „instrumente”; „ambarcațiune” (cf. lat. *vas, vāsis*)
vasele: pl. nom./ac. 10,28; 13,5; 22,24; 32,7; 52,11; 65,4
vase: pl. ac. 18,2; 22,24
vasul: sg. nom. 22,24; 30,14; 54,17
vasul: sg. ac., în sintagma **tot vasul musicesc** „orice instrument muzical” (cf. lat. *omne vas musicorum*) 22,24
vas: sg. nom./ac. 45,9; 54,16; 66,20

VASILISC: s.m. „reptilă fabuloasă căreia i se atribuia puterea de a ucide cu privirea”
vasiliscului: sg. gen. 11,8
vasiliscul: sg. nom. 14,29; 30,6
vasilisc: sg. ac. 59,5

VAVILONEAN: s.m.; vezi **BABILONEAN**

(a se) **VĂDI**: v. IV
vădiți: ind. prez. 2.pl. 1,18
va vădi: ind. viit.I. 3.sg. 2,4; 11,3, 4
vădește: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.3; rezum. cap.41
(nu) vădi: imperativ 2.sg. 16,3
(să) vădește: ind. prez. 3.sg. rezum. cap.44; rezum. cap.46

VĂDUVĂ: s.f.
văduva: sg. ac. 1,17
văduvei: sg. gen. 1,23
văduve: pl. ac. 9,17
văduvelor: pl. gen. rezum. cap.10

văduvele: *pl. nom.* 10,2

văduvă: *sg. nom.* 47,8

VĂDUVIRE: *s.f.*

văduvirea: *sg. nom.* 47,9

văduvirii: *sg. gen.* 54,4

(a se) VĂITA: *v. I; var. (a se) VĂIETA*

(vă) veți văieta: *ind. viit.I. 2.pl.* 65,14

VĂPAIE: *s.f.*

vapaie: *sg. ac.* 10,17

văpăii: *sg. gen.* 5,24; 47,14

văpaie: *sg. ac.* 29,6; 66,15

văpaia: *sg. nom./ac.* 30,30; 43,2

văpăi: *pl. ac.* 50,11

văpăile: *pl. ac.* 50,11

(a se) VĂRSA: *v. I*

(să) varsă: *ind. prez. 3.sg./pl.* 17,13; 28,2; 30,28

vărsând: *gerunziu* 8,8

va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 10,22

vărsindu(-să): *gerunziu* 28,15, 18

(să) va vărsa: *ind. viit.I. 3.sg.* 32,15

au vărsat: *ind. pf.c. 3.sg.* 40,19; 42,25; 44,10

a vărsa: *inf. prez. rezum. cap.* 44; 59,7

voiu vărsa: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,3

vărsa-voiu: *ind. viit.I. 1.sg.* 44,3

vei vărsa: *ind. viit.I. 2.sg.* 58,10

VĂRSAT, -Ă: *s.* „care a fost obținut prin turnare”; (aici) „chip turnat”

(celui) vărsat: *s.m. sg. dat.* 42,17

[ceale] vărsate: *s.n. pl. nom.* 48,5

(a) VĂTĂMA: *v. I*

vor vătăma: *ind. viit.I. 3.pl.* 11,9

VĂZDUH: *s.n.*

văzduhul: *sg. nom.* 57,13

(a se) VĂZNESI: *v. IV* „a (se) semeți”

(s-)au văznăsit: *ind. pf.c. 3.pl.* 3,16

VĂNĂ: *s.f.*

vână: *sg. nom.* 48,4

VĂNĂTARE: *s.f.* (Înv. și reg.) „vânătaie”

vânătare: *sg. nom./ac.* 1,6; 53,5

VĂNT: *s.n.*

vântului: *sg. gen.* 7,2; 17,13

vânt: *sg. nom./ac.* 32,2; 41,2, 29

vântul: *sg. nom./ac.* 41,16; 49,12; 57,13; 64,6

(a se) VĂNTURA: *v. I*

vor vântura: *ind. viit.I. 3.pl.* 29,5

(s-)au vânturat: *ind. pf.c. impers.* 30,24

vântura(-)vei: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,16

VĂRF: *s.n.*

vârful: *sg. ac.* 17,6; 30,17

vârful: *sg. ac.* 2,2; 17,6; 28,1; 42,11

vârfulile: *pl. ac.* 27,10

vârfului: *sg. gen.* 37,24

VĂRTEJ: *s.n.*

vârtejul: *sg. ac.* 58,5

VĂRTOS, -OASĂ: *adj./adv./s.*

(mai) vărtos: *adv.* 8,20

(mai) vărtos: *adv.* 8,6; 34,12; 36,12; 54,1; 58,6

vărtos: *adv. în loc. adv. cu cât mai vărtos* „cu atât mai mult” 32,13

vărtoasă: *adj. f. sg. ac.* 14,3; 27,1; 50,7

vărtoase: *adj. n. pl. gen.* 25,3

vărtoș: *adj. n. sg. ac.* 27,8

(celor) vărtoși: *s.m. pl. gen.* 25,4

(cel) vărtoș: *s.m. sg. ac.* 43,17; 49,24, 25

(cei) vărtoși: *s.m. pl. voc., în sintagma cei vărtoși cu inima* 46,12

VĂRTUTE: *s.f.*

vărutea: *sg. nom./ac.* 3,1; 23,14; 40,29

vărutei: *sg. gen.* 40,26

(a) VĂSLI: *v. IV; var. (a) VĂSLA:* *v. I*

văślează: *imperativ 2.sg.* 23,12

VĂSLITOR: *s.m.; var. (Înv.) VĂNSLĂTOR* (Înv.) „văslaș”
vănslătorilor: *pl. gen.* 33,21

VEAC: *s.n./s.m.*

veacului: *sg. gen., în sintagma Tatăl veacului ce va să fie* 9,6

veac: *sg. ac., în loc. adv. până în veac/în veac/din veac* 9,7; 14,20;

25,2, 8; 26,4; 28,28; 30,8; 32,14, 17; 33,20; 34,10, 17; 40,8; 47,7;

51,6, 8; 57,16; 59,21; 60,21; 61,4; 62,6; 64,4; 65,18

veacuri: *pl. ac., în loc. adv. în veacuri veacince* 26,4

veacii: *pl. ac., în loc. adv. în veacii veacilor* 34,10

veacilor: *pl. gen., în loc. adv. în veacii veacilor* 34,10

veacul: *sg. ac., în loc. adv. până în veacul veacului* 45,17

veacului: *sg. gen., în loc. adv. până în veacul veacului* 45,17

veacul: *sg. ac.* 46,9; 57,15

veacurilor: *pl. gen.* 51,9; 58,12

veac: *sg. ac., în sintagma de lung veac* „cu viață îndelungată” (cf.

lat. *longevum; longaevus* „înaintat în vârstă, bătrân, vechi”) 53,10

veacilor: *s.m. pl. gen.* 60,15

veacului: *sg. gen.* 63,9, 11

VECHI, VECHE: *adj./s.*

vechi: *adj. f. sg. gen.* 22,11; *rezum. cap.* 66

vechi: *adj. f./n pl. ac.* 23,7; 25,1

veache: *adj. f. sg. nom.* 26,3

vechiu: *adj. n. sg. ac. rezum. cap.* 54

(ceale) vechi: *s.n. pl. ac.* 43,18

VECHIRE: *s.f.*

vechirea: *sg. ac.* 23,7

vechire: *sg. ac.* 23,18

VECIN: *s.m.*

vecinilor: *pl. voc.* 33,13

vecinul: *sg. nom.* 33,24

(a se) VECINI: *v. IV; var. (Înv.) (a se) VECINA:* *v. I*

(s-)au vecinat: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,5

(a se) VEDEA: *v. II*

să vază: *conj. prez. 3.sg./pl.* 6,10; 26,11; 33,15; 41,20; 44,18; 47,10

vază: *conj. prez. fără să* 3.pl. 26,11

au văzut: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 1,1; 2,1; 9,2; 13,1; 39,4; 52,15; 59,15;

16; 64,4; 66,8, 19

văzând: *gerunziu rezum. cap.* 6; 21,3; 30,20; 33,7; 56,10

văzut-am: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,1

am văzut: *ind. pf.c. 1.sg.* 6,5; 21,7; 38,5; 41,28; 44,16; 53,2; 57,18

ați văzut: *ind. pf.c. 2.sg.* 22,11

văzându-: *gerunziu* 28,4

văd: *ind. prez. 3.pl.* 29,10; 30,10; 32,3; 44,9

văzut-au: *ind. pf.c. 3.pl.* 41,5

să vedem: *conj. prez. 1.pl.* 5,19; 41,23

vedeți: *imperativ 2.pl.* 6,9; 40,26; 51,6

vezi: *imperativ 2.sg.* 7,4; 37,17; 48,6; 49,18; 60,4; 63,15

vor vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 14,16; 29,18; 33,20; 35,2; 49,7; 52,10;

61,9; 62,2; 66,18, 24

veți vedea: *ind. viit.I. 2.pl.* 18,3
va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 21,6; 26,10; 29,23; 40,5; 52,8; 53,10, 11
vei vedea: *ind. viit.I. 2.sg.* 22,8, 9; 33,19; 58,7; 60,5
vedade: *ind. prez. 3.sg.* 28,7; 29,15
să vedeți: *conj. prez. 2.pl.* 30,10
vedeți: *imperativ 2.pl.* 30,10
or vedea: *ind. viit.I. 3.pl.* 33,17
voiu vedea: *ind. viit.I. 1.sg.* 38,11
vezi: *ind. prez. 2.sg.* 42,20
(să) va vedea: *ind. viit.I. 3.sg.* 47,3; 60,2
aș vedea: *cond. prez. 1.sg.* 57,11
vom vedea: *ind. viit.I. 1.pl.* 66,5
vedea-veți: *ind. viit.I. 2.pl.* 66,14

VEDENIE: s.f.; var. (Înv. și reg.) **VIDENIE**

vedenia: *sg. nom.* 13,1
Vedeniile: *sg. gen., în s. propr. Valea Vedeniilor/Vălii Vedeniilor* 22,1, 5
vedeniile: *sg. gen., în sintagma vedeniile de noaptea* 29,7
vedeniia: *sg. nom.* 29,11
videniile: *pl. ac.* 29,10

VEDERE: s.f.

vedearea: *sg. nom./ac.* 1,1; 6,9; 14,28; 24,23; 52,14; 58,7; 66,24
vedeare: *sg. nom./ac.* 2,16; 21,2, 7; 42,18; 53,2
vederea: *sg. ac.* 11,3

(a) VENI: v. IV

veți veni: *ind. viit.I. 2.pl.* 1,12
veniți: *imperativ 2.pl.* 1,18; 2,3, 5; 21,12; 45,20, 21; 55,1, 3; 56,9, 12
va veni: *ind. viit.I. 3.sg.* 3,14; 5,26; 7,25; 8,8; 13,6, 9, 15; 14,31; 28,15; 30,13; 32,10; 35,4; 40,10; 41,25; 51,14; 54,15; 59,19, 20; 60,5, 13; 66,15
au venit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 7,17; 37,3, 5, 34; 39,3; 42,9; 47,9; 48,3; 60,1; 62,11; 63,4
vor veni: *ind. viit.I. 3.pl.* 7,19; 27,13; 35,10; 39,6; 45,25; 49,12; 51,11; rezum. cap.60; 60,4, 6, 14; 66,18
veni-va: *ind. viit.I.* 10,28; 47,11; 66,23
venit-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 21,12; 49,17, 18; 60,4
a veni: *inf. prez.* 23,1; 48,5; 66,7
venind: *gerunziu* 27,11
voiu veni: *ind. viit.I. 1.sg.* 36,17
ai venit: *ind. pf.c. 2.sg.* 37,29
veni-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 47,9
am venit: *ind. pf.c. 1.sg.* 50,2
vie: *conj. prez. fără să* 3.sg. 5,19; 57,2
să vie: *conj. prez. 3.sg.* 5,19; 14,1
vine: *ind. prez. 3.sg.* 10,3; 21,1, 9; 30,27; 63,1
vin: *ind. prez. 3.pl.* 13,5; 21,1
viu: *ind. prez. 1.sg.* 66,18

VENIRE: s.f.

venirii: *sg. gen.* 14,9
venirea: *sg. nom./ac.* rezum. cap.40; rezum. cap.62

VERDEAȚĂ: s.f.

verdeața: *sg. nom.* 15,6
verdeățã: *sg. nom.* 35,7

VERIGĂ: s.f.

verigã: *sg. nom., în sintagma șarpele verigã* (cf. **ȘARPE**) 27,1

(a se) VESELI: v. IV

veseli(-să)-vor: *ind. viit.I. 3.pl.* 9,3
(să) veselesc: *ind. prez. 3.pl.* 9,3; 16,7
(să) va veseli: *ind. viit.I. 3.sg.* 9,17
(s-)au veselit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* rezum. cap.14; 14,8; 39,2
veselitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg.* 14,7
(nu te) veseli: *imperativ 2.sg.* 14,29
(să) vor veseli: *ind. viit.I. 3.pl.* 16,10; 65,14
(să) veselii: *ind. imp. 3.pl.* 24,7, 8

(ne) vom veseli: *ind. viit.I. 1.pl.* 25,9

veseli(-să)-va: *ind. viit.I. 3.sg.* 35,1
veselindu(-să): *gerunziu* 35,2; rezum. cap.61
(te) vei veseli: *ind. viit.I. 2.sg.* 41,16
voiu veseli: *ind. viit.I. 1.sg.* 56,7
(să) veselește: *ind. prez. 3.sg.* 64,5
a (să) veseli: *inf. prez.* rezum. cap.66
veseliți(-vă): *imperativ 2.pl.* 66,10

VESELIE: s.f.

veseliia: *sg. nom./ac.* 9,3; 24,11; 30,29; rezum. cap.35; 66,5
veselia: *sg. nom./ac.* 16,10; 22,13; 51,11
veselie: *sg. nom./ac.* 29,19; 35,10; 51,3, 11; rezum. cap.54; 55,12; 61,7

VESTE: s.f.

veaste: *sg. ac.* 37,7

(a se) VESTI: v. IV

au vestit: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 3,9; 7,2; 41,26; rezum. cap.48; 48,14
(să) vestește: *ind. prez. impers./3.sg.* rezum. cap.5; rezum. cap.6; rezum. cap.15; rezum. cap.17; rezum. cap.20; rezum. cap.23; rezum. cap.32; rezum. cap.34; rezum. cap.39; rezum. cap.45; rezum. cap.46; rezum. cap.47
vestește: *ind. prez. 3.sg.* rezum. cap.10; rezum. cap.30; rezum. cap.31; 41,26; rezum. cap.50; 52,7
vestiți: *imperativ 2.pl.* 12,5; 41,22, 23; 45,21; 48,20
vestească: *conj. prez. fără să* 3.sg./pl. 19,12; 44,7
(s-)au vestit: *ind. pf.c. impers./3.sg.* 21,2; 40,21; 52,15
să vestească: *conj. prez. 3.sg./pl.* 21,6; 41,22; 47,13
am vestit: *ind. pf.c. 1.sg.* 21,10; 43,12; 44,8; 48,3
(să) vestește: *ind. prez. impers.* rezum. cap.29
vestesc: *ind. prez. 1.sg.* 42,9
vor vesti: *ind. viit.I. 3.pl.* 42,12; 66,19
va vesti: *ind. viit.I. 3.sg.* 43,9
vestind: *gerunziu* 45,19; 46,10; 60,6
vestit-ați: *ind. pf.c. 2.pl.* 48,6
va fi vestit: *pasiv ind. viit.I. 3.sg.* 55,13
vestindu-: *gerunziu* rezum. cap.57
voiu vesti: *ind. viit.I. 1.sg.* 57,12
vestește: *imperativ 2.sg.* 58,1
a vesti: *inf. prez.* 61,1; rezum. cap.62
a (să) vesti: *inf. prez.* rezum. cap.62
(să) vestesc: *ind. prez. 3.pl.* rezum. cap.65

VESTIRE: s.f.

vestirea: *sg. ac.* rezum. cap.43

VESTITOR, -TOARE: s.m./f.; var. (Înv.) **VESTITORIU**

vestitoriu: *s.m. sg. ac.* 41,27

VEȘMÂNT: s.n.; var. (Reg.) **VĂJMÂNT**

văjmântul: *sg. nom./ac.* 9,5; 30,22; 50,9; 51,6; 61,10; 63,1
văjmânt: *sg. ac.* 51,8
văjmânt: *sg. ac.* 59,6
vejmânt: *sg. nom./ac.* 3,6, 7
vejmintele: *pl. nom./ac.* 4,1; 37,1; 52,1; 59,17; 61,10; 63,2, 3

VEȘNIC, -Ă: adj.; var. (Înv. și pop.) **VECINIC, -Ă**

veacinic: *m./n. sg. nom./ac.* 24,5; 40,28; 55,13; 56,5; 63,12
veacinică: *n. pl. ac., în loc. adv. în veacuri* **veacinică** 26,4
veacinică: *n. pl. ac.* 33,14
veacinică: *adj. antep. f. sg. ac.* rezum. cap.35
veacinică: *f. sg. nom./ac.* 35,10; 45,17; 51,11; 54,8; 55,3; rezum. cap.60; 60,19, 20; 61,7, 8

(a se) VEȘTEJII: v. IV; var. (Înv. și pop.) **(a se) VEȘTEZI**

(să) va vestezi: *ind. viit.I. 3.sg.* 17,4; 34,4
(să) vor vestezi: *ind. viit.I. 3.pl.* 19,6, 8
veștezitu(-s)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl.* 19,13; 21,4
a (să) vestezi: *inf. prez.* 25,5
(s-)ar vestezi: *cond. prez. 3.sg.* 64,2

VETRELĂ: s.f. (Înv. și pop.) „pânză de corabie”
vitreală: sg. nom. 33,23

(a) **VIA:** v. I „a da viață”; (fig.) „a însufleți”
vei via: ind. viit.I. 2.sg. 38,16

VIAȚĂ: s.f.
viață: sg. ac. 4,3; rezum. cap.38
viața: sg. nom./ac. 38,12, 16; 57,10
vieții: sg. gen. 38,20

VICLEAN, -Ă: adj./s.
vicleane: adj. f. sg. dat. 1,4
vicleană: adj. f. sg. nom. 9,17
(cel) viclean: s.m. sg. nom. 32,5

VICLEȘUG: s.n.
vicleșug: sg. nom. 53,9

VIE: s.f.
vie: sg. ac. 1,8; 34,4
via: sg. nom./ac. 3,14; 5,1, 3, 7; 16,8, 9; 27,2; 32,12; 36,16
viii: sg. gen./dat. rezum. cap.5; 5,1, 4, 5
vii: pl. ac. 5,10; 16,10; 37,30; 65,21
viilor: pl. gen. 36,17
viele: pl. ac., în sintagma **[lucrători] de vile voastre** „vier” (cf. lat. *vinitores; vinitor, -ōris* „lucrător la vie, vier”) 61,5

VIERME: s.m.
viermii: pl. nom. 14,11
viermele: sg. voc., în sintagma **viermele lui Iacov** 41,14
viermele: sg. nom. 51,8; 66,24

VIERMULEȚ: s.m. „insectă care dă culoarea roșu-aprins, vopsea stacojie” (cf. lat. *vermiculus*)
viermulețul: pl. ac. 1,18

(a se) **VIEȚUI:** v. IV
(să) viețuiaște: ind. prez. impers. 38,16

VIFOR: s.n.
vifor: sg. ac. 4,6; 5,28; 29,6; 32,2; 54,11
viforului: sg. gen. 17,13
viforul: sg. ac. 66,15

VIITOR, -TOARE: adj./f.
viitoarea: adj. antep. f. sg. nom./ac. rezum. cap.1; rezum. cap.3; rezum. cap.6; rezum. cap.8; rezum. cap.32; rezum. cap.35; rezum. cap.57
viitoare: adj. f./n. pl. nom./ac./gen. rezum. cap.9; 41,22, 23; rezum. cap.43
viitoare: adj. f. sg. nom./ac./gen. rezum. cap.40; rezum. cap.43; rezum. cap.45; rezum. cap.51
(ceale) viitoare: s.n. pl. ac. 42,23; 44,7; 45,11; 47,13; rezum. cap.48

VIN: s.n.
vinul: sg. nom./ac. 1,22; 5,12; 24,9; 62,8
vin: sg. ac. 5,11, 22; 16,10; 22,13; 24,11; 28,1, 7; 29,9; 36,17; 51,21; 55,1; 56,12
vinului: sg. dat. 27,2

(a) **VINDE:** v. III
e vândut: pasiv ind. prez. 3.sg. 42,19
am vândut: ind. pf.c. 1.sg. 50,1
sânțeț vânduți: pasiv ind. prez. 2.pl. 50,1
sânțeți vânduți: pasiv ind. prez. 2.pl. 52,3
vinde: ind. prez. 3.sg. 24,2

(a se) **VINDECA:** v. I
să vindec: conj. prez. 1.sg. 6,10; 61,1

va vindeca: ind. viit.I. 3.sg. 19,22; 30,26
(ne-)am vindecat: ind. imp. 1.pl. 53,5
am vindecat: ind. pf.c. 1.sg. 57,18, 19

VIS: s.n.
visul: sg. ac. 29,7
visurile: pl. ac. 56,10

(a) **VISA:** v. I
visază: ind. prez. 3.sg. 29,8

VISTIERIE: s.f.
vistierile: pl. ac. rezum. cap.39; 39,2, 4

VIȚĂ: s.f.
vița: sg. nom. 24,7
vițe: pl. ac. 7,23

VIȚEL: s.m.
vițelul: sg. nom. 11,6, 7; 27,10
vițe: pl. ac. 22,13

VIU, VIE: adj./s.
(cei) vii: s.m. pl. ac. 8,19
(celor) vii: s.m. pl. gen. 38,11; 53,8
(cel) viu: s.m. sg. nom. 38,19
vii: adj. m. pl. nom. 26,19
viu: adj. m. sg. ac., în sintagma **Dumnezeul cel viu** 37,4, 17
viu: adj. m./n. sg. nom. 49,18; 55,3
vie: adj. f. sg. ac. 57,15

VIZUINĂ: s.f.; var. (Înv. și reg.) **VIEZUINĂ**
viezuina: sg. ac. 11,8

(a) **VOI:** v. IV
să voiască: conj. prez. 3.pl. 13,17

VOIE: s.f.
voia: sg. nom./ac. 37,30; 46,10, 11; 48,14; 53,10; rezum. cap.58; 58,3, 13; 62,4
voie: sg. ac., în loc. adv. **de voie** rezum. cap.53

VOLBURĂ: s.f.
volbura: sg. nom./ac. 17,13; 25,4; 28,2; 40,24; 41,16
volburile: pl. nom. 21,1
volbură: sg. ac. 25,4; 29,6; 30,30

VORBĂ: s.f.
vorbă: sg. ac. 3,3

(a) **VORBI:** v. IV
vorbeaște: ind. prez. 3.sg. 8,12; rezum. cap.33; rezum. cap.45

VRĂJITOR, -TOARE: s.m/f.
vrăjitori: s.m. pl. ac. 19,3; rezum. cap.47
vrăjitorilor: s.m. pl. gen. 47,12

VRĂJITORIE: s.f.
vrăjitoriilor: pl. gen. 47,9
vrăjitoriii: sg. gen. 57,3

VRĂJMAȘ, -Ă: s./adj.
vrăjmași: s.m. pl. ac. 1,7
vrăjmașii: s.m. pl. nom./ac. 1,24; 9,11; 11,13; 63,18
vrăjmașilor: s.m. pl. gen. 44,25
vrăjmașe: adj. f. sg. nom. rezum. cap.13
vrăjmașă: adj. f. sg. nom. 13,9

VRĂJMĂȘEȘTE: adv.
vrăjmășeșete: 14,6

VRĂJMĂȘIE: s.f.
vrăjmășie: *sg. ac. rezum. cap.14*

(a) **VREA:** v. II
nevrând: *gerunziu rezum. cap.9; rezum. cap.30; rezum. cap.50*
am vrut: *ind. pf.c. 1.sg. 1,11; 55,11; 65,12; 66,4*
veți vrea: *ind. viit.I. 2.pl. 1,19, 20*
vrea: *ind. prez. 3.sg./pl. rezum. cap.24; rezum. cap.59; rezum. cap.66*
au vrut: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 28,12; 42,21, 24; 53,7, 10*
vreau: *ind. prez. 3.pl. 30,9; 58,2*
ați vrut: *ind. pf.c. 2.pl. 30,15*
vrând: *gerunziu rezum. cap.44*

VREDNIC, -Ă: adj.
vreadnice: *f. pl. nom. 32,8*

VREME: s.f.
vreamea: *sg. nom./ac. rezum. cap.1; 9,1; 14,1; 17,14; 18,7; 20,2; 39,1; 60,22*
vreame: *sg. ac., în loc. adj. fără vreamă „prematur” 18,5*
vreame: *sg. ac. 33,2; 48,16; 49,8*
vremile: *pl. ac. 33,6*

VREMELNIC, -Ă: s.
(cel) vremealnic: *s.n. sg. ac. 28,4*

VUX: s.m. „merișor”; cuvântul nu este înregistrat în MDA (cf. lat. *buxum*, -i „merișor (arbore mereu verde, al cărui lemn este de culoare galben-alburie)”)
vuxul: *sg. ac. 41,19*

Z

ZADAR: s.n.; var. ZĂDAR
zădar: *sg. ac., în loc. adv. în zădar 1,13; rezum. cap.22; 30,7; 45,19; 65,23*

(a se) **ZĂBOVI:** v. IV
au zăbovit: *ind. pf.c. 3.pl. 39,4*
(să) va zăbovi: *ind. viit.I. 3.sg. 46,13*

(a) **ZĂCEA:** v. II
vor zecea: *ind. viit.I. 3.pl. 11,7*

ZĂDUF: s.n.; var. (Înv. și reg.) ZĂDUH
zăduf: *sg. ac. 25,4*
zăduhul: *sg. ac. 25,5*
zăduh: *sg. ac. 27,8; 33,11*
zăduful: *sg. nom. 49,10*

ZĂGAN: s.m. „uliu”; (Reg.) „gaie”
zăgani: *pl. nom. 34,15*

(a) **ZĂMISLI:** v. IV
va zămisli: *ind. viit.I. 3.sg. 7,14*
au zămislit: *ind. pf.c. 3.sg. 8,3*
zămislește: *ind. prez. 3.sg. 26,17*
zămislit-am: *ind. pf.c. 1.sg./pl. 26,18; 59,13*
zămisli-veți: *ind. viit.I. 2.pl. 33,11*
zămislit-au: *ind. pf.c. 3.pl. 59,4*

ZĂPADĂ: s.f.
zăpada: *sg. nom./ac. 1,18; 55,10*

ZBĂTUT, -Ă: adj. (Reg.) „bătut”; aici prima atestare a cuvântului; cf. MDA, unde prima atestare este la I. Penescu, *Manual de economia casnică sau datorile morale și materiale ale stăpâniei de casă*. Pentru învătătura fetelor. București, 1846.
zbătută: *f. sg. nom. 54,11*

ZBICI: s.n.; vezi BICI
zbiciu: *sg. ac. 10,26*
zbicele: *pl. nom. 16,8*

(a) **ZBURA:** v. I
zbură: *ind. imp. 3.pl. 6,2*
au zburat: *ind. pf.c. 3.sg. 6,6*
zbură: *inf. prez. fără a 8,22*
vor zbură: *ind. viit.I. 3.pl. 11,14*
zburând: *gerunziu 16,2; 30,6*
a zbură: *inf. prez. 30,20*
zboară: *ind. prez. 3.pl. 31,5; 60,8*

(a se) **ZDROBI:** v. IV
va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg. 1,28; 42,3*
(să) vor zdrobi: *ind. viit.I. 3.pl. 2,18; 8,15; 13,16; 27,11*
zdrobiți: *ind. prez. 2.pl. 3,15*
(să) va zdrobi: *ind. viit.I. 3.sg. 13,8; 24,19*
să zdrobească: *conj. prez. 3.sg. 13,9; 23,11*
zdrobit-au: *ind. pf.c. 3.sg. 14,5*
zdrobind: *gerunziu 14,23*
să zdrobesc: *conj. prez. 1.sg. 14,25*
(s-)au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 14,29; 21,9; 46,2*
zdrobită e: *pasiv ind. prez. 3.sg. 24,10*
(să) zdrobesc: *ind. rpez. 3.pl. 25,10*
ai zdrobit: *ind. pf.c. 2.sg. 26,14*
să (se) zdrobească: *conj. prez. 3.pl. 28,13*
(să) zdrobeaște: *ind. prez. 3.sg. 30,14*
zdrobitu(-s/-S)-au: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 33,14; 43,17; 46,1; 53,5*
au zdrobit: *ind. pf.c. 3.sg. 38,13*
voiu zdrobi: *ind. viit.I. 1.sg. 45,2*
a zdrobi: *inf. prez. 53,10*

ZDROBIRE: s.f.
zdrobire: *sg. nom./ac. 10,7; 15,5; 24,19; 30,14; 59,7*
zdrobirea: *sg. nom./ac. rezum. cap.14; 30,13; rezum. cap.34; 60,18; 65,14*

ZDROBIT, -Ă: adj./s.
zdrobite: *adj. f. pl. ac. 27,9*
(cei) zdrobiți: *s.m. pl. ac. 58,6; 61,1*
(cel) zdrobit: *s.m. sg. ac. 66,2*

ZEAMĂ: s.f.; var. (Înv. și pop.) ZAMĂ
zamă: *sg. ac. 65,4*

ZECUIRE: s.f.
zăciuirea: *sg. nom. 6,13*

ZGĂU: s.n.
zgăul: *sg. ac. 46,3*

ZGURĂ: s.f.
zгурă: *sg. ac. 1,22*
zgura: *sg. ac. 1,25*

ZI: s./adv.
zilele: *s.f. pl. nom./ac. 1,1; 2,2; 7,1, 17; 14,1; 23,7, 15; 37,26; 38,1, 5; 39,8; 51,9; 54,9; 60,20; 63,11; 65,20, 22*
zioa: *s.f. sg. nom./ac. 2,11, 12, 17, 20; 3,7, 18; 4,1, 2, 5,30; 7,18, 20, 21, 23; 9,4; 10,3, 20,27; 11,10, 11, 16; 12,1, 4; 13,6, 9, 13; 14,3; 17,4, 7, 9, 11; 18,4; 19,16, 18, 19, 21, 23, 24; 20,6; 22,5, 8, 12, 20, 25; 23,15; 24,21; 25,9; 26,1; 27,1, 2, 1, 2, 13; 28,5, 24; 29,18; 30,8, 23, 25, 26; 31,7; 34,8; 37,3; 39,6; 49,8; 51,13; 52,5, 6; 58,3, 13; 61,2; 63,4; 65,2, 5*
zilii: *s.f. sg. gen. 4,6*
zile: *s.f. pl. nom./ac. 7,17; 24,22; 32,10; 39,6; 65,20*
zi: *sg. ac. 9,14; 10,17; 27,8; 47,9; 48,7; 58,4, 5; 66,8*
zio: *sg. nom. 10,32*
zioa: *sg. nom., în sintagma zioa înfricoșatei judecăți rezum. cap. 24*

zioa: *sg. ac., în loc. adv. noaptea și zioa/zioa și noaptea/toată zioa și toată noaptea* 27,3; 28,19; 34,10; 60,11; 62,6
zile: *pl. gen. (cu a + num. card.)* 30,26
zilelor: *pl. gen.* 38,10
zilele: *pl. ac., în loc. adv. în toate zilele* 38,20; 63,9
zi: *sg. ac., în loc. adv. din zi în zi* 58,2
zioa: *adv.* 4,5; 21,8; 60,19

(a se) **ZICE:** v. III

zice: *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.1;* 1,11, 18, 24; 3,15; 5,9; 7,7; 8,11; 10,24; 14,22, 23; 17,3, 6; 18,4; 19,4; 21,16; 22,14, 15, 25; 23,4; 28,16; rezum. cap.29; 29,22; 30,1, 12, 15; 31,4; 33,10; 36,4, 14, 16; 37,3, 6, 21, 33, 34; 38,1, 5; 39,6; 40,1, 6, 25; 41,14, 21; 42,5; 43,1, 10, 12, 14, 16; 44,2, 6, 24; 45,1, 10, 11, 13, 14, 18; 48,17, 22; 49,5, 7, 8, 18, 22, 25; 50,1; 51,22; 52,3, 4, 5, 7; 54,1, 17; 55,8; 56,1, 4, 8; 57,15, 21; 58,9; 59,20, 21; 65,7, 8, 13, 25; 66,1, 2, 9, 12, 17, 20, 21, 22, 23
vor zice: *ind. viit.I. 3.pl. 2,3;* 8,19, 20; 14,10; 29,11; 49,20
zicând: *gerunziu* 3,7; 4,1; 7,2, 5, 10; 8,5, 11; 9,9; 14,24; 16,14; 19,25; 20,2; 23,4; 36,15, 18, 21; 37,9, 10, 15, 21; 38,4; 41,7; 44,17; 46,10; 56,3
au zis: *ind. pf.c. 3.sg./pl. 3,16;* 6,7, 9, 11; 7,3, 12, 13; 8,1, 3; 10,13; 20,3; 21,6, 9; 23,12; 28,12; 29,13; 36,4, 7, 10, 11, 12, 13; 37,3, 6, 8; 38,1, 3, 7, 22; 39,3, 4, 5, 8; 44,16; 45,21; 49,3, 6, 14; 51,23; 63,8
ziceți: *ind. prez. 2.pl.* 5,19, 20
zicea: *ind. imp. 3.sg./pl. 6,3, 8*
am zis: *ind. pf.c. 1.sg. 6,5, 8, 11; 22,4; 24,16; 38,10; 40,6; 41,9; 45,19; 49,4*
zi: *imperativ 2.sg. 6,9; 38,5; 40,9*
vei zice: *ind. viit.I. 2.sg. 7,4; 12,1; 14,4; 22,15; 30,22; 49,21*
să ziceți: *conj. prez. 2.pl.* 8,12
va zice: *ind. viit.I. 3.sg. 10,8; 20,6; 25,9; 33,24; 41,6, 27; 44,5, 20; 45,9, 25*
zic: *ind. prez. 1.sg. 10,21; 44,27, 28*
veți zice: *ind. viit.I. 2.pl. 12,4*
ziceai: *ind. imp. 2.sg. 14,13*
veți zice: *ind. viit.I. 2.pl. 19,11; 37,6, 10*
zis-au: *ind. pf.c. 3.sg. 21,12; 31,9; 41,21; 54,6, 8, 10; 57,19; 66,5*
ați zis: *ind. pf.c. 2.pl. 28,15; 30,16*
(să) va zice: *ind. viit.I. impers. 29,12*
zic: *ind. prez. 3.pl. 29,15; 30,10; 42,17; 44,26; 65,5*
să zică: *conj. prez. 3.sg./pl. 29,16; 42,22; 44,19; 56,3*
ziceți: *imperativ 2.pl. 35,4; 48,20; 62,11*
zicându-: *gerunziu* 37,9; 41,13
ai zis: *ind. pf.c. 2.sg. 37,24; 47,7, 10; 57,10*
zis-am: *ind. pf.c. 1.sg. 38,11; 48,5; 65,1*
voiu zice: *ind. viit.I. 1.sg. 38,15; 57,14*
zici: *ind. prez. 2.sg. 40,27; 47,8; 48,5*
să zicem: *conj. prez. 1.pl. 41,26*
zice-voiu: *ind. viit.I. 1.sg. 43,6*
zică: *conj. prez. fără să 3.pl. 43,9*
zice: *inf. prez. fără a rezum. cap.45*

să zici: *conj. prez. 2.sg. 48,7; 49,9; 51,16*
zice(-să)-va: *ind. viit.I. impers. 61,6*
zice(-să): *ind. prez. 3.sg. rezum. cap.63*
să (se) zică: *conj. prez. impers. 65,8*

ZID: s.n.

zâd: *sg. ac. 30,13*
zidul: *sg. ac. 2,15; 15,1; 16,11; 22,5*
ziduri: *pl. ac. 16,7; 22,11*
zidului: *sg. gen. 22,10; 26,1*
zidurilor: *pl. gen. 25,12*
zid: *sg. nom./ac. 26,1; 36,11, 12*
zidurile: *pl. nom./ac. 34,13; 49,16; 56,5; 60,10, 18; 62,6*

(a se) **ZIDI:** v. IV

va zidi: *ind. viit.I. 3.sg. 4,5; 45,13*
au zidit: *ind. pf.c. 3.sg. 5,2; 40,26, 28; 41,20; 42,5; 43,1; 45,18*
vom zidi: *ind. viit.I. 1.pl. 9,10*
să (să) zidească: *conj. prez. 3.sg. 25,2*
am zidit: *ind. pf.c. 1.sg. 43,7, 15; 45,7, 8, 12; 54,16*
zidi(-te)-vei: *ind. viit.I. 2.sg. 44,28*
zidit-am: *ind. pf.c. 1.sg. 46,11; 57,19*
(s-)au zidit: *ind. pf.c. 3.pl. 48,7*
(să) va zidi: *ind. viit.I. 3.sg. rezum. cap.54*
(să) vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl. 58,12*
vor zidi: *ind. viit.I. 3.pl. 60,10; 61,4; 65,21, 22*
zidesc: *ind. prez. 1.sg. 65,17, 18*
a zidi: *inf. prez. rezum. cap.66*
zidiți: *ind. prez. 2.pl. 66,1*

ZIDITOR, -TOARE: s.m./f. „persoană care construiește”, „persoană care creează”; (Bis.) „Dumnezeu”
ziditoriului: s.m. sg. dat. 29,16
Ziditoriul/ziditoriul: s.m. sg. nom. rezum. cap.44; 44,24; 45,11, 18; 58,12
ziditoriu: s.m. sg. nom. 44,8
ziditorii: s.m. pl. nom. 49,17

(a se) **ZMERI:** v. IV; vezi (a se) **SMERI**

ZMOCHIN: s.m.; vezi **SMOCHIN**

ZMOCHINĂ: s.f.; vezi **SMOCHINĂ**

(a se) **ZMULGE:** v. III; vezi (a se) **SMULGE**

ZMULGERE: s.f.; vezi **SMULGERE**

ZMULT, -Ă: adj.; vezi **SMULS, -Ă**

(a) **ZVÂRLI:** v. IV
va zvârli: *ind. viit.I. 3.sg. 22,18*

